

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► **B** **PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/373**

od 1. ožujka 2017.

o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor, o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 482/2008 i provedbenih uredbi (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 i (EU) 2016/1377 te o izmjeni Uredbe (EU) br. 677/2011

(Tekst značajan za EGP)

(SL L 62, 8.3.2017., str. 1.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/469 od 14. veljače 2020.	L 104	1	3.4.2020.
► <u>M2</u>	koju je izmijenila Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/1177 od 7. kolovoza 2020.	L 259	12	10.8.2020.
► <u>M3</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/665 od 22. travnja 2021.	L 139	184	23.4.2021.
► <u>M4</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/1338 od 11. kolovoza 2021.	L 289	12	12.8.2021.
► <u>M5</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/938 od 26. srpnja 2022.	L 209	1	10.8.2022.
► <u>M6</u>	Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2345 od 1. prosinca 2022.	L 311	58	2.12.2022.

Koju je ispravio:

- **C1** Ispravak, SL L 106, 6.4.2020, str. 14 (2020/469)
- **C2** Ispravak, SL L 108, 7.4.2022, str. 69 (2020/469)

▼B**PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/373**

od 1. ožujka 2017.

o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor, o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 482/2008 i provedbenih uredbi (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 i (EU) 2016/1377 te o izmjeni Uredbe (EU) br. 677/2011

(Tekst značajan za EGP)

▼M1*Članak 1.***Predmet**

Ovom se Uredbom utvrđuju zajednički zahtjevi za:

- (a) pružanje usluga upravljanja zračnim prometom i usluga u zračnoj plovidbi („ATM/ANS”) za opći zračni promet, posebno za pravne ili fizičke osobe koje pružaju te usluge i obavljaju te funkcije;
- (b) nadležna tijela i kvalificirane subjekte koji djeluju u njihovo ime, koji izvršavaju zadaće certificiranja, nadzora i provedbe s obzirom na usluge iz točke (a);
- (c) pravila i postupke za oblikovanje struktura zračnog prostora.

▼B*Članak 2.***Definicije**

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz Priloga I. i sljedeće definicije:

1. definicije iz članka 2. Uredbe (EZ) br. 549/2004 i članka 3. Uredbe (EZ) br. 216/2008, osim definicije „svjedodžbe” iz članka 2. stavka 15. Uredbe (EZ) br. 549/2004;

▼M1

2. „pružatelj usluga ATM-a/ANS-a” znači svaka pravna ili fizička osoba koja pruža usluge ATM-a/ANS-a kako su definirane u članku 3. stavku 5. Uredbe (EU) 2018/1139, pojedinačno ili u paketu, za opći zračni promet;

▼B

3. „upravitelj mreže” znači tijelo osnovano u skladu s člankom 6. Uredbe (EZ) br. 551/2004 radi obavljanja dužnosti iz tog članka i iz članka 3. i 4. Uredbe (EU) br. 677/2011;
4. „paneuropske usluge” znači djelatnost koja je osmišljena i uspostavljena za korisnike unutar većine država članica ili unutar svih država članica i koja se može proširiti i izvan zračnog prostora državnog područja na koje se Ugovor primjenjuje;

▼ B

5. „pružatelj podatkovnih usluga (pružatelj DAT-a)” znači organizacija koja je:
- (a) pružatelj DAT-a tipa 1. koji, pod kontroliranim uvjetima, obrađuje zrakoplovne podatke za uporabu u zrakoplovu i pruža bazu zrakoplovnih podataka koja udovoljava zahtjevima u pogledu kvalitete podataka (DQR) za koje nije određena kompatibilnost ni s jednom aplikacijom/opremom koja se koristi u zraku;
 - (b) pružatelj DAT-a tipa 2. koji obrađuje zrakoplovne podatke i pruža bazu zrakoplovnih podataka za upotrebu s certificiranom zrakoplovnom aplikacijom/opremom koja udovoljava zahtjevima DQR za koje je određena kompatibilnost s tom aplikacijom/opremom;

▼ M1

6. „oblikovanje struktura zračnog prostora” znači postupak kojim se osigurava da su strukture zračnog prostora pravilno oblikovane, nadzirane i validirane prije nego što se uvedu i zrakoplovi ih počnu koristiti;
7. „sustav za izbjegavanje sudara u zraku (ACAS)” znači zrakoplovni sustav koji na temelju signala transpondera sekundarnog nadzornog radara (SSR), koji radi nezavisno od zemaljske opreme, savjetuje pilota o zrakoplovima koji ga potencijalno ugrožavaju a opremljeni su SSR transponderima;
8. „subjekt koji kreira zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije” znači svaki javni ili privatni subjekt koji je odgovoran za kreiranje zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija koji se upotrebljavaju kao izvor za proizvode zrakoplovnih informacija i usluge zrakoplovnog informiranja. Ti subjekti ne obuhvaćaju pružatelje usluga ATM-a/ANS-a iz članka 2. točke 2. ove Uredbe ni aerodrome iz članka 2. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) 2018/1139.

▼ B*Članak 3.***▼ M1****Pružanje usluga ATM-a/ANS-a i oblikovanje struktura zračnog prostora**

1. Države članice osiguravaju da se pružaju odgovarajuće usluge ATM-a/ANS-a i da su strukture zračnog prostora oblikovane u skladu s ovom Uredbom na način da je olakšan opći zračni promet, uzimajući u obzir sigurnosne aspekte, prometne zahtjeve i utjecaj na okoliš.

▼ B

2. Kada države članice donose dodatne odredbe kojima se dopunjuje ova Uredba u bilo kojim pitanjima koja su u skladu s ovom Uredbom ostavljena na odlučivanje državama članicama, tim se odredbama moraju poštovati standardi i preporučene prakse utvrđene Čikaškom konvencijom. Kada se primjenjuju odredbe članka 38. Čikaške konvencije, osim što o tome obavještavaju Međunarodnu organizaciju civilnog zrakoplovstva, države članice dostavljaju Europskoj agenciji za sigurnost zračnog prometa („Agencija”) odgovarajuće obrazloženje najkasnije dva mjeseca od donošenja tih dodatnih odredbi.

3. Države članice objavljuju, u skladu s Čikaškom konvencijom, te dodatne odredbe putem svojih zbornika zrakoplovnih informacija.

▼ B

4. Ako država članica odluči organizirati pružanje određenih posebnih operativnih usluga u zračnom prometu u konkurentnom okruženju, ta država članica u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da se pružatelji tih usluga ne ponašaju na način koji bi za cilj ili posljedicu imao sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, ni na način koji bi prerastao u zloupotrebu dominantnog položaja.

▼ M1

5. Države članice osiguravaju da:

- (a) subjekti koji kreiraju zrakoplovne podatke ili zrakoplovne informacije ispunjavaju zahtjeve utvrđene u:
- i. točki ATM/ANS.OR.A.085 Priloga III., osim zahtjeva iz podtočaka (c) i (d), podtočke (f) podpodtočke (1) i podtočke (i) te točke;
 - ii. točki ATM/ANS.OR.A.090 Priloga III.;
- (b) zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije kreira, obrađuje i šalje odgovarajuće osposobljeno, stručno i ovlašteno osoblje.

Ako su zrakoplovni podaci ili zrakoplovne informacije namijenjeni za letove IFR ili specijalne letove VFR, zahtjevi iz prvog podstavka točaka (a) i (b) primjenjuju se na sve subjekte koji kreiraju takve podatke i informacije.

6. Ako je određeno da se operativne usluge u zračnom prometu moraju pružati u određenim dijelovima zračnog prostora ili na određenim aerodromima, države članice osiguravaju da se ti dijelovi zračnog prostora ili ti aerodromi specificiraju s detaljima usluga u zračnom prometu koje se moraju pružati.

7. Države članice osiguravaju da su među relevantnim pružateljima usluga ATM-a/ANS-a i operatorima zrakoplova uspostavljeni odgovarajući mehanizmi za zadovoljavajuću razinu koordinacije aktivnosti i usluga koje pružaju te za razmjenu bitnih podataka i informacija.

8. Države članice utvrđuju koje će osobe ili organizacije biti odgovorne za oblikovanje struktura zračnog prostora i osiguravaju da te osobe odnosno organizacije primjenjuju zahtjeve iz Dodatka 1. Prilogu XI. (dio FPD).

9. Države članice osiguravaju da se letački postupci za aerodrome i za zračni prostor za koje su odgovorne održavaju i periodički preispituju. U tu svrhu države članice utvrđuju osobe ili organizacije odgovorne za te zadatke i osiguravaju da su te osobe odnosno organizacije u skladu sa zahtjevima iz članka 6. točaka (a) i (k).

*Članak 3.a***Određivanje potrebe za pružanjem operativnih usluga u zračnom prometu**

1. Države članice određuju potrebu za pružanjem operativnih usluga u zračnom prometu uzimajući u obzir sve sljedeće čimbenike:

- (a) vrste zračnog prometa koje su prisutne;

▼ M1

- (b) gustoću prometa;
- (c) meteorološke uvjete;
- (d) druge relevantne čimbenike povezane s ciljevima operativnih usluga u zračnom prometu iz točke ATS.TR.100 Priloga IV.

2. Pri određivanju potrebe za pružanjem operativnih usluga u zračnom prometu države članice ne uzimaju u obzir prisutnost sustava za izbjegavanje sudara u zraku u zrakoplovima.

*Članak 3.b***Koordinacija vojnih postrojbi i pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu**

Ne dovodeći u pitanje članak 6. Uredbe (EZ) br. 2150/2005, države članice moraju uspostaviti posebne postupke tako da:

- (a) pružatelji operativnih usluga u zračnom prometu budu obaviješteni ako vojna postrojba primijeti da se zrakoplov koji je ili bi mogao biti civilni zrakoplov približava bilo kojem području u kojem presretanje može biti nužno ili je ušao u takvo područje;
- (b) pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu u bliskoj suradnji s vojnom postrojbom potvrdi identitet zrakoplova i osigura mu navigacijsko vođenje koje je potrebno kako bi se izbjegla potreba za presretanjem.

*Članak 3.c***Koordinacija letачkih operacija koje su potencijalno opasne za civilno zrakoplovstvo**

1. Države članice osiguravaju da su operacije koje su potencijalno opasne za civilno zrakoplovstvo iznad njihova državnog područja koordinirane, uključujući iznad otvorenog mora, ako je nadležno tijelo prihvatilo, u skladu s ICAO-ovim regionalnim sporazumom o zračnoj plovidbi, odgovornost za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu unutar predmetnog zračnog prostora. Ta koordinacija treba započeti dovoljno rano kako bi se omogućila pravovremena razmjena informacija o takvim aktivnostima.

2. Države članice uspostavljaju mehanizme za širenje informacija o aktivnostima iz stavka 1.

*Članak 3.d***Vrlo visoka (VHF) frekvencija za slučaj nužde**

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., države članice moraju osigurati da se VHF frekvencija za slučaj nužde (121,500 MHz) koristi samo u slučajevima prave nužde u skladu s točkom ATS.OR.405 podtočkom (a) Priloga IV.

2. Države članice mogu iznimno dopustiti upotrebu VHF frekvencije za slučaj nužde navedene u stavku 1. za druge svrhe od onih navedenih u točki ATS.OR.405 podtočki (a) Priloga IV. ako je to ograničeno na ono što je neophodno za postizanje njihova cilja i kako bi se smanjio utjecaj na zrakoplov u nevolji ili nuždi i na operacije jedinica za operativne usluge u zračnom prometu.

Članak 4.

Nadležno tijelo za certificiranje, nadzor i provedbu

1. Nadležno tijelo odgovorno za izdavanje svjedodžbi pružateljima usluga, za potvrđivanje primitka izjava pružatelja usluga letnih informacija iz članka 7. kada je to relevantno, te za nadzor i provedbu s obzirom na pružatelje usluga jest nacionalno nadzorno tijelo iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 549/2004 države članice u kojoj ta pravna ili fizička osoba koja je podnijela zahtjev za svjedodžbu ili daje izjavu ima svoje glavno mjesto poslovanja ili svoje registrirano sjedište (ako ga ima), osim ako je, u skladu s člankom 22.a Uredbe (EZ) br. 216/2008, to nadležno tijelo Agencija.

Za svrhe ove Uredbe smatra se da su pružatelji podatkovnih usluga i upravitelj mreže paneuropski pružatelji usluga s obzirom na koje je, u skladu s člankom 22.a točkom (c) Uredbe (EZ) br. 216/2008, nadležno tijelo Agencija.

2. Nadležna tijela iz stavka 1. moraju ispunjavati zahtjeve iz Priloga II.

3. Kada je jedan od dotičnih pružatelja usluga organizacija za koju je nadležno tijelo Agencija, nadležna tijela dotičnih država članica koordiniraju se s Agencijom kako bi se osiguralo ispunjavanje zahtjeva iz točaka ATM/ANS.AR.A.005(b)1., ATM/ANS.AR.A.005(b)2. i ATM/ANS.AR.A.005(b)3. Priloga II.:

(a) ako pružatelji usluga pružaju usluge za funkcionalne blokove zračnog prostora koji prelaze preko zračnih prostora koji su pod nadležnošću više od jedne države članice, kako se navodi u članku 2. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 550/2004;

(b) ili ako pružatelji usluga pružaju prekogranične usluge u zračnoj plovidbi kako se navodi u članku 2. stavku 5. Uredbe (EZ) br. 550/2004.

4. Ako je država članica imenovala ili postavila više od jednog nadležnog tijela u skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) br. 549/2004 ili kako se navodi u članku 2. stavcima 3. do 6. Uredbe (EZ) br. 550/2004 za izvršavanje certificiranja, nadzora i provedbe u skladu s ovom Uredbom, ona osigurava da se područja nadležnosti svakog od tih tijela jasno definiraju, posebno u smislu odgovornosti te zemljopisnih ograničenja i ograničenja zračnog prostora. U takvom slučaju ta tijela uspostavljaju međusobnu koordinaciju koja se temelji na pisanim sporazumima kako bi se osigurali učinkovit nadzor i provedba u odnosu na sve pružatelje usluga kojima su izdala svjedodžbe ili, ako je relevantno, koji su im dali izjave.

5. Prilikom izvršenja svojih zadaća certificiranja, nadzora i provedbe u skladu s ovom Uredbom, nadležna tijela moraju biti neovisna o svim pružateljima usluga. Ta se neovisnost postiže odgovarajućim razdvajanjem tih nadležnih tijela i pružatelja usluga, najmanje na funkcionalnoj razini. U tom smislu države članice osiguravaju da nadležna tijela svoje ovlasti izvršavaju nepristrano i transparentno.

6. Države članice i, ako je nadležno tijelo Agencija, Komisija osiguravaju da njihova nadležna tijela ne dozvoljavaju svojem osoblju uključivanje u izvršenje zadaća certificiranja, nadzora i provedbe od strane

▼B

tog tijela iz ove Uredbe ako postoje naznake da bi takvo uključivanje moglo dovesti, izravno ili neizravno, do sukoba interesa, posebno ako je u pitanju obiteljski ili financijski interes.

7. Agencija vodi bazu podataka s podacima za kontakt nadležnih tijela iz stavka 1. Za tu svrhu države članice dostavljaju Agenciji nazive i adrese svojih nadležnih tijela kao i obavijesti o svim njihovim kasnijim promjenama.

8. Države članice i, ako je nadležno tijelo Agencija, Komisija određuju potrebna sredstva i mogućnosti nadležnih tijela za izvršavanje njihovih zadaća, u skladu s člankom 4. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 549/2004 i člankom 22.a Uredbe (EZ) br. 216/2008, uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike, uključujući ocjenjivanje koje su provela odgovarajuća nadležna tijela radi utvrđivanja sredstava potrebnih za izvršenje svojih zadaća u skladu s ovom Uredbom.

*Članak 5.***Ovlasti nadležnih tijela iz članka 4.**

1. Nadležna tijela, kada je to potrebno za izvršenje svojih zadaća certificiranja, nadzora i provedbe u skladu s ovom Uredbom, ovlaštena su:

- (a) zahtijevati od pružatelja usluga koji podliježu njihovom nadzoru da pruže sve potrebne informacije;
- (b) zahtijevati od svih zastupnika, upravitelja ili drugih članova osoblja tih pružatelja usluga da pruže usmena objašnjenja bilo koje činjenice, dokumenta, predmeta, postupka ili bilo čega drugog važnog za nadzor tog pružatelja usluga;
- (c) ući u bilo koji prostor i zemljište, uključujući i operativne površine i prijevozna sredstva tih pružatelja usluga;
- (d) pregledati, kopirati ili uzeti izvatke iz svih dokumenata, evidencija ili podataka koje ti pružatelji usluga imaju ili su im dostupni, bez obzira na medij na kojem je predmetna informacija pohranjena;
- (e) izvršiti revizije, procjene, istrage i inspekcijske preglede tih pružatelja usluga.

2. Nadležna tijela, kada je to potrebno za izvršenje svojih zadaća certificiranja, nadzora i provedbe u skladu s ovom Uredbom, ujedno su ovlaštena izvršavati svoje ovlasti utvrđene u stavku 1. u odnosu na ugovorne organizacije koje podliježu nadzoru pružatelja usluga, kao što se navodi u točki ATM/ANS.OR.B.015 Priloga III.

▼B

3. Ovlaсти iz stavaka 1. i 2. izvršavaju se u skladu s nacionalnim pravom države članice u kojoj se predmetne aktivnosti odvijaju, uz uvažavanje potrebe za osiguravanjem stvarnog izvršavanja tih ovlasti i prava te legitimnih interesa pružatelja usluga i svih relevantnih trećih osoba te u skladu s načelom proporcionalnosti. Ako se u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom za ulazak u prostorije, zemljišta ili prijevozna sredstva iz stavka 1. točke (c) zahtijeva prethodno odobrenje pravosudnog tijela dotične države članice, te se ovlasti izvršavaju samo nakon dobivanja takvog prethodnog odobrenja.

Kada izvršava ovlasti iz stavaka 1. i 2., nadležno tijelo osigurava da članovi njegova osoblja i, kada je relevantno, svi drugi stručnjaci koji sudjeluju u tim aktivnostima budu propisno ovlašteni.

4. Nadležna tijela poduzimaju ili pokreću sve primjerene prisilne mjere potrebne radi osiguravanja da pružatelji usluga kojima su izdala svjedodžbu ili, kada je to relevantno, koji su im dali izjavu, ispunjavaju zahtjeve iz ove Uredbe.

*Članak 6.***Pružatelji usluga**

Pružatelji usluga dobivaju svjedodžbu i ovlašteni su koristiti privilegije iz te svjedodžbe ako ispunjavaju i nastave ispunjavati, uz zahtjeve iz članka 8.b stavka 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008, sljedeće zahtjeve:

- (a) za sve pružatelje usluga, zahtjeve utvrđene Prilogom III. (dio ATM/ANS.OR), poddijelovima A i B te Prilogom XIII. (dio PERS);
- (b) za pružatelje usluga, osim pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu, uz zahtjeve iz točke (a), zahtjeve utvrđene u Prilogu III. (dio ATM/ANS.OR), poddio C;
- (c) za pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, pružatelje upravljanja protokom zračnog prometa i za upravitelja mreže, uz zahtjeve iz točke (a), zahtjeve utvrđene u Prilogu III. (dio ATM/ANS.OR), poddio D;

▼M1

- (d) za pružatelje operativnih usluga u zračnom prometu, uz zahtjeve iz točaka (a) i (c), zahtjeve navedene u Prilogu IV. (Dio ATS) i zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 923/2012;

▼B

- (e) za pružatelje meteoroloških usluga, uz zahtjeve iz točaka (a), (b) i (c), zahtjeve utvrđene Prilogom V. (dio MET);
- (f) za pružatelje usluga zrakoplovnog informiranja, uz zahtjeve iz točaka (a), (b) i (c), zahtjeve utvrđene Prilogom VI. (dio AIS);

▼ B

- (g) za pružatelje podatkovnih usluga, uz zahtjeve iz točaka (a) i (b), zahtjeve utvrđene Prilogom VII. (dio DAT);
- (h) za pružatelje usluga komunikacije, usluga u zračnoj plovidbi (navigaciji) ili usluga nadzora, uz zahtjeve iz točaka (a), (b) i (c), zahtjeve utvrđene Prilogom VIII. (dio CNS);
- (i) za pružatelje upravljanja protokom zračnog prometa, uz zahtjeve iz točaka (a), (b) i (c), zahtjeve utvrđene Prilogom IX. (dio ATFM);
- (j) za pružatelje upravljanja zračnim prostorom, uz zahtjeve iz točaka (a) i (b), zahtjeve utvrđene Prilogom X. (dio ASM);

▼ M1

- (k) za pružatelje usluga oblikovanja letačkih postupaka, uz zahtjeve iz točaka (a) i (b), zahtjeve utvrđene Prilogom XI. (dio FPD);

▼ B

- (l) za upravitelja mreže, uz zahtjeve iz točaka (a), (b) i (c), zahtjeve utvrđene Prilogom XII. (dio NM).

*Članak 7.***Izjava pružatelja usluga letnih informacija**

Ako države članice omogućće pružateljima usluga letnih informacija da daju izjavu o svojoj sposobnosti i sredstvima za izvršavanje svojih odgovornosti povezanih s uslugama koje se pružaju u skladu s člankom 8.b stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 216/2008, ti pružatelji usluga moraju ispunjavati, uz zahtjeve iz članka 8.b stavka 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008, zahtjeve utvrđene u točki ATM/ANS.OR.A.015 iz Priloga III. ovoj Uredbi.

*Članak 8.***Postojeće svjedodžbe**

1. Smatra se da su svjedodžbe koje su izdane u skladu s Provedbenom uredbom (EU) br. 1035/2011 izdane u skladu s ovom Uredbom.
2. Države članice zamjenjuju svjedodžbe iz stavka 1. svjedodžbama koje su u skladu s formatom utvrđenim u Dodatku 1. Prilogu II. najkasnije do 1. siječnja 2021.

*Članak 9.***Stavljanje izvan snage i izmjene**

1. Uredba (EZ) br. 482/2008 i provedbene uredbe (EU) br. 1034/2011 i (EU) br. 1035/2011 stavlja se izvan snage.

▼ B

2. Provedbena uredba (EU) 2016/1377 stavlja se izvan snage.
3. Članci 12. i 21. Uredbe (EU) br. 677/2011 i Prilog VI. toj Uredbi brišu se.

*Članak 10.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 2. siječnja 2020.

Međutim:

1. članak 9. stavak 2. primjenjuje se od dana stupanja na snagu ove Uredbe;
2. za Agenciju se članak 4. stavci 1., 2., 5., 6 i 8. te članak 5. primjenjuju od datuma stupanja na snagu ove Uredbe;
3. za pružatelje podatkovnih usluga članak 6. primjenjuje se u svakom slučaju od 1. siječnja 2019., a ako takav pružatelj zatraži i dobije svjedodžbu u skladu s člankom 6., od datuma stupanja na snagu ove Uredbe.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼B*PRILOG I.***▼M1**

SADRŽAJ

PRILOG I.	DEFINICIJE POJMOVA IZ PRILOGA II. DO XIII. (Dio DEFINICIJE)
PRILOG II.	ZAHTJEVI ZA NADLEŽNA TIJELA – NADZOR USLUGA I DRUGIH MREŽNIH FUNKCIJA ATM-a (Dio ATM/ANS.AR)
PODDIO A –	OPĆI ZAHTJEVI (ATM/ANS.OR.A)
PODDIO B –	UPRAVLJANJE (ATM/ANS.AR.B)
PODDIO C –	NADZOR, CERTIFICIRANJE I PROVEDBA (ATM/ ANS.AR.C)
Dodatak 1. –	SVJEDODŽBA PRUŽATELJA USLUGA
PRILOG III.	ZAJEDNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA (Dio ATM/ANS.OR)
PODDIO A –	OPĆI ZAHTJEVI (ATM/ANS.OR.A)
PODDIO B –	UPRAVLJANJE (ATM/ANS.OR.B)
PODDIO C –	POSEBNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽA- TELJE USLUGA KOJI NISU PRUŽATELJI USLUGA ATS-a (ATM/ANS.OR.C)
PODDIO D –	POSEBNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽA- TELJE USLUGA ANS-a I ATFM-a TE ZA UPRAVI- TELJA MREŽE (ATM/ANS.OR.D)
Dodatak 1. –	KATALOG ZRAKOPLOVNIH PODATAKA
PRILOG IV. –	POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE OPERA- TIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU (Dio ATS)
PODDIO A –	DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE OPERATIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU (ATS.OR)
ODJELJAK 1. –	OPĆI ZAHTJEVI
ODJELJAK 2. –	SIGURNOST USLUGA
ODJELJAK 3. –	POSEBNI ZAHTJEVI KOJI SE ODOSE NA LJUDSKE ČIMBENIKE PRUŽATELJA USLUGA KONTROLE ZRAČNOG PROMETA
ODJELJAK 4. –	ZAHTJEVI U POGLEDU KOMUNIKACIJE
ODJELJAK 5. –	ZAHTJEVI ZA INFORMACIJE
PODDIO B –	TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE OPERA- TIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU (ATS.TR)
ODJELJAK 1. –	OPĆI ZAHTJEVI
ODJELJAK 2. –	USLUGA KONTROLE ZRAČNOG PROMETA
ODJELJAK 3. –	USLUGA LETNIH INFORMACIJA
ODJELJAK 4. –	USLUGA UZBUNJIVANJA

▼ M1

- PRILOG V. POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE METEOROLOŠKIH USLUGA (Dio MET)
- PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE METEOROLOŠKIH USLUGA (MET.OR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- ODJELJAK 2. – POSEBNI ZAHTJEVI
- Poglavlje 1. – Zahtjevi za zrakoplovne meteorološke postaje
- Poglavlje 2. – Zahtjevi za aerodromske meteorološke službe
- Poglavlje 3. – Zahtjevi za službu meteorološkog bdjenja
- Poglavlje 4. – Zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje vulkanskog pepela (VAAC)
- Poglavlje 5. – Zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje tropskih ciklona (TCAC)
- Poglavlje 6. – Zahtjevi za svjetske prognostičke centre (WAFc)
- PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE METEOROLOŠKIH USLUGA (MET.TR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- ODJELJAK 2. – POSEBNI ZAHTJEVI
- Poglavlje 1. – Tehnički zahtjevi za zrakoplovne meteorološke postaje
- Poglavlje 2. – Tehnički zahtjevi za aerodromske meteorološke službe
- Poglavlje 3. – Tehnički zahtjevi za službe meteorološkog bdjenja
- Poglavlje 4. – Tehnički zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje vulkanskog pepela (VAAC)
- Poglavlje 5. – Tehnički zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje tropskih ciklona (TCAC)
- Poglavlje 6. – Tehnički zahtjevi za svjetske prognostičke centre (WAFc)
- Dodatak 1. – Predložak za METAR
- Dodatak 2. – Utvrđena područja koja obuhvaćaju prognoze WAFS-a u obliku karata
- Dodatak 3. – Predložak za TAF
- Dodatak 4. – Predložak za upozorenja na smicanje vjetra
- Dodatak 5. – Predložak za SIGMET i AIRMET
- Dodatak 6. – Predložak za savjete o vulkanskom pepelu
- Dodatak 7. – Predložak za savjete o tropskim ciklonama

▼ **M1**

- Dodatak 8. – Rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u savjete o vulkanskom pepelu, savjete o tropskim ciklonama, SIGMET, AIRMET, aerodromsko upozorenje i upozorenje na smicanje vjetra
- PRILOG VI. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA (Dio AIS)
- PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA (AIS.OR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- ODJELJAK 2. – UPRAVLJANJE KVALITETOM PODATAKA
- ODJELJAK 3. – PROIZVODI ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA
- Poglavlje 1. – Zrakoplovne informacije u standardiziranom formatu
- Poglavlje 2. – Digitalni skupovi podataka
- ODJELJAK 4. – USLUGE DISTRIBUCIJE I PREDUZLETNIH INFORMACIJA
- ODJELJAK 5. – AŽURIRANJA PROIZVODA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA
- ODJELJAK 6. – ZAHTJEVI ZA OSOBLJE
- PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA (AIS.TR)
- ODJELJAK 2. – UPRAVLJANJE KVALITETOM PODATAKA
- ODJELJAK 3. – PROIZVODI ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA
- Poglavlje 1. – Zrakoplovne informacije u standardiziranom formatu
- Poglavlje 2. – Digitalni skupovi podataka
- ODJELJAK 4. – USLUGE DISTRIBUCIJE I PREDUZLETNIH INFORMACIJA
- ODJELJAK 5. – AŽURIRANJA PROIZVODA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA
- Dodatak 1. – SADRŽAJ ZBORNIKA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA (AIP)
- Dodatak 2. – FORMAT ZA NOTAM
- Dodatak 3. – FORMAT ZA SNOWTAM
- Dodatak 4. – FORMAT ZA ASHTAM
- PRILOG VII. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE PODATKOVNIH USLUGA (Dio DAT)
- PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE PODATKOVNIH USLUGA (DAT.OR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- ODJELJAK 2. – POSEBNI ZAHTJEVI
- PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE PODATKOVNIH USLUGA (DAT.TR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

▼ M1

- PRILOG VIII. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE KOMUNIKACIJSKIH, NAVIGACIJSKIH ILI NADZORNIH USLUGA (Dio CNS)
- PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE KOMUNIKACIJSKIH, NAVIGACIJSKIH ILI NADZORNIH USLUGA (CNS.OR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE KOMUNIKACIJSKIH, NAVIGACIJSKIH ILI NADZORNIH USLUGA (CNS.TR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- PRILOG IX. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA PROTOKOM ZRAČNOG PROMETA (Dio ATFM)
- TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA PROTOKOM ZRAČNOG PROMETA (ATFM.TR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- PRILOG X. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM (Dio ASM)
- TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA ZRAČNIM PROSTOROM
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- PRILOG XI. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA OBLIKOVANJA LETAČKIH POSTUPAKA (Dio FPD)
- PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA OBLIKOVANJA LETAČKIH POSTUPAKA (FPD.OR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA OBLIKOVANJA LETAČKIH POSTUPAKA (FPD.TR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- Dodatak 1. – ZAHTJEVI ZA STRUKTURE ZRAČNOG PROSTORA I LETAČKE POSTUPKE U NJIMA
- PRILOG XII. – POSEBNI ZAHTJEVI ZA UPRAVITELJA MREŽE (Dio NM)
- TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA UPRAVITELJA MREŽE (NM.TR)
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- PRILOG XIII. – ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA U POGLEDU OSPOSOBLJAVANJA OSOBLJA I OCJENJIVANJA STRUČNOSTI (Dio PERS)
- PODDIO A – OSOBLJE KOJE SE BAVI ELEKTRONIKOM U PODRUČJU SIGURNOSTI ZRAČNOG PROMETA
- ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI
- ODJELJAK 2. – ZAHTJEVI ZA OSPOSOBLJAVANJE
- ODJELJAK 3. – ZAHTJEVI ZA OCJENJIVANJE STRUČNOSTI
- ODJELJAK 4. – ZAHTJEVI ZA INSTRUKTORE I OCJENJIVAČE

▼ M1

- Dodatak 1. – Osnovno osposobljavanje – Zajedničko
- Dodatak 2. – Osnovno osposobljavanje – Tokovi
- Dodatak 3. – Kvalifikacijsko osposobljavanje – Zajedničko
- Dodatak 4. – Kvalifikacijsko osposobljavanje – Tokovi

▼ B**DEFINICIJE POJMOVA IZ PRILOGA II. DO XIII.****(Dio DEFINICIJE)**

Za potrebe Priloga II. do XIII. primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „prihvatljivi načini usklađivanja (AMC)” znači neobvezujući standardi koje je Agencija prihvatila za opisivanje načina uspostavljanja usklađenosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima;
2. „radovi iz zraka” znači operacija zrakoplova u kojoj se zrakoplov upotrebljava za specijalizirane usluge, kao što je poljoprivreda, građevinarstvo, snimanje iz zraka, izmjera, nadzor i patroliranje, traganje i spašavanje ili oglašavanje u zraku;
3. „aerodromski klimatološki sažetak” znači precizni sažetak specifičnih meteoroloških elemenata na aerodromu, temeljen na statističkim podacima;
4. „aerodromska klimatološka tablica” znači tablica koja pruža statističke podatke o opaženim događajima za jedan ili više meteoroloških elemenata na aerodromu;
5. „nadmorska visina aerodroma” znači nadmorska visina najviše točke sletne površine;

▼ M1

6. „aerodromska usluga letnih informacija (AFIS)” znači usluga letnih informacija za aerodromski promet koju pruža imenovani pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu;

▼ B

7. „aerodromska meteorološka služba” znači ured odgovoran za pružanje meteoroloških usluga za aerodrom;
8. „aerodromsko upozorenje” znači informacija koju daje aerodromska meteorološka služba u vezi s nastankom ili predviđenim nastankom meteoroloških uvjeta koji bi mogli negativno utjecati na zrakoplov na zemlji, uključujući parkirani zrakoplov, te na aerodromske objekte i službe;
9. „zrakoplovni podaci” znači zrakoplovne činjenice, koncepti ili upute predstavljeni u obliku primjerenom za komunikaciju, tumačenje ili obradu;
10. „baza zrakoplovnih podataka” znači skup zrakoplovnih podataka organiziranih i uređenih u strukturirani skup podataka koji je pohranjen u elektroničkom obliku u sustavima, vrijedi za određeno razdoblje i može se ažurirati;
11. „zrakoplovna nepokretna usluga (AFS)” znači telekomunikacijska usluga između određenih nepokretnih točaka koja se pruža prvenstveno radi sigurnosti zračne plovidbe te radi redovitog, učinkovitog i ekonomičnog obavljanja zračnog prijevoza;
12. „zrakoplovna nepokretna telekomunikacijska mreža (AFTN)” znači globalni sustav nepokretnih zrakoplovnih krugova koji služi, kao dio AFS-a, za razmjenu poruka i/ili digitalnih podataka između stacionarnih zrakoplovnih postaja koje imaju iste ili usklađene komunikacijske značajke;

▼ B

13. „zrakoplovne informacije” znači informacije nastale prikupljanjem, analizom i oblikovanjem zrakoplovnih podataka;
14. „kartografski podaci o aerodromu” znači podaci sakupljeni u svrhu prikupljanja kartografskih informacija o aerodromu;
15. „baza kartografskih podataka o aerodromu (AMDB)” znači skup kartografskih podataka o aerodromu organiziran i uređen kao strukturirani skup podataka;
16. „zrakoplovna meteorološka postaja” znači postaja koja vrši opažanja i sastavlja meteorološka izvješća za upotrebu u zračnoj plovidbi;
17. „izvješće iz zraka” znači izvješće iz zrakoplova u letu, sastavljeno u skladu sa zahtjevima o javljanju pozicije uključujući operativno i/ili meteorološko izvješćivanje;
18. „zrakoplov” znači svaka naprava koja se održava u atmosferi zbog reakcije zraka koja nije reakcija zraka u odnosu na zemljinu površinu;

▼ M1

19. „AIRMET” znači informacije koje objavljuje služba meteorološkog bdjenja u vezi s nastankom ili predviđenim nastankom određenih vremenskih pojava na ruti koje bi mogle utjecati na sigurnost operacija zrakoplova na manjim visinama te u vezi s prostornim i vremenskim razvojem tih pojava, a koje nisu uključene u prognozu izdanu za letove na manjim visinama u dotičnom području letnih informacija ili u njegovu potpodručju;

▼ B

20. „osoblje koje se bavi elektronikom u području sigurnosti zračnog prometa (ATSEP)” znači sve ovlašteno osoblje koje je stručno u rukovanju, održavanju, stavljanju izvan rada i vraćanju u rad opreme funkcionalnog sustava;
21. „jedinica za operativne usluge zračnog prometa” opći je pojam koji ima više značenja: „jedinica kontrole zračnog prometa”, „centar letnih informacija”, „aerodromska jedinica za usluge letnih informacija” ili „ured za izvješćivanje o uslugama zračnog prometa”;
22. „alternativni aerodrom” znači aerodrom prema kojemu zrakoplov može nastaviti let ako postane nemoguće ili nepreporučljivo da on nastavi let ili sleti na aerodrom predviđenog slijetanja i na kojemu na raspolaganju stoje potrebne usluge i uređaji, koji je prikladan za taj zrakoplov te koji je u očekivano vrijeme korištenja u operativnom stanju;
23. „alternativni načini usklađivanja (AltMOC)” znači načini usklađivanja koji predstavljaju alternativu postojećim prihvatljivim načinima usklađivanja (AMC) ili oni koji predstavljaju nove načine uspostavljanja usklađenosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i njezinim provedbenim pravilima za koje Agencija nije donijela povezane prihvatljive načine usklađivanja;
24. „apsolutna visina” znači vertikalna udaljenost razine, točke ili objekta koji se smatra točkom, od srednje razine mora;
25. „centar oblasne kontrole zračnog prometa (ACC)” znači jedinica uspostavljena za pružanje usluga kontrole zračnog prometa za kontrolirane letove u kontroliranim područjima koja su pod njezinom nadležnošću;

▼ B

26. „područna prognoza za letove na manjim visinama” znači prognoza vremenskih pojava za područje letnih informacija ili njegovo potpodručje koja se izdaje za sloj atmosfere ispod razine leta 100 (ili ispod razine leta 150 u planinskim područjima, ili više ako je potrebno);
27. „područna navigacija (RNAV)” znači navigacijska metoda koja zrakoplovu omogućuje letenje na bilo kojoj željenoj letnoj putanji koja je obuhvaćena zemaljskim ili svemirskim navigacijskim sredstvima ili je u granicama mogućnosti ugrađene opreme zrakoplova ili kombinacija jednog i drugog;
28. „obrazloženje” znači tvrdnja koja je potkrijepljena dokazima;
29. „ASHTAM” znači posebna izdanja NOTAM-a kojima se u posebnom formatu obavješćuje o promjeni aktivnosti vulkana, o vulkanskoj erupciji i/ili oblaku vulkanskog pepela od značaja za zrakoplovne operacije;
30. „mrežne funkcije ATM-a” znači funkcije koje provodi upravitelj mreže u skladu s Uredbom (EU) br. 677/2011;
31. „audit” znači sustavan, nezavisan i dokumentiran postupak dobivanja dokaza o nadzoru te njihova objektivna procjena, kako bi se utvrdilo u kojoj su mjeri ispunjeni zahtjevi;
32. „mjerodavni izvor” znači:
 - (a) državno tijelo (državna tijela); ili
 - (b) organizacija koju je državno tijelo službeno priznalo kao originatora podataka i/ili organizaciju koja objavljuje podatke u skladu sa zahtjevima u pogledu kvalitete podataka (DQR) koje je donijela ta država;
33. „sustav automatskog motrenja” znači sustav motrenja koji mjeri, obrađuje i izvješćuje o svim potrebnim elementima bez ljudskog posredovanja;
34. „zrakoplovno poduzeće” znači subjekt, osoba ili organizacija, osim pružatelja usluga čije je djelovanje uređeno ovom Uredbom, na koje utječe ili koje utječe na uslugu koju pruža pružatelj usluga;
35. „pauza” znači vremensko razdoblje unutar razdoblja rada kada kontrolor zračnog prometa ne mora obavljati svoje dužnosti, a služi za oporavak;
36. „certificirana zrakoplovna aplikacija” znači softverska aplikacija koju je odobrila Agencija kao dio zrakoplova u skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) br. 216/2008;

▼ M4

37. „oblak od operativne važnosti” znači oblak s visinom baze oblaka ispod 5 000 stopa ili ispod najveće minimalne sektorske apsolutne visine, ovisno o tome što je veće, ili kumulonimbus ili vertikalno razvijeni kumululus na bilo kojoj visini;

▼ B

38. „komercijalni zračni prijevoz” znači bilo koja operacija zrakoplova koja uključuje prijevoz putnika, tereta ili pošte, a naplaćuje se ili se za njega prihvaća neka druga vrsta naknade;

▼ M5

- 38.a „ruta konvencionalne navigacije” znači ruta ATS-a utvrđena upućivanjem na zemaljska navigacijska pomagala;

▼ B

39. „kontrolirano područje” znači kontrolirani zračni prostor koji se prostire iznad utvrđene granice iznad zemlje;
40. „stres od kritične nezgode” znači pojava neuobičajenih i/ili ekstremnih emotivnih reakcija, fizičkih reakcija i/ili reakcija u ponašanju kod neke osobe nakon nekog događaja ili nezgode;
41. „kvaliteta podataka” znači stupanj ili razina pouzdanosti do koje dani podaci ispunjavaju zahtjeve korisnika podataka u smislu točnosti, razlučivosti i cjelovitosti (ili odgovarajuće razine osiguranja) sljedivosti, pravovremenosti, potpunosti i formata;
42. „zahtjevi u pogledu kvalitete podataka (DQR)” znači opis značajki podataka (tj. točnosti, razlučivosti i cjelovitosti (ili odgovarajuće razine osiguranja) sljedivosti, pravovremenosti, potpunosti i formata) radi osiguravanja usklađenosti tih podataka s njihovom namjenom;
43. „alternativno odredište” znači alternativni aerodrom na koji bi zrakoplov mogao sletjeti ako postane bilo nemoguće ili nepreporučljivo sletjeti na aerodrom predviđenog slijetanja;
44. „dužnost” znači svaka zadaća čije provođenje od kontrolora zračnog prometa traži pružatelj usluga kontrole zračnog prometa;
45. „razdoblje na dužnosti” znači razdoblje koje započinje kada pružatelj usluga kontrole zračnog prometa zatraži od kontrolora zračnog prometa da se prijavi na dužnost ili da bude dostupan na dužnosti ili da započne svoju dužnost, a završava kada je kontrolor zračnog prometa slobodan od dužnosti;
46. „nadmorska visina” znači vertikalna udaljenost točke ili razine, na površini zemlje ili za nju pričvršćene, mjerena od srednje razine mora;
47. „alternativni aerodrom na ruti” znači alternativni aerodrom na koji bi zrakoplov mogao sletjeti u slučaju da se, dok se nalazi na ruti, pojavi potreba za skretanjem;
48. „umor” znači fiziološko stanje smanjene psihičke ili fizičke sposobnosti nastalo zbog nedostatka sna ili produžene budnosti, doba dana ili radnog opterećenja (psihičke ili fizičke aktivnosti, ili i fizičke i psihičke aktivnosti) koje može narušiti pozornost i sposobnost osobe da sigurno obavlja svoje zadaće;
49. „dokumentacija o letu” znači dokumenti, uključujući grafikone ili obrasce, koji sadržavaju meteorološke informacije za let;
50. „centar za pružanje letnih informacija (FIC)” znači jedinica uspostavljena radi obavljanja usluge pružanja letnih informacija i usluge uzbunjivanja;
51. „područje letnih informacija (FIR)” znači zračni prostor određenih dimenzija u kojemu se pružaju usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja;

▼ B

52. „razina leta (FL)” znači površina stalnog atmosferskog tlaka, određena u odnosu na specifičnu vrijednost tlaka od 1 013,2 hektopaskala (hPa), koja je od drugih takvih površina razdvojena određenim intervalima tlaka;
53. „testno letenje” znači: let u razvojnoj fazi projektiranja (novog zrakoplova, pogonskih sustava, dijelova i uređaja), let radi dokazivanja usklađenosti s osnovom za certificiranje (izdavanje svjedodžbi) ili s projektom tipa zrakoplova za zrakoplov koji dolazi s proizvodne linije, let namijenjen pokusu novih projektnih koncepata, pri čemu je potrebno nekonvencionalno manevriranje ili profili kod kojih bi bilo moguće prekoračivanje već odobrene granice područja normalnog letenja (*envelope*) zrakoplova, ili let u okviru osposobljavanja za bilo koji od tih letova;
54. „prognoza” znači izvješće o očekivanim meteorološkim uvjetima u određenom vremenu ili vremenskom razdoblju u određenom području ili dijelu zračnog prostora;
55. „prognoza za uzlijetanje” znači prognoza za određeno vremensko razdoblje koju sastavlja aerodromska meteorološka služba i koja sadržava informacije o očekivanim uvjetima iznad kompleksa uzletno-sletnih staza s obzirom na smjer i brzinu prizemnog vjetera te sve njihove varijacije, temperaturu, tlak (QNH) i sve ostale elemente prema lokalnim dogovorima;
56. „funkcionalni sustav” znači kombinacija postupaka, ljudskih resursa i opreme, uključujući hardver i softver, organiziranih tako da obavljaju funkciju u okviru ATM-a/ANS-a i drugih mrežnih funkcija ATM-a;
57. „opće zrakoplovstvo” znači bilo koja operacija civilnih zrakoplova osim radova iz zraka ili komercijalnog zračnog prijevoza;
58. „podaci točaka mreže u digitalnom obliku” znači računalno obrađeni meteorološki podaci za skup pravilno razmaknutih točaka na karti, za prijenos s meteorološkog računala na drugo računalo u obliku koda prikladnom za automatiziranu uporabu;
59. „materijal s uputama” znači neobvezujući materijal koji je sastavila Agencija i koji pomaže u objašnjavanju značenja zahtjeva ili specifikacije i koji se koristi kako bi pomogao u tumačenju Uredbe (EZ) br. 216/2008, njezinih provedbenih pravila i prihvatljivih načina usklađivanja;
60. „globalne prognoze u obliku mreže” znači prognoze očekivanih vrijednosti meteoroloških elemenata na globalnoj mreži s definiranom vertikalnom i horizontalnom razlučivošću;
61. „opasnost” znači bilo koje stanje, događaj ili okolnost koji mogu uzrokovati štetan učinak;
62. „visina” znači vertikalna udaljenost razine, točke ili objekta koji se smatra točkom, izmjerena od određene referentne vrijednosti;
63. „razina” je opći pojam koji se odnosi na vertikalnu poziciju zrakoplova u letu, a označuje visinu, apsolutnu visinu ili razinu leta;
64. „lokalno rutinsko izvješće” znači meteorološko izvješće koje se objavljuje u određenim vremenskim intervalima i koje je namijenjeno jedino za širenje na aerodromu na kojemu je i nastalo i na kojemu su predmetna opažanja provedena;

▼ B

65. „lokalno posebno izvješće” znači meteorološko izvješće objavljeno u skladu s kriterijima utvrđenima za posebna opažanja i namijenjeno jedino za širenje na aerodromu na kojemu je i nastalo i na kojemu su predmetna opažanja provedena;
66. „meteorološki bilten” znači tekst koji se sastoji od meteoroloških informacija kojima prethodi odgovarajući naslov;
67. „meteorološke informacije” znači meteorološko izvješće, analiza, prognoza i sva ostala izvješća koja se odnose na postojeće ili očekivane meteorološke uvjete;
68. „meteorološko opažanje” znači mjerenje i/ili procjena jednog ili više meteoroloških elemenata;
69. „meteorološko izvješće” znači izvješće opaženih meteoroloških uvjeta koje se odnosi na određeno vrijeme i lokaciju;
70. „meteorološki satelit” znači umjetni zemaljski satelit kojim se provode meteorološka opažanja i zatim prenose na Zemlju;

▼ M1

71. „služba meteorološkog bdjenja (MWO)” znači služba koja prati meteorološke uvjete koji utječu na letačke operacije i pruža informacije o nastanku ili očekivanom nastanku određenih vremenskih uvjeta na ruti i drugih pojava u atmosferi koje mogu utjecati na sigurnost zrakoplovnih operacija u njezinu određenom području odgovornosti;

▼ B

72. „minimalna sektorska apsolutna visina (MSA)” znači najmanja apsolutna visina koja se može primijeniti tako da osigurava slobodni prostor od najmanje 300 m (1 000 stopa) iznad svih objekata smještenih u području koje se nalazi u sektoru oblika kruga polumjera 46 km (25 nautičkih milja) čije se središte nalazi u značajnoj točki, referentnoj točki aerodroma (ARP) ili referentnoj točki heliodroma (HRP);
73. „NOTAM” znači obavijest koja se distribuira telekomunikacijski i koja sadrži informacije u vezi s uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije;
74. „prepreka” znači svi nepokretni (privremeni ili stalni) i pokretni objekti ili njihovi dijelovi koji:
- (a) su smješteni na području namijenjenom za kretanje zrakoplova po površini; ili
 - (b) se pružaju iznad određene površine s namjenom za zaštitu zrakoplova u letu; ili
 - (c) se nalaze izvan tih definiranih površina, a ocijenjeni su kao opasni za zračnu plovidbu;
75. „OPMET” znači operativne meteorološke informacije za uporabu u pripremnom planiranju letačkih operacija ili njihovu planiranju u letu;
76. „baza podataka OPMET-a” znači baza podataka uspostavljena radi pohranjivanja i stavljanja na međunarodno raspolaganje operativnih meteoroloških informacija za korištenje u zrakoplovstvu;

▼ B

77. „vulkanska aktivnost prije erupcije” znači neobična ili sve jača vulkanska aktivnost koja može prethoditi vulkanskoj erupciji;
78. „prevladavajuća vidljivost” znači većinska vrijednost vidljivosti, opažana u skladu s definicijom „vidljivosti”, koja se postiže u najmanje pola kruga horizonta ili na najmanje pola površine aerodroma. Ta područja mogu obuhvaćati cjelovite sektore ili više odvojenih dijelova sektora;
79. „problematična uporaba psihoaktivnih tvari” znači uporaba jedne ili više psihoaktivnih tvari od strane pojedinca tako da:
- (a) to predstavlja neposrednu opasnost za korisnika ili ugrožava život, zdravlje ili dobrobit drugih; i/ili
 - (b) to uzrokuje ili pogoršava profesionalni, socijalni, mentalni ili fizički problem ili poremećaj;
80. „prognostička/sinoptička karta” znači prognoza specifičnih meteoroloških elemenata za određeno vremensko razdoblje i određenu površinu ili za dio zračnog prostora, prikazana grafički na karti;
81. „psihoaktivne tvari” znači alkohol, opiodi, kanabinoidi, sedativi i hipnotici, kokain, drugi psihostimulansi, halucinogeni i hlapljiva otapala, ali ne uključujući kofein i duhan;
82. „koordinacijski centar potrage i spašavanja (RCC)” znači jedinica odgovorna za promicanje učinkovite organizacije usluga potrage i spašavanja te za koordinaciju vođenja operacija potrage i spašavanja unutar područja potrage i spašavanja;
83. „razdoblje odmora” znači neprekidno i određeno vremensko razdoblje, koje prethodi i/ili slijedi razdoblju na dužnosti, tijekom kojega je kontrolor zračnog prometa slobodan od svih dužnosti;
84. „raspored osoblja” znači struktura razdoblja na dužnosti i odmora kontrolora zračnog prometa u skladu sa zakonskim i operativnim zahtjevima;
85. „rizik” znači kombinacija cjelokupne vjerojatnosti ili učestalosti pojavljivanja nekog štetnog učinka koji je posljedica opasnosti i ozbiljnosti tog učinka;
86. „uzletno-sletna staza” znači točno određena pravokutna površina na aerodromu na zemlji namijenjena za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova;
87. „vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (RVR)” znači raspon u kojem pilot zrakoplova na središnjoj crti uzletno-sletne staze može vidjeti oznake površine uzletno-sletne staze ili svjetla koja ocrtavaju uzletno-sletnu stazu ili određuju njezinu središnju crtu;
88. „sigurnosna direktiva” znači dokument koji izdaje ili donosi nadležno tijelo i kojim se nalažu mjere koje se moraju izvesti na funkcionalnom sustavu, ili se utvrđuju ograničenja njegove operativne uporabe, kako bi se ponovno uspostavila sigurnost, kada dokazi pokazuju da bi u protivnom sigurnost zračnog prometa mogla biti ugrožena;
89. „sustav upravljanja sigurnošću (SMS)” znači sustavni pristup upravljanju sigurnošću uključujući potrebne organizacijske ustroje, odgovornosti, politike i postupke;

▼ B

90. „jedinica službi za potragu i spašavanje” generički je pojam koji označava, ovisno o slučaju, koordinacijski centar potrage i spašavanja, odjel za spašavanje ili odjel za uzbunjivanje;

▼ M1**▼ B**

92. „sustav poluautomatskog motrenja” znači sustav motrenja koji omogućuje povećanje broja mjerenih elemenata, a u radu su mu potrebni ljudi radi objavljivanja odgovarajućih izvješća;

▼ M1

93. „SIGMET” znači informacije koje izdaje služba meteorološkog bdjenja u vezi s nastankom ili predviđenim nastankom određenih vremenskih uvjeta na ruti i drugih pojava u atmosferi koje bi mogle utjecati na sigurnost operacija zrakoplova, te u vezi s prostornim i vremenskim razvojem tih pojava;

▼ B

95. „posebno izvješće iz zraka” znači meteorološko izvješće zrakoplova objavljeno u skladu s kriterijima, a temelji se na opažanjima tijekom leta;
96. „stres” znači posljedice koje iskusi neka osoba suočena s mogućim uzrokom („stresor”) promjene ljudske sposobnosti i izvedbe. Izlaganje stresoru može utjecati na radnu sposobnost te osobe negativno (distres), neutralno ili pak pozitivno (eustres), ovisno o tome na koji način ta osoba doživljava svoju sposobnost nošenja s tim stresorom;
97. „osposobljavanje za ovlaštenje za sustav i opremu” znači osposobljavanje koje je osmišljeno za prenošenje posebnog znanja i vještina u pogledu sustava i opreme i kojim se ostvaruje operativna stručnost;
98. „prilagođeni podaci” znači zrakoplovni podaci koje pruža operator zrakoplova ili pružatelj DAT-a u ime operatora zrakoplova i koji su kreirani za tog operatora zrakoplova kako bi ih on mogao koristiti u svojim operacijama;

▼ M1

99. „alternativni aerodrom za uzlijetanje” znači alternativni aerodrom na koji bi zrakoplov mogao sletjeti ako to postane potrebno nedugo nakon uzlijetanja i ako nije moguće koristiti aerodrom uzlijetanja;

▼ B

100. „terminalna aerodromska prognoza (TAF)” znači sažeto izvješće o očekivanim meteorološkim uvjetima na nekom aerodromu u određenom vremenskom razdoblju;
101. „teren” znači površina Zemlje koja uključuje prirodna obilježja, kao što su planine, brda, grebeni, doline, vodene mase, trajni led i snijeg, i ne uključuje prepreke;
102. „prag” znači početak dijela uzletno-sletne staze koji se koristi za slijetanje;
103. „područje dodira” znači dio uzletno-sletne staze smješten iza praga namijenjen za prvi dodir zrakoplova u slijetanju s uzletno-sletnom stazom;

▼ B

104. „tropska ciklona” je generički pojam za nefrontalne ciklone sinoptičkih razmjera s podrijetlom iznad tropskih ili subtropskih voda te s konvekcijom i ciklonskim strujanjem prizemnog vjetra;
105. „savjetodavni centar za praćenje tropskih ciklona (TCAC)” znači meteorološki centar koji službama meteorološkog bdjenja, svjetskim prognostičkim centrima i međunarodnim bazama podataka OPMET-a pruža savjetodavne informacije o položaju, prognozi smjera i brzini kretanja, središnjem tlaku i maksimalnoj brzini prizemnog vjetra tropskih ciklona;
106. „vidljivost” znači vidljivost u zrakoplovstvu i odgovara onoj vrijednosti koja je između sljedeće dvije mogućnosti veća:
 - (a) najveća udaljenost na kojoj se crni objekt odgovarajućih dimenzija, smješten blizu zemlje, može vidjeti i prepoznati u odnosu na svijetlu pozadinu;
 - (b) najveća udaljenost na kojoj se svjetla jakosti oko 1 000 kandela mogu vidjeti i raspoznati u odnosu na neosvijetljenu pozadinu;

▼ M4

107. „savjetodavni centar za praćenje vulkanskog pepela (VAAC)” znači meteorološki centar koji službama meteorološkog bdjenja, centrima oblasne kontrole zračnog prometa, centrima za pružanje letnih informacija, svjetskim prognostičkim centrima i međunarodnim bazama podataka OPMET-a pruža savjetodavne informacije o lateralnom i vertikalnom prostiranju te prognozama kretanja vulkanskog pepela u atmosferi;

▼ M1

108. „svjetski prognostički centar (W AFC)” znači meteorološki centar koji sastavlja i dostavlja, globalno i u digitalnom obliku, izravno državama članicama značajne vremenske prognoze (SIGWX) i prognoze za gornji zračni prostor kao dio internetske zrakoplovne nepokretne usluge (AFS);

▼ B

109. „Svjetski prognostički sustav (WAFS)” znači svjetski sustav putem kojeg svjetski prognostički centri pružaju zrakoplovne meteorološke prognoze na ruti u jedinstvenim standardiziranim formatima;

▼ M1

110. „aerodromski kontrolni toranj” znači nadležna jedinica kontrole zračnog prometa koja je uspostavljena u svrhe obavljanja aerodromske kontrole;
111. „aerodromski promet” znači ukupni promet na manevarskim površinama aerodroma i svi zrakoplovi u letu u blizini aerodroma. Zrakoplov koji leti u blizini aerodroma uključuje zrakoplove koji ulaze, izlaze ili se nalaze u aerodromskom prometnom krugu;
112. „aerodromski prometni krug” znači utvrđena letna putanja kojom zrakoplov mora letjeti u blizini aerodroma;
113. „stacionarna zrakoplovna postaja” znači postaja u zrakoplovnoj nepokretnoj službi;
114. „aeronautičko svjetlo na tlu” znači bilo koje svjetlo koje je postavljeno s posebnom namjenom da služi kao pomoć zračnoj plovidbi, osim svjetala na zrakoplovima;
115. „okružnica zrakoplovnih informacija (AIC)” znači obavijest koja sadržava informacije za koje nije potrebno kreirati NOTAM niti se uključuju u zbornik zrakoplovnih informacija, ali se odnose na sigurnost letenja, zračnu plovidbu, tehnička, administrativna ili zakonodavna pitanja;

▼ M1

116. „upravljanje zrakoplovnim informacijama” znači dinamično, integrirano upravljanje zrakoplovnim informacijama kao dio pružanja i razmjene digitalnih zrakoplovnih podataka provjerene kvalitete u okviru suradnje sa svim stranama;
117. „proizvod zrakoplovnih informacija” znači zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koje se stavljaju na raspolaganje kao skupovi digitalnih podataka ili u standardiziranom formatu na papiru ili elektroničkom mediju. Proizvodi zrakoplovnih informacija uključuju:
- zbornik zrakoplovnih informacija, uključujući njegove izmjene i dodatke;
 - AIC;
 - zrakoplovne karte;
 - NOTAM;
 - digitalne skupove podataka;
118. „zbornik zrakoplovnih informacija (AIP)” znači publikacija koju izdaje državno tijelo ili koja se izdaje uz dozvolu tog tijela, a sadržava zrakoplovne informacije trajnog karaktera bitne za sigurnost zračne plovidbe;
119. „izmjena AIP-a” znači trajna izmjena informacija sadržanih u AIP-u;
120. „dopuna AIP-a” znači privremena izmjena informacija sadržanih u AIP-u u obliku dodatnih stranica;
121. „uređivanje i nadzor zrakoplovnih informacija” (AIRAC) znači sustav čiji je cilj obavješćivanje unaprijed, na temelju zajedničkih datuma stupanja na snagu, o okolnostima koje zahtijevaju znatne promjene operativnih praksi;
122. „zrakoplovna pokretna usluga” znači pokretna usluga između zrakoplovnih postaja i postaja na zrakoplovima, ili između postaja na zrakoplovima, u kojoj mogu sudjelovati postaje na plovilima za spašavanje; i radiofarovi za lociranje pozicije u slučaju nužde mogu sudjelovati u toj usluzi na radijskim frekvencijama naznačenima za nevolju i nuždu;
123. „zrakoplovna postaja” znači kopnena postaja u zrakoplovnoj pokretnoj usluzi. U određenim slučajevima, zrakoplovna postaja može biti smještena, na primjer, na plovilu ili na platformi na moru;
124. „zrakoplovna telekomunikacijska postaja” znači postaja u telekomunikacijskoj službi koja je stavljena na raspolaganje za bilo koju zrakoplovnu svrhu;
125. „aerodrom s AFIS-om” znači aerodrom s kojeg se osigurava usluga AFIS-a u zračnom prostoru tog aerodroma;
126. „jedinica AFIS-a” znači jedinica koja je osnovana sa zadaćom osiguravanja usluge AFIS i usluge uzbunjivanja;
127. „identifikacija zrakoplova” znači skupina slova, brojeva ili kombinacija slova i brojeva koja je identična pozivnom znaku zrakoplova koji će se koristiti u komunikaciji zrak-zemlja ili je njegov kodirani ekvivalent, a upotrebljava se za identificiranje zrakoplova u komunikacijama zemlja-zemlja u operativnim uslugama u zračnom prometu;
128. „komunikacija zrak-zemlja” znači dvosmjerna komunikacija između zrakoplova i postaja ili lokacija na zemljinoj površini;

▼ M1

129. „savjetodavna usluga u zračnom prometu” znači usluga koja se pruža u zračnom prostoru definiranih dimenzija ili na utvrđenoj ruti (zračni prostor sa savjetodavnom uslugom) kako bi se osiguralo razdvajanje, koliko je to praktično moguće, između zrakoplova koji lete u skladu s pravilima instrumentalnog letenja (IFR);
130. „odobrenje kontrole zračnog prometa” ili „odobrenje ATC-a” znači dopuštenje zrakoplovu da nastavi let pod određenim uvjetima koje utvrdi jedinica kontrole zračnog prometa;
131. „uputa kontrole zračnog prometa” ili „uputa ATC-a” znači uputa koju izdaje kontrola zračnog prometa, kojom se od pilota zahtijeva poduzimanje određenih mjera;
132. „jedinica kontrole zračnog prometa” ili „jedinica ATC” je opći pojam koji se može odnositi na centar oblasne kontrole zračnog prometa, jedinicu prilazne kontrole ili aerodromski kontrolni toranj;
133. „ALERFA” je šifra za fazu uzbune;
134. „usluga uzbunjivanja” znači usluga uspostavljena s ciljem izvješćivanja nadležnih organizacija o zrakoplovima kojima je potrebna pomoć u traganju i spašavanju te prema potrebi pružanje pomoći tim organizacijama;
135. „faza uzbune” znači situacija u kojoj postoji bojazan za sigurnost zrakoplova i osoba u njemu;
136. „jedinica prilazne kontrole” znači jedinica uspostavljena radi pružanja usluge kontrole zračnog prometa za kontrolirane letove u dolasku ili odlasku s jednog ili više aerodroma;
137. „ruta prostorne navigacije” znači ruta ATS-a koja je uspostavljena kako bi je mogli upotrebljavati zrakoplovi koji su sposobni koristiti prostornu navigaciju;
138. „sastaviti” znači postupak spajanja podataka iz više izvora u bazu podataka i uspostavljanja osnove za daljnju obradu;
139. „ruta ATS-a” znači utvrđena ruta namijenjena za usmjeravanje protoka prometa prema potrebi u cilju pružanja ATS-a;
140. „usluga nadzora sustavom ATS-a” znači usluga koja se pruža izravno putem nadzornog sustava ATS;
141. „nadzorni sustav ATS” je generički pojam koji znači ADS-B, PSR, SSR ili bilo koji drugi usporedivi zemaljski sustav koji omogućuje identifikaciju zrakoplova;
142. „automatski zavisni nadzor – radiodifuzija (ADS-B)” znači način na koji zrakoplov, aerodromska vozila i ostala sredstva mogu automatski slati ili primiti, ili slati i primiti, podatke kao što su identifikacija, pozicija i prema potrebi dodatne podatke u radiodifuzijskom načinu rada preko podatkovne veze;
143. „automatski zavisni nadzor – ugovor (ADS-C)” znači način na koji se uvjeti sporazuma ADS-C razmjenjuju između zemaljskog sustava i zrakoplova preko podatkovne veze, koji određuje pod kojim uvjetima treba započeti izvješća ADS-C i koje podatke uključiti u izvješća;

▼ M1

144. „automatsko emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (ATIS)” znači automatsko prosljeđivanje aktualnih, rutinskih informacija zrakoplovima u dolasku i odlasku 24 sata dnevno ili tijekom određenog dijela dana;
145. „automatsko podatkovno emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (D-ATIS)” znači pružanje usluga ATIS preko podatkovne veze;
146. „automatsko govorno emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (Voice-ATIS)” znači pružanje usluga ATIS neprekidnim i ponavljajućim govornim radiodifuzijskim emitiranjem;
147. „radiodifuzijsko emitiranje” (*broadcast*) znači prijenos informacija koje se odnose na zračnu plovidbu koji nije namijenjen samo jednoj stanici ili pojedinim stanicama;
148. „baza oblaka” znači visina donje granice najnižeg sloja oblaka iznad zemlje ili vode ispod 6 000 m (20 000 stopa) koji pokriva više od polovine neba;
149. „granica valjanosti odobrenja” znači točka do koje je zrakoplovu izdano odobrenje kontrole zračnog prometa;
150. „baza oblaka” znači visina baze najnižeg promatranog ili prognoziranog elementa oblaka u blizini aerodroma ili operativne površine ili unutar određenog područja operacija, koja se obično mjeri iznad nadmorske visine aerodroma ili, u slučaju operacija iznad mora, iznad srednje morske razine;
151. „potpunost” znači, kad je riječ o podacima, stupanj pouzdanosti da su pruženi svi podaci koji su potrebni za predviđenu namjenu;
152. „razina pouzdanosti” znači vjerojatnost da je realna vrijednost parametra unutar određenog raspona oko njegove procijenjene vrijednosti;
153. „konferencijska komunikacija” znači komunikacijska sredstva koja omogućavaju da se izravan razgovor odvija između tri ili više lokacija istodobno;
154. „kontrolirana zona” znači kontrolirani zračni prostor koji se prostire od zemljine površine do određene gornje granice;
155. „kontrolirani aerodrom” znači aerodrom na kojem se za aerodromski promet pružaju usluge kontrole zračnog prometa;
156. „kontrolirani zračni prostor” znači zračni prostor određenih dimenzija unutar kojega se usluga kontrole zračnog prometa provodi u skladu s klasifikacijom zračnog prostora;
157. „kontrolirani let” znači svaki let koji podliježe odobrenju kontrole zračnog prometa;
158. „komunikacije između kontrolora i pilota preko podatkovne veze (CPDLC)” znači način komunikacije između kontrolora zračnog prometa i pilota uporabom podatkovne veze za komunikacije ATC;
159. „kritično područje” znači područje određenih dimenzija oko zemaljske opreme za precizno instrumentalno prilaženje u kojem će prisutnost vozila ili zrakoplova prouzročiti neprihvatljivo ometanje signalâ za navođenje;
160. „putna razina” znači razina koju zrakoplov održava tijekom znatnog dijela leta;

▼ M1

161. „ciklička provjera redundancijom (CRC)” znači matematički algoritam koji se primjenjuje na digitalni prikaz podataka i omogućuje određenu razinu osiguranja od gubitka ili izmjena podataka;
162. „opasno područje” znači dio zračnog prostora utvrđenih dimenzija u kojem se tijekom određenih vremenskih razdoblja odvijaju aktivnosti opasne za let zrakoplova;
163. „točnost podataka” znači stupanj usklađenosti između procijenjene ili izmjerene vrijednosti i stvarne vrijednosti;
164. „površina na kojoj se prikupljaju podaci” znači određena površina na kojoj se prikupljaju podaci o preprekama ili terenu;
165. „cjelovitost podataka” znači stupanj sigurnosti da zrakoplovni podaci i njihova vrijednost nisu izgubljeni ili izmijenjeni od trenutka njihova kreiranja ili ovlaštene izmjene;
166. „podatkovni element” znači pojedinačni atribut potpunog skupa podataka, kojem je dodijeljena vrijednost koja definira njegov trenutačni status;
167. „komunikacije preko podatkovne veze” znači oblik komunikacije namijenjen za razmjenu poruka preko podatkovne veze;

▼ M4

168. „VOLMET podatkovnom vezom (D-VOLMET)” znači pružanje rutinskog meteorološkog izvješća za aerodrom (METAR) i posebnog meteorološkog izvješća za aerodrom (SPECI), TAF-a, SIGMET-a, posebnih izvješća iz zraka koja nisu obuhvaćena SIGMET-om i, ako je dostupno, AIRMET-a podatkovnom vezom;

▼ M1

169. „kreiranje podataka” znači kreiranje novog podatkovnog elementa s njegovom pridruženom vrijednošću, izmjena vrijednosti postojećeg pojedinačnog podatka ili brisanje postojećeg podatkovnog elementa;
170. „specifikacija podatkovnog proizvoda” znači detaljan opis skupa podataka ili zbirke skupova podataka zajedno s dodatnim informacijama koje će omogućiti da ih kreira, dobiva i upotrebljava druga strana;
171. „skup podataka” znači zbirka podataka koja se može identificirati;
172. „datum” znači bilo koja veličina ili skup veličina koji može služiti kao polazište ili osnova za izračunavanje ostalih veličina;
173. „DETRESFA” je šifra za fazu nevolje;
174. „faza nevolje” znači situacija kada je u razumnoj mjeri sigurno da su zrakoplov i osobe u njemu u velikoj i neposrednoj opasnosti ili im treba neodgodiva pomoć;
175. „naknadno odobrenje” znači odobrenje koje zrakoplovu izdaje jedinica kontrole zračnog prometa koja trenutačno nije nadležna za nadzor tog zrakoplova;
176. „bitni promet” znači kontrolirani promet na koji se primjenjuje razdvajanje u okviru usluge kontrole zračnog prometa, ali koji u odnosu na pojedini kontrolirani let nije ili neće biti razdvojen od drugog kontroliranog prometa odgovarajućim minimalnim razdvajanjem;
177. „bitni lokalni promet” znači svaki zrakoplov, vozilo ili osoblje koji su na manevarskoj površini ili blizu nje, ili promet u području uzlijetanja i početnog penjanja ili završnog prilaženja, koji može predstavljati opasnost za predmetni zrakoplov;

▼ **M1**

178. „predviđeno vrijeme dolaska” znači:
- (a) za IFR letove, predviđeno vrijeme dolaska zrakoplova na poziciju iznad određene točke, utvrđene pomoću navigacijskog sredstva, s koje zrakoplov namjerava započeti postupak instrumentalnog prilaznja ili, ako takvo navigacijsko sredstvo ne postoji u neposrednoj blizini aerodroma, vrijeme dolaska zrakoplova na poziciju iznad aerodroma;
 - (b) za letove u skladu s pravilima vizualnog letenja (VFR) to je predviđeno vrijeme dolaska na poziciju iznad aerodroma;
179. „značajka” znači apstrakcija pojava iz stvarnog svijeta;
180. „atribut značajke” znači karakteristika značajke kojoj su pridruženi naziv, tip podatka i domena vrijednosti;
181. „tip značajke” znači klasa pojava iz stvarnog svijeta sa zajedničkim svojstvima, a koja čini osnovnu razinu klasifikacije u katalogu značajki;
182. „završno prilaznje” znači dio postupka instrumentalnog prilaznja koji:
- (a) počinje na određenom preletištu ili točki ili, ako takvo preletišće ili točka nisu određeni, na bilo kojem od sljedećih mjesta:
 - i. na kraju posljednjeg proceduralnog zaokreta, osnovnog zaokreta ili zaokreta prema uzletno-sletnoj stazi u produljenom postupku, ako su određeni;
 - ii. na točki susretanja posljednje putanje koja je navedena u postupku prilaznja;
 - (b) završava na točki u blizini aerodroma s koje se može obaviti slijetanje ili započinje postupak neuspjelog prilaznja;
183. „zona letnih informacija” znači zračni prostor određenih dimenzija u kojem se pružaju aerodromske usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja za aerodromski promet;
184. „usluge oblikovanja letačkih postupaka” znači usluge oblikovanja, dokumentiranja, validacije, održavanja i periodičke revizije letačkih postupaka nužne za sigurnost, regularnost i učinkovitost zračne plovidbe;
185. „oblikovatelj letačkih postupaka” znači kvalificirana osoba zadužena za oblikovanje, dokumentiranje, validaciju, kontinuirano održavanje i periodičku reviziju letačkih postupaka;
186. „letački postupak” znači skup unaprijed utvrđenih letačkih manevara čija je svrha da ih pilot slijedi, a objavljeni su u elektroničkom, tiskanom i/ili digitalnom obliku. Letački postupak se obavlja ili u skladu s pravilima instrumentalnog letenja (IFR) ili s pravilima vizualnog letenja (VFR);
187. „plan leta” znači skup određenih informacija koje se dostavljaju jedinicama za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, a odnose se na planirani let ili dio leta zrakoplova;
188. „vidljivost u letu” znači vidljivost iz pilotske kabine u smjeru kretanja zrakoplova u letu;

▼ M1

189. „format” znači, kad je riječ o podacima, struktura podatkovnih elemenata, zapisa i datoteka raspoređena u skladu sa standardima, specifikacijama ili zahtjevima u pogledu kvalitete podataka;
190. „geoid” znači ekvipotencijalna površina u gravitacijskom polju Zemlje koja odgovara mirnoj srednjoj razini mora (MSL), koja se neprekidno proteže kroz kontinente;
191. „valovitost geoida” znači udaljenost geoida iznad (pozitivna) ili ispod (negativna) u odnosu na matematički referentni elipsoid;
192. „putanja poniranja” znači profil snižavanja koji je određen za vertikalno navođenje tijekom završnog prilaznja;
193. „vidljivost pri tlu” znači vidljivost na aerodromu koju bilježi ovlašteni motritelj ili automatski sustav;
194. „smjer leta” znači usmjerenje uzdužne osi zrakoplova, obično izraženo u stupnjevima u odnosu na sjever (pravi, magnetski, kompasni ili na koordinatnoj mreži);
195. „helidrom” znači aerodrom ili određeno područje neke strukture koje je namijenjeno da ga se upotrebljava u cijelosti ili djelomično za dolazak i odlazak helikoptera i kretanje helikoptera na površini;
196. „klasifikacija cjelovitosti” znači, kad je riječ o zrakoplovnim podacima, klasifikacija koja se temelji na mogućem riziku koji proizlazi iz upotrebe oštećenih podataka, uz razlikovanje rutinskih, neophodnih i kritičnih podataka;
197. „međunarodni NOTAM ured” znači ured koji je imenovala država članica za međunarodnu razmjenu poruka NOTAM;
198. „preletišta čekanja” znači geografska lokacija koja služi kao referenca za postupak čekanja;
199. „postupak čekanja” znači unaprijed utvrđeni manevar u svrhu zadržavanja zrakoplova unutar određenog zračnog prostora u očekivanju daljnjeg odobrenja;
200. „identifikacija” znači situacija kada se indikator pozicije određenog zrakoplova vidjeti na prikazu situacije i sa sigurnošću je identificiran;
201. „pravila instrumentalnog letenja” su pravila koja omogućuju da zrakoplov koji je opremljen odgovarajućom navigacijskom opremom za predviđenu rutu leti u skladu s primjenjivim zahtjevima za zračne operacije;
202. „INCERFA” je šifra za fazu neizvjesnosti;
203. „operacije instrumentalnog prilaznja” znači prilaznje i slijetanje pomoću instrumenata za navigacijsko navođenje na temelju postupka instrumentalnog prilaznja. Dvije su metode izvođenja operacija instrumentalnog prilaznja:
 - (a) operacija dvodimenzionalnog (2D) instrumentalnog prilaznja u kojoj se primjenjuje samo lateralno navigacijsko navođenje;
 - (b) operacija trodimenzionalnog (3D) instrumentalnog prilaznja u kojoj se primjenjuju lateralno i vertikalno navigacijsko navođenje;

▼ M1

204. „postupak instrumentalnog prilaženja (IAP)” znači niz unaprijed utvrđenih manevara zrakoplova uz korištenje letačkih instrumenata, s određenom zaštitom od prepreka od preletišta početnog prilaza ili prema potrebi od početka utvrđene dolazne rute do točke s koje se slijetanje može završiti i nakon toga ako slijetanje nije završeno, do pozicije na kojoj se primjenjuju mjerila za nadvisivanje prepreka u fazi čekanja ili na ruti. Postupci instrumentalnog prilaženja razvrstani su kako slijedi:
- (a) „postupak nepreciznog prilaženja (NPA)” znači postupak instrumentalnog prilaženja koji je namijenjen za operacije 2D instrumentalnog prilaženja vrste A.
 - (b) „postupak prilaženja s vertikalnim navođenjem (APV)” znači postupak instrumentalnog prilaženja s navigacijom temeljenom na performansama (PBN) namijenjen za operacije 3D instrumentalnog prilaženja vrste A.
 - (c) „postupak preciznog prilaženja (PA)” znači postupak instrumentalnog prilaženja temeljen na navigacijskim sustavima (ILS, MLS, GLS i SBAS kat. I.) namijenjen za operacije 3D instrumentalnog prilaženja vrste A ili B;]
205. „instrumentalni meteorološki uvjeti (IMC)” znači meteorološki uvjeti izraženi u smislu vidljivosti, udaljenosti od oblaka i baze oblaka, manji od minimuma utvrđenih za vizualne meteorološke uvjete;

▼ M5

206. „operacije pri smanjenoj vidljivosti (LVO)” znači operacije prilaženja ili uzlijetanja na uzletno-sletnoj stazi s vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze (RVR) manjom od 550 m ili s visinom odluke (DH) manjom od 200 stopa;
- 206.a „postupci pri smanjenoj vidljivosti” znači postupci koji se primjenjuju na aerodromu za osiguravanje sigurnih operacija pri smanjenoj vidljivosti;

▼ M1

207. „manevarska površina” znači dio aerodroma (osim stajanke) određen za uzlijetanje, slijetanje i vožnju zrakoplova;
208. „metapodaci” znači podaci o podacima;
209. „operativna površina” znači dio aerodroma predviđen za uzlijetanje, slijetanje i vožnju zrakoplova, a sastoji se od manevarske površine i stajanke;
210. „navigacijsko sredstvo” znači uređaj ili sustav izvan zrakoplova koji proizvodi elektromagnetske signale koje primaju navigacijski sustavi u zrakovu u svrhe određivanja položaja ili navođenja na putanji leta;
211. „mod sekundarnog nadzornog radara (SSR)” znači konvencionalni identifikator povezan s posebnim funkcijama interogacijskih signala koje odašilje SSR upitivač. U Prilogu 10. ICAO navedena su četiri moda: A, C, S i kombinirani;
212. „skoro paralelne uzletno-sletne staze” znači uzletno-sletne staze koje se ne križaju, a njihove produžene središnje crte su međusobno pod kutom od 15 stupnjeva ili manje;

▼ **M5**

- 212.a „operacija s operativnim odobrenjima” znači operacija u kojoj se upotrebljavaju određeni zrakoplovi ili zemaljska oprema ili kombinacija zrakoplova i zemaljske opreme kojom se omogućuje bilo koji od sljedećih elemenata:
- (a) primjena operativnih minimuma koji su niži od standardnih operativnih minimuma aerodroma za određenu klasifikaciju operacija;
 - (b) zahtjevi vidljivosti mogu biti ispunjeni ili smanjeni;
 - (c) potreban je manji broj zemaljskih objekata;

▼ **M1**

213. „zapovjednik zrakoplova” znači pilot kojeg operator, ili u slučaju općeg zrakoplovstva, vlasnik, odredi za zapovjednika zrakoplova, koji je odgovoran za sigurno izvođenje leta;
214. „pozicija” znači, u geografskom kontekstu, skup koordinata (geografska dužina i širina) referentnih prema matematičkom referentnom elipsoidu, kojima se definira položaj točke na površini Zemlje;
215. „označivanje pozicije” znači, na prikazu situacije, vizualni indikator u obliku simbola i/ili u nekom drugom, nesimboličkom obliku, čija je svrha označivanje pozicije zrakoplova, vozila na aerodromu ili drugog objekta;
216. „barometarska visina” znači atmosferski tlak izražen kao apsolutna visina koja odgovara tom tlaku u standardnoj atmosferi;
217. „primarni radar” znači radarski sustav koji funkcionira na temelju odraza radijskih signala;
218. „pisana komunikacija” znači komunikacija koja na svakom terminalu kruga automatski proizvodi trajni pisani zapis svih poruka koje prođu kroz taj krug;
219. „zabranjeno područje” znači dio zračnog prostora utvrđenih dimenzija iznad zemlje i teritorijalnih voda države članice u kojemu je letenje zrakoplova zabranjeno;
220. „radionavigacijska usluga” znači usluga koja osigurava informacije za navođenje ili podatke o poziciji za učinkovito i sigurno upravljanje zrakoplovom pomoću jednog ili više radionavigacijskih sredstava;
221. „radiotelefonija” znači oblik radiokomunikacije namijenjen u prvom redu za razmjenu informacija u obliku govora;
222. „specifikacija zahtijevane komunikacijske sposobnosti” ili „specifikacija RCP” znači skup zahtjeva koji se odnosi na pružanje operativnih usluga u zračnom prometu i povezanu zemaljsku opremu, sposobnosti zrakoplova i operacije koje su potrebne kako bi se podržavala komunikacija temeljena na performansama;
223. „specifikacija zahtijevane nadzorne sposobnosti” ili „specifikacija RSP” znači skup zahtjeva koji se odnosi na pružanje operativnih usluga u zračnom prometu i povezanu zemaljsku opremu, sposobnosti zrakoplova i operacije koje su potrebne kako bi se podržavao nadzor temeljen na performansama;
224. „razlučivost” znači, kad se odnosi na podatke, broj jedinica ili znamenki kojima se izmjerena ili izračunana vrijednost izražava i upotrebljava;
225. „uvjetno zabranjeno područje” znači dio zračnog prostora utvrđenih dimenzija iznad zemlje i teritorijalnih voda države članice u kojemu je letenje zrakoplova ograničeno u skladu s određenim uvjetima;
226. „faza rute” znači ruta ili dio rute koji se preleti a da pri tome nema usputnih slijetanja;
227. „uzletno-sletna staza u uporabi” znači uzletno-sletna staza ili staze koju u određenom trenutku jedinica za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu smatra najpogodnijom za uporabu s tipovima zrakoplova za koje se očekuje da će sletjeti na predmetni aerodrom ili uzletjeti s njega. Odvojene uzletno-sletne staze ili više njih mogu se odrediti kao uzletno-sletne staze u uporabi za zrakoplove u dolasku i zrakoplove u odlasku;

▼ M1

228. „sekundarni radar” znači radarski sustav u kojem radijski signal odaslan s radara aktivira odašiljanje radijskog signala s druge stanice;
229. „sekundarni nadzorni radar (SSR)” znači nadzorni radarski sustav koji koristi primopredajnike i prijavnike (upitivače) i transpondere;
230. „osjetljivo područje” znači područje koje se proteže izvan kritičnog područja, u kojem će parkiranje ili kretanje zrakoplova ili vozila utjecati na signal za navođenje u mjeri da može izazvati neprihvatljivo ometanje za zrakoplov koji taj signal koristi;

▼ M5

231. „SNOWTAM” znači posebno izdanje NOTAM-a u standardnom formatu, a koje sadržava izvješće o stanju površine kojim se obavješćuje o opasnim uvjetima uzrokovanim prisutnošću na operativnoj površini snijega, leda, bljuzgavice, poledice, stajaće vode ili vode sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili poledicom i o prestanku takvih uvjeta;

▼ M1

232. „značajna točka” znači određena geografska lokacija koja se upotrebljava za određivanje rute ATS-a ili letne putanje zrakoplova te za druge navigacijske i ATS svrhe;
233. „prikaz situacije” znači elektronički prikaznik na kojem se pokazuje pozicija i kretanje zrakoplova i druge informacije prema potrebi;
234. „standardni instrumentalni dolazak (STAR)” znači zadana ruta za dolazak u skladu s pravilima instrumentalnog letenja koja povezuje značajnu točku, obično na ruti ATS-a, s točkom od koje može početi objavljeni postupak instrumentalnog prilaznja;
235. „standardni instrumentalni odlazak (SID)” znači zadana ruta za odlazak prema pravilima instrumentalnog letenja koja povezuje aerodrom ili pojedinačnu uzletno-sletnu stazu aerodroma s određenom značajnom točkom, koja je obično na zadanoj ruti ATS-a, od koje počinje faza leta na ruti;
236. „specijalni let VFR” znači let VFR unutar kontrolirane zone u meteorološkim uvjetima koji su ispod vizualnih meteoroloških uvjeta (VMC), odobren od kontrole zračnog prometa;
237. „vožnja zrakoplova” znači kretanje zrakoplova po površini aerodroma ili operativnoj površini vlastitim pogonom, isključujući uzlijetanje i slijetanje;
238. „staza za vožnju” znači definirana staza na aerodromu na zemlji namijenjena za vožnju zrakoplova i međusobno povezivanje dijelova aerodroma;
239. „završno kontrolirano područje (TMA)” znači kontrolirano područje koje se obično uspostavlja na stjecištu ruta ATS-a u blizini jednog ili više velikih aerodroma;
240. „pravovremenost” znači, kad je riječ o podacima, stupanj pouzdanosti da su podaci primjenjivi za razdoblje u kojem se namjeravaju koristiti;
241. „sljedivost” znači, kad je riječ o podacima, stupanj do kojeg sustav ili podatkovni proizvod može sadržavati zapis izmjena koje su napravljene na tom proizvodu, čime se omogućuje trag za svrhe provjera koji se može pratiti od krajnjeg korisnika do strane koja je kreirala podatke;
242. „putanja” znači projekcija putanje zrakoplova na Zemljinu površinu, čiji je smjer u bilo kojoj točki obično izražen u stupnjevima u odnosu na sjever (pravi, magnetski ili na koordinatnoj mreži);

▼ M1

243. „prometne informacije” znači informacije koje izdaje jedinica za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu da upozori pilota na drugi poznati ili uočeni zračni promet, koji može biti u blizini pozicije ili predviđene rute leta, te da mu pomogne izbjeći sudar;
244. „točka prijenosa kontrole” znači određena točka na putanji leta zrakoplova, na kojoj se odgovornost za pružanje usluge kontrole zračnog prometa zrakoplovu prenosi s jedne jedinice kontrole ili kontrolne pozicije na drugu;
245. „jedinica koja predaje zrakoplov” znači jedinica kontrole zračnog prometa u kojoj je u tijeku postupak prenošenja odgovornosti za pružanje usluge kontrole zračnog prometa za određeni zrakoplov sljedećoj jedinici kontrole zračnog prometa ili kontroloru zračnog prometa na ruti leta;
246. „prijelazna apsolutna visina” znači apsolutna visina na kojoj ili ispod koje se vertikalna pozicija zrakoplova kontrolira prema apsolutnim visinama;
247. „prijelazni sloj” znači zračni prostor između prijelazne apsolutne visine i prijelazne razine;
248. „prijelazna razina” znači najniža razina leta iznad prijelazne apsolutne visine koja se može koristiti;
249. „validacija” znači, kad je riječ o podacima, postupak osiguravanja da podaci ispunjavaju zahtjeve za specificiranu primjenu ili namjeravanu upotrebu;
250. „provjera” znači, kad je riječ o podacima, ocjena izlaznih podataka iz postupka obrade zrakoplovnih podataka kako bi se osigurala ispravnost i dosljednost u odnosu na ulazne podatke i primjenjive standarde, pravila i konvencije upotrijebljene u tom postupku;
251. „faza neizvjesnosti” znači situacija u kojoj postoji neizvjesnost u pogledu sigurnosti zrakoplova i osoba u njemu;
252. „slobodni balon bez posade” znači zrakoplov lakši od zraka, bez motornog pogona, bez posade, u slobodnom letu;
253. „vektoriranje” znači pružanje navigacijskog navođenja za zrakoplov davanjem izričitih smjerova leta, na temelju uporabe nadzornog sustava ATS;
254. „let u skladu s pravilima vizualnog letenja” ili „let VFR” znači let koji se obavlja u skladu s pravilima vizualnog letenja;
255. „vizualni prilaz” znači prilaz IFR leta pri kojem dio instrumentalnog prilaza ili cijeli instrumentalni prilaz nije dovršen, a prilaz je izveden pomoću vizualnih referenci na terenu;
256. „vizualni meteorološki uvjeti (VMC)” znači meteorološki uvjeti izraženi u smislu vidljivosti, udaljenosti od oblaka i baze oblaka, jednaki utvrđenim minimumima ili veći od njih;
257. „VOLMET” znači meteorološke informacije za zrakoplove u letu;
258. „obavijest VOLMET” znači pružanje, prema potrebi, aktualnih izvješća METAR, SPECI, TAF i SIGMET neprekidnim i ponavljajućim govornim radiodifuzijskim emitiranjem;

▼ M1

259. „putna navigacijska točka” znači određena geografska lokacija koja se upotrebljava za određivanje rute prostorne navigacije ili putanje leta zrakoplova koji koristi prostornu navigaciju. Putne navigacijske točke se određuju kao:
- (a) točke neobaveznog preleta (*fly-by waypoint*) – putna navigacijska točka za koju je potreban prethodni zaokret kako bi se omogućilo tangencijalno spajanje sa sljedećim segmentom na ruti ili postupku, ili
 - (b) točke obvezatnoga preleta (*fly-over waypoint*) – putna navigacijska točka na kojoj se započinje zaokret kako bi se omogućilo spajanje sa sljedećim segmentom na ruti ili proceduri;

▼ M3

260. „U-space zračni prostor” znači zemljopisno područje za UAS-ove koje su odredile države članice u kojem su operacije UAS-ova dopuštene samo uz potporu U-space usluga;
261. „U-space usluga” znači usluga koja se oslanja na digitalne usluge i automatizaciju funkcija namijenjena za podupiranje sigurnog, zaštićenog i učinkovitog pristupa U-space zračnom prostoru za velik broj UAS-ova;
262. „zajednička usluga informiranja” znači usluga koja se sastoji od širenja statičnih i dinamičkih podataka kako bi se omogućilo pružanje U-space usluga za upravljanje prometom bespilotnih zrakoplova;
263. „dinamička rekonfiguracija zračnog prostora” znači privremena izmjena U-space zračnog prostora radi prilagodbe kratkoročnim promjenama u potražnji u prometu s posadom, prilagodbom zemljopisnih granica tog U-space zračnog prostora;

▼ M4

264. „promatračnica vulkana” znači pružatelj usluge kojeg je odabralo nadležno tijelo i koji promatra aktivnost nekog vulkana ili skupine vulkana i svoja opažanja daje na raspolaganje dogovorenom skupu primatelja u sektoru zrakoplovstva;
265. „jezik za označavanje geografskih podataka (GML)” znači standard za kodiranje Otvorenog geoprostornog konzorcija (OGC);
266. „centar za svemirske meteorološke pojave (SWXC)” znači centar koji prati svemirske meteorološke pojave za koje se očekuje da će utjecati na radijsku komunikaciju visoke frekvencije, satelitsku komunikaciju te navigacijske i nadzorne sustave koji se temelje na GNSS-u i/ili predstavljati radijacijski rizik za osobe u zrakoplovu te koji pruža savjetodavne informacije o tim pojavama.

▼B*PRILOG II.***ZAHITJEVI ZA NADLEŽNA TIJELA – NADZOR USLUGA I DRUGIH
MREŽNIH FUNKCIJA ATM-a****(Dio ATM/ANS.AR)****PODDIO A – OPĆI ZAHITJEVI****ATM/ANS.ARA.001 Područje primjene**

Ovim se Prilogom utvrđuju zahtjevi za administrativni sustav i sustav upravljanja nadležnih tijela odgovornih za certificiranje, nadzor i provedbu u odnosu na primjenu zahtjeva iz priloga III. do XIII. od strane pružatelja usluga u skladu s člankom 6.

ATM/ANS.ARA.005 Zadaće certificiranja, nadzora i provedbe

(a) Nadležno tijelo izvršava zadaće certificiranja, nadzora i provedbe u odnosu na primjenu zahtjeva primjenjivih na pružatelje usluga, prati sigurno pružanje njihovih usluga i provjerava jesu li primjenjivi zahtjevi ispunjeni.

(b) Nadležna tijela utvrđuju i izvršavaju svoje odgovornosti u pogledu certificiranja, nadzora i provedbe na način kojim se osigurava:

1. da postoje posebna mjesta odgovornosti za provedbu svake odredbe ove Uredbe;
2. da imaju uvid u mehanizme nadzora sigurnosti i njihove rezultate;
3. da se među nadležnim tijelima osigura razmjena važnih informacija.

Dotična nadležna tijela dužna su redovito provoditi revizije sporazuma o nadzoru pružatelja usluga u zračnoj plovidbi u funkcionalnim blokovima zračnog prostora (FAB) koji prelaze preko zračnih prostora koji su pod nadležnošću više od jedne države članice, kako se navodi u članku 2. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 550/2004 te, u slučaju prekograničnog pružanja usluga u zračnoj plovidbi, sporazuma o međusobnom priznavanju zadaća nadzora, kako se navodi u članku 2. stavku 5. Uredbe (EZ) br. 550/2004, kao i praktične provedbe tih sporazuma, posebno u smislu postignute razine sigurnosti pružatelja usluga obuhvaćenih njihovim nadzorom.

(c) Nadležno tijelo uspostavlja mehanizme koordinacije s drugim nadležnim tijelima u pogledu prijavljenih promjena u funkcionalnim sustavima koji uključuju pružatelje usluga obuhvaćene nadzorom drugih nadležnih tijela. Ti mehanizmi koordinacije moraju osiguravati učinkovit odabir i reviziju tih prijavljenih promjena, u skladu s točkom ATM/ANS.AR.C.025.

ATM/ANS.ARA.010 Dokumentacija o certificiranju, nadzoru i provedbi

Nadležno tijelo stavlja na raspolaganje svojem osoblju sve relevantne zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezane dokumente kako bi im se omogućilo obavljanje njihovih zadaća i izvršavanje njihovih odgovornosti.

▼ B**ATM/ANS.AR.A.015 Načini usklađivanja**

- (a) Agencija razvija prihvatljive načine usklađivanja (AMC) koji se mogu upotrebljavati za uspostavljanje usklađenosti sa zahtjevima iz ove Uredbe. Ako se udovolji AMC-ima, smatra se da su ispunjeni primjenjivi zahtjevi iz ove Uredbe.
- (b) Za uspostavljanje usklađenosti sa zahtjevima iz ove Uredbe mogu se upotrijebiti alternativni načini usklađivanja (AltMOC).
- (c) Nadležno tijelo uspostavlja sustav radi ujednačenog ocjenjivanja omogućavajući li svi AltMOC-i koje to tijelo ili pružatelji usluga obuhvaćeni njegovim nadzorom upotrebljavaju uspostavljanje usklađenosti sa zahtjevima ove Uredbe.
- (d) Nadležno tijelo ocjenjuje sve AltMOC-e koje predlože pružatelji usluga u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.020 analizirajući dostavljenu dokumentaciju te, ako se smatra potrebnim, provođenjem inspekcijskog nadzora pružatelja usluga.

Kada nadležno tijelo utvrdi da je AltMOC dovoljan za osiguravanje usklađenosti s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe, ono bez nepotrebnog odlaganja:

1. obavješćuje podnositelja zahtjeva da se može primijeniti AltMOC te, ako je primjenjivo, u skladu s time izmjenjuje svjedodžbu podnositelja zahtjeva;
 2. obavješćuje Agenciju o njegovu sadržaju, uključujući preslike sve relevantne dokumentacije;
 3. obavješćuje druge države članice o AltMOC-u koji je prihvaćen.
- (e) Kada nadležno tijelo samo primjenjuje AltMOC za ostvarivanje usklađenosti s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe, ono:
1. stavlja taj AltMOC na raspolaganje svim pružateljima usluga za čiji je nadzor zaduženo;
 2. bez nepotrebnog odlaganja obavješćuje Agenciju.

Nadležno tijelo dostavlja Agenciji potpun opis AltMOC-a, uključujući sve revizije postupaka koje mogu biti važne, kao i ocjenjivanje kojim se dokazuje da su ispunjeni primjenjivi zahtjevi iz ove Uredbe.

▼ M4**ATM/ANS.AR.A.020 Informacije za Agenciju**

- (a) Nadležno tijelo obavješćuje Agenciju u slučaju bilo kakvih znatnih problema povezanih s provedbom Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata u roku od 30 dana od trenutka kad je nadležno tijelo saznalo za probleme.

▼M4

- (b) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ i njezine delegirane i provedbene akte, nadležno tijelo što prije Agenciji dostavlja informacije važne za sigurnost koje proizlaze iz izvješća o događajima koja su pohranjena u njegovoj nacionalnoj bazi podataka u skladu s člankom 6. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 376/2014.

▼B**ATM/ANS.AR.A.025 Trenutačna reakcija na sigurnosni problem**

- (a) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014, nadležno tijelo uvodi sustav za odgovarajuće prikupljanje, analizu i širenje sigurnosnih informacija.
- (b) Agencija uspostavlja sustav za odgovarajuću analizu svih relevantnih sigurnosnih informacija koje primi od nadležnih tijela i bez nepotrebnog odlaganja dostavlja državama članicama i Komisiji, prema potrebi, sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje se trebaju poduzeti i koje su im potrebne kako bi pravovremeno reagirale na sigurnosni problem u koji su uključeni pružatelji usluga.
- (c) Po primitku informacija iz točaka (a) i (b) nadležno tijelo poduzima odgovarajuće mjere za rješavanje sigurnosnog problema, uključujući izdavanje sigurnosnih direktiva u skladu s točkom ATM/ANS.AR.A.030.
- (d) O mjerama poduzetima u skladu s točkom (c) odmah se obavještavaju dotični pružatelji usluga kako bi se s njima uskladili, u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.060. Nadležno tijelo o tim mjerama ujedno obavještuje Agenciju i, ako je potrebna zajednička akcija, druga relevantna nadležna tijela.

ATM/ANS.AR.A.030 Sigurnosne direktive

- (a) Nadležno tijelo izdaje sigurnosnu direktivu kada u funkcionalnom sustavu utvrdi postojanje nesigurnog uvjeta koji zahtijeva trenutačno djelovanje.
- (b) Sigurnosna direktiva prosljeđuje se predmetnim pružateljima usluga i sadrži najmanje sljedeće informacije:
1. identifikaciju nesigurnog uvjeta;
 2. identifikaciju ugroženog funkcionalnog sustava;
 3. potrebne mjere i njihovu utemeljenost;
 4. rok za provedbu potrebnih mjera;
 5. datum njezinog stupanja na snagu.
- (c) Nadležno tijelo prosljeđuje primjerak sigurnosne direktive Agenciji i svim drugim nadležnim tijelima na koja se to odnosi u roku od mjesec dana od njezinog izdavanja.
- (d) Nadležno tijelo provjerava usklađenost pružatelja usluga s primjenljivim sigurnosnim direktivama.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljaju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).

▼ B**PODDIO B – UPRAVLJANJE (ATM/ANS.AR.B)****ATM/ANS.AR.B.001 Sustav upravljanja**

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja i održava sustav upravljanja uključujući, kao minimum, sljedeće elemente:

▼ M4

1. dokumentirane politike i postupke radi opisivanja svoje organizacije, sredstava i metoda za postizanje usklađenosti s Uredbom (EU) 2018/1139 i, prema potrebi, delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te uredbe za izvršenje svojih zadaća certificiranja, nadzora i provedbe. Postupci se ažuriraju i unutar tog nadležnog tijela služe kao osnovni radni dokumenti za sve povezane zadatke;

▼ B

2. dovoljan broj osoblja, uključujući inspektore, za obavljanje svojih zadaća i ispunjavanje svojih odgovornosti u skladu s ovom Uredbom. Takvo osoblje mora biti kvalificirano za obavljanje dodijeljenih zadataka i raspolagati potrebnim znanjem i iskustvom te mora prolaziti inicijalno i periodično osposobljavanje i osposobljavanje na radnom mjestu kako bi se osigurala kontinuirana stručnost. Mora postojati sustav za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se osiguralo pravilno obavljanje svih povezanih zadaća;
 3. odgovarajuću opremu i uredski prostor za obavljanje tih dodijeljenih zadaća;
 4. postupak praćenja usklađenosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima i prikladnosti postupaka, uključujući uspostavljanje postupka internog audita i postupka upravljanja sigurnosnim rizicima. Praćenje usklađenosti mora uključivati sustav povratnih informacija o nalazima revizije, koje se šalju višoj upravi nadležnog tijela kako bi se, prema potrebi, osigurala provedba korektivnih mjera;
 5. osobe ili skupine osoba koje su u konačnici odgovorne višoj upravi nadležnog tijela za funkciju praćenja usklađenosti.
- (b) Za svako područje djelatnosti koje se nalazi u sustavu upravljanja nadležno tijelo imenuje jednu ili više osoba koje su odgovorne za upravljanje relevantnim zadatkom ili zadacima u potpunosti.

▼ M4

- (c) Nadležno tijelo uspostavlja postupke za sudjelovanje u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoći s drugim relevantnim nadležnim tijelima, ili u toj državi članici ili u drugim državama članicama, uključujući sljedeće informacije:
1. relevantne nalaze i naknadne mjere koje se poduzimaju kao rezultat nadzora pružatelja usluga ATM-a/ANS-a koji obavljaju djelatnosti na državnom području države članice, ali koje je certificiralo nadležno tijelo druge države članice ili Agencija; i
 2. informacije dobivene na temelju obveznog i dobrovoljnog izvješćivanja o događajima kako je propisano točkom ATM/ANS.OR.A.065.

▼ B

- (d) Primjerak postupaka povezanih sa sustavom upravljanja i njihovih izmjena stavlja se na raspolaganje Agenciji za potrebe standardizacije.

ATM/ANS.AR.B.005 Dodjela zadaća kvalificiranim subjektima

- (a) Nadležno tijelo može dodijeliti kvalificiranim subjektima svoje zadaće koje se odnose na certificiranje ili nadzor pružatelja usluga u skladu s ovom Uredbom, osim samog izdavanja svjedodžbi. Pri dodjeljivanju tih zadaća nadležno tijelo osigurava da je:
1. uspostavljen sustav za inicijalno i kontinuirano ocjenjivanje usklađenosti kvalificiranog subjekta s Prilogom V. Uredbi (EZ) br. 216/2008. Taj sustav i rezultati ocjenjivanja se dokumentiraju; i da je

▼ B

2. sklopljen dokumentirani sporazum s kvalificiranim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućoj upravnoj razini i u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:
- i. zadaće koje moraju biti provedene;
 - ii. izvještaje, izvješća i zapisi koji moraju biti osigurani;
 - iii. tehnički uvjeti koji se moraju zadovoljiti u provođenju takvih zadataka;
 - iv. povezana područja odgovornosti;
 - v. zaštita koja se osigurava za informacije dobivene pri obavljanju takvih zadaća.
- (b) Nadležno tijelo osigurava da su postupkom internog audita i postupkom upravljanja sigurnosnim rizikom koji se zahtijevaju u točki ATM/ANS.AR.B.001(a)4. obuhvaćene sve zadaće koje je kvalificirani subjekt obavio u njegovo ime.

▼ M4**ATM/ANS.AR.B.010 Promjene u sustavu upravljanja**

- (a) Nadležno tijelo mora imati uspostavljen sustav za utvrđivanje promjena koje utječu na njegovu sposobnost izvršavanja zadaća i odgovornosti u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te uredbe. Taj mu sustav omogućuje poduzimanje mjera primjerenih za osiguravanje kontinuirane adekvatnosti i djelotvornosti sustava upravljanja.
- (b) Nadležno tijelo pravodobno ažurira svoj sustav upravljanja u skladu sa svim izmjenama Uredbe (EU) 2018/1139 i delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te uredbe kako bi se osigurala djelotvorna provedba njegova sustava upravljanja.
- (c) Nadležno tijelo obavješćuje Agenciju o promjenama koje utječu na njegovu sposobnost za obavljanje svojih zadaća i ispunjavanje svojih odgovornosti u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i delegiranim i provedbenim aktima donesenima na temelju te uredbe.

▼ B**ATM/ANS.AR.B.015 Čuvanje zapisa**

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav čuvanja zapisa kojim se osigurava odgovarajuće pohranjivanje, dostupnost i pouzdana sljedivost:
1. dokumentiranih politika i postupaka sustava upravljanja;
 2. osposobljavanja, kvalifikacija i ovlaštenja osoblja kako se zahtijeva u točki ATM/ANS.AR.B.001(a)2.;
 3. dodjeljivanja zadaća, obuhvaćajući elemente koji se zahtijevaju u točki ATM/ANS.AR.B.005, kao i detalja o dodijeljenim zadacima;
 4. postupaka certificiranja i/ili davanja izvjava;
 5. određivanja pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu i meteoroloških usluga, prema potrebi;
 6. certificiranja i nadzora pružatelja usluga koji obavljaju djelatnosti na državnom teritoriju države članice, a svjedodžbu im je izdalo nadležno tijelo neke druge države članice ili Agencija, prema dogovoru između tih tijela;

▼B

7. procjena i obavješćivanja Agencije o AltMOC-u koji su predložili pružatelji usluga te ocjenjivanja AltMOC-a koje primjenjuje samo nadležno tijelo;
 8. usklađenosti pružatelja usluga s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe nakon izdavanja svjedodžbe ili, kada je to relevantno, dostavljanja izjave, uključujući izvješća o svim auditima, što obuhvaća nalaze, korektivne mjere i datum okončanja mjera te zapažanja i druge zapise povezane sa sigurnošću;
 9. poduzetih prisilnih mjera;
 10. sigurnosnih informacija, sigurnosnih direktiva i naknadnih mjera;
 11. primjene odredbi o fleksibilnosti u skladu s člankom 14. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (b) Nadležno tijelo vodi popis svih svjedodžbi pružatelja usluga koje je izdalo i izjava koje je primilo.
- (c) Svi se zapisi čuvaju najmanje pet godina od prestanka važenja svjedodžbe ili povlačenja izjave, pod uvjetima iz primjenjivih zakona o zaštiti podataka.

PODDIO C – NADZOR, CERTIFICIRANJE I PROVEDBA (ATM/ANS.AR.C)**ATM/ANS.AR.C.001 Praćenje razine sigurnosti**

- (a) Nadležna tijela redovito prate i ocjenjuju razinu sigurnosti pružatelja usluga koje nadziru.
- (b) Nadležna tijela primjenjuju rezultate praćenja razine sigurnosti posebno u svojem nadzoru temeljenom na razini rizika.

ATM/ANS.AR.C.005 Certificiranje, izjava i provjera usklađenosti pružatelja usluga sa zahtjevima

- (a) U okviru točke ATM/ANS.AR.B.001(a)1. nadležno tijelo utvrđuje postupak kojim provjerava:
1. prije izdavanja svjedodžbe, usklađenost pružatelja usluga s primjenjivim zahtjevima utvrđenima u prilogima III. do XIII. i svim primjenjivim uvjetima priloženima toj svjedodžbi. Svjedodžba se izdaje u skladu s Dodatkom 1. ovome Prilogu;
 2. usklađenost sa svim obvezama u vezi sa sigurnošću iz akta o imenovanju izdanom u skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 550/2004;
 3. kontinuiranu usklađenost pružatelja usluga koje nadziru s primjenjivim zahtjevima;
 4. provedbu sigurnosnih ciljeva, zahtjeva u vezi sa sigurnošću i drugih uvjeta u vezi sa sigurnošću navedenih u izjavi o provjeri sustava, uključujući sve relevantne izjave o usklađenosti sastavnih dijelova sustava ili njihovoj primjerenosti za upotrebu koje su podnesene u skladu s Uredbom (EZ) br. 552/2004;
 5. provedbu sigurnosnih direktiva, korektivnih mjera i prisilnih mjera.

▼ B

(b) Postupak iz stavka (a):

1. temelji se na dokumentiranim postupcima;
2. potkrijepljen je dokumentacijom čija je posebna namjena da svojem osoblju pruži smjernice za obavljanje njihovih zadaća u pogledu certificiranja, nadzora i provedbe;
3. pruža dotičnim organizacijama pokazatelj rezultata aktivnosti certificiranja, nadzora i provedbe;
4. temelji se na auditima, revizijama i inspekcijskim nadzorima koje provodi nadležno tijelo;
5. pruža, u pogledu certificiranih pružatelja usluga, nadležnom tijelu potrebne dokaze za daljnje djelovanje, uključujući mjere iz članka 9. Uredbe (EZ) br. 549/2004, članka 7. stavka 7. Uredbe (EZ) br. 550/2004 i članaka 10., 25. i 68. Uredbe (EZ) br. 216/2008 u situacijama neusklađenosti sa zahtjevima;
6. u pogledu pružatelja usluga koji daju izjave, pruža nadležnom tijelu dokaze radi poduzimanja, ako je potrebno, korektivnih mjera koje mogu uključivati prisilne mjere, uključujući, kada je potrebno, one iz nacionalnog prava.

ATM/ANS.AR.C.010 Nadzor

(a) Nadležno tijelo ili kvalificirani subjekti koji djeluju u njegovo ime provode audite u skladu s člankom 5.

(b) Auditi iz točke (a):

1. pružaju nadležnom tijelu dokaze usklađenosti s primjenjivim zahtjevima i s provedbenim rješenjima;
2. neovisni su o unutarnjim auditima koje obavljaju pružatelji usluga;
3. obuhvaćaju cjelokupna provedbena rješenja ili dijelove tih rješenja te postupke ili usluge;
4. utvrđuju:
 - i. jesu li provedbena rješenja usklađena s primjenjivim zahtjevima;
 - ii. jesu li poduzete mjere usklađene s provedbenim rješenjima i primjenjivim zahtjevima;
 - iii. odgovaraju li rezultati poduzetih mjera rezultatima koji se očekuju u okviru provedbenih rješenja.

(c) Na temelju dokaza koji su mu na raspolaganju, nadležno tijelo prati kontinuiranu usklađenost pružatelja usluga kojeg nadzire s primjenjivim zahtjevima ove Uredbe.

ATM/ANS.AR.C.015 Program nadzora

(a) Nadležno tijelo utvrđuje i godišnje ažurira program nadzora uzimajući u obzir specifičnu prirodu pružatelja usluga, složenost njihove djelatnosti, rezultate prethodnih aktivnosti certificiranja i/ili nadzora i temelji se na ocjenjivanju

▼ B

povezanih rizika. Time se uključuju auditi koji:

1. obuhvaćaju sva područja mogućih sigurnosnih problema, s naglaskom na onim područjima u kojima su bili utvrđeni problemi;
2. obuhvaćaju sve pružatelje usluga koje nadležno tijelo nadzire;
3. obuhvaćaju sredstva koja je uveo pružatelj usluga radi osiguravanja stručnosti osoblja;
4. osiguravaju da se auditi provode na način koji je razmjernan razini rizika koji proizlazi iz rada i pruženih usluga pružatelja usluga; i
5. osiguravaju da se na pružatelje usluga pod njegovim nadzorom primjenjuje ciklus planiranja nadzora koji nije duži od 24 mjeseca.

Ciklus planiranja nadzora može se skratiti ako postoji dokaz da se smanjila razina sigurnosti pružatelja usluga.

Kod pružatelja usluga koje je certificiralo nadležno tijelo ciklus planiranja nadzora može se produžiti na najviše 36 mjeseci ako je nadležno tijelo utvrdilo da za razdoblje od prethodna 24 mjeseca vrijedi sljedeće:

- i. pružatelj usluga dokazao je učinkovito identificiranje opasnosti u pogledu zrakoplovne sigurnosti i upravljanje povezanim rizicima;
- ii. pružatelj usluga kontinuirano je pokazivao usklađenost sa zahtjevima za upravljanje promjenama iz točaka ATM/ANS.OR.A.040 i ATM/ANS.OR.A.045;
- iii. nisu bili izdani nalazi 1. razine;
- iv. sve su korektivne mjere provedene unutar vremenskog razdoblja koje je nadležno tijelo prihvatilo ili produžilo, kako je definirano u točki ATM/ANS.AR.C.050.

Ako je, osim prethodno navedenog, pružatelj usluga uspostavio djelotvoran sustav neprestanog izvješćivanja nadležnog tijela o razini sigurnosti i regulatornoj usklađenosti pružatelja usluga, što je odobrilo nadležno tijelo, ciklus planiranja nadzora može se produžiti na najviše 48 mjeseci;

6. osiguravaju praćenje provedbe korektivnih mjera;
7. su predmet savjetovanja s dotičnim pružateljima usluga i predmet njihovog kasnijeg obavješćivanja;
8. navode predviđeni vremenski razmak inspeksijskih nadzora različitih lokacija.

▼ B

- (b) Nadležno tijelo može odlučiti da promijeni ciljeve i opseg unaprijed planiranih audita, uključujući revizije dokumentacije i dodatne audite, kada se za time pojavi potreba.
- (c) Nadležno tijelo odlučuje koja rješenja, elementi, usluge, funkcije, fizičke lokacije i aktivnosti podliježu auditu u utvrđenom vremenskom razdoblju.
- (d) Zapažanja i nalazi audita izdani u skladu s točkom ATM/ANS.AR.C.050 dokumentiraju se. Uz to se potvrđuju dokazima te se utvrđuju na temelju primjenjivih zahtjeva i njihovih provedbenih rješenja u odnosu na koje je revizija bila provedena.
- (e) Sastavlja se revizijsko izvješće, uključujući podatke o nalazima i zapažanja te se o njima obavješćuje dotični pružatelj usluga.

ATM/ANS.AR.C.020 Izdavanje svjedodžbi

- (a) Nakon postupka utvrđenog točkom ATM/ANS.AR.C.005 (a), nakon primitka zahtjeva za izdavanje svjedodžbe pružatelju usluga, nadležno tijelo provjerava usklađenost pružatelja usluga s primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe.
- (b) Nadležno tijelo može prije izdavanja svjedodžbe zahtijevati sve audite, inspeksijske nadzore ili ocjenjivanja koja smatra potrebnima.
- (c) Svjedodžba se izdaje na neograničeno vrijeme. Privilegije aktivnosti čije je provođenje odobreno pružatelju usluga navode se u uvjetima pružanja usluga priloženima svjedodžbi.
- (d) Svjedodžba se ne izdaje ako je ostao otvoren nalaz razine 1. U iznimnim okolnostima nalazi koji nisu razine 1. ocjenjuju se i pružatelji usluga ih rješavaju prema potrebi, a nadležno tijelo prije izdavanja svjedodžbe odobrava plan korektivnih mjera radi zatvaranja tih nalaza.

ATM/ANS.AR.C.025 Promjene

- (a) Nakon primitka obavijesti o promjenama u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.045 nadležno tijelo udovoljava odredbama iz točaka ATM/ANS.AR.C.030, ATM/ANS.AR.C.035 i ATM/ANS.AR.C.040.
- (b) Nakon primitka obavijesti o promjenama u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.040(a)2. za koje se zahtijeva prethodno odobrenje, nadležno tijelo:
 - 1. provjerava, prije izdavanja odobrenja za promjene, usklađenost pružatelja usluga s primjenjivim zahtjevima;
 - 2. odmah poduzima odgovarajuće radnje, ne dovodeći u pitanje moguće dodatne prisilne mjere, ako pružatelj usluga uvede promjene za koje se zahtijeva prethodno odobrenje prije no što je dobio odobrenje nadležnog tijela kako je navedeno u točki 1.
- (c) Kako bi se pružatelju usluga omogućilo uvođenje promjena u njegov sustav upravljanja i/ili sustav upravljanja sigurnošću, ovisno o slučaju, bez prethodnog odobrenja u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.040(b), nadležno tijelo odobrava postupak kojim se definira opseg takvih promjena i opisuje

▼B

kako će se o tim promjenama obavješćivati i kako će se njima upravljati. U okviru kontinuiranog nadzora nadležno tijelo procjenjuje informacije dobivene u obavijesti radi provjere usklađenosti poduzetih mjera s odobrenim postupcima i primjenjivim zahtjevima. U slučaju neusklađenosti, nadležno tijelo:

1. obavješćuje pružatelja usluga o neusklađenosti i zahtijeva dodatne promjene;
2. u slučaju nalaza razine 1. i 2., djeluje u skladu s točkom ATM/ANS.AR.C.050.

ATM/ANS.AR.C.030 Odobrenje postupaka upravljanja promjenama za funkcionalne sustave

(a) Nadležno tijelo pregledava:

1. postupke upravljanja promjenama za funkcionalne sustave i sve bitne izmjene tih postupaka koje je dostavio pružatelj usluga u skladu s točkom ATM/ANS.OR.B.010(b);
 2. sva odstupanja od postupaka iz točke 1. za određene promjene, kada to zatraži pružatelj usluga u skladu s točkom ATM/ANS.OR.B.010(c)1.
- (b) Nadležno tijelo odobrava postupke, izmjene i odstupanja iz točke (a) kada utvrdi da su oni potrebni i dovoljni kako bi pružatelj usluga dokazao usklađenost s točkama ATM/ANS.OR.A.045, ATM/ANS.OR.C.005, ATS.OR.205 i ATS.OR.210, što god je od toga primjenjivo.

ATM/ANS.AR.C.035 Odluka o reviziji prijavljenih promjena funkcionalnog sustava

- (a) Nakon primitka obavijesti u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.045(a)1. ili nakon primitka izmijenjenih informacija u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.045(b), nadležno tijelo donosi odluku o tome hoće li ili neće provesti reviziju te promjene. Nadležno tijelo zahtijeva od pružatelja usluga sve dodatne potrebne informacije radi podupiranja te odluke.
- (b) Nadležno tijelo utvrđuje potrebu za revizijom na temelju posebnih, valjanih i dokumentiranih kriterija kojima se, minimalno, osigurava da se prijavljene promjene revidiraju ako je kombinacija vjerojatnosti da je pružatelju usluga to obrazloženo složeno ili nepoznato i težine mogućih posljedica promjene značajna.
- (c) Kada nadležno tijelo odluči o postojanju potrebe za revizijom na temelju drugih kriterija temeljenih na riziku osim onih iz točke (b), ti kriteriji moraju biti specifični, valjani i dokumentirani.
- (d) Nadležno tijelo obavješćuje pružatelja usluga o svojoj odluci o reviziji prijavljene promjene funkcionalnog sustava i na zahtjev dostavlja pružatelju usluga s time povezane razloge.

▼ B**ATM/ANS.AR.C.040 Revizija prijavljenih promjena funkcionalnog sustava**

(a) Kada nadležno tijelo provodi reviziju obrazloženja prijavljenih promjena ono:

1. ocjenjuje valjanost iznesenih obrazloženja u odnosu na točku ATM/ANS.OR.C.005(a)2. ili ATS.OR.205(a)2.;
2. koordinira prema potrebi svoje aktivnosti s drugim nadležnim tijelima.

(b) Nadležno tijelo:

1. odobrava obrazloženje iz točke (a)1., uvjetno kada je to primjenjivo, kada se dokaže da je ono valjano, i o tome obavješćuje pružatelja usluga, ili
2. odbija obrazloženje iz točke (a)1. i obavješćuje o tome pružatelja usluga prilažući razloge kojima se to obrazlaže.

ATM/ANS.AR.C.045 Izjava pružatelja usluga letnih informacija

(a) Nakon primitka izjave od pružatelja usluga letnih informacija koji namjeravaju pružati takve usluge, nadležno tijelo provjerava da ta izjava sadržava sve informacije koje se zahtijevaju u točki ATM/ANS.OR.A.015 te tom pružatelju usluga potvrđuje primitak izjave.

(b) Ako izjava ne sadržava potrebne informacije ili sadržava informacije koje upućuju na neusklađenost s primjenjivim zahtjevima, nadležno tijelo obavješćuje dotičnog pružatelja usluga letnih informacija o neusklađenosti i zahtijeva daljnje informacije. Ako je potrebno, nadležno tijelo nad tim pružateljem usluga letnih informacija provodi audit. Ako se potvrdi neusklađenost, nadležno tijelo provodi mjeru iz stavka ATM/ANS.AR.C.050.

(c) Nadležno tijelo vodi registar izjava pružatelja usluga letnih informacija koje su mu dane u skladu s ovom Uredbom.

ATM/ANS.AR.C.050 Nalazi, korektivne mjere i prisilne mjere

(a) Nadležno tijelo mora imati uspostavljen sustav kojim se analiziraju nalazi radi utvrđivanja njihova značaja za sigurnost i odlučuje o prisilnim mjerama na temelju sigurnosnog rizika koji proizlazi iz neusklađenosti pružatelja usluga.

(b) U okolnostima u kojima uz hitne odgovarajuće mjere za ublažavanje ne bi bilo dodatnog sigurnosnog rizika ili bi on bio vrlo nizak, nadležno tijelo može prihvatiti to pružanje usluga kako bi se osigurao kontinuitet usluge dok se poduzimaju korektivne mjere.

(c) Nalaz razine 1. nadležno tijelo izdaje kada se otkrije bilo kakva teška neusklađenost s primjenjivim zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 216/2008 i iz njezinih provedbenih pravila, kao i iz uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 i iz njihovih provedbenih pravila, s postupcima i priručnicima pružatelja usluga, u smislu uvjeta iz svjedodžbe ili svjedodžbom, s aktom o imenovanju, ako je primjenjivo, ili sa sadržajem izjave, ako ta neusklađenost predstavlja značajan rizik za sigurnost leta ili na drugi način dovodi u pitanje sposobnost pružatelja usluga za nastavak operacija.

▼B

- Nalazi razine 1. uključuju, ali se ne ograničavaju na:
1. objavljivanje operativnih postupaka i/ili pružanje usluge na način kojim se u sigurnost leta unosi značajan rizik;
 2. stjecanje ili održavanje valjanosti svjedodžbe pružatelja usluga dostavljanjem krivotvorenih dokaznih dokumenata;
 3. dokaze o zloupotrebi ili neovlaštenoj upotrebi svjedodžbi pružatelja usluga;
 4. nepostojanje odgovornog rukovoditelja.
- (d) Nalaz razine 2. nadležno tijelo izdaje kada se otkrije bilo kakva druga neusklađenost s primjenjivim zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 216/2008 i iz njezinih provedbenih pravila, kao i iz uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 i iz njihovih provedbenih pravila, s postupcima i priručnicima pružatelja usluga ili sa smislom uvjeta ili sa svjedodžbom ili sa sadržajem izjave.
- (e) Kad se tijekom nadzora ili na bilo koji drugi način otkrije nalaz, nadležno tijelo, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere zahtijevane Uredbom (EZ) br. 216/2008 i ovom Uredbom, kao i uredbama (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 i njihovim provedbenim pravilima, obavješćuje pružatelja usluga o nalazu u pisanom obliku i zahtijeva korektivne mjere za rješavanje svih utvrđenih neusklađenosti.
1. U slučaju nalaza razine 1., nadležno tijelo odmah poduzima odgovarajuće mjere, a ako je to primjereno, može i ograničiti, privremeno oduzeti ili oduzeti u cijelosti ili dijelom predmetnu svjedodžbu, osiguravajući kontinuitet usluga pod uvjetom da se ne ugrožava sigurnost, a u slučaju upravitelja mreže ono obavješćuje Komisiju. Poduzete mjere ovise o razmjerima nalaza i ostaju na snazi sve dok pružatelj usluga s uspjehom ne poduzme korektivnu mjeru.
 2. U slučaju nalaza razine 2., nadležno tijelo:
 - i. odobrava pružatelju usluga rok za provedbu korektivnih mjera uključen u plan mjera primjeren prirodi nalaza;
 - ii. ocjenjuje plan korektivnih mjera i provedbe koji je predložio pružatelj usluga te ga prihvaća ako se na temelju ocjenjivanja zaključi da je dostatan za rješavanje neusklađenosti.
 3. U slučaju nalaza razine 2., kada pružatelj usluga ne dostavi plan korektivnih mjera koji je nadležnom tijelu prihvatljiv s obzirom na nalaze, ili kada pružatelj usluga ne provede korektivne mjere u roku koji je nadležno tijelo prihvatilo ili produljilo, nalaz se može podići na nalaz razine 1. i mogu se poduzeti mjere utvrđene u točki 1.
- (f) U slučajevima za koje se ne zahtijevaju nalazi razine 1. ili 2., nadležno tijelo može izdati zapažanja.

Dodatak 1.

SVJEDODŽBA PRUŽATELJA USLUGA

EUROPSKA UNIJA

NADLEŽNO TIJELO

SVJEDODŽBA PRUŽATELJA USLUGA

[SVJEDODŽBA BROJ/IZDANJE br.]

U skladu s Provedbenom uredbom (EU) 2017/373 i podložno uvjetima navedenima u nastavku, [nadležno tijelo] ovim potvrđuje

[NAZIV PRUŽATELJA USLUGA]

[ADRESA PRUŽATELJA USLUGA]

kao pružatelja usluga s privilegijama, kako je navedeno u priloženim uvjetima pružanja usluga.

UVJETI:

Ova se svjedodžba izdaje pod uvjetima i za opseg pružanja usluga i funkcija kako je navedeno u priloženim uvjetima pružanja usluga.

Ova je svjedodžba valjana dok certificirani pružatelj usluga ostaje usklađen s Provedbenom uredbom (EU) 2017/373 i drugim primjenjivim propisima te, kada je to relevantno, s postupcima iz dokumentacije pružatelja usluga.

Pod uvjetom usklađenosti s prethodno navedenim uvjetima ova svjedodžba ostaje valjana osim ako se svjedodžba vrati, ograniči ili oduzme privremeno ili trajno.

Datum izdavanja:

Potpis:

[Nadležno tijelo]

PRUŽATELJ USLUGA

SVJEDODŽBA

UVJETI PRUŽANJA USLUGA

Prilozi svjedodžbi pružatelja usluga:

[SVJEDODŽBA BROJ/IZDANJE br.]

[NAZIV PRUŽATELJA USLUGA]

stekao je privilegije za pružanje sljedećeg opsega usluga/funkcija:

[Retke prema potrebi izbrisati]

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Operativne usluge u zračnom prometu (ATS) (***)	Kontrola zračnog prometa (ATC)	Usluga oblasne kontrole	
		Usluga prilazne kontrole	
		Usluga aerodromske kontrole	
	Usluga letnih informacija (FIS)	Aerodromska usluga letnih informacija (AFIS)	
		Usluga letnih informacija na ruti (En-route FIS)	
Savjetodavne usluge	nije primjenjivo		
Upravljanje protokom zračnog prometa (ATFM)	ATFM	Pružanje lokalnog ATFM-a	
Upravljanje zračnim prostorom (ASM)	ASM	Pružanje lokalnih usluga ASM-a (taktičke/ASM razine 3.)	
Uvjeti (**)			

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Operativne usluge u zračnom prometu (ATS) za testne letove (***) (***)	Kontrola zračnog prometa (ATC)	Usluga oblasne kontrole	
		Usluga prilazne kontrole	
		Usluga aerodromske kontrole	
	Usluga letnih informacija (FIS)	Aerodromska usluga letnih informacija (AFIS)	
		Usluga letnih informacija na ruti (En-route FIS)	
Savjetodavne usluge	nije primjenjivo		
Uvjeti (**)			

▼ **B**

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Komunikacijske usluge, usluge plovidbe ili nadzora (CNS)	Komunikacije (C)	Zrakoplovna pokretna usluga (komunikacije zrak-zemlja)	
		Zrakoplovna nepokretna usluga (komunikacije zemlja-zemlja)	
		Zrakoplovne pokretne satelitske usluge (AMSS)	
	Plovidba (N)	Pružanje NDB signala u svemiru	
		Pružanje VOR signala u svemiru	
		Pružanje DME signala u svemiru	
		Pružanje ILS signala u svemiru	
		Pružanje MLS signala u svemiru	
		Pružanje GNSS signala u svemiru	
	Nadzor (S)	Pružanje podataka primarnog nadzora (PS)	
		Pružanje podataka sekundarnog nadzora (SS)	
Pružanje podataka automatskog nadzora (ADS)			
Uvjeti (**)			

▼ **M1**

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Usluge zrakoplovnog informiranja (AIS)	proizvodi zrakoplovnih informacija (uključujući usluge distribucije)	zbornik zrakoplovnih informacija (AIP)	
		okružnica zrakoplovnih informacija (AIC)	
		NOTAM	
		skup podataka AIP-a	
		skupovi podataka o preprekama	
		skupovi kartografskih podataka o aerodromu	
		skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja	
	usluge preduzetnih informacija	nije primjenjivo	
Uvjeti (**)			

▼ **B**

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Podatkovne usluge (DAT)	Tip 1.	Pružanjem DAT-a tipa 1. ovlašćuje se isporuka baza zrakoplovnih podataka u sljedećim formatima: [popis generičkih formata podataka] Pružanjem DAT-a tipa 1. ne ovlašćuje se isporuka baza zrakoplovnih podataka izravno krajnjim korisnicima/operatorima zrakoplova.	

▼ **B**

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
	Tip 2.	Pružanjem DAT-a tipa 2. ovlašćuje se isporuka baza zrakoplovnih podataka krajnjim korisnicima/operatorima zrakoplova za sljedeće aplikacije/opremu u zraku za koje je dokazana usklađenost: [Proizvođač] certificirani model aplikacije/opreme [XXX], dio br. [YYY]	
Uvjeti (**)			

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Meteorološke usluge (MET)	MET	Služba meteorološkog bdjenja	
		Aerodromska meteorološka služba	
		Zrakoplovne meteorološke postaje	
		VAAC	
		WAFC	
		TCAC	
Uvjeti (**)			

▼ **M1**

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcije	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Oblikovanje letačkih postupaka (FPD)	Oblikovanje, dokumentiranje i validacija letačkih postupaka (****)	nije primjenjivo	
Uvjeti (**)			

▼ **B**

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcija	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Mrežne funkcije ATM-a	Oblikovanje ERN-a	nije primjenjivo	
	Ograničeni resursi	Radiofrekvencija	
		Kodovi transpondera	
ATFM	Pružanje središnjeg ATFM-a		

▼ B

Usluge/funkcije	Vrsta usluge/funkcija	Opseg usluge/funkcije	Ograničenja (*)
Uvjeti (**)			

Datum izdavanja:

Potpis: [Nadležno tijelo]

Za državu članicu/EASA-u

EASA obrazac 157., 1. izdanje – stranica 4 od 4

(*) Kako je propisalo nadležno tijelo.
(**) Prema potrebi.
(***) Ako nadležno tijelo smatra potrebnim za utvrđivanje dodatnih zahtjeva.
(****) ATS obuhvaća uslugu uzbunjivanja.
(*****) ► **M1** Oblikovanje, dokumentiranje i validacija letačkih postupaka uključuje održavanje i periodičku reviziju. ◀

▼ **M4***PRILOG III.***ZAJEDNIČKI ZAHITJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ATM-a/ANS-a
(Dio ATM/ANS.OR)**▼ **B**

PODDIO A – OPĆI ZAHITJEVI (ATM/ANS.OR.A)

ATM/ANS.OR.A.001 Područje primjene

U skladu s člankom 6., ovim se Prilogom utvrđuju zahtjevi kojima moraju udovoljiti pružatelji usluga.

ATM/ANS.OR.A.005 Zahtjev za izdavanje svjedodžbe pružatelja usluga

(a) Zahtjev za izdavanje svjedodžbe pružatelja usluga ili izmjenu postojeće svjedodžbe podnosi se u obliku i na način koje je utvrdilo nadležno tijelo uzimajući u obzir primjenjive zahtjeve iz ove Uredbe.

(b) U skladu s člankom 6., kako bi stekao svjedodžbu, pružatelj usluga mora udovoljavati:

1. zahtjevima iz članka 8.b stavka 1. Uredbe (EU) br. 216/2008;
2. zajedničkim zahtjevima utvrđenima u ovom Prilogu;
3. posebnim zahtjevima utvrđenima u prilogima IV. do XIII., kada su ti zahtjevi primjenjivi u pogledu usluga koje pružatelj usluga pruža ili planira pružati.

ATM/ANS.OR.A.010 Zahtjev za izdavanje ograničene svjedodžbe

(a) Ne dovodeći u pitanje točku (b), pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu može podnijeti zahtjev za svjedodžbu ograničenu na pružanje usluga u zračnom prostoru pod nadležnošću države članice u kojoj se nalazi njegovo glavno mjesto poslovanja ili, ako postoji, njegovo registrirano sjedište kada on pruža ili planira pružati usluge samo iz jedne ili više sljedećih kategorija:

1. radovi iz zraka;
2. opće zrakoplovstvo;
3. komercijalni zračni prijevoz ograničen na zrakoplove s manje od 10 tona najveće dopuštene mase pri polijetanju ili s manje od 20 putničkih sjedala;
4. komercijalni zračni prijevoz s manje od 10 000 kretanja godišnje, bez obzira na najveću dopuštenu masu pri polijetanju i broj putničkih sjedala; u smislu ove odredbe „kretanja” znači, u nekoj godini, ukupan godišnji broj uzlijetanja i slijetanja izračunat na temelju prosjeka u prethodne tri godine.

(b) Osim toga, za ograničenu svjedodžbu zahtjev mogu pružiti sljedeći pružatelji usluga u zračnoj plovidbi:

1. pružatelj usluga u zračnoj plovidbi, osim pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu, s bruto godišnjim prometom od 1 000 000 EUR ili manje u uslugama koje pružaju ili planiraju pružati;

▼ B

2. pružatelj usluga u zračnoj plovidbi koji pruža aerodromske usluge letnih informacija ne djelujući pritom na više od jednog radnog mjesta na bilo kojem aerodromu.
- (c) Kao što je utvrdilo nadležno tijelo, pružatelj usluga u zračnoj plovidbi koji podnosi zahtjev za ograničenu svjedodžbu u skladu s točkom (a) ili točkom (b)1. mora ispunjavati najmanje sljedeće zahtjeve utvrđene u:
1. točki ATM/ANS.OR.B.001 Tehnička i operativna stručnost i sposobnost;
 2. točki ATM/ANS.OR.B.005 Sustav upravljanja;
 3. točki ATM/ANS.OR.B.020 Zahtjevi za osoblje;
 4. točki ATM/ANS.OR.A.075 Otvoreno i transparentno pružanje usluga;
 5. priložima IV., V., VI. i VIII., kada su ti zahtjevi primjenjivi u pogledu usluga koje pružatelj usluga pruža ili planira pružati, u skladu s člankom 6.
- (d) Kao što je utvrdilo nadležno tijelo, pružatelj usluga u zračnoj plovidbi koji podnosi zahtjev za ograničenu svjedodžbu u skladu s točkom (b)2. mora ispunjavati, najmanje, zahtjeve utvrđene u točkama (c)1. do (c)4. i posebne zahtjeve utvrđene u Prilogu IV.
- (e) Podnositelj zahtjeva za ograničenu svjedodžbu podnosi zahtjev nadležnom tijelu u obliku i na način koje je utvrdilo nadležno tijelo.

ATM/ANS.OR.A.015 Izjava pružatelja usluga letnih informacija

- (a) U skladu s člankom 7. pružatelj usluga letnih informacija može dati izjavu o svojoj sposobnosti i sredstvima za izvršavanje svojih odgovornosti u pogledu usluga koje se pružaju kada udovoljava, uz zahtjeve iz članka 8.b stavka 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008, sljedećim alternativnim zahtjevima:
1. pružatelj usluga letnih informacija pruža ili planira pružati svoje usluge djelujući redovno na najviše jednom radnom mjestu;
 2. te su usluge privremene prirode i traju koliko je dogovoreno s nadležnim tijelom i koliko je potrebno za jamčenje razmjernog stupnja sigurnosti.
- (b) Pružatelj usluga letnih informacija koji daje izjavu o svojim aktivnostima:
1. dostavlja nadležnom tijelu sve relevantne informacije prije započinjanja s radom, u obliku i na način kako je utvrdilo nadležno tijelo;
 2. dostavlja nadležnom tijelu popis primijenjenih alternativnih načina usklađivanja u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.020;
 3. održava usklađenost s primjenjivim zahtjevima i informacijama sadržanima u izjavi;
 4. izmijenjenom izjavom obavješćuje nadležno tijelo o svim promjenama u svojoj izjavi ili načinima usklađivanja;

▼ B

5. pruža svoje usluge u skladu sa svojim operativnim priručnikom i usklađuje se sa svim relevantnim odredbama koje su u njemu sadržane.
- (c) Prije no što prestane pružati svoje usluge, pružatelj usluga letnih informacija koji daje izjavu o svojim aktivnostima obavješćuje nadležno tijelo u roku koji je utvrdilo nadležno tijelo.
- (d) Pružatelj usluga letnih informacija koji daje izjavu o svojim aktivnostima mora ispunjavati zahtjeve navedene u:
1. točki ATM/ANS.OR.A.001 Područje primjene;
 2. točki ATM/ANS.OR.A.020 Načini usklađivanja;
 3. točki ATM/ANS.OR.A.035 Dokazivanje usklađenosti;
 4. točki ATM/ANS.OR.A.040 Promjene – općenito;
 5. točki ATM/ANS.OR.A.045 Promjene u funkcionalnom sustavu;
 6. točki ATM/ANS.OR.A.050 Pomaganje i suradnja;
 7. točki ATM/ANS.OR.A.055 Nalazi i korektivne mjere;
 8. točki ATM/ANS.OR.A.060 Trenutačna reakcija na sigurnosni problem;
 9. točki ATM/ANS.OR.A.065 Izvješćivanje o događajima;
 10. točki ATM/ANS.OR.B.001 Tehnička i operativna stručnost i sposobnost;
 11. točki ATM/ANS.OR.B.005 Sustav upravljanja;
 12. točki ATM/ANS.OR.B.020 Zahtjevi za osoblje;
 13. točki ATM/ANS.OR.B.035 Operativni priručnici;
 14. točki ATM/ANS.OR.D.020 Osiguranje od odgovornosti i rizika;
 15. Prilogu IV.
- (e) Pružatelj usluga letnih informacija koji daje izjavu o svojim aktivnostima započinje s radom tek nakon što od nadležnog tijela primi potvrdu primitka izjave.

ATM/ANS.OR.A.020 Načini usklađivanja

- (a) Radi uspostavljanja usklađenosti sa zahtjevima iz ove Uredbe pružatelj usluga može primjenjivati alternativne načine usklađivanja (AltMOC) u odnosu na prihvatljive načine usklađivanja (AMC) koje je usvojila Agencija.

▼ B

- (b) Kada pružatelj usluga želi primijeniti AltMOC, on prije njegove primjene dostavlja nadležnom tijelu potpuni opis AltMOC-a. Taj opis uključuje sve izmjene u priručnicima ili postupcima koje bi mogle biti relevantne, kao i ocjenu kojom se dokazuje usklađenost sa zahtjevima iz ove Uredbe.

Pružatelj usluga može uvesti te alternativne načine usklađivanja uz prethodno odobrenje nadležnog tijela i nakon primitka obavijesti, kako je propisano u točki ATM/ANS.AR.A.015(d).

ATM/ANS.OR.A.025 Daljnja valjanost svjedodžbe

- (a) Svjedodžba pružatelja usluga ostaje valjana, ako:

1. pružatelj usluga ostane usklađen sa svim primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe, uključujući one koji se odnose na pomaganje i suradnju radi izvršavanja ovlasti nadležnih tijela te one koji se odnose na postupanje u slučaju nalaza, kako je navedeno u ATM/ANS.OR.A.050 odnosno ATM/ANS.OR.A.055;

2. svjedodžba nije vraćena niti je privremeno ili trajno oduzeta.

- (b) Nakon oduzimanja ili vraćanja, svjedodžba se bez odlaganja vraća nadležnom tijelu.

ATM/ANS.OR.A.030 Daljnja valjanost izjave pružatelja usluga letnih informacija

Izjava koju je dao pružatelj usluga letnih informacija u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.015 ostaje valjana ako:

- (a) usluge letnih informacija ostanu usklađene sa svim primjenjivim zahtjevima iz ove Uredbe, uključujući one koji se odnose na pomaganje i suradnju radi izvršavanja ovlasti nadležnih tijela te one koji se odnose na postupanje u slučaju nalaza, kako je navedeno u točki ATM/ANS.OR.A.050 odnosno ATM/ANS.OR.A.055;

- (b) izjavu ne povuče pružatelj takvih usluga niti mu je poništi nadležno tijelo.

ATM/ANS.OR.A.035 Dokazivanje usklađenosti

Na zahtjev nadležnog tijela, pružatelj usluga dostavlja sve relevantne dokaze kako bi dokazao da je usklađen s važećim zahtjevima iz ove Uredbe.

ATM/ANS.OR.A.040 Promjene – općenito

- (a) Prijavljivanje i upravljanje:

1. promjenama u funkcionalnom sustavu ili promjenama koje utječu na funkcionalni sustav provodi se u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.045;

2. promjenama u pružanju usluga, u sustavu upravljanja pružatelja usluga i/ili u sustavu upravljanja sigurnošću, koje ne utječu na funkcionalni sustav, provodi se u skladu s točkom (b).

- (b) Za sve promjene iz točke (a)2. zahtijeva se prethodno odobrenje prije provedbe, osim kada je takva promjena prijavljena i njome se upravlja u skladu s postupkom koji je odobrilo nadležno tijelo kako je utvrđeno u točki ATM/ANS.AR.C.025(c).

▼ B**ATM/ANS.OR.A.045 Promjene u funkcionalnom sustavu**

(a) Pružatelj usluga koji planira promjene svojeg funkcionalnog sustava:

1. prijavljuje te promjene nadležnom tijelu;
2. dostavlja nadležnom tijelu, ako ono zatraži, sve dodatne informacije koje nadležnom tijelu omogućuju donošenje odluke hoće li ili neće preispitati obrazloženje za te promjene;
3. obavješćuje druge pružatelje usluga i, kada je to izvedivo, zrakoplovna poduzeća na koja planirane promjene utječu.

(b) Nakon što je promjenu prijavio, pružatelj usluga obavješćuje nadležno tijelo svaki put kada se na bitan način promijene informacije dostavljene u skladu s točkama (a)1. i (a)2., a relevantne pružatelje usluga i zrakoplovna poduzeća svaki put kada se na bitan način promijene informacije dostavljene u skladu s točkom (a)3.

(c) Pružatelj usluga dopušta uključivanje u operativnu uslugu samo onih dijelova promjena u pogledu kojih su u potpunosti provedene radnje koje se zahtijevaju postupcima iz točke ATM/ANS.OR.B.010.

(d) Ako promjene podliježu reviziji nadležnog tijela u skladu s točkom ATM/ANS.AR.C.035, pružatelj usluga dopušta uključivanje u operativnu uslugu samo onih dijelova promjena u pogledu kojih je nadležno tijelo obrazloženje odobrilo.

(e) Kada promjene utječu na druge pružatelje usluga i/ili na zrakoplovna poduzeća, kako je utvrđeno u točki (a)3., pružatelj usluga i ti drugi pružatelji usluga koordinirano utvrđuju:

1. ovisnosti jednih o drugima te, kada je izvedivo, zahvaćenih zrakoplovnih poduzeća;
2. pretpostavke i mjere ublažavanja rizika koje se odnose na više od jednog pružatelja usluga ili zrakoplovno poduzeće.

(f) Pružatelji usluga zahvaćeni pretpostavkama i mjerama ublažavanja rizika iz točke (e)2. u svojem obrazloženju promjena služe se samo međusobno dogovorenim i usklađenim pretpostavkama i mjerama ublažavanja rizika, a ako je izvedivo, dogovorenim i usklađenim i sa zrakoplovnim poduzećima.

ATM/ANS.OR.A.050 Pomaganje i suradnja

Pružatelj usluga pomaže inspekcijske nadzore i audite nadležnog tijela ili kvalificiranog subjekta koji djeluje u njegovo ime i surađuje prema potrebi radi učinkovitog i djelotvornog izvršavanja ovlasti nadležnih tijela kako se navodi u članku 5.

ATM/ANS.OR.A.055 Nalazi i korektivne mjere

Nakon primitka obavijesti o nalazima koju je izdalo nadležno tijelo pružatelj usluga:

- (a) utvrđuje temeljni uzrok neusklađenosti;
- (b) utvrđuje plan korektivnih mjera koji je u skladu s odobrenjem nadležnog tijela;

▼ B

- (c) zadovoljava nadležno tijelo dokazivanjem provedbe korektivnih mjera u roku koji pružatelj usluga predloži i dogovori s tim nadležnim tijelom u skladu s točkom ATM/ANS.AR.C.050(e).

ATM/ANS.OR.A.060 Trenutačna reakcija na sigurnosni problem

Pružatelj usluga primjenjuje sve sigurnosne mjere, uključujući sigurnosne direktive, koje odredi nadležno tijelo u skladu s točkom ATM/ANS.AR.A.025(c).

▼ M4**ATM/ANS.OR.A.065 Izvješćivanje o događajima**

- (a) Kao dio svojeg sustava upravljanja pružatelj usluga ATM-a/ANS-a uspostavlja i održava sustav izvješćivanja o događajima, uključujući obvezno i dobrovoljno izvješćivanje. Pružatelji usluga ATM-a/ANS-a s poslovnim nastanom u državi članici osiguravaju da sustav ispunjava zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 376/2014 i Uredbe (EU) 2018/1139 te iz delegiranih i provedbenih akata donesenih na temelju tih uredbi.
- (b) Pružatelji usluga ATM-a/ANS-a izvješćuju nadležno tijelo i sve ostale organizacije čije izvješćivanje zahtijeva država članica u kojoj pružatelj usluga ATM-a/ANS-a pruža svoje usluge o događajima ili uvjetima povezanim sa sigurnošću koji ugrožavaju ili bi mogli, ako se ne isprave ili riješe, ugroziti zrakoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu, a posebno o nesrećama ili ozbiljnim nezgodama.
- (c) Ne dovodeći u pitanje podtočku (b), pružatelj usluga ATM-a/ANS-a izvješćuje nadležno tijelo, kao i organizaciju odgovornu za oblikovanje i/ili održavanje sustava ATM-a/ANS-a i njegovih dijelova, ako to nije pružatelj usluga ATM-a/ANS-a, o svim neispravnim funkcioniranjima, tehničkim kvarovima, prekoračenjima tehničkih ograničenja, događajima i ostalim nepravilnim okolnostima koji su ugrozili ili mogu ugroziti sigurnost usluge i koji nisu doveli do nezgode ili ozbiljne nezgode.
- (d) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i delegirane i provedbene akte donesene na temelju te uredbe, izvješća moraju:
1. biti izrađena čim to bude moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kad je pružatelj usluga ATM-a/ANS-a saznao za događaj ili uvjete na koje se izvješće odnosi, osim ako to ne bude moguće zbog izvanrednih okolnosti;
 2. biti izrađena u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo;
 3. sadržavati sve potrebne informacije o uvjetima koji su poznati pružatelju usluga ATM-a/ANS-a.
- (e) U slučaju pružatelja usluga ATM-a/ANS-a koji nemaju poslovni nastan u nekoj od država članica početna obvezna izvješća moraju:
1. štiti na odgovarajući način povjerljivost identiteta izvjestitelja i osoba navedenih u izvješću;
 2. biti izrađena čim to bude moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kad je pružatelj usluga ATM-a/ANS-a saznao za događaj, osim ako to ne bude moguće zbog izvanrednih okolnosti;
 3. biti izrađena u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo;
 4. sadržavati sve potrebne informacije o uvjetima koji su poznati pružatelju usluga ATM-a/ANS-a.

▼ M4

- (f) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 i njezine delegirane i provedbene akte, prema potrebi se izrađuje dodatno izvješće u kojem se navode detalji mjera koje organizacija namjerava poduzeti kako bi spriječila slične događaje u budućnosti, čim se takve mjere odrede; ta dodatna izvješća:
1. šalju se relevantnim subjektima koji su prvotno izvješćivani u skladu s podtočkama (b) i (c); i
 2. izrađuju se u obliku i na način koji odredi nadležno tijelo.

▼ B**ATM/ANS.OR.A.070 Planovi za nepredviđene situacije**

Pružatelj usluga mora utvrditi planove za nepredviđene situacije za sve usluge koje pruža, za slučaj događaja koji dovode do značajnog slabljenja kvalitete ili prekida njegova rada.

ATM/ANS.OR.A.075 Otvoreno i transparentno pružanje usluga

- (a) Pružatelj usluga pruža usluge na otvoren i transparentan način. On objavljuje uvjete pristupa svojim uslugama i njihove promjene te za određene promjene u pružanju usluga uspostavlja postupak savjetovanja s korisnicima svojih usluga bilo redovito ili prema potrebi te bilo pojedinačno ili skupno.
- (b) Pružatelj usluga ne diskriminira korisnike svojih usluga ni skupine korisnika svojih usluga na temelju državljanstva ili drugih značajki na način koji je suprotan pravu Unije.

▼ M1**ATM/ANS.OR.A.080 Pružanje zrakoplovnih podataka**

- (a) Pružatelj usluge osigurava da se zrakoplovni podaci povezani s njegovim uslugama pravovremeno pružaju pružatelju AIS-a.
- (b) Kada se zrakoplovni podaci povezani s njegovim uslugama objave, pružatelj usluga mora:
 - (1) pratiti podatke;
 - (2) obavijestiti pružatelja AIS-a o svim izmjenama koje su potrebne kako bi se osiguralo da su podaci točni i potpuni;
 - (3) obavijestiti pružatelja AIS-a ako su podaci netočni ili neprikladni.

ATM/ANS.OR.A.085 Upravljanje kvalitetom zrakoplovnih podataka

Pri kreiranju, obradi ili slanju podataka pružatelju AIS-a pružatelj usluga mora:

- (a) osigurati da su zrakoplovni podaci iz Dodatka 1. u skladu sa specifikacijama iz kataloga zrakoplovnih podataka;
- (b) osigurati poštovanje sljedećih zahtjeva u vezi kvalitete podataka:
 - (1) točnost zrakoplovnih podataka je onakva kako je navedena u katalogu zrakoplovnih podataka;
 - (2) održava se cjelovitost zrakoplovnih podataka;
 - (3) na temelju klasifikacije cjelovitosti navedene u katalogu zrakoplovnih podataka potrebno je uspostaviti postupke radi sljedećeg:
 - i. da se, kad je riječ o rutinskim podacima, spriječi oštećenje podataka tijekom cijelog postupka obrade podataka;
 - ii. da, kad je riječ o neophodnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cijelog postupka i da se uspostave dodatni postupci, prema potrebi, kako bi se spriječili potencijalni rizici u cjelokupnoj arhitekturi sustava kako bi se osigurala cjelovitost podataka na toj razini;

▼ M1

- iii. da, kad je riječ o kritičnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cijelog postupka i da se uspostave dodatni postupci za jamčenje cjelovitosti kako bi se u potpunosti ublažile posljedice grešaka koje su tijekom detaljne analize cjelokupne arhitekture sustava identificirane kao potencijalni rizici za cjelovitost podataka;
- (4) da razlučivost zrakoplovnih podataka odgovara stvarnoj točnosti podataka;
- (5) osiguravanja sljedivosti zrakoplovnih podataka;
- (6) osiguravanja pravovremenosti zrakoplovnih podataka, uključujući moguća ograničenja za razdoblje valjanosti podataka;
- (7) osiguravanja potpunosti zrakoplovnih podataka;
- (8) da je format poslanih podataka u skladu s utvrđenim zahtjevima;
- (c) kad je riječ o kreiranju podataka, imati posebne formalne dogovore sa strankom koja kreira podatke koji sadržavaju upute za kreiranje podataka, njihovu izmjenu ili brisanje, a ti dogovori moraju uključivati barem sljedeće:
 - (1) nedvosmislen opis zrakoplovnih podataka koje treba kreirati, izmijeniti ili brisati;
 - (2) identifikaciju subjekta kojem će se pružati zrakoplovni podaci;
 - (3) datum i vrijeme do kojih se zrakoplovni podaci moraju dati;
 - (4) format izvješća o kreiranju podataka koji se mora koristiti;
 - (5) format zrakoplovnih podataka koji se šalju;
 - (6) uvjet da se utvrde moguća ograničenja u upotrebi podataka;
- (d) osigurati da se primjenjuju tehnike validacije i provjere podataka kako bi zrakoplovni podaci ispunili povezane zahtjeve u vezi s kvalitetom podataka; pored toga:
 - (1) provjerom se mora osigurati da su zrakoplovni podaci primljeni bez pogrešaka i da se u njima nisu pojavile pogreške tijekom bilo koje faze postupka;
 - (2) zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koji su uneseni ručno podvrgavaju se neovisnoj provjeri kako bi se otkrile moguće unesene pogreške;
 - (3) pri korištenju zrakoplovnih podataka za izvođenje ili izračunavanje novih zrakoplovnih podataka početni se podaci provjeravaju i validiraju, osim ako su došli iz mjerodavnog izvora;
- (e) slati zrakoplovne podatke elektroničkim putem;
- (f) uspostaviti formalne dogovore sa:
 - (1) svim strankama koje mu prenose podatke;
 - (2) drugim pružateljima usluga ili operatorima aerodroma ako razmjenjuje zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije;
- (g) ► **C2** osigurati da su informacije iz točke AIS.TR.505 podtočke (a) dostavljene pružatelju AIS-a pravovremeno; ◀

▼ M1

- (h) prikupljati i slati metapodatke koji uključuju barem sljedeće:
- (1) identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju radnju kreiranja zrakoplovnih podataka, njihova slanja ili postupanja s njima;
 - (2) radnju koja je obavljena;
 - (3) datum i vrijeme kad je radnja obavljena;
- i. osigurati da alati i softver za podršku ili automatizaciju postupaka u vezi sa zrakoplovnim podacima i zrakoplovnim informacijama izvode svoje funkcije bez negativnog utjecaja na kvalitetu zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija;
- (j) osigurati da se tijekom slanja i/ili pohrane zrakoplovnih podataka upotrebljavaju tehnike za otkrivanje pogrešaka u digitalnim podacima, kako bi se održavala primjenjiva razina cjelovitosti podataka;
- (k) osigurati da prijenos zrakoplovnih podataka podliježe odgovarajućem postupku autentifikacije tako da primatelji mogu potvrditi da podaci dolaze iz ovlaštenog izvora;
- (l) osigurati da su greške koje su pronađene tijekom kreiranja podataka i nakon isporuke podataka uzete u obzir, ispravljene ili riješene i da se prednost daje reagiranju na greške u kritičnim i neophodnim zrakoplovnim podacima.

ATM/ANS.OR.A.090 Zajednički referentni sustavi za zračnu plovidbu

Za svrhe zračne plovidbe pružatelji usluga koriste:

- (a) Svjetski geodetski sustav – 1984 (WGS-84) kao horizontalni referentni sustav;
- (b) točku srednje razine mora (MSL) kao vertikalni referentni sustav;
- (c) gregorijanski kalendar i koordinirano svjetsko vrijeme (UTC) kao vremenske referentne sustave.

▼ B**PODDIO B – UPRAVLJANJE (ATM/ANS.OR.B)****ATM/ANS.OR.B.001 Tehnička i operativna stručnost i sposobnost**

Pružatelj usluga osigurava svoju sposobnost za pružanje usluga na siguran, učinkovit, kontinuiran i održiv način u skladu s bilo kojom predviđenom razinom opće potražnje za takvim uslugama u određenom zračnom prostoru. U tu svrhu on održava odgovarajući tehnički i operativni kapacitet i stručnost.

ATM/ANS.OR.B.005 Sustav upravljanja

- (a) Pružatelj usluga uvodi i održava sustav upravljanja koji uključuje:
1. jasno definirane linije odgovornosti i ovlasti u cijeloj svojoj organizaciji, uključujući izravnu odgovornost odgovornog rukovoditelja;
 2. opis svih filozofija i načela pružatelja usluga u pogledu sigurnosti, kvalitete i osiguranja svojih usluga, što se sve skupa naziva politikom, i to potpisuje odgovorni rukovoditelj;
 3. sredstva za provjeru rada i funkcioniranja organizacije pružatelja usluga u pogledu postizanja ciljeva (performansi) i pokazatelja djelotvornosti (performansi) sustava upravljanja;
 4. postupak za uočavanje promjena u organizaciji pružatelja usluga i kontekstu u kojemu on djeluje, a koje mogu utjecati na uspostavljene procese, postupke, i usluge te, prema potrebi, mijenjanje sustava upravljanja i/ili funkcionalnih sustava radi prilagodbe tim promjenama;

▼ B

5. postupak revizije sustava upravljanja, utvrđivanja uzroka neadekvatnog rada sustava upravljanja, utvrđivanja posljedica takvog neadekvatnog rada te uklanjanje ili ublažavanje tih uzroka;
 6. postupak kojim se osigurava da je osoblje pružatelja usluga osposobljeno i stručno za izvršavanje svojih dužnosti na siguran, učinkovit, trajan i održiv način. U tom smislu pružatelj usluga uspostavlja politike zapošljavanja i osposobljavanja osoblja;
 7. službena komunikacijska sredstva kojima se osigurava da je sve osoblje pružatelja usluga u cijelosti upoznato sa sustavom upravljanja, kojima se omogućuje prenošenje važnih informacija i obrazlaganje poduzimanja određenih radnji i mjera te razloga za uvođenje ili mijenjanje postupaka.
- (b) Pružatelj usluga dokumentira sve ključne postupke sustava upravljanja, uključujući postupak upoznavanja osoblja s njihovim odgovornostima i proceduru za mijenjanje tih postupaka.
- (c) Pružatelj usluga uspostavlja funkciju praćenja usklađenosti svoje organizacije s primjenjivim zahtjevima i primjerenosti postupaka. Praćenje usklađenosti uključuje sustav povratnih informacija o nalazima koje se dostavljaju odgovornom rukovoditelju kako bi se, prema potrebi, osigurala učinkovita provedba korektivnih mjera.
- (d) Pružatelj usluga prati ponašanje svojeg funkcionalnog sustava i, kada se otkrije njegov neadekvatan rad, utvrđuje uzroke toga i uklanja ih ili, nakon što je utvrdio posljedice tog neadekvatnog rada, ublažava njegove učinke.
- (e) Sustav upravljanja razmjeran je veličini pružatelja usluga i složenosti njegovih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i povezane rizike svojstvene tim aktivnostima.
- (f) U svojem sustavu upravljanja pružatelj usluga uspostavlja službena sučelja s relevantnim pružateljima usluga i zrakoplovnim poduzećima kako bi se:
1. osiguralo da se opasnosti u području sigurnosti zračnog prometa povezane s njegovim aktivnostima utvrde i ocijene, a s time povezani rizici prema potrebi ublaže;
 2. osiguralo da on svoje usluge pruža u skladu sa zahtjevima iz ove Uredbe.
- (g) Ako pružatelj usluga posjeduje i svjedodžbu operatora aerodroma, on osigurava da su sustavom upravljanja obuhvaćene sve aktivnosti iz njegovih svjedodžbi.

ATM/ANS.OR.B.010 Promjene u postupcima upravljanja promjenama

- (a) Pružatelj usluga služi se postupcima za upravljanje, ocjenjivanje i, prema potrebi, ublažavanje učinka promjena u svojim funkcionalnim sustavima u skladu s točkama ATM/ANS.OR.A.045, ATM/ANS.OR.C.005, ATS.OR.205 i ATS.OR.210, što god je od toga primjenjivo.
- (b) Postupke iz točke (a) i sve bitne izmjene tih postupaka:
1. pružatelj usluga dostavlja, radi odobrenja, nadležnom tijelu;
 2. primjenjuje tek nakon što ih nadležno tijelo odobri.

▼ B

(c) Kada određena izmjena u postupcima iz točke (b) nije izvediva, pružatelj usluga:

1. podnosi zahtjev nadležnom tijelu za izuzetak u smislu odstupanja od odobrenih postupaka;
2. dostavlja nadležnom tijelu podatke o tom odstupanju popraćeno obrazloženjem;
3. ne primjenjuje to odstupanje prije no što ga nadležno tijelo odobri.

ATM/ANS.OR.B.015 Ugovorne aktivnosti

(a) Ugovorne aktivnosti uključuju sve aktivnosti unutar područja djelovanja pružatelja usluga u skladu s uvjetima svjedodžbe, koje obavljaju druge organizacije koje su ili same certificirane za obavljanje takvih aktivnosti ili, ako nisu certificirane, rade pod nadzorom pružatelja usluga. Pri ugovaranju ili kupovini bilo kojeg dijela svojih aktivnosti od vanjskih organizacija, pružatelj usluga osigurava da je ugovorena ili kupljena aktivnost, sustav ili dio usklađen s primjenjivim zahtjevima.

(b) Ako pružatelj usluga ugovori bilo koji dio svojih aktivnosti s organizacijom koja sama nije certificirana za obavljanje takve aktivnosti u skladu s ovom Uredbom, on osigurava da ugovorna organizacija djeluje pod njegovim nadzorom. Pružatelj usluga koji sklapa ugovor osigurava da se nadležnom tijelu omogućiti pristup organizaciji s kojom je sklopljen ugovor, kako bi se utvrdilo poštuje li ona i dalje primjenjive zahtjeve iz ove Uredbe.

ATM/ANS.OR.B.020 Zahtjevi za osoblje

(a) Pružatelj usluga imenuje odgovornog rukovoditelja koji je ovlašten za osiguravanje da se sve aktivnosti mogu financirati i obavljati u skladu s primjenjivim zahtjevima. Odgovorni rukovoditelj odgovoran je za uspostavljanje i održavanje djelotvornog sustava upravljanja.

(b) Pružatelj usluga utvrđuje ovlasti, dužnosti i odgovornosti osoba imenovanih za određeno radno mjesto, posebno za rukovodeće osoblje koje je odgovorno za funkcije vezane uz sigurnost, kvalitetu, zaštitu, financije i funkcije u pogledu ljudskih resursa, što god bilo primjenjivo.

ATM/ANS.OR.B.025 Zahtjevi za objekte

Pružatelj usluga osigurava postojanje odgovarajućih i primjerenih objekata za provođenje i upravljanje svim zadaćama i aktivnostima u skladu s primjenjivim zahtjevima.

ATM/ANS.OR.B.030 Čuvanje zapisa

(a) Pružatelj usluga uspostavlja sustav čuvanja zapisa kojim se omogućava odgovarajuće pohranjivanje zapisa i pouzdana sljedivost svih njegovih aktivnosti, obuhvaćajući posebno sve elemente navedene u točki ATM/ANS.OR.B.005.

(b) Format i vrijeme čuvanja zapisa iz točke (a) utvrđuju se postupcima sustava upravljanja pružatelja usluga.

(c) Zapisi se pohranjuju na način kojim se osigurava zaštita od oštećenja, mijenjanja i krađe.

ATM/ANS.OR.B.035 Operativni priručnici

(a) Pružatelj usluga priprema i održava ažurnim svoje operativne priručnike koji se odnose na pružanje njegovih usluga, namijenjene operativnom osoblju za upotrebu i kao smjernice.

▼ B

(b) On osigurava:

1. da operativni priručnici sadrže upute i informacije potrebne operativnom osoblju za obavljanje njihovih zadaća;
2. da relevantni dijelovi operativnih priručnika budu dostupni osoblju na koje se ti dijelovi odnose;
3. da operativno osoblje bude obaviješteno o izmjenama operativnog priručnika koji se odnosi na njihove dužnosti na način kojim se omogućuje primjena tih izmjena čim stupe na snagu.

PODDIO C – POSEBNI ORGANIZACIJSKI ZAHITJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA KOJI NISU PRUŽATELJI USLUGA ATS-a (ATM/ANS.OR.C)

ATM/ANS.OR.C.001 Područje primjene

Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje moraju ispuniti pružatelji usluga koji nisu pružatelji operativnih usluga u zračnom prometu, dodatno zahtjevima utvrđenima u poddijelovima A i B.

ATM/ANS.OR.C.005 Ocjenjivanje sigurnosne podrške promjenama u funkcionalnom sustavu i njihovo osiguranje

(a) Za svaku promjenu prijavljenu u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.045(a)1., pružatelj usluga koji nije pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu:

1. osigurava da se provede ocjenjivanje sigurnosne podrške kojim se obuhvaća područje primjene te promjene, to jest:
 - i. oprema, postupci i ljudski element;
 - ii. sučelja i međudjelovanje elemenata koji se mijenjaju s ostalim dijelovima funkcionalnog sustava;
 - iii. sučelja i međudjelovanje elemenata koji se mijenjaju s kontekstom u kojemu bi oni trebali funkcionirati;
 - iv. životni ciklus te promjene od definiranja do puštanja u rad uključujući prijenos u uslugu;
 - v. predviđeni načini rada u otežanim uvjetima;
2. osigurava, s dovoljnom pouzdanosti i pomoću iscrpnog dokumentiranog i valjanog obrazloženja, da će ta usluga djelovati i nastaviti djelovati jedino onako kako je utvrđeno u utvrđenom kontekstu.

(b) Pružatelj usluga koji nije pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da ocjenjivanje sigurnosne podrške iz točke (a) obuhvaća:

1. provjeru da:
 - i. to ocjenjivanje odgovara području primjene promjene kako je definirano u točki (a)1.;
 - ii. ta usluga djeluje jedino onako kako je utvrđeno u utvrđenom kontekstu;
 - iii. da je način na koji ta usluga djeluje u skladu sa svim zahtjevima iz ove Uredbe, i da nije u proturječju ni s jednim od njih, primjenjivima za usluge koje se pružaju tim izmijenjenim funkcionalnim sustavom; i
2. utvrđivanje kriterija praćenja potrebnih za dokazivanje da će usluga isporučena izmijenjenim funkcionalnim sustavom nastaviti djelovati jedino kako je utvrđeno u utvrđenom kontekstu.

▼B**PODDIO D – POSEBNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE
USLUGA ANS-a I ATFM-a TE ZA UPRAVITELJA MREŽE
(ATM/ANS.OR.D)****ATM/ANS.OR.D.001 Područje primjene**

Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje moraju ispuniti pružatelji usluga u zračnoj plovidbi (ANS) i pružatelji usluga upravljanja protokom zračnog prometa (ATFM) dodatno zahtjevima utvrđenima u poddijelovima A, B i C.

ATM/ANS.OR.D.005 Poslovni, godišnji i plan performansi**(a) Poslovni plan**

1. Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa donose poslovni plan za razdoblje od najmanje pet godina. U poslovnom planu:
 - i. određeni su opći ciljevi pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i njihova strategija za postizanje tih ciljeva u skladu s bilo kojim općim dugoročnim planom pružatelja usluga u zračnoj plovidbi ili pružatelja usluga upravljanja protokom zračnog prometa i u skladu s relevantnim zahtjevima prava Unije za razvoj infrastrukture ili druge tehnologije;
 - ii. sadržani su odgovarajući ciljevi performansi u pogledu sigurnosti, kapaciteta, zaštite okoliša i isplativosti, kako je primjenjivo u skladu s Provedbenom odlukom Komisije (EU) br. 390/2013 ⁽¹⁾.
2. Informacije navedene u točkama i. i ii. točke 1. moraju biti usklađene s planom performansi iz članka 11. Uredbe (EZ) br. 549/2004 i, u pogledu podataka o sigurnosti, usklađene su s Nacionalnim programom sigurnosti iz Standarda 3.1.1. iz Priloga 19. prvome izdanju Čikaške konvencije iz srpnja 2013.
3. Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i pružatelji usluga upravljanja protokom zračnog prometa dostavljaju sigurnosna i poslovna obrazloženja za veće projekte ulaganja u koja je uključena, ako je primjenjivo, procjena učinka na odgovarajuće ciljeve iz točke 1.ii. i u kojima se utvrđuju ulaganja koja proizlaze iz zakonskih zahtjeva povezanih s provedbom istraživačkog programa za ATM u jedinstvenom europskom nebu (SESAR – *Single European Sky ATM Research programme*).

(b) Godišnji plan

1. Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa donose godišnji plan za sljedeću godinu u kojem se detaljnije utvrđuju elementi poslovnog plana i opisuju moguće promjene u njemu u usporedbi s prethodnim planom.
2. Godišnji plan obuhvaća sljedeće odredbe o razini i kvaliteti usluga, kao što su očekivana razina kapaciteta, sigurnosti, zaštite okoliša i isplativosti:
 - i. informacije o uvođenju nove infrastrukture ili o drugim promjenama i izjavi o načinu na koji će te promjene doprinijeti poboljšanju učinkovitosti pružatelja usluga u zračnoj plovidbi ili pružatelja usluga upravljanja protokom zračnog prometa, uključujući razinu i kvalitetu usluga;
 - ii. pokazatelje učinkovitosti koji su biti primjenjivi, u skladu s planom izvedbe (tj. performansi) iz članka 11. Uredbe (EZ) br. 549/2004, u odnosu na koje se mogu utemeljeno ocijeniti razina učinkovitosti i kvaliteta usluge;

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 390/2013 od 3. svibnja 2013. o utvrđivanju plana performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije (SL L 128, 9.5.2013., str. 1.).

▼ B

iii. informacije o mjerama predviđenim za ublažavanje rizika povezanih sa sigurnošću koje su utvrdili pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa, uključujući pokazatelje sigurnosti za praćenje rizika povezanih sa sigurnošću i, ako je primjereno, procijenjeni trošak mjera za ublažavanje;

iv. očekivanu kratkoročnu financijsku situaciju pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa, kao i sve promjene poslovnog plana ili utjecaje na njega.

(c) Dio plana koji se odnosi na performanse

Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i pružatelji upravljanja protokom zračnog prometa stavljaju na raspolaganje Komisiji, na njezin zahtjev, sadržaj dijela svojeg poslovnog i godišnjeg plana koji se odnosi na performanse, pod uvjetima koje postavlja nadležno tijelo u skladu s nacionalnim pravom.

ATM/ANS.OR.D.010 Upravljanje zaštitom

(a) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i upravitelj mreže utvrđuju kao sastavni dio svojeg sustava upravljanja u skladu s točkom ATM/ANS.OR.B.005 sustav upravljanja zaštitom kako bi osigurali:

1. zaštitu svojih objekata, opreme i osoblja kako bi spriječili nezakonito ometanje pružanja usluga;
2. zaštitu operativnih podataka koje dobivaju ili proizvode ili upotrebljavaju, tako da je pristup tim podacima ograničen samo na one koji su za to ovlašteni.

(b) U okviru sustava upravljanja zaštitom određuje se:

1. postupke koji se odnose na procjenu i ublažavanje rizika u pogledu zaštite, praćenje i poboljšavanje zaštite, revizije stanja zaštite i širenje novih spoznaja;
2. sredstva za otkrivanje narušavanja zaštite i za upozoravanje osoblja odgovarajućim signalima upozorenja;
3. sredstva za otklanjanje posljedica narušavanja zaštite i utvrđivanje postupaka oporavka i postupaka ublažavanja, kako bi se spriječilo ponavljanje situacije.

(c) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i upravitelj mreže osiguravaju da njihovo osoblje prođe sigurnosnu provjeru, ako je to primjereno, te surađuju s relevantnim civilnim i vojnim tijelima kako bi osigurali zaštitu svojih tehničkih sredstava i objekata, osoblja i podataka.

(d) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i upravitelj mreže poduzimaju potrebne mjere za zaštitu svojih sustava, sastavnih dijelova u upotrebi i podataka te mjere za sprječavanje ugrožavanja mreže od strane prijetnji za sigurnost informacija i kibernetičku sigurnost koje bi mogle nezakonito ometati pružanje usluga.

ATM/ANS.OR.D.015 Financijska sposobnost – ekonomska i financijska sposobnost

Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa moraju biti sposobni ispunjavati svoje financijske obveze, kao što su fiksni i varijabilni troškovi poslovanja ili troškovi kapitalnih ulaganja. Moraju primjenjivati odgovarajući sustav troškovnog računovodstva. Svoju sposobnost dokazuju putem godišnjeg plana iz ATM/ANS.OR.D.005(b), kao i putem bilanca stanja i računa u skladu sa svojim pravnim statutom te se nad njima redovno provodi nezavisni financijski audit.

▼ B**ATM/ANS.OR.D.020 Osiguranje od odgovornosti i rizika**

- (a) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i upravitelj mreže moraju imati uspostavljene mehanizme kojima se osiguravaju od odgovornosti povezanih s izvršavanjem svojih zadaća u skladu s primjenjivim pravom.
- (b) Metoda koja se koristi za osiguravanje pokrića mora biti primjerena mogućem gubitku i šteti o kojima se radi, uzimajući u obzir pravni status dotičnih pružatelja usluga i upravitelja mreže te razinu dostupnog pokrića komercijalnim osiguranjem.
- (c) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i upravitelj mreže koji koriste usluge drugog pružatelja usluga moraju osiguravati da se sporazumima koje oni u tom pogledu sklapaju utvrdi njihova međusobna raspodjela odgovornosti.

ATM/ANS.OR.D.025 Zahtjevi u vezi s obavješćivanjem

- (a) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i usluga upravljanja protokom zračnog prometa dostavljaju nadležnom tijelu godišnje izvješće o svojim aktivnostima.
- (b) Kod pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa to godišnje izvješće uključuje njihove financijske rezultate, ne dovodeći u pitanje članak 12. Uredbe (EZ) br. 550/2004, kao i njihovu operativnu učinkovitost i sve druge značajne aktivnosti i promjene, posebno u području sigurnosti.
- (c) U skladu s člankom 20. Uredbe (EU) br. 677/2011 upravitelj mreže dostavlja Komisiji i Agenciji godišnje izvješće o svojim aktivnostima. To izvješće uključuje njegovu operativnu učinkovitost te značajne aktivnosti i promjene, posebno u području sigurnosti.
- (d) Godišnje izvješće iz točaka (a) i (c) uključuje najmanje:
 - 1. ocjenjivanje razine učinkovitosti pruženih usluga;
 - 2. za pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa, njihovo postizanje ciljeva (performansu) u usporedbi s ciljevima utvrđenima poslovnim planom iz točke ATM/ANS.OR.D.005(a), uspoređujući stvarnu performansu s performansom zadanom godišnjim planom, upotrebom pokazatelja performanse utvrđenih godišnjim planom;
 - 3. za upravitelja mreže, njegova performansa u usporedbi s ciljevima performanse postavljenim u strateškom planu mreže iz članka 2. stavka 24. Uredbe (EU) br. 677/2011, uspoređujući stvarnu performansu s performansom zadanom u operativnom planu mreže iz članka 2. stavka 23. te Uredbe upotrebom pokazatelja performanse utvrđenih operativnim planom mreže;
 - 4. objašnjenje odstupanja od relevantnih ciljeva i utvrđivanje mjera potrebnih za eliminiranje razlike između planova i stvarne učinkovitosti, tijekom referentnog razdoblja iz članka 11. Uredbe (EZ) br. 549/2004;
 - 5. promjene u operacijama i infrastrukturi;
 - 6. financijske rezultate koji nisu objavljeni zasebno u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 550/2004;

▼B

7. podatke o postupcima formalnog savjetovanja s korisnicima usluga;
 8. podatke o politici u pogledu ljudskih resursa.
- (e) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja protokom zračnog prometa i upravitelj mreže dostavljaju na zahtjev svoja godišnja izvješća Komisiji i Agenciji. Također stavljaju ta izvješća na raspolaganje javnosti, u skladu s uvjetima koje je utvrdilo nadležno tijelo u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i pravom Unije.

▼ M1*Dodatak 1.***KATALOG ZRAKOPLOVNIH PODATAKA****Uvod**

- (a) Katalog zrakoplovnih podataka je upućivanje na zrakoplovne stavke na koje se podaci odnose, karakteristike i podskupove karakteristika organiziran prema sljedećem:
- (1) podaci o aerodromu;
 - (2) podaci o zračnom prostoru;
 - (3) podaci o ATS-u i drugim rutama;
 - (4) podaci o postupcima instrumentalnog letenja;
 - (5) podaci o radionavigacijskim sredstvima/sustavima;
 - (6) podaci o preprekama;
 - (7) podaci o geografskoj poziciji.
- (b) Tablice u katalogu zrakoplovnih podataka sadržavaju sljedeće stupce:
- (1) stavka za koji se podaci mogu prikupljati;
 - (2) karakteristika: prepoznatljiva karakteristika stavke koja može uključivati daljnje podskupove karakteristika;
 - (3) isto kao podpodtočka 2.;
 - (4) tipovi: podaci se razvrstavaju u različite tipove;
 - (5) opis: opis podatkovnog elementa;
 - (6) napomene: sadržavaju dodatne informacije ili uvjete za pružanje podataka;
 - (7) točnost: zahtjevi za zrakoplovne podatke temelje se na razini pouzdanosti od 95 %;
 - (8) klasifikacija cjelovitosti;
 - (9) način kreiranja: podaci se razlikuju s obzirom na to jesu li dobiveni izmjerom, izračunom ili izjavom;
 - (10) razlučivost objave;
 - (11) razlučivost karte.

Napomena za podpodtočke 2. i 3. u podtočki (b): klasifikacija elementa kataloga kao stavke, karakteristike ili podskupa karakteristike ne uvjetuje određeni model za podatke.

Napomena za podpodtočku 7. u podtočki (b): za preletišta i točke koje imaju dvije svrhe, npr. točka čekanja i točka neuspjeloga prilaženja, primjenjuje se ona vrijednost od te dvije koja je točnija. Zahtjevi u pogledu točnosti za podatke o preprekama i terenu temelje se na razini pouzdanosti od 90 %;

Napomena za podpodtočku 10. u podtočki (b): razlučivosti objava za podatke o geografskoj poziciji (geografska dužina i širina) primjenjive su za koordinate koje su formatirane u stupnjevima, minutama, sekundama. Ako se upotrebljava neki drugi format (poput stupnjeva s decimalama za digitalne skupove podataka) ili ako je lokacija znatno dalje na sjeveru/jugu, razlučivost objave mora biti u skladu sa zahtjevima koji se odnose na točnost.

1. Podaci o aerodromu

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
aerodrom/ helidrom				definirano područje na zemlji ili vodi (uključujući građevine, instalacije i opremu) koje je djelomično ili u cijelosti namijenjeno dolasku i odlasku zrakoplova i njihovu kretanju po tlu						
	oznaka			oznaka aerodroma/ helidroma						
		oznaka lokacije prema ICAO-u	tekst	četveroslovna oznaka lokacije aerodroma/helidroma prema ICAO-u, kako je navedena u dokumentu ICAO-a 7910 – Oznake lokacije	ako postoji					
		oznaka prema IATA-i	tekst	oznaka koja se dodjeljuje lokaciji u skladu s pravilima IATA-e (Rezolucija 767)	ako postoji					
		ostalo	tekst	lokalno definirana oznaka aerodroma, ako nije ista kao i oznaka lokacije prema ICAO-u						
	ime		tekst	glavno službeno ime aerodroma kako ga označava nadležno tijelo						
	grad koji opslužuje		tekst	puno ime (slobodan tekst) grada koji aerodrom/ helidrom opslužuje						
	vrsta prometa koja je dopuštena									

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		međunarodni/tuzemni	popis oznaka	naznaka jesu li za aerodrom odnosno helidrom dopušteni međunarodni i/ili tuzemni letovi						
		pravila instrumentalnog letenja (IFR)/pravila vizualnog letenja (VFR)	popis oznaka	naznaka jesu li za aerodrom odnosno helidrom dopušteni IFR i/ili VFR letovi						
		redoviti linijski/izvanredni	popis oznaka	naznaka jesu li za aerodrom odnosno helidrom dopušteni redoviti linijski i/ili izvanredni letovi						
		civilni/vojni	popis oznaka	naznaka jesu li za aerodrom odnosno helidrom dopušteni letovi civilnog komercijalnog zrakoplovstva i/ili općeg zrakoplovstva i/ili vojni letovi						
		ograničena uporaba	tekst	naznaka ako aerodrom odnosno helidrom nije otvoren za javnost (smiju ga koristiti samo vlasnici)						
	vrsta helidroma		tekst	vrsta helidroma (u razini tla, povišen, na brodu ili platformi)						
	vrsta kontrole		tekst	naznaka je li aerodrom pod civilnom, vojnom ili zajedničkom kontrolom						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	certificiran		tekst	naznaka je li aerodrom certificiran u skladu s pravilima ICAO-a ili Uredbom (EU) br. 139/2014 ili nije						
	datum certifikacije		datum	datum na koji je nadležno tijelo izdalo certifikat aerodroma						
	datum isteka valjanosti certifikata		datum	datum do kojeg certifikat aerodroma vrijedi						
	najveća nadmorska visina uzletno-sletne staze (field elevation)									
		nadmorska visina	nadmorska visina	vertikalna udaljenost od srednje razine mora (MSL) najviše točke sletne površine		0,5 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m ili 1 ft
		valovitost geoida	visina	valovitost geoida na mjestu gdje se nalazi aerodrom/helidrom	prema potrebi	0,5 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m ili 1 ft
	referentna temperatura		vrijednost	srednja mjesečna vrijednost najvećih dnevnih temperatura u najtoplijem mjesecu u godini na aerodromu; ta temperatura mora biti prosjek za višegodišnje razdoblje						
	srednja niska temperatura		vrijednost	srednja vrijednost najnižih temperatura u najhladnijem mjesecu u godini, podaci za zadnjih pet godina na nadmorskoj visini aerodroma		5 stupnjeva				

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	magnetska varijacija			razlika u stupnjevima između geografskog i magnetskog sjevera						
		kut	kut	vrijednost kuta magnetske varijacije		1 stupanj	neophodno	izmjereno	1 stupanj	1 stupanj
		datum	datum	datum na koji je magnetska varijacija imala odgovarajuću vrijednost						
		godišnja promjena	vrijednost	godišnja vrijednost promjene magnetske varijacije						
	referentna točka			određena geografska lokacija aerodroma						
		položaj	točka	geografska lokacija referentne točke aerodroma		30 m	rutinski	izmjereno/ izračunano	1 s	1 s
		lokacija	tekst	lokacija referentne točke na aerodromu						
		smjer	tekst	smjer referentne točke aerodroma gledano iz centra grada koji aerodrom opslužuje						
		udaljenost	udaljenost	udaljenost referentne točke aerodroma od centra grada koji aerodrom opslužuje						
	pokazivač smjera slijetanja			naprava koja vizualno pokazuje smjer koji je trenutačno određen za slijetanje i uzlijetanje						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	lokacija		tekst	lokacija pokazivača smjera slijetanja						
	osvjetljenje		tekst	osvjetljenje pokazivača smjera slijetanja	ako postoji					
sekundarno napajanje energijom										
	karakteristike		tekst	opis sekundarnog napajanja energijom						
	vrijeme za prebacivanje		vrijednost	vrijeme za prebacivanje na sekundarno napajanje energijom						
anemometar				uređaj za mjerenje brzine vjetra						
	lokacija		tekst	lokacija anemometra						
	osvjetljenje		tekst	osvjetljenje anemometra	ako postoji					
aerodromski radiofar (ABN)/identifikacijski radiofar (IBN)				aerodromski radiofar/identifikacijski radiofar za označavanje lokacije aerodroma u svrhu orijentacije zrakoplova						
	lokacija		tekst	lokacija aerodromskog radiofara/identifikacijskog radiofara	ako postoji					
	karakteristike		tekst	opis aerodromskog radiofara/identifikacijskog radiofara						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	vrijeme rada		raspored	vrijeme rada aerodromskog radiofara/ identifikacijskog radiofara						
pokazivač smjera vjetra										
	lokacija		tekst	lokacija pokazivača smjera vjetra						
	osvjetljenje		tekst	osvjetljenje pokazivača smjera vjetra						
promatračnica za vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (RVR)				promatračnica za RVR						
	položaj		točka	geografska lokacija promatračnica za RVR						
područje frekvencije				određeni dio operativne površine u kojem ATC ili zemaljska kontrola zahtijeva određenu frekvenciju						
	stanica		tekst	naziv stanice koja pruža uslugu						
	frekvencija		vrijednost	frekvencija stanice koja pruža uslugu						
	granica		poligon	prostorna granica područja frekvencije						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
kritična točka				mjesto na operativnoj površini aerodroma na kojem su se u prošlosti događali sudari ili neodobreni upadi na uzletno-sletnu stazu ili postoji rizik od takvih događaja te je na tom mjestu potrebna veća pozornost pilota/vozača						
	identifikacijska oznaka		tekst	identifikacijska oznaka kritične točke						
	napomena		tekst	dodatne informacije o kritičnoj točki						
	geometrija		poligon	geografsko područje kritične točke						

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
uzletno-sletna staza (RWY)				definirana pravokutna površina na kopnenom aerodromu pripremljena za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova						
	oznaka		tekst	potpuna tekstualna oznaka uzletno-sletne staze, koja se upotrebljava za nedvosmisleni identifikaciju uzletno-sletne staze aerodroma/helidroma (npr. 09/27, 02R/20L, RWY 1)						
	nominalna duljina		udaljenost	objavljena uzdužna dimenzija uzletno-sletne staze za operativne izračune (performansa)		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
	nominalna širina		udaljenost	objavljena poprečna dimenzija uzletno-sletne staze za operativne izračune (performansa)		1 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	geometrija		poligon	geometrija elementa uzletno-sletne staze, pomaknutog područja uzletno-sletne staze i križanja uzletno-sletne staze						
	točke središnje crte									
		položaj	točka	geografska lokacija središnje crte uzletno-sletne staze na svakom kraju uzletno-sletne staze, na stazi za zaustavljanje (SWY) i na početku svake letne putanje uzlijetanja te na svakoj znatnoj promjeni nagiba uzletno-sletne staze i staze za zaustavljanje	definicija iz Priloga 4. 3.8.4.2.	1 m	kritično	izmjereno		
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina odgovarajuće točke na središnjoj crti; za neprecizno prilazanje svaka bitna visoka i niska međutočka duž uzletno-sletne staze mjeri se s točnošću od pola metra ili jedne stope		0,25 m	kritično	izmjereno		
		valovitost geoida	visina	valovitost geoida odgovarajuće točke na središnjoj crti						
	crta izlaska s uzletno-sletne staze									
		crta za vođenje prema izlazu	crta	geografska lokacija crte izlaska s uzletno-sletne staze		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	1 s
		boja	tekst	boja crte izlaska s uzletno-sletne staze						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		stil	tekst	stil crte izlaska s uzletno-sletne staze						
		smjer	popis oznaka	smjer crte izlaska s uzletno-sletne staze (jednosmjerna ili dvosmjerna)						
	vrsta površine		tekst	vrsta površine uzletno-sletne staze						
	čvrstoća									
		klasifikacijski broj kolničke konstrukcije (PCN)	tekst	PCN						
		vrsta kolničke konstrukcije	tekst	određivanje vrste kolničke konstrukcije u skladu s klasifikacijskim brojem zrakoplova (ACN-PCN)						
		kategorija podloge	tekst	kategorija čvrstoće podloge na kojoj leži uzletno-sletna staza						
		dopušten tlak	tekst	najveća dopuštena kategorija tlaka u gumama ili najveća dopuštena vrijednost tlaka u gumama						
		metoda procjene	tekst	primijenjena metoda za procjenu						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	osnovna staza			definirana površina koja uključuje uzletno-sletnu stazu i stazu za zaustavljanje, ako postoji: kako bi se smanjio rizik od oštećenja zrakoplova koji izlete s uzletno-sletne staze i kako bi se zaštitili zrakoplovi koji lete iznad uzletno-sletne staze tijekom operacija uzlijetanja ili slijetanja						
		duljina	udaljenost	uzdužna dimenzija osnovne staze uzletno-sletne staze						
		širina	udaljenost	poprečna dimenzija osnovne staze uzletno-sletne staze						
		vrsta površine	tekst	vrsta površine osnovne staze uzletno-sletne staze						
	rame			površina uz rub kolnika pripravljena da osigura prijelaz između kolnika i susjedne površine						
		geometrija	poligon	geografska lokacija ramena uzletno-sletne staze						
		vrsta površine	tekst	vrsta površine ramena uzletno-sletne staze						
		širina	udaljenost	širina ramena uzletno-sletne staze		1 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	blast pad			posebno pripremljena površina uz završetak uzletno-sletne staze čija je namjena spriječiti eroziju koju uzrokuje snažna struja zraka potisnuta iz zrakoplovnih motora na početku uzletnog zaleta						
		geometrija	poligon	geografska lokacija blast pada						
	područje bez prepreka		tekst	postojanje područja bez prepreka za precizno prilaženje uzletno-sletnoj stazi kategorije I	ako je predviđeno					
	oznaka uzletno-sletne staze									
		tip	tekst	vrsta oznake uzletno-sletne staze						
		opis	tekst	opis oznake uzletno-sletne staze						
		geometrija	poligon	geografska lokacija oznake uzletno-sletne staze						
	svjetla središnje crte uzletno-sletne staze									
		duljina	udaljenost	duljina uzdužnog pružanja svjetala središnje crte uzletno-sletne staze						
		razmak	udaljenost	razmak svjetala središnje crte uzletno-sletne staze						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		boja	tekst	boja svjetala središnje crte uzletno-sletne staze						
		intenzitet	tekst	intenzitet svjetala središnje crte uzletno-sletne staze						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla središnje crte uzletno-sletne staze						
	svjetla ruba uzletno-sletne staze									
		duljina	udaljenost	duljina uzdužnog pružanja svjetala ruba uzletno-sletne staze						
		razmak	udaljenost	razmak svjetala ruba uzletno-sletne staze						
		boja	tekst	boja svjetala ruba uzletno-sletne staze						
		intenzitet	tekst	intenzitet svjetala ruba uzletno-sletne staze						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla ruba uzletno-sletne staze						
	referentni kôd			svrha referentnog kôda je osiguravanje jednostavne metode za povezivanje brojnih specifikacija koje se odnose na karakteristike aerodroma kako bi se za zrakoplove koji bi upotrebljavali predmetni aerodrom osigurao niz odgovarajućih objekata i usluga						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		broj	popis oznaka	broj koji se temelji na referentnoj duljini uzletne staze za predmetni tip aviona						
		slovo	popis oznaka	slovo koje označava raspon krila aviona i raspon vanjskih glavnih kotača stajnog trapa						
	ograničenje		tekst	opis ograničenja za uzletno-sletnu stazu						
smjer uzletno-sletne staze										
	oznaka		tekst	potpuna tekstualna oznaka smjera slijetanja i uzlijetanja – primjeri: 27, 35L, 01R						
	stvarni smjer		smjer	stvarni smjer uzletno-sletne staze		1/100 stupnja	rutinski	izmjereno	1/100 stupnja	1 stupanj
	tip		tekst	vrsta uzletno-sletne staze: precizni (kategorija I, II, III)/neprecizni/neinstrumentalni						
	prag			početak dijela uzletno-sletne staze koji je upotrebljiv za slijetanje						
		položaj	točka	geografska lokacija praga uzletno-sletne staze		1 m	kritično	izmjereno	1/100 s	1 s
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina praga uzletno-sletne staze		vidjeti napomenu 1.				
		valovitost geoida	visina	valovitost geoida WGS-84 na poziciji praga uzletno-sletne staze		vidjeti napomenu 2.				

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		tip	tekst	naznaka je li prag pomaknut ili ne; pomaknuti prag se ne nalazi na kraju ili početku uzletno-sletne staze						
		pomak	udaljenost	udaljenost pomaknutog praga	ako je prag pomaknut	1 m	rutinski	izmjereno		
	kraj uzletno-sletne staze			kraj uzletno-sletne staze (točka spajanja putanja leta)						
		položaj	točka	lokacija kraja uzletno-sletne staze u smjeru odlaska		1 m	kritično	izmjereno	1/100 s	1 s
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina točke kraja uzletno-sletne staze		vidjeti točke na središnjoj crti uzletno-sletne staze				
	odlazni kraj uzletno-sletne staze (DER)			završetak područja koje je objavljeno kao pogodno za uzlijetanje (tj. kraj uzletno-sletne staze ili, ako postoji čistina, kraj čistine)	početak postupka odlaska					
		položaj	točka	geografska lokacija DER-a						
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina DER-a je nadmorska visina kraja uzletno-sletne staze ili čistine, koja god je od te dvije viša						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	zona dodira			dio uzletno-sletne staze nakon praga, gdje se očekuje da će avioni koji slijeću prvi put doći u kontakt s uzletno-sletnom stazom						
		nadmorska visina	nadmorska visina	najveća nadmorska visina zone dodira na uzletno-sletnoj stazi s preciznim prilaženjem	uzletno-sletna staza s preciznim prilaženjem	0,25 m ili 0,25 ft				
		nagib	vrijednost	nagib zone dodira uzletno-sletne staze						
	nagib		vrijednost	nagib uzletno-sletne staze						
	operacije slijetanja i zadržavanja ispred križanja ili točke (LAHSO)			LAHSO						
		geometrija	crti	geografska lokacija LAHSO-a						
		zaštićeni element	tekst	naziv uzletno-sletne staze ili staze za vožnju koja se štiti						
	pomaknuto područje			dio uzletno-sletne staze između početka uzletno-sletne staze i pomaknutog praga						
		geometrija	poligon	geografska lokacija pomaknutog područja						
		PCN	tekst	klasifikacijski broj kolničke konstrukcije (PCN) pomaknutog područja						
		vrsta površine	tekst	vrsta površine pomaknutog područja						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		ograničenje za zrakoplove	tekst	ograničenje korištenja za određeni tip zrakoplova						
	staza za zaustavljanje (SWY)			definirana pravokutna površina na zemlji na kraju raspoloživog dijela uzletno-sletne staze namijenjenog uzlijetanju, pripremljena kao pogodno područje za zaustavljanje zrakoplova u slučaju odustajanja od uzlijetanja						
		duljina	udaljenost	uzdužna dimenzija staze za zaustavljanje	ako postoji	1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
		širina	udaljenost	širina staze za zaustavljanje		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
		geometrija	poligon	geografska lokacija staze za zaustavljanje						
		nagib	vrijednost	nagib staze za zaustavljanje						
		vrsta površine	tekst	vrsta površine staze za zaustavljanje						
	čistina			definirana pravokutna površina na zemlji ili vodi pod nadzorom nadležnog tijela, odabrana ili pripremljena kao prikladna površina iznad koje avion može izvesti dio svojeg početnog penjanja do zadane visine						
		duljina	udaljenost	uzdužna dimenzija čistine		1 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	
		širina	udaljenost	poprečna dimenzija čistine		1 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		profil u odnosu na tlo		vertikalni profil (ili nagib) čistine	ako postoji					
	sigurnosna površina kraja uzletno-sletne staze (RESA)			površina simetrična u odnosu na produženu središnju crtu uzletno-sletne staze, a koja se nastavlja na kraj osnovne staze uzletno sletne staze, prije svega namijenjena smanjenju rizika oštećenja zrakoplova u slučaju da sleti ispred ili se zaustavi iza površine uzletno sletne staze						
		duljina	udaljenost	uzdužna dimenzija RESA-e						
		širina	udaljenost	poprečna dimenzija RESA-e						
		uzdužni nagib	vrijednost	uzdužni nagib RESA-e						
		poprečni nagib	vrijednost	poprečni nagib RESA-e						
	objavljene duljine									
		raspoloživa duljina za zalet (TORA)	udaljenost	duljina uzletno-sletne staze koja je objavljena kao raspoloživa i pogodna za zalet aviona pri uzlijetanju		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
		raspoloživa duljina za uzlijetanje (TODA)	udaljenost	raspoloživa duljina za uzletni zalet plus duljina čistine, ako postoji		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		raspoloživa duljina za ubrzavanje i zaustavljanje (ASDA)	udaljenost	raspoloživa duljina za uzletni zalet plus duljina staze za zaustavljanje, ako postoji		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
		raspoloživa duljina za slijetanje (LDA)	udaljenost	duljina uzletno-sletne staze koja je objavljena kao raspoloživa i pogodna za zalet aviona pri slijetanju		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
		napomene	tekst	napomene uključujući ulaznu točku ili početnu točku uzletno-sletne staze, ako su objavljene alternativne smanjene duljine						
	svjetla kraja uzletno-sletne staze									
		boja	tekst	boja svjetala kraja uzletno-sletne staze						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla kraja uzletno-sletne staze						
	svjetla staze za zaustavljanje									
		duljina	udaljenost	uzdužno pružanje svjetala staze za zaustavljanje						
		boja	tekst	boja svjetala staze za zaustavljanje						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla staze za zaustavljanje						
	sustav svjetala za prilaženje									
		tip	tekst	klasifikacija sustava svjetala za prilaženje, pri čemu su kao kriteriji upotrijebljeni Uredba (EU) br. 139/2014 i CS-ADR-DSN, posebno CS ADR-DSN.M.625 i CS ADR-DSN.M.626						
		duljina	udaljenost	uzdužno pružanje sustava svjetala za prilaženje						
		intenzitet	tekst	kôd koji označava relativni intenzitet sustava svjetala za prilaženje						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla sustava svjetala za prilaženje						
	svjetla praga uzletno-sletne staze									
		boja	tekst	boja svjetala praga uzletno-sletne staze						
		boja svjetala krilne prečke	tekst	boja svjetala krilnih prečki praga uzletno-sletne staze						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla praga uzletno-sletne staze i svjetala krilne prečke						
	svjetla zone dodira									
		duljina	udaljenost	duljina uzdužnog pružanja svjetala zone dodira uzletno-sletne staze						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla zone dodira uzletno-sletne staze						
	sustav pokazivača kuta vizualnog prilaženja									
		najmanja visina očiju iznad praga (MEHT)	visina	MEHT						
		lokacija	točka	geografska lokacija sustava pokazivača kuta vizualnog prilaženja						
		kut	kut	kut (kutovi) nominalnog prilaženja						
		tip	tekst	tip sustava pokazivača vizualnog prilaženja (PAPI, A-PAPI itd.)						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		kut odstupanja	kut	ako os sustava nije paralelna sa središnjom crtom uzletno-sletne staze, kut i smjer odstupanja, tj. lijevo ili desno						
		smjer odstupanja	tekst	ako os sustava nije paralelna sa središnjom crtom uzletno-sletne staze, kut i smjer odstupanja, tj. lijevo ili desno						
	oprema za zaustavljanje		crt	geografska lokacija užeta za zaustavljanje preko uzletno-sletne staze						
	sustav za zaustavljanje			materijal koji može apsorbirati veliku energiju postavljen na kraju uzletno-sletne staze ili staze za zaustavljanje, projektiran da se lomi pod težinom aviona dok materijal djeluje usporavajućim silama na stalni trap zrakoplova						
		geometrija	poligon	geografska lokacija sustava za zaustavljanje						
		razmak	udaljenost	udaljenost sustava za zaustavljanje (od staze)						
		duljina	udaljenost	uzdužne dimenzije sustava za zaustavljanje						
		širina	udaljenost	poprečne dimenzije sustava za zaustavljanje						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
područje radio visinomjera										
	duljina		udaljenost	uzdužna dimenzija područja radio visinomjera						
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija područja radio visinomjera						
	geometrija		poligon	geografska lokacija područja radio visinomjera						
			napomena 1.	nadmorska visina praga za uzletno-sletne staze s nepreciznim prilaženjem		0,5 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m ili 1 ft
				nadmorska visina praga za uzletno-sletne staze s preciznim prilaženjem		0,25 m	kritično	izmjereno	0,1 m ili 0,1 ft	0,5 m ili 1 ft
			napomena 2.	valovitost geoida WGS-84 na poziciji praga uzletno-sletne staze za neprecizna prilaženja		0,5 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m ili 1 ft
				valovitost geoida WGS-84 na poziciji praga uzletno-sletne staze za precizna prilaženja		0,25 m	kritično	izmjereno	0,1 m ili 0,1 ft	0,5 m ili 1 ft

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
područje završnog prilaza i uzlijetanja (FATO)				definirano područje iznad kojeg se završava posljednja faza manevra prilaznja prije lebdenja ili slijetanja i s kojeg započinje manevar uzlijetanja; ako FATO upotrebljavaju helikopteri klase performansi 1, definirano područje uključuje raspoloživo područje za prekinuto uzlijetanje						
	točka praga			početak dijela FATO-a koji je upotrebljiv za slijetanje						
		položaj	točka	geografska lokacija točke praga FATO-a		1 m	kritično	izmjereno	1/100 s	1 s
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina praga FATO-a		vidjeti napomenu 1.				
		valovitost geoida	visina	valovitost geoida WGS-84 na lokaciji praga FATO-a		vidjeti napomenu 2.				
	DER			završetak područja koje je objavljeno kao pogodno za uzlijetanje (tj. završetak uzletno-sletne staze ili, ako postoji čistina, završetak čistine ili završetak područja FATO-a)						
		položaj	točka	geografska lokacija DER-a		1 m	kritično	izmjereno	1/100 s	1 s
		nadmorska visina	nadmorska visina	ona nadmorska visina koja je veća u usporedbi početka i kraja uzletno-sletne staze/FATO-a						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	tip		tekst	tip FATO-a						
	oznaka		tekst	potpuna tekstualna oznaka područja za slijetanje i uzlijetanje						
	duljina		udaljenost	uzdužna dimenzija FATO-a		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija FATO-a						
	geometrija		poligon	geografska lokacija elementa FATO-a						
	nagib		vrijednost	nagib FATO-a						
	vrsta površine		tekst	vrsta površine FATO-a						
	stvarni smjer		smjer	stvarni smjer FATO-a		1/100 stupnja	rutinski	izmjereno	1/100 stupnja	
	objavljene duljine									
		raspoloživa duljina za uzlijetanje (TODAH)	udaljenost	duljina FATO-a plus duljina čistine za helikopter (ako postoji)	i, ako je primjenjivo, alternativne smanjene objavljene duljine	1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		raspoloživa duljina za operaciju neuspjelog uzlijetanja (RTODAH)	udaljenost	duljina FATO-a koja je objavljena kao dostupna i pogodna za helikoptere klase performansi 1 da završe neuspjelo uzlijetanje		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	
		raspoloživa duljina za slijetanje (LDAH)	udaljenost	duljina FATO-a plus moguće dodatno područje koje je objavljeno kao dostupno i pogodno za helikoptere da završe manevar slijetanja sa zadane visine		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	
		napomene	tekst	napomene uključujući ulaznu točku ili početnu točku uzletno-sletne staze, ako su objavljene alternativne smanjene duljine						
	oznaka FATO-a									
		opis	tekst	opis oznaka FATO-a						
	sustav svjetala za prilaženje									
		tip	tekst	klasifikacija sustava svjetala za prilaženje, pri čemu su kao kriteriji upotrijebljeni Uredba (EU) br. 139/2014 i CS-ADR-DSN, konkretno CS ADR-DSN.M.625 i CS ADR-DSN.M.626						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		duljina	udaljenost	uzdužno pružanje sustava svjetala za prilaženje						
		intenzitet	tekst	kôd koji označava relativni intenzitet sustava svjetala za prilaženje						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla sustava svjetala za prilaženje						
	svjetla područja (area lights)									
		opis	tekst	opis svjetala područja						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla područja						
	svjetla ciljne točke									
		opis	tekst	opis svjetala ciljne točke						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla ciljne točke						
područje dodira pri slijetanju i uzlijetanju (TLOF)				područje na koje helikopter može sletjeti ili s kojeg može uzletjeti						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	oznaka		tekst	potpuna tekstualna oznaka TLOF-a						
	središnja točka									
		položaj	točka	geografska lokacija točke praga TLOF-a		1 m	kritično	izmjereno	1/100 s	1 s
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina praga TLOF-a		vidjeti napomenu 1.				
		valovitost geoida	visina	valovitost geoida WGS-84 na mjestu središnje točke		vidjeti napomenu 2.				
	duljina		udaljenost	uzdužna dimenzija TLOF-a		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija TLOF-a		1 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m
	geometrija		poligon	geografska lokacija elementa TLOF-a						
	nagib		vrijednost	nagib TLOF-a						
	vrsta površine		tekst	vrsta površine TLOF-a						
	nosivost		vrijednost	nosivost TLOF-a					1 tona	

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	tip sustava pokazivača kuta vizualnog prilaženja		tekst	tip sustava pokazivača kuta vizualnog prilaženja						
	oznaka									
		opis	tekst	opis oznaka TLOF-a						
sigurnosno područje				definirana površina na helidromu koja okružuje FATO, bez prepreka (ne odnosi se na navigacijske uređaje), namijenjena za smanjenje opasnosti od oštećenja helikoptera koji slučajno skrene sa FATO-a						
	duljina		udaljenost	uzdužna dimenzija sigurnosnog područja						
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija sigurnosnog područja						
	vrsta površine		tekst	vrsta površine sigurnosnog područja						
čistina za helikopter				definirana površina na kopnu ili vodi, odabrana i/ili pripremljena kao prikladna površina iznad koje helikopter klase performansi 1 može ubrzati i postići određenu visinu						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	duljina		udaljenost	uzdužna dimenzija čistine za helikopter						
	profil u odnosu na tlo		vrijednost	vertikalni profil (ili nagib) čistine za helikopter						
			napomena 1.	prag FATO-a za helidrome za koje je moguć prilaz s referentnom točkom (Point-in-Space approach – PinS) i za helidrome na kojima takav prilaz nije moguć		0,5 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	
				prag FATO-a za helidrome kojima se namjerava koristiti		0,25 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft (neprecizno) 0,1 m ili 0,1 ft (precizno)	
			napomena 2.	valovitost geoida WGS-84 na pragu FATO-a i geometrijskom centru TLOF-a, za helidrome za koje je moguć PinS prilaz i za helidrome na kojima takav prilaz nije moguć		0,5 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	
				valovitost geoida WGS-84 na pragu FATO-a i geometrijskom centru TLOF-a, za helidrome kojima se namjerava koristiti		0,25 m	kritično	izmjereno	1 m ili 1 ft (neprecizno), 0,1 m ili 0,1 ft (precizno)	

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
stajanka				definirana površina na zemaljskom aerodromu, namijenjena za smještaj zrakoplova radi ukrcavanja ili iskrcavanja putnika, pošte ili tereta, opskrbe gorivom, parkiranja ili održavanja zrakoplova						
	oznaka		tekst	potpun tekstualni naziv ili oznaka koji se koriste za identifikaciju stajanke na aerodromu/helidromu						
	geometrija		poligon	geografska lokacija elementa stajanke		1 m	rutinski	izmjereno	1/10 s	1 s
	tip		tekst	klasifikacija glavne upotrebe stajanke						
	ograničenje za zrakoplove		tekst	ograničenje korištenja (zabrana) za određeni tip zrakoplova						
	vrsta površine		tekst	vrsta površine stajanke						
	čvrstoća									
		PCN	tekst	klasifikacijski broj kolničke konstrukcije (PCN) stajanke						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		vrsta kolničke konstrukcije	tekst	određivanje vrste kolničke konstrukcije u skladu s klasifikacijskim brojem zrakoplova (ACN-PCN determination)						
		kategorija podloge	tekst	kategorija čvrstoće podloge na kojoj leži stajanka						
		dopušten tlak	tekst	najveća dopuštena kategorija tlaka u gumama ili najveća dopuštena vrijednost tlaka u gumama						
		metoda procjene	tekst	metoda procjene koja se primjenjuje za određivanje čvrstoće stajanke						
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina stajanke						
staza za vožnju (TWY)				definirana staza na aerodromu na zemlji namijenjena za vožnju zrakoplova i međusobno povezivanje dijelova aerodroma						
	oznaka		tekst	potpuna tekstualna oznaka staze za vožnju						
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija staze za vožnju		1 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	
	geometrija		poligon	geografska lokacija elementa staze za vožnju						
	most		tekst	vrsta mosta (nema mostova, nadvožnjak, podvožnjak)						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	vrsta površine		tekst	vrsta površine staze za vožnju						
	čvrstoća									
		PCN	tekst	klasifikacijski broj kolničke konstrukcije (PCN) staze za vožnju						
		vrsta kolničke konstrukcije	tekst	određivanje vrste kolničke konstrukcije u skladu s klasifikacijskim brojem zrakoplova (ACN-PCN determination)						
		kategorija podloge	tekst	kategorija čvrstoće podloge na kojoj leži staza za vožnju						
		dopušten tlak	tekst	najveća dopuštena kategorija tlaka u gumama ili najveća dopuštena vrijednost tlaka u gumama						
		metoda procjene	tekst	metoda procjene koja se primjenjuje za određivanje čvrstoće staze za vožnju						
	ograničenja za zrakoplove		tekst	ograničenje korištenja (zabrana) za određeni tip zrakoplova						
	referentni slovni kôd		popis oznaka	slovo koje označava raspon krila aviona i raspon vanjskih glavnih kotača stajnog trapa						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	lokacija produljenja vrhova krila		točka/ poligon	za aerodrome s avionima s preklopnim vrhovima krila, lokacija produljenja vrhova krila						
	točke središnje crte									
		položaj	točka	geografske koordinate točaka središnje crte staze za vožnju		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	1/100 s
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina točaka središnje crte staze za vožnju		1 m	neophodno	izmjereno		
	rame			površina uz rub kolnika pripremljena da osigura prijelaz između kolnika i susjedne površine						
		geometrija	poligon	geografska lokacija ramena staze za vožnju						
		vrsta površine	tekst	vrsta površine ramena staze za vožnju						
		širina	udaljenost	širina ramena staze za vožnju		1 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	
	linije za vođenje									

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		geometrija	crta	geografska lokacija linija za vođenje		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	1/100 s
		boja	tekst	boja linija za vođenje na stazi za vožnju						
		stil	tekst	stil linija za vođenje na stazi za vožnju						
		raspon krila	vrijednost	raspon krila						
		najveća brzina	vrijednost	najveća brzina						
		smjer	tekst	smjer						
	linija koja označava međupozi-ciju za čekanje		crta	linija koja označava međupozi-ciju za čekanje		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	1 s
	oznaka staze za vožnju									
		opis	tekst	opis oznake staze za vožnju						
	svjetla ruba staze za vožnju									
		opis	tekst	opis svjetala ruba staze za vožnju						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla ruba staze za vožnju						
	svjetla središnje crte staze za vožnju									
		opis	tekst	opis svjetala središnje crte staze za vožnju						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla središnje crte staze za vožnju						
	zaustavne prečke									
		opis	tekst	opis zaustavnih prečki	ako postoji					
		lokacija	crta	lokacija zaustavnih prečki						
	zaštitna svjetla uzletno-sletne staze									
		opis	tekst	opis zaštitnih svjetala uzletno-sletne staze i drugih mjera za zaštitu uzletno-sletne staze	ako postoji					
		lokacija	točka	lokacija zaustavne prečke	konfiguracija A					

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		lokacija	crta	lokacija zaustavne prečke	konfiguracija B					
	pozicija za čekanje na uzletno-sletnoj stazi			označena pozicija za zaštitu uzletno-sletne staze, površina s ograničenjem prepreka ili kritična/osjetljiva zona sustava za instrumentalno slijetanje (ILS)/mikrovalnog sustava slijetanja (MLS) na kojoj se zrakoplovi u vožnji po tlu i vozila moraju zaustaviti i čekati, osim ako im aerodromski kontrolni toranj ne da drukčije odobrenje						
		geometrija	crta	geografska lokacija pozicije za čekanje na uzletno-sletnoj stazi		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	1 s
		zaštićena uzletno-sletna staza	tekst	oznaka zaštićene uzletno-sletne staze						
		kategorija mjesta zaustavljanja	popis oznaka	kategorija (CAT) uzletno-sletne staze (0, I, II, III)						
		tekst „uzletno-sletna staza ispred”	tekst	tekst koji je na oznaci npr. „RWY AHEAD” ili „RUNWAY AHEAD”						
	međupozicija za čekanje	geometrija	crta	geografska lokacija međupozicije za čekanje – označene pozicije čija je svrha kontrola prometa, a na kojoj se zrakoplovi u vožnji i vozila moraju zaustaviti i čekati dok od aerodromskog kontrolnog tornja ne dobiju odobrenje da nastave vožnju						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
staza za vožnju helikoptera po tlu				staza za vožnju po tlu namijenjena za vožnju po tlu helikoptera koji imaju podvozje s kotačima						
	oznaka		tekst	potpuna tekstualna oznaka staze za vožnju helikoptera po tlu						
	točke središnje crte		točka	geografska lokacija točaka središnje crte staze za vožnju helikoptera po tlu		0,5 m	neophodno	izmjereno/ izračunano		
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina staze za vožnju helikoptera po tlu		1 m	neophodno	izmjereno		
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija staze za vožnju helikoptera po tlu		1 m	neophodno	izmjereno		
	vrsta površine		tekst	vrsta površine staze za vožnju helikoptera po tlu						
	linija koja označava križanje		crta	linija koja označava križanje staza za vožnju helikoptera po tlu		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	1 s
	osvjetljenje									
		opis	tekst	opis svjetla staze za vožnju helikoptera po tlu						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla staze za vožnju helikoptera po tlu						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	oznaka									
		opis	tekst	opis oznake staze za vožnju helikoptera po tlu						
staza za vožnju helikoptera u letu				definirana staza na površini uspostavljena za vožnju (taksiranje) helikoptera u letu						
	oznaka			potpuna tekstualna oznaka staze za vožnju helikoptera u letu						
	točke središnje crte		točka	geografska lokacija točaka središnje crte staze za vožnju helikoptera u letu		0,5 m	neophodno	izmjereno/ izračunano		
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina staze za vožnju helikoptera u letu		1 m	neophodno	izmjereno		
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija staze za vožnju helikoptera u letu		1 m	neophodno	izmjereno		
	vrsta površine		tekst	vrsta površine staze za vožnju helikoptera u letu						
	osvjetljenje									
		opis	tekst	opis svjetla staze za vožnju helikoptera u letu						
		položaj	točka	geografska lokacija svakog pojedinog svjetla staze za vožnju helikoptera u letu						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	oznaka									
		opis	tekst	opis oznake staze za vožnju helikoptera u letu						
helikopterski zračni tranzitni put				definirani put koji služi za kretanje helikoptera s jednog dijela helidroma do drugog; ruta za vožnju uključuje stazu za vožnju helikoptera u letu ili po zemlji						
	oznaka		tekst	oznaka helikopterskog zračnog tranzitnog puta						
	geometrija		crt	geografska lokacija helikopterskog zračnog tranzitnog puta						
	širina		udaljenost	poprečna dimenzija helikopterskog zračnog tranzitnog puta		1 m	neophodno	izmjereno		
kontrolna točka sustava INS (INS checkpoint)										
	lokacija		točka	geografska lokacija kontrolne točke sustava INS	ako je dostupno	0,5 m	rutinski	izmjereno	1/100 s	1/100 s
kontrolna točka VHF VOR sustava (VHF VOR checkpoint)										

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	lokacija		točka	geografska lokacija kontrolne točke sustava VOR	ako je dostupno					
	frekvencija		vrijednost	frekvencija kontrolne točke sustava VOR						
kontrolna točka visinomjera (altimeter checkpoint)										
	lokacija		točka	geografska lokacija kontrolnih točaka visinomjera						
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina kontrolnih točaka visinomjera						
parkirališno mjesto zrakoplova				određeno područje stajanke namijenjeno za parkiranje zrakoplova						
	naziv		tekst	naziv parkirališnog mjesta zrakoplova						
	parkirališna mjesta zrakoplova	lokacija	točka	geografska lokacija parkirališnog mjesta zrakoplova		0,5 m	rutinski	izmjereno	1/100 s	1/100 s
		tipovi zrakoplova	popis oznaka	tipovi zrakoplova						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	identifikacijska oznaka		tekst	opis identifikacijske oznake parkirališnog mjesta zrakoplova						
	vizualni sustav za vođenje pri parkiranju		tekst	opis vizualnog sustava za vođenje pri parkiranju na parkirališnom mjestu zrakoplova						
	parkirno područje		poligon	geografska lokacija parkirnog područja						
	avio-most		popis oznaka	avio-most na raspolaganju na parkirališnom mjestu						
	gorivo		popis oznaka	gorivo na raspolaganju na parkirališnom mjestu						
	agregati		popis oznaka	agregati za napajanje električnom strujom na raspolaganju na parkirališnom mjestu						
	vuča		popis oznaka	oprema za vuču na raspolaganju na parkirališnom mjestu						
	terminal		tekst	referentna oznaka zgrade terminala						
	vrsta površine		tekst	vrsta površine parkirališnog mjesta						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	ograničenje za zrakoplove		tekst	ograničenje korištenja (zabrana) za određeni tip zrakoplova						
	PCN		tekst	PCN parkirališnog mjesta						
	linija za vođenje prema parkirališnom mjestu									
		geometrija	crta	geografska lokacija linija za vođenje prema parkirališnom mjestu		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	
		nadmorska visina	nadmorska visina	nadmorska visina točaka za vođenje prema parkirnom području		1 m	neophodno	izmjereno		
		smjer	tekst	smjer linija za vođenje prema parkirališnom mjestu						
		raspon krila	vrijednost	raspon krila						
		boja	popis oznaka	boja linija za vođenje prema parkirališnom mjestu						
		stil	popis oznaka	stil linija za vođenje prema parkirališnom mjestu						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
parkirališno mjesto helikoptera				parkirališno mjesto za zrakoplove na kojem je omogućeno parkiranje helikoptera i gdje se operacije vožnje po tlu završavaju, ili gdje helikopter slijeće i uzlijeće za operacije vožnje (taksiranja) u letu						
	naziv		tekst	naziv parkirališnog mjesta helikoptera						
	lokacija		točka	geografska lokacija parkirališnog mjesta helikoptera/kontrolne točke sustava INS		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/100 s	
područje za odleđivanje				prostor gdje se led ili snijeg uklanja (odleđivanje) s aviona kako bi njegove površine bile očišćene i/ili gdje se na čiste površine aviona nanosi zaštita protiv zaleđivanja koja štiti te površine od nakupljanja leda, snijega ili bljuzgavice tijekom određenog vremenskog razdoblja						
	identifikacijska oznaka		tekst	identifikacijska oznaka područja za odleđivanje						
	geometrija		poligon	geografska lokacija područja za odleđivanje		1 m	rutinski	izmjereno	1/10 s	1 s
	vrsta površine		tekst	vrsta površine područja za odleđivanje						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	bazni identifikator		tekst	naziv staze za vožnju, parkirnog područja ili elementa stajanke na kojem se nalazi						
	ograničenje za zrakoplove		tekst	ograničenje korištenja (zabrana) za određeni tip zrakoplova						

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
komunikacijska stanica										
	oznaka usluge		tekst	oznaka usluge koja se pruža						
	pozivni znak		tekst	pozivni znak komunikacijske stanice						
	kanal		tekst	kanal/frekvencija komunikacijske stanice						
	adresa za prijavu		tekst	adresa za prijavu stanice	prema potrebi					
	vrijeme rada		raspored	radno vrijeme postaje kojom se jedinica služi						

2. Podaci o zračnom prostoru

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
zračni prostor ATS-a				zračni prostor određenih dimenzija, označen abecedno, u kojem se mogu obavljati određene vrste letova, za koji su navedene operativne usluge u zračnom prometu i pravila rada za zračni promet						
	tip		tekst	tip zračnog prostora ATS-a u skladu s Dodatkom 4. Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012 (SERA)						
	oznaka		tekst	oznaka koju je zračnom prostoru dodijelilo nadležno tijelo						
	lateralne granice		poligon	površina koja definira horizontalni oblik zračnog prostora		Vidjeti napomenu 1.				
	vertikalne granice									
		gornja granica	apsolutna visina	gornja granica zračnog prostora						
		donja granica	apsolutna visina	donja granica zračnog prostora		50 m	rutinski	izračunano	50 m ili 100 ft	50 m ili 100 ft
	klasa zračnog prostora		popis oznaka	kategorizacija zračnog prostora kojom se određuju operativna pravila, uvjeti leta i usluge koje se pružaju						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	prijelazna apsolutna visina		apsolutna visina	apsolutna visina na kojoj ili ispod koje se vertikalna pozicija zrakoplova kontrolira prema apsolutnim visinama						
	vrijeme primjene		raspored	vrijeme primjene zračnog prostora						
	jedinica ATS-a			jedinica koja pruža uslugu						
		naziv	tekst	naziv jedinice koja pruža uslugu						
		pozivni znak	tekst	pozivni znak zrakoplovne postaje kojom se jedinica služi						
		jezik	popis oznaka	informacije o jeziku/jezicima koji se koriste, uz navođenje područja i uvjeta te kada i gdje se koji jezici koriste, ako je primjenjivo						
		primjena	tekst	informacije o području i uvjetima primjene						
		radno vrijeme	raspored	radno vrijeme postaje kojom se jedinica služi						
	frekvencija									
		vrijednost	vrijednost	frekvencija zračnog prostora ATS-a						
		svrha	tekst	naznake pojedinih namjena frekvencije						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
			Napomena 1.	FIR, UIR		2 km	rutinski	prijavljeno	1 min.	kako je označeno
				TMA, CTA		100 m	neophodno	izračunano	1 s	kako je označeno
				područje kontroliranog prometa (CTR)		100 m	neophodno	izračunano	1 s	kako je označeno

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
zračni prostor za posebne aktivnosti										
	tip		popis oznaka	tip zračnog prostora za posebne aktivnosti (vidjeti napomenu 1.)						
	identifikacija		tekst	dodijeljena identifikacija čija je svrha označiti zračni prostor jedinstvenim identifikatorom						
	naziv		tekst	naziv koji zračnom prostoru dodjeljuje tijelo koje imenuje država članica						
	lateralne granice		poligon	površina koja definira horizontalni oblik zračnog prostora		vidjeti napomenu 2. samo za područja P, R i D				
	vertikalne granice									

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		gornja granica	apsolutna visina	gornja granica zračnog prostora						
		donja granica	apsolutna visina	donja granica zračnog prostora						
	ograničenje		tekst	tip ograničenja ili vrsta opasnosti						
	aktivacija		tekst	informacije o sustavu i sredstvima najave aktivacije zajedno s informacijama relevantnima za civilne letove i primjenjivima na procedure identifikacijske zone protuzračne obrane (ADIZ)						
	vrijeme aktivnosti		raspored	vremenski interval kada se odvija posebna aktivnost						
	rizik presretanja		tekst	rizik presretanja u slučaju upada						
			tip napomene 1.	zabranjeno područje (<i>prohibited area</i>)	napomena 2.	100 m	neophodno	izračunano	1 s	kako je označeno
				uvjetno zabranjeno područje (<i>restricted area</i>)		2 km	rutinski	prijavljeno	1 min.	kako je označeno
				opasno područje (<i>danger area</i>)						
				područje za vojne vježbe						
				područje za vojnu obuku						
				ADIZ						
				ostalo						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
ostali regulirani zračni prostor										
	tip		tekst	tip zračnog prostora (smanjena minimalna vertikalna razdvajanja (RVSM), odašiljač za lociranje u slučaju nužde (ELT) itd.)						
	identifikacija		tekst	dodijeljena identifikacija čija je svrha označiti zračni prostor jedinstvenim identifikatorom						
	naziv		tekst	naziv koji zračnom prostoru dodjeljuje tijelo koje imenuje država članica						
	lateralne granice		poligon	površina koja definira horizontalni oblik zračnog prostora						
	vertikalne granice									
		gornja granica	apsolutna visina	gornja granica zračnog prostora						
		donja granica	apsolutna visina	donja granica zračnog prostora						
	ograničenje		tekst	vrsta ograničenja ako postoji ograničenje						
	aktivacija		tekst	informacije o sustavu i sredstvima najave aktivacije zajedno s informacijama relevantnima za civilne letove i primjenjivima na procedure u ADIZ-u						
	vrijeme aktivnosti		raspored	vremenski interval kada se odvija posebna aktivnost						

▼ **M1**

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
sektor kontrole ATS-a										
	identifikacija		tekst	identifikacija dodijeljena sektoru						
	lateralne granice		poligon	površina koja definira horizontalni oblik sektora ATC-a						
	vertikalne granice									
		gornja granica	apsolutna visina	gornja granica sektora						
		donja granica	apsolutna visina	donja granica sektora						

▼ **M5****3. Podaci o ATS-u i drugim rutama**

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
ruta ATS-a				utvrđena ruta namijenjena za usmjerenje protoka prometa prema potrebi u cilju pružanja ATS-a						
	oznaka		tekst	oznake ruta ATS-a u skladu s Prilogom XI. (Dio FPD) ovoj Uredbi						
	prefiks oznake		tekst	prefiks oznake rute iz napomene 1.						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
druga ruta				utvrđena ruta namijenjena za usmjerenje protoka prometa prema potrebi bez pružanja ATS-a						
	oznaka		tekst	oznaka rute						
	tip		tekst	tip rute (npr. VFR rute bez kontrole navigacije)						
	pravila leta		popis oznaka	informacije o pravilima leta koja se primjenjuju na rutu (IFR/VFR)						
segment rute										
	od točke			upućivanje na prvu točku segmenta rute						
		ime	tekst	kodirane oznake ili kodirana imena značajne točke						
		izvješćivanje	popis oznaka	naznaka je li uvjet za izvješćivanje ATS/MET „obvezan” ili „na zahtjev”						
	do točke			upućivanje na drugu točku segmenta rute						
		ime	tekst	kodirane oznake ili kodirana imena značajne točke						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		izvješćivanje	popis oznaka	naznaka je li uvjet za izvješćivanje ATSMET „obvezan” ili „na zahtjev”						
	putanja		smjer	putanja, VOR radijal ili magnetski navigacijski smjer segmenta rute		1/10 stupnja (dolazak ili odlazak s terminala)	rutinski (dolazak ili odlazak s terminala)	izračunano (dolazak ili odlazak s terminala)	1 stupanj (dolazak ili odlazak s terminala)	1 stupanj (dolazak ili odlazak s terminala)
	točka promjene		točka	točka u kojoj je predviđeno da zrakoplov koji leti na dijelu rute ATSM-a određenom s obzirom na domete VOR-a prebaci svoju primarnu navigacijsku referencu s uređaja iza zrakoplova na sljedeći uređaj ispred zrakoplova	u slučaju VOR radijale					
	duljina		udaljenost	geodetska udaljenost između „od točke” do „do točke”		vidjeti napomenu 2.				
	gornja granica		apsolutna visina	gornja granica segmenta rute						
	donja granica		apsolutna visina	donja granica segmenta rute						
	minimalna apsolutna visina na ruti (MEA)		apsolutna visina	apsolutna visina na segmentu na ruti na kojoj je dovoljno dobar prijam odgovarajućih navigacijskih uređaja i komunikacija ATSM-a, u skladu je sa strukturom zračnog prostora i zahtijevanom visinom nadvisivanja prepreka		50 m	rutinski	izračunano	50 m ili 100 ft	50 m ili 100 ft

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	minimalna apsolutna visina nadvisivanja prepreka (MOCA)		apsolutna visina	minimalna apsolutna visina na određenom segmentu koja osigurava zahtijevano nadvisivanje prepreke		50 m	rutinski	izračunano	50 m ili 100 ft	50 m ili 100 ft
	minimalna apsolutna visina leta		apsolutna visina	minimalna apsolutna visina leta		50 m	rutinski	izračunano	50 m ili 100 ft	50 m ili 100 ft
	lateralne granice		udaljenost	lateralne granice rute						
	minimalna područna apsolutna visina (AMA)		apsolutna visina	minimalna apsolutna visina na kojoj se smije letjeti u instrumentalnim meteorološkim uvjetima (IMC), koja osigurava minimalno nadvisivanje prepreka u određenom području, obično ograničenom paralelama i meridijanima						
	minimalna apsolutna visina vektoriranja (MVA)		apsolutna visina	MVA						
	ograničenja		tekst	naznaka svih ograničenja brzine, razine leta i apsolutne visine u predmetnom području, ako postoje						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	smjer putnih razina			naznaka smjera putne razine (parni, neparni, nijedan – even, odd, NIL)						
		naprijed	popis oznaka	naznaka smjera putne razine (even, odd, NIL) od prve točke do druge točke segmenta rute						
		natrag	popis oznaka	naznaka smjera putne razine (even, odd, NIL) od druge točke do prve točke segmenta rute						
	raspoloživost		tekst	informacije o raspoloživosti ruta						
	klasa zračnog prostora		tekst	klasifikacija zračnog prostora kojom se određuju operativna pravila, uvjeti leta i usluge koje se pružaju						
	zahtjevi u pogledu navigacije temeljene na performansama (PBN)			prostorna navigacija temeljena na zahtjevima u pogledu PBN-a za zrakoplove koji lete na ruti ATS-a, postupkom instrumentalnog prilaženja, ili u određenom zračnom prostoru	samo PBN					

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		navigacijska specifikacija	tekst	oznaka navigacijske specifikacije/specifikacija za određeni segment/segmente; postoje dvije vrste navigacijskih specifikacija: (a) specifikacija zahtijevane navigacijske sposobnosti (RNP): navigacijska specifikacija koja se temelji na prostornoj navigaciji koja uključuje zahtjev za praćenje rada i uzbunjivanje, označena prefiksom RNP, npr. RNP 4, RNP APCH; (b) specifikacija RNAV: navigacijska specifikacija koja se temelji na prostornoj navigaciji koja ne uključuje zahtjev za praćenje rada i uzbunjivanje, označena prefiksom RNAV, npr. RNAV 5, RNAV 1.						
		zahtjevi u pogledu navigacijske sposobnosti	tekst	zahtjevi u pogledu točnosti navigacije za svaki segment rute PBN-a (RNAV ili RNP)						
		zahtjevi koji se odnose na senzore	tekst	naznaka zahtjeva koji se odnose na senzore uključujući sva ograničenja navigacijskih specifikacija						
	jedinica kontrole									

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		naziv	tekst	naziv jedinice koja pruža uslugu						
		kanal	tekst	operativni kanal/frekvencija jedinice kontrole						
		adresa za prijavu	tekst	posebni kôd koji se koristi za prijavu na podatkovnu vezu jedinice kontrole ATS-a	ako je primjenjivo					
			napomena 1.	U = gornji	napomena 2.	1/10 km	rutinski	izračunano	1/10 km ili 1/10 nm	1 km ili 1 nm
				H = helikopter		1/100 km	neophodno	izračunano	1/100 km ili 1/100 nm	1 km ili 1 nm
				S = nadzvučni						
				T = tacan						
				ostalo						

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
putna navigacijska točka										
	identifikacija		tekst	imena, kodirane oznake ili kodirana imena dodijeljena značajnoj točki						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	položaj		točka	geografska lokacija putne navigacijske točke		100 m	neophodno	izmjereno/ izračunano	1 s	1 s
	organizacija									
		radionavigacijsko sredstvo (navaid)	tekst	identifikacija stanice VOR/DME reference						
		smjer	smjer	smjer prema VOR/DME referenci ako putna navigacijska točka nije na istom mjestu kao i ta referenca		vidjeti napomenu 1. u nastavku				
		udaljenost	udaljenost	udaljenost od VOR/DME reference ako putna navigacijska točka nije na istom mjestu kao i ta referenca		vidjeti napomenu 2. u nastavku				
					napomena 1.	1/10 stupnja	rutinski	izračunano	1/10 stupnja	1/10 stupnja
						1/100 stupnja	neophodno	izračunano	1/100 stupnja	1/10 stupnja
								izračunano		
					napomena 2.	1/10 km	rutinski	izračunano	1/10 km ili 1/10 nm	2/10 km (1/10 nm)
						1/100 km	neophodno	izračunano	1/100 km ili 1/100 nm	2/10 km (1/10 nm)

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
čekanje na ruti				unaprijed utvrđeni manevar u svrhu zadržavanja zrakoplova unutar utvrđenog zračnog prostora u očekivanju daljnjeg odobrenja						
	identifikacija		tekst	identifikacija postupka čekanja						
	preletište		tekst	identifikacija preletišta u postupku čekanja		100 m	neophodno	izmjereno/ izračunano	1 s	1 s
	putna navigacijska točka		točka	geografska lokacija putne navigacijske točke za čekanje						
	dolazna putanja		smjer	dolazna putanja u postupku čekanja						
	smjer zaokreta		tekst	smjer proceduralnog zaokreta						
	brzina		vrjednost	najveća indicirana brzina						
	razina									
		minimalna razina za čekanje	apsolutna visina	minimalna razina za čekanje u postupku čekanja						
		maksimalna razina za čekanje	apsolutna visina	maksimalna razina za čekanje u postupku čekanja						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	udaljenost/ vrijeme do dolaska		vrijednost	vrijeme/udaljenost za postupak čekanja						
	jedinica kontrole									
		ime	tekst	naznaka jedinice kontrole						
		frekvencija	vrijednost	radna frekvencija/kanal jedinice kontrole						
	poseban postupak čekanja na ulazak		tekst	tekstualni opis posebnog VOR/DME postupka ulaska	u slučaju da je utvrđen ulazni radijal u odnosu na sekundarno preletišće na kraju odlaznog dijela za VOR/DME putanju čekanja					

4. Podaci o postupcima instrumentalnog letenja

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
postupak										
	identifikacija									
		navođenje na segmentu završnog prilaznja (FAS)	popis oznaka	oznaka vrste radionavigacijskog sredstva kojim se pruža lateralno navođenje pri završnom prilaznju, npr. ILS, VOR, RNAV itd.	APCH					
		RWY	tekst	oznaka uzletno-sletne staze za smjer slijetanja i uzlijetanja, npr. 27, 35L, 01R						
		kruženje	popis oznaka	naznaka je li postupak prilaznje kruženjem ili ne	APCH					
		višestruki kod	tekst	sufiks koji se sastoji od jednog slova, počevši od slova „z”, nakon vrste radionavigacijskog sredstva, a koristi se ako se dva ili više postupaka na istu uzletno-sletnu stazu ne mogu razlikovati samo po vrsti radionavigacijskog sredstva, npr. VOR yRWY 20 ili VOR z RWY 20	APCH					
		ograničivač navigacijskog senzora	tekst	informacije specifične za senzor u slučaju ograničenja korištenja	samo PBN					
		naziv	tekst	naziv postupka instrumentalnog letenja						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	oznaka jednostavnim jezikom									
		osnovni indikator	tekst	osnovni indikator je naziv ili kod značajne točke gdje završava standardna odlazna ruta	SID, STAR					
		indikator valjanosti	tekst	indikator valjanosti je broj od 1 do 9	SID, STAR					
		indikator rute	tekst	indikator rute je jedno slovo abecede ne koriste se slova I i O	SID, STAR					
		naznaka vizualno	tekst	naznaka je li ruta uspostavljena za zrakoplove koji lete u skladu s VFR-om	samo VFR					
	kodirana oznaka									
		značajna točka	tekst	kodirana oznaka ili kodirana imena značajne točke	SID, STAR					
		indikator valjanosti	tekst	indikator valjanosti postupka	SID, STAR					
		indikator rute	tekst	indikator rute u postupku	SID, STAR					
	vrsta postupka		popis oznaka	naznaka vrste postupka (odlazak, dolazak, prilaženje, drugo)						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	PBN ili konvencionalni		popis oznaka	naznaka je li postupak PBN ili konvencionalni	samo IFR					
	vrsta prema preciznosti		tekst	vrsta instrumentalnog postupka; postupci instrumentalnog prilaženja razvrstani su kako slijedi: (a) postupak nepreciznog prilaženja (NPA): postupak instrumentalnog prilaženja koji uključuje lateralno, ali ne i vertikalno navođenje (b) postupak prilaženja s vertikalnim navođenjem (APV): instrumentalni postupak koji uključuje lateralno i vertikalno navođenje, ali ne zadovoljava uvjete za operacije preciznog prilaženja i preciznog slijetanja (c) postupak preciznog prilaženja (PA): instrumentalni postupak koji uključuje precizno lateralno i vertikalno navođenje s minimumima koji se određuju prema kategoriji operacije	APCH					
	kategorija zrakoplova		popis oznaka	naznaka za koje je kategorije zrakoplova postupak namijenjen						
	magnetska varijacija		vrijednost	magnetska varijacija koja se uzima u obzir pri oblikovanju postupka						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	visina/apso- lutna visina nadvisivanja prepreke (OCA/H)			OCA/H	APCH					
		kategorija zrakoplova	popis oznaka	kategorija zrakoplova	APCH					
		vrsta prila- ženja	popis oznaka	vrsta prilaženja (npr. izravno prilaženje, Cat I, Cat II, LLZ, s kruženjem itd.) ili konkretno navigacijsko sredstvo (npr. <i>step-down fixes</i>) ili konkretna navigacijska specifikacija	APCH					
		apsolutna visina	apsolutna visina	najniža apsolutna visina potrebna za poštovanje odgovarajućih kriterija za nadvisivanje prepreka	APCH		neophodno			
		visina	visina	najniža visina iznad nadmorske visine relevantnog praga uzletno-sletne staze ili nadmorske visine aerodroma, ovisno što je primjenjivo, koja je potrebna za poštovanje odgovarajućih kriterija za nadvisivanje prepreka	APCH		neophodno			
	visina/apso- lutna visina odluke (DA/H)			DA/H	APCH					
		kategorija zrakoplova	popis oznaka	kategorija zrakoplova	APCH					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		vrsta prilaženja	popis oznaka	vrsta prilaženja (npr. izravno prilaženje, s kruženjem itd.) ili konkretno navigacijsko sredstvo (npr. <i>step-down fixes</i>) ili konkretna navigacijska specifikacija	APCH					
		apsolutna visina	apsolutna visina	unaprijed određena apsolutna visina pri 3D operaciji prilaženja pri kojoj se započinje neuspjelo prilaženje ako nije zamijećena vizualna referentna točka koja je potrebna za nastavak prilaženja	APCH					
		visina	visina	unaprijed određena visina pri 3D operaciji prilaženja pri kojoj se započinje neuspjelo prilaženje ako nije zamijećena vizualna referentna točka koja je potrebna za nastavak prilaženja	APCH					
	minimalna visina/apsolutna visina snižavanja (MDA/H)			MDA/H	APCH					
		kategorija zrakoplova	popis oznaka	kategorija zrakoplova	APCH					
		vrsta prilaženja	popis oznaka	vrsta prilaženja (npr. izravno prilaženje, s kruženjem itd.) ili konkretno navigacijsko sredstvo (npr. <i>step-down fixes</i>) ili konkretna navigacijska specifikacija	APCH					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		apsolutna visina	apsolutna visina	unaprijed određena apsolutna visina pri 2D instrumentalnom prilaženju ili prilaženju s kruženjem ispod koje se ne započinje snižavanje ako nije zamijećena vizualna referentna točka koja je za to potrebna	APCH					
		visina	visina	unaprijed određena visina pri 2D instrumentalnom prilaženju ili prilaženju s kruženjem ispod koje se ne započinje snižavanje ako nije zamijećena vizualna referentna točka koja je za to potrebna	APCH					
	minimalna sektorska apsolutna visina (MSA)			najmanja apsolutna visina na kojoj se može letjeti s nadvisivanjem od najmanje 300 m (1 000 stopa) iznad svih objekata smještenih u području koje se nalazi u sektoru oblika kruga polumjera 46 km (25 nautičkih milja) čije se središte nalazi na lokaciji radio-navigacijskog sredstva	samo IFR					
		početni kut sektora	kut	kut od kojeg sektor započinje						
		završni kut sektora	kut	kut na kojem sektor završava						
		na temelju preletišta (based on fix)	tekst	središte MSA						
		apsolutna visina	apsolutna visina	minimalna apsolutna visina za svaki sektor						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		ograničenja	tekst	MSA: najmanja apsolutna visina na kojoj se može letjeti s nadvisivanjem od najmanje 300 m (1 000 stopa) iznad svih objekata smještenih u području koje se nalazi u sektoru oblika kruga polumjera 46 km (25 nautičkih milja) čije se središte nalazi na lokaciji radio-navigacijskog sredstva						
		polumjer	vrijednost	polumjer svakog sektora						
	terminalna apsolutna visina dolaska (<i>terminal arrival altitude – TAA</i>)			najmanja apsolutna visina pri kojoj su za najmanje 300 m (1 000 stopa) nadvišeni svi objekti smješteni unutar luka kruga polumjera 46 km (25 nautičkih milja) čije se središte nalazi na preletištu početnog prilaza (IAF) ili, ako nema IAF-a, na preletištu međuprilaznja (IF), omeđenog ravnim crtama koje spajaju krajeve luka s IF-om; sve terminalne apsolutne visine dolaska zajedno moraju pokriti područje od 360 stupnjeva oko IF-a.	samo PBN ili APCH					
		referentna točka	tekst	referentna točka za terminalnu apsolutnu visinu dolaska (IAF ili IF)						
		IAF	tekst	IAF referentna točka za TAA						
		IF	tekst	IF referentna točka za TAA						
		udaljenost do IAF-a	udaljenost	udaljenost granice područja TAA od IAF-a						
		apsolutna visina	apsolutna visina	vrijednost terminalne apsolutne visine dolaska						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		početni kut sektora	kut	početni kut sektora (smjer prema referentnoj točki za terminalnu apsolutnu visinu dolaska)						
		završni kut sektora	kut	završni kut sektora (smjer prema referentnoj točki za terminalnu apsolutnu visinu dolaska)						
		step-down arc	udaljenost	promjer unutarnjeg područja na nižoj apsolutnoj visini						
	naziv navigacijske specifikacije		tekst	<p>skup zahtjeva za zrakoplov i letačku posadu kako bi se omogućile PBN operacije u određenom zračnom prostoru; postoje dvije vrste navigacijskih specifikacija:</p> <p>(a) specifikacije RNP: navigacijske specifikacije koje se temelje na prostornoj navigaciji koja uključuje zahtjev za praćenje rada i uzbunjivanje, označene prefiksom RNP, npr. RNP 4, RNP APCH.</p> <p>(b) specifikacije RNAV: navigacijske specifikacije koje se temelje na prostornoj navigaciji koja ne uključuje zahtjev za praćenje rada i uzbunjivanje, označene prefiksom RNAV, npr. RNAV 5, RNAV 1.</p>	samo PBN					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	operativni minimumi		tekst	operativni minimumi aerodroma granice upotrebljivosti aerodroma za: (a) uzlijetanje, u smislu RVR-a i/ili vidljivosti i, ako je neophodno, uvjeta naoblake; (b) slijetanje u operacijama preciznog prilaženja i slijetanja, izraženo u smislu vidljivosti i/ili RVR-a i DA/H-a, kako je odgovarajuće za kategoriju operacije; (c) slijetanje u operacijama prilaženja i slijetanja s vertikalnim navođenjem, izraženo u smislu vidljivosti i/ili RVR-a i DA/H-a; i (d) slijetanje u operacijama nepreciznog prilaženja i slijetanja, izraženo u smislu vidljivosti i/ili RVR-a, minimalne visine/apsolutne visine snižavanja (MDA/H) i, ako je neophodno, uvjeta naoblake	APCH, DEP					
	temperatura									
		najniža temperatura	vrijednost	referentna najniža temperatura	samo PBN ili APCH					
		najviša temperatura	vrijednost	referentna najviša temperatura	samo PBN ili APCH					
	izvor za udaljeni visinomjer		tekst	napomena s upozorenjem u kojoj se navodi izvor podataka visinomjera	APCH					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	Proc Ref datum		tekst	prag aerodroma ili slijetanja	APCH					
	zahtjevi za PBN			konkretni zahtjevi koji se odnose na PBN postupak	PBN					
			popis oznaka	identifikacija navigacijske specifikacije (RNAV 5, RNP 0.3 itd.)						
		navigacijska specifikacija	tekst	sva ograničenja navigacijskih senzora (zahtijeva se globalni navigacijski satelitski sustav (GNSS))						
		funkcionalni zahtjevi	tekst	sve potrebne funkcije koje su opisane kao neobvezne u navigacijskoj specifikaciji, to jest one koje nisu uključene u osnovnu navigacijsku specifikaciju (zahtijevana radio frekvencija (RF))						
segment postupka					SID, STAR, APCH					
	početak		tekst	identifikacija početne točke segmenta						
	kraj		tekst	identifikacija završne točke ili opis završne točke segmenta						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	funkcija završnog preletišta		popis oznaka	naznaka je li završno preletište točka neobaveznog preleta (putna navigacijska točka za koju je potreban prethodni zaokret kako bi se omogućilo tangencijalno spajanje sa sljedećim segmentom na ruti ili proceduri) ili točka obvezatnoga preleta (putna navigacijska točka na kojoj se započinje zaokret kako bi se omogućilo spajanje sa sljedećim segmentom na ruti ili proceduri)	PBN					
	uloga završnog preletišta		popis oznaka	naznaka uloge završnog preletišta kao točke neuspjelog prilaženja (MAPt), IF, IAF, preletišta završnog prilaženja (FAF), preletišta čekanja u postupku neuspjelog prilaženja (MAHF) itd.						
	proceduralna apsolutna visina/visina		apsolutna visina/visina	specificirana apsolutna visina/visina operativnog leta iznad minimalne apsolutne visine/visine i određena za prilagodbu stabilnog snižavanja na propisani gradijent/kut snižavanja u segmentu međuprilaženja/završnog prilaženja	samo određeni segmenti SID, STAR, APCH		neophodno			
	minimalna apsolutna visina nadvisivanja prepreka (MOCA)		apsolutna visina	minimalna apsolutna visina na određenom segmentu koja osigurava zahtijevano nadvisivanje prepreka	SID, STAR, APCH					
	udaljenost		udaljenost	geodetska udaljenost između svake zadane značajne točke u slijedu, zaokružena na najbližu desetinku kilometra ili nautičke milje		1/100 km	neophodno	izračunano	1/100 km ili 1/100 nm	1 km ili 1 nm

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	stvarni smjer		smjer	stvarni smjer između svake značajne točke u slijedu, zaokružen na najbližu desetinku stupnja	SID, STAR, APCH	1/10 stupnja	rutinski	izračunano	1/10 stupnja	
	magnetski smjer		smjer	magnetski smjer između svake značajne točke u slijedu, zaokružen na najbližu desetinku stupnja	SID, STAR, APCH	1/10 stupnja	rutinski	izračunano	1 stupanj	1 stupanj
	gradijent		vrijednost		APCH, DEP					
	brzina		vrijednost	ograničenje brzine na značajnoj točki, izraženo u jedinicama od 10 kt, prema potrebi						
	najviša prepreka (<i>controlling obstacle</i>)				APCH, DEP					
		vrsta	tekst	naznaka je li prepreka osvijetljena/neosvijetljena, vrsta prepreke (crkva/vjetroturbina itd.)						
		položaj	točka	koordinate najviše prepreke		vidjeti odjeljak 6 – „Podaci o preprekama”				
		nadmorska visina:	nadmorska visina	nadmorska visina vrha najviše prepreke		vidjeti odjeljak 6 – „Podaci o preprekama”				
segment završnog prilaženja				segment postupka instrumentalnog prilaženja na kojem je ostvareno poravnanje po smjeru i snižavanje za slijetanje	SBAS APCH, GBAS APCH					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	vrsta operacije		tekst	broj koji označava vrstu segmenta završnog prilaženja (npr. „0” je kod za postupak „u smjeru središnje linije uzletno-sletne staze” uključujući pomaknute postupke)						
	oznaka vrste prilaženja (<i>approach performance designator</i>)		tekst	broj koji označuje vrstu prilaženja (0 znači LPV postupak prilaženja (učinkovitost lokalizatora s vertikalnim vođenjem), a 1 znači postupak prilaženja kategorije I)						
	pružatelj usluga SBAS-a		tekst	identifikator pružatelja usluge određenog satelitskog sustava za prilaženje	samo SBAS					
	selektor podataka za referentnu putanju (RPDS)		tekst	numerički identifikator, jedinstven na frekvenciji u području radiodifuzijskog emitiranja, a koristi se za odabir bloka podataka FAS-a	samo GBAS					
	identifikator referentne putanje (RPI)		tekst	četveroznamenkasti identifikator koji se koristi za potvrđivanje odabira ispravnog postupka prilaženja						
	točka praga slijetanja (LTP) ili zamišljena točka praga (FTP)			LTP/FTP						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		položaj	točka	geografska dužina i širina LTP-a/FTP-a		0,3 m (1 ft)	kritično		0,0005'' (0,01'')	
		elipsoidna visina	nadmorska visina	visina LTP-a/FTP-a iznad WGS-84 elipsoida		0,25 m	kritično		0,1 m	
		ortometrijska visina	nadmorska visina	visina LTP-a/FTP-a prema geoidu i predstavljena kao nadmorska visina						
	točka spajanja putanja leta (FPAP)			FPAP						
		položaj	točka	geografska dužina i širina FPAP-a		0,3 m (1 ft)	kritično		0,0005'' (0,01'')	
		ortometrijska visina	nadmorska visina	visina FPAP-a prema geoidu i predstavljena kao nadmorska visina						
	visina prelaženja prilaznog praga (TCH)		visina	zadana visina prelaženja kuta putanje leta iznad LTP-a (ili FTP-a)		0,5 m	kritično	izračunano	0,05 m	
	kut putanje poniranja (GPA)		vrijednost	kut putanje prilaženja (putanje poniranja) u odnosu na vodoravnu ravninu, definiran u skladu s WGS-84 na LTP-u/FTP-u		0,01°m	nije primjenjivo		0,01°m	

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	širina kursa na pragu		vrijednost	polovina širine lateralne širine kursa na LTP-u/FTP-u, koja definira lateralni odmak pri kojem prijamnik postiže potpuno odbijanje		nije primjenjivo	kritično		0,25 m	
	odmak delta dužine		udaljenost	udaljenost od zaustavnog kraja uzletno-sletne staze do FPAP-a; ona definira lokaciju gdje se lateralna osjetljivost mijenja u osjetljivost neuspjelog prilaza		nije primjenjivo	nije primjenjivo		8 m	
	horizontalna granica upozorenja (HAL)		vrijednost	HAL	samo SBAS					
	vertikalna granica upozorenja (VAL)		vrijednost	VAL	samo SBAS					
	podatkovni blok FAS-a		tekst	binarni niz koji opisuje podatkovni blok FAS-a generiran s pomoću odgovarajućeg softverskog alata; podatkovni blok FAS-a je skup parametara za identificiranje jednog preciznog prilaza ili APV-a i definiranje prilaza u skladu s njim						
	CRC remainder		tekst	osmeroznamenasti heksadecimalni kod koji predstavlja izračunane preostale bitove, a koristi se za određivanje cjelovitosti podatkovnog bloka FAS-a tijekom prijenosa i pohrane						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
preletišta u postupku										
	identifikacija		tekst	nazivi, kodirane oznake ili kodirana imena dodijeljena značajnoj točki						
	zahtjevi u pogledu izvješćivanja ATC-a		tekst	naznaka je li uvjet za izvješćivanje ATS/MET „obvezan” ili „na zahtjev” ili „nema” („NIL”)						
	točka izvješćivanja za VFR		tekst	naziv mosta ili crkve	VFR					
	položaj		točka	geografska lokacija preletišta		vidjeti napomenu 1.				
	tip		tekst	naznaka vrste preletišta, poput radionavigacijskog sredstva (<i>navaid</i>), Int, putna navigacijska točka (<i>waypoint</i>)						
	organizacija									
		radionavigacijsko sredstvo (<i>navaid</i>)	tekst	identifikacija stanice VOR/DME reference						
		smjer	smjer	smjer prema VOR/DME referenci ako putna navigacijska točka nije na istom mjestu kao i ta referenca		vidjeti napomenu 2.				

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		udaljenost	udaljenost	udaljenost od VOR/DME reference ako putna navigacijska točka nije na istom mjestu kao i ta referenca		1/100 km	neophodno	izračunano	1/100 km ili 1/100 nm	2/10 km (1/10 nm)
					Napomena 1.	100 m	neophodno	izmjereno/ izračunano	1 s	1 s
						3 m	neophodno	izmjereno/ izračunano	1/10 s	1 s
					Napomena 2.	1/10 stupnja	rutinski	izračunano	1/10 stupnja	1/10 stupnja
						1/10 stupnja	neophodno	izračunano	1/10 stupnja	1/10 stupnja

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
postupak čekanja				unaprijed utvrđeni manevar u svrhu zadržavanja zrakoplova unutar utvrđenog zračnog prostora u očekivanju daljnjeg odobrenja						
	identifikacija		tekst	identifikacija postupka čekanja						
	preletište		točka	geografska lokacija koja služi kao referenca za postupak čekanja		isto kao i preletište u postupku				

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	kurs u dolasku		kurs	pravi kurs u dolasku					1/10 stupnja	
	kurs u odlasku		kurs	pravi kurs u odlasku					1/10 stupnja	
	udaljenost dionice (<i>leg distance</i>)		udaljenost	odlazna udaljenost dionice					1/10 km ili 1/10 nm	
	vrijeme dionice (<i>leg time</i>)		vrijednost	odlazna udaljenost dionice izražena vremenom						
	limitirajući radijal		kut	limitirajući radijal od VOR-a/DME-a na kojem se temelji čekanje						
	smjer zaokreta		vrijednost	smjer proceduralnog zaokreta						
	minimalna apsolutna visina		apsolutna visina	minimalna visina čekanja do najbliže više (50 m ili 100 ft)/razine leta		50 m	rutinski	izračunano	50 m ili 100 ft/razina leta	
	maksimalna apsolutna visina		apsolutna visina	maksimalna visina čekanja do najbliže više (50 m ili 100 ft)/razine leta					50 m ili 100 ft/razina leta	
	brzina		vrijednost	maksimalna pokazana zračna brzina					10 kt	
	magnetska varijacija									
		kut	kut	magnetska varijacija radionavigacijskog sredstva u postupku						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		datum	datum	datum na koji je magnetska varijacija imala odgovarajuću vrijednost						
	naziv navigacijske specifikacije		tekst	naziv navigacijske specifikacije – skup zahtjeva za zrakoplov i letaćku posadu koji je potrebno ispuniti kako bi se podržavalo navigacijsko sredstvo u određenom konceptu zračnog prostora	RNAV/RNP					

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
posebnosti postupka za helikoptere										
	naziv postupka za helikoptere (RNAV 263)		tekst	identifikacija postupka za helikoptere						
	visina prelaženja helidroma (HCH)		visina	visina prelaženja helidroma			neophodno		1 m ili 1 ft	1 m ili 1 ft
	početno preletište odlaska (IDF)		točka	početno preletište odlaska	DEP					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	točka neuspjelog prilazanja (MAPt)		točka	MAPt	APCH					
	izravni vizualni segment			za PinS APP: dio leta koji izravno spaja PinS s lokacijom slijetanja za PinS DEP: dio leta koji izravno spaja lokaciju slijetanja s IDF-om						
		putanja	crt							
		udaljenost	udaljenost							
		smjer	kut							
		visina prelaženja	visina							
	vizualni segment s manevriranjem (VS)			PinS VS zaštićen za sljedeće manevre: (a) za PinS APCH: vizualni manevr s MAPt oko helidroma ili lokacije slijetanja kako bi se sletjelo iz smjera koji nije izravno s MAPt; i (b) za PinS DEP: uzlijetanje u smjeru koji nije izravno prema IDF-u, nakon čega slijedi vizualni manevr kako bi se spojilo s instrumentalnim segmentom na IDF-u	APCH DEP					
		središnja crta	kut	središnja crta površine za penjanje pri uzlijetanju	DEP					

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
		manevarska površina	poligon	područje na kojem se očekuje da će pilot manevrirati vizualno	APCH DEP					
		područje u kojem je zabranjeno manevriranje	poligon	područje u kojem je zabranjeno manevriranje	APCH DEP					
		dolazne putanje	crti	PinS VS zaštićen za sljedeće manevre: (a) za PinS APCH: vizualni manevar s MAPt oko helidroma ili lokacije slijetanja kako bi se sletjelo iz smjera koji nije izravno s MAPt; i (b) za PinS DEP: uzlijetanje u smjeru koji nije izravno prema IDF-u, nakon čega slijedi vizualni manevar kako bi se spojilo s instrumentalnim segmentom na IDF-u	APCH DEP					
	HAS			dijagram visine iznad površine	APCH					
		polumjer	udaljenost							
		visina iznad površine	visina							
	tekst „Proceed visually”		tekst	tekst koji navodi da postupak sadržava uputu „Proceed visually” (nastavite vizualno)						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	tekst „Proceed VFR”		tekst	tekst koji navodi da postupak sadržava uputu „Proceed VFR” (nastavite prema VFR-u)						
	kut snižavanja vizualnog segmenta (VSDA)		vrijednost	VSDA						
	dolazne putanje									
		duljina	udaljenost							
		širina	udaljenost							
		smjer	kut							

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
AITF				napomene o kartama (aeronautičke informacije u tekstualnom formatu)						
	neusklađene s obzirom na instrumentalne i vizualne pokazatelje nagiba		tekst							

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	opis neuspjelog prilaženja		tekst	opis postupka neuspjelog prilaženja						
	opis rute SID/STAR		tekst	tekstualni opis SID ili STAR postupka						
	gradijent penjanja neuspjelog prilaženja		vrijednost	vrijednost gradijenta penjanja neuspjelog prilaženja u postupku prilaženja						
	CAT H napomena		tekst							
	CAT D veliki (CAT D large)		tekst							
	potrebno je dopuštenje (AR)		tekst	naznaka RNP AR						
	mjerne jedinice		tekst							
	GNSS umjesto									
	neuspješna komunikacija		tekst	opis neuspjezne komunikacije						
	potreban nadzor/radar									

▼ **M1**

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	napomena o bliskoj prepreci pri standardnom instrumentalnom odlasku (<i>SID close-in obstacle</i>)		tekst	naznaka ako postoje bliske prepreke koje nisu uzete u obzir pri određivanju gradijenta u okviru oblikovanja objavljenog postupka						
	odmaknuto poravnavanje (<i>offset alignment</i>)									
	PDG veći od 3 %									

▼ **M5****5. Podaci o radionavigacijskim sredstvima/sustavima**

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
radionavigacijsko sredstvo										
	vrsta		tekst	vrsta radionavigacijskog sredstva						
	identifikacija		tekst	dodijeljeni kôd čija je svrha označiti radionavigacijsko sredstvo jedinstvenim identifikatorom						
	naziv		tekst	tekstualni naziv dodijeljen radionavigacijskom sredstvu						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	klasifikacija objekta za ILS		popis oznaka	klasifikacija temeljena na funkcionalnim sposobnostima i performansama ILS-a	ILS					
	klasifikacija objekta za GBAS		popis oznaka	klasifikacija temeljena na funkcionalnim sposobnostima i performansama zemaljskog podsustava GBAS-a	GBAS					
	oznake prilaznog objekta za GBAS		popis oznaka	klasifikacija temeljena na prostoru pokrivenosti GBAS-a i zahtjevima u pogledu performansi za svaki podržani prilaz	GBAS					
	područje operacija		tekst	naznaka pomaže li navigacijsko sredstvo na ruti (E), aerodromu (A) ili ima dvojnu namjenu (AE)						
	aerodrom/helidrom za koji se usluga pruža		tekst	oznaka lokacije prema ICAO-u ili ime aerodroma/helidroma za koji se usluga pruža						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	uzletno-sletna staza za koju se usluga pruža		tekst	oznaka uzletno-sletne staze za koju se usluga pruža						
	subjekt operator		tekst	ime subjekta operatora objekta						
	vrsta operacija koje se podržavaju		popis oznaka	naznaka vrste operacije koja se podržava za ILS/MLS, osnovni GNSS, satelitski sustav za poboljšavanje signala (SBAS) i zemaljski sustav za poboljšavanje signala (GBAS)						
	kolokacija		tekst	informacija da se radionavigacijsko sredstvo nalazi na istoj lokaciji kao i drugo radionavigacijsko sredstvo						
	vrijeme rada		raspored	vrijeme rada radionavigacijskog sredstva						
	magnetska varijacija			razlika u stupnjevima između geografskog i magnetskog sjevera						
		kut	kut	magnetska varijacija na lokaciji radionavigacijskog sredstva	ILS/NDB	vidjeti napomenu 1. u nastavku				
		datum	datum	datum na koji je magnetska varijacija imala odgovarajuću vrijednost						
	deklinacija postaje		kut	varijacija u poravnanju radionavigacijskog sredstva između nultog radijala i geografskog sjevera, određena u vrijeme kada je postaja kalibrirana	VOR/ILS/MLS					

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	položaj nultog smjera		tekst	položaj pružanja „nultog smjera” signala sa postaje, npr. magnetski sjever, geografski sjever itd.	VOR					
	frekvencija		vrijednost	frekvencija ili frekvencija podešavanja radionavigacijskog sredstva						
	kanal		tekst	broj kanala radionavigacijskog sredstva	DME ili GBAS					
	položaj		točka	geografska lokacija radionavigacijskog sredstva		vidjeti napomenu 2. u nastavku				
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina antene odašiljača DME-a ili nadmorska visina referentne točke GBAS-a	DME ili GBAS	vidjeti napomenu 3. u nastavku				
	elipsoidna visina		visina	elipsoidna visina referentne točke GBAS-a	GBAS					
	poravnanje lokalizatora									
		smjer	smjer	kurs lokalizatora	ILS lokalizator	1/100 stupnja	neophodno	izmjereno	1/100 stupnja (ako je geografski)	1 stupanj
		vrsta	tekst	vrsta poravnanja lokalizatora, geografsko ili magnetsko	ILS lokalizator					
	nulto azimutno poravnanje		smjer	MLS nulto azimutno poravnanje	MLS	1/100 stupnja	neophodno	izmjereno	1/100 stupnja (ako je geografski)	1 stupanj

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	kut		kut	kut putanje poniranja ILS-a ili kut uobičajene putanje poniranja prema MLS uređaju	ILS GP/MLS					
	RDH		vrijednost	vrijednost referentne ILS visine (ILS RDH)	ILS GP	0,5 m	kritično	izračunano		
	udaljenost od antene lokalizatora do kraja uzletno-sletne staze		udaljenost	ILS lokalizator – udaljenost uzletno-sletne staze/kraja FATO-a	ILS lokalizator	3 m	rutinski	izračunano	1 m ili 1 ft	kako je označeno
	udaljenost od antene sustava ILS za određivanje kuta poniranja (ILS glideslope antenna) do praga		udaljenost	udaljenost duž središnje crte između antene sustava ILS za određivanje kuta poniranja (ILS glideslope antenna) i praga	ILS GP	3 m	rutinski	izračunano	1 m ili 1 ft	kako je označeno
	udaljenost od markera ILS glideslope sustava do praga		udaljenost	udaljenost između markera ILS glideslope sustava i praga	ILS	3 m	neophodno	izračunano	1 m ili 1 ft	2/10 km (1/10 nm)
	udaljenost od antene ILS DME sustava do praga		udaljenost	udaljenost duž središnje crte između antene sustava ILS DME i praga	ILS	3 m	neophodno	izračunano	1 m ili 1 ft	kako je označeno
	udaljenost od azimutne antene sustava MLS do kraja uzletno-sletne staze		udaljenost	udaljenost između azimutne antene sustava MLS i kraja FATO-a/uzletno-sletne staze	MLS	3 m	rutinski	izračunano	1 m ili 1 ft	kako je označeno

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	udaljenost od antene sustava MLS za određivanje nadmorske visine do praga		udaljenost	udaljenost duž središnje crte između antene sustava MLS za određivanje nadmorske visine i praga	MLS	3 m	rutinski	izračunano	1 m ili 1 ft	kako je označeno
	udaljenost od DME antene sustava MLS do praga		udaljenost	udaljenost duž središnje crte između DME/P antene sustava MLS i praga	MLS	3 m	neophodno	izračunano	1 m ili 1 ft	kako je označeno
	polarizacija signala		popis oznaka	polarizacija signala GBAS-a (GBAS/H ili GBAS/E)	GBAS					
	određena operativna pokrivenost (designated operational coverage – DOC)		tekst	DOC ili standardni prostor pokrivenosti uslugom (SSV – standard service volume) izražen kao domet ili prostor pokrivenosti uslugom u određenom polumjeru od radionavigacijskog sredstva/referentne točke GBAS-a, visini i sektoru, prema potrebi						
			napomena 1.		ILS lokalizator	1 stupanj	neophodno	izmjereno	1 stupanj	
					NDB	1 stupanj	rutinski	izmjereno	1 stupanj	
								izmjereno		
			napomena 2.		aerodromsko radionavigacijsko sredstvo	3 m	neophodno	izmjereno	1/10 s	kako je označeno

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
					referentna točka GBAS-a	1 m		izmjereno		
					na ruti	100 m	neophodno	izmjereno	1 s	
								izmjereno		
			napomena 3.		DME	30 m (100 ft)	neophodno	izmjereno	30 m (100 ft)	30 m (100 ft)
					DME/P	3 m	neophodno	izmjereno	3 m (10 ft)	
					referentna točka GBAS-a	0,25 m	neophodno		1 m ili 1 ft	

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
GNSS				globalni sustav za određivanje položaja i vremena koji uključuje jednu ili više konstelacija satelita, prijamnike u zrakoplovima i nadzor cjelovitosti sustava, proširen prema potrebi kako bi se podržalo zahtijevane sposobnosti navigacije za planiranu operaciju						
	naziv		tekst	naziv elementa GNSS-a (GPS, GBAS, GLONASS, EGNOS, MSAS, WAAS itd.)						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	frekvencija		vrijednost	frekvencija GNSS-a	prema potrebi					
	područje usluge		poligon	geografska lokacija područja usluge GNSS-a						
	područje pokrivanja		poligon	geografska lokacija područja koje GNSS pokriva						
	tijelo operator		tekst	ime tijela operatora objekta						
Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
aeronautička svjetla na tlu				svjetla na tlu i drugi svjetlosni farovi koji označavaju geografske pozicije koje su države članice odabrale kao značajne						
	vrsta		tekst	vrsta fara						
	oznaka		tekst	dodijeljeni kôd čija je svrha označiti far jedinstvenim identifikatorom						
	ime		tekst	ime grada ili drugi identifikator fara						
	intenzitet		vrijednost	intenzitet svjetla fara					1000 cd	
	karakteristike		tekst	informacije o karakteristikama fara						

▼ M5

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	vrijeme rada		raspored	vrijeme rada fara						
	položaj		točka	geografska lokacija fara						
svjetla na moru										
	položaj		točka	geografska lokacija fara						
	domet vidljivosti		udaljenost	domet vidljivosti fara						
	karakteristike		tekst	informacije o karakteristikama fara						

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
posebni navigacijski sustav				stanice na kojima postoje elementi posebnih navigacijskih sustava (DECCA, LORAN itd.)						
	tip		tekst	vrsta usluge koja je dostupna (master signal, slave signal, boja)						
	oznaka		tekst	dodijeljeni kôd čija je svrha označiti posebni navigacijski sustav jedinstvenim identifikatorom						
	naziv		tekst	tekstualni naziv dodijeljen posebnom navigacijskom sredstvu						
	frekvencija		vrijednost	frekvencija (broj kanala, osnovna frekvencija impulsa, interval, prema potrebi) posebnog navigacijskog sustava						

▼ **M5**

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	vrijeme rada		raspored	vrijeme rada posebnog navigacijskog sustava						
	položaj		točka	geografska lokacija posebnog navigacijskog sustava		100 m	neophodno	izmjereno/ izračunano		
	subjekt operator		tekst	ime subjekta operatora objekta						
	područje pokrivenosti sredstvom		tekst	opis područja pokrivenosti posebnim navigacijskim sredstvom						

▼ **M1****6. Podaci o preprekama**

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
prepreka				sve nepokretne (privremeno ili stalno) i pokretne prepreke ili njihovi dijelovi						
	identifikator prepreke		tekst	jedinstveni identifikator prepreke						
	operator/ vlasnik		tekst	ime i podaci za kontakt vlasnika ili operatora prepreke						
	vrsta prema geometriji		popis oznaka	naznaka je li prepreka u obliku točke, linije ili poligona						
	horizontalni položaj		točka ili linija ili poligon	horizontalni položaj prepreke		Vidjeti napomenu 1. u nastavku.				

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	horizontalno prostiranje		udaljenost	horizontalno prostiranje prepreke						
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina najviše točke prepreke		Vidjeti napomenu 2. u nastavku.				
	visina		visina	visina prepreke iznad zemlje						
	vrsta		tekst	vrsta prepreke						
	datum i vrijeme		datum	datum i vrijeme kad je prepreka stvorena						
	operacije		tekst	značajke operacija mobilnih prepreka						
	efektivnost		tekst	efektivnost privremenih prepreka						
	osvjetljenje									
		vrsta	tekst	vrsta rasvjete						
		boja	tekst	boja svjetala prepreke						
	oznake		tekst	vrsta oznaka prepreke						
	materijal		tekst	glavni materijal na površini prepreke						
			Napomena 1.	prepreke u području 1		50 m	rutinski	izmjereno	1 s	kako je označeno

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
				prepreke u Području 2 (uključujući 2a, 2b, 2c, 2d, područje putanje leta pri uzlijetanju i površine ograničenja prepreka)		5 m	neophodno	izmjereno	1/10 s	1/10 s
				prepreke u Području 3		0,5 m	neophodno	izmjereno	1/10 s	1/10 s
				prepreke u Području 4		2,5 m	neophodno	izmjereno		
			Napomena 2.	prepreke u području 1		30 m	rutinski	izmjereno	1 m ili 1 ft	3 m (10 ft)
				prepreke u Području 2 (uključujući 2a, 2b, 2c, 2d, područje putanje leta pri uzlijetanju i površine ograničenja prepreka)		3 m	neophodno	izmjereno	1 m ili 1 ft	1 m ili 1 ft
				prepreke u Području 3		0,5 m	neophodno	izmjereno	0,1 m ili 0,1 ft ili 0,01 m	1 m ili 1 ft
				prepreke u Području 4		1 m	neophodno	izmjereno	0,1 m	

7. Geografski podaci

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
zgrade				zgrade (koje su od operativnog značaja) i druge istaknute (aerodromske) strukture						
	naziv		tekst	ime zgrade						
	geometrija		poligon	geografska lokacija zgrade						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
naseljena područja				područja gradova i sela						
	naziv		tekst	ime naselja						
	geometrija		točka/poligon	geografska lokacija naseljenog područja						
željezničke pruge				sve željezničke pruge koje mogu služiti kao orijentir						
	naziv		tekst	naziv željezničke pruge						
	geometrija		crt	geografska lokacija željezničke pruge						
ceste i autoceste				sve ceste i autoceste koje mogu služiti kao orijentir						
	naziv		tekst	nazivi cesta i autocesta						
	geometrija		crt	geografska lokacija cesta i autocesta						
istaknuti objekti				prirodne i kulturne istaknute strukture, poput mostova, istaknutih dalekovoda, stalnih žičara, vjetroturbina, struktura rudnika, tvrđava, ruševina, nasipa, cjevovoda, stijena, litica, klifova, pješćanih dina, izoliranih svjetionika i brodova svjetionika, ako se smatraju važnima za vizualnu zračnu navigaciju						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	karakteristike		tekst	opis istaknutog objekta						
	geometrija		crta	geografska lokacija željezničke pruge						
političke granice				međunarodne političke granice						
	geometrija		crta	geografska lokacija međunarodnih političkih granica						
hidrografija				sve značajke krajolika povezane s vodama, uključujući obale, jezera, rijeke i potoke (uključujući i one koji presušuju), slana jezera, ledenjaci i ledene kape						
	naziv		tekst	ime značajke krajolika povezane s vodom						
	geometrija		linija/poligon	geografska lokacija značajke krajolika povezane s vodom						
šumska područja				šumska područja						
	geometrija		poligon	geografska lokacija šumskog područja						

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
servisna prometnica				dio aerodromske površine koji koriste službena vozila						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	geometrija		poligon	geografska lokacija servisnih prometnica						
	pripadajuće područje značajke (<i>feature base</i>)		tekst	identifikacija vrste značajke na koju prometnica utječe						
	identifikator pripadajućeg područja		tekst	naziv staze za vožnju, parkirnog područja ili stajanke na kojem se predmetna prometnica nalazi						
gradilište				područje aerodroma koje je u izgradnji						
	geometrija		poligon	geografska lokacija gradilišta						
područje koje nije pogodno za kretanje zrakoplova				područja koja nisu pogodna za kretanje zrakoplova						
	geometrija		poligon	ucrtana operativna površina koja je stalno neodgovarajuća za zrakoplove i kao takvo jasno označena						
izmjerena kontrolna točka				izmjerena kontrolna točka s trajnom fiksnom oznakom						
	identifikacijski broj		tekst	posebni i jedinstveni identifikacijski broj koji pružatelj podataka trajno dodjeljuje pojedinoj značajki						
	lokacija		točka	geografska lokacija izmjerene kontrolne točke						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	nadmorska visina		nadmorska visina	nadmorska visina izmjerene kontrolne točke						
čvorište aerodromske mreže za kretanje po površini (ASRN)				sjecište na grafu koji predstavlja ASRN						
	identifikacijska mreža (<i>identifier network</i>)		tekst	logično ime koje se sastoji od ograničenog popisa imena za jednu ili više značajki povezanih sa značajkom ASRN-a						
	identifikacijski prag (<i>identifier threshold</i>)		tekst	naziv pojedine značajke						
	identifikacijski broj		tekst	posebni i jedinstveni identifikacijski broj koji pružatelj podataka trajno dodjeljuje pojedinoj značajki						
	term ref		tekst	zgrada terminala povezana s instancom značajke						
	vrsta čvorišta		tekst	vrsta čvorišta						
	kategorija mjesta zaustavljanja		tekst	kategorija pozicije čekanja u operacijama pri smanjenoj vidljivosti						
	položaj		točka	geografska lokacija čvorišta ASRN-a						
rub ASRN-a				poveznica između čvorišta na grafu koji definira ASRN						

▼ M1

Stavka	Karakteristika	Podskup karakteristike	Tip	Opis	Napomena	Točnost	Cjelovitost	Način kreiranja	Razlučivost objave	Razlučivost karte
	identifikacijska mreža (<i>identifier network</i>)		tekst	logično ime koje se sastoji od ograničenog popisa imena za jednu ili više značajki povezanih sa značajkom ASRN-a						
	smjer		tekst	jednosmjernost ili dvosmjernost odgovarajuće pojedine značajke						
	Node1 ref		tekst	identifikacijski broj ASRN čvorišta koji odgovara početnoj točki geometrije ruba						
	Node2 ref		tekst	identifikacijski broj ASRN čvorišta koji odgovara završnoj točki geometrije ruba						
	vrsta ruba		tekst	vrsta ruba						
	Edge derv		tekst	metoda izvođenja podatka o geometriji ruba						
	geometrija		crta	geografska lokacija ruba ASRN-a						

▼ **M1****Vrste podataka iz stupca 4 – „Tip”**

Tip	Opis	Podatkovni elementi
točka	par koordinata (dužina i širina) referentnih prema matematičkom elipsoidu, kojima se definira položaj točke na površini Zemlje	geografska širina geografska dužina horizontalni referentni sustav mjerne jedinice postignuta horizontalna točnost
crta	slijed točaka koje definiraju linearni objekt	slijed točaka
poligon	slijed točaka koje čine granicu poligona; prva i posljednja točka su identične	zatvoreni slijed točaka
visina	vertikalna udaljenost razine, točke ili objekta koji se smatra točkom, izmjerena od određene referentne vrijednosti	brojčana vrijednost vertikalni referentni sustav mjerne jedinice postignuta vertikalna točnost
apsolutna visina	vertikalna udaljenost razine, točke ili objekta koji se smatra točkom, izmjerena od srednje razine mora	brojčana vrijednost vertikalni referentni sustav mjerne jedinice postignuta vertikalna točnost
nadmorska visina	vertikalna udaljenost točke ili razine, na površini zemlje ili za nju pričvršćene, mjerena od srednje razine mora	brojčana vrijednost vertikalni referentni sustav mjerne jedinice postignuta vertikalna točnost
udaljenost	► C2 linearna vrijednost ◀	brojčana vrijednost mjerne jedinice postignuta točnost
kut/smjer	kutna vrijednost	brojčana vrijednost mjerne jedinice postignuta točnost
vrijednost	bilo koja izmjerena, deklarirana ili izvedena vrijednost koja nije navedena u gornjem tekstu	brojčana vrijednost mjerne jedinice postignuta točnost
datum	kalendarski datum s navođenjem određenog dana ili mjeseca	tekst
raspored	repetitivno vremensko razdoblje koje se sastoji od jednog ili više intervala ili posebnih datuma (npr. praznika) koji se ponavljaju ciklički	tekst
popis oznaka	skup prethodno definiranih nizova teksta ili vrijednosti	tekst
tekst	slobodan tekst	niz znakova bez ograničenja

▼B*PRILOG IV.***POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE OPERATIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU****(Dio ATS)****PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE OPERATIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU (ATS.OR)***ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI***ATS.OR.100 Vlasništvo**

- (a) pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu obavješćuje nadležna tijela o:
1. svojem pravnom statusu, strukturi vlasništva i svim sporazumima koji imaju značajan utjecaj na kontrolu nad njegovom imovinom;
 2. bilo kakvim vezama s organizacijama koje nisu uključene u pružanje usluga u zračnoj plovidbi, uključujući komercijalne djelatnosti koje obavlja neposredno ili putem povezanih poduzeća i koje predstavljaju više od 1 % njegovog planiranog prihoda; nadalje, on prijavljuje sve promjene pojedinačnog vlasničkog udjela koji predstavlja 10 % ili više njegovih ukupnih dionica.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi spriječio bilo kakav sukob interesa koji bi mogao ugroziti nepristrano i objektivno pružanje njegovih usluga.

ATS.OR.105 Otvoreno i transparentno pružanje usluga

Osim uvjeta iz točke ATM/ANS.OR.A.075 iz Priloga III., pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu ne smije se ponašati na način koji bi za cilj ili posljedicu imao sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, niti na način koji bi prerastao u zloupotrebu dominantnog položaja, u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom.

▼M1**ATS.OR.110 Koordinacija operatora aerodroma i pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu**

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu s operatorom aerodroma na kojem pruža operativne usluge u zračnom prometu uspostavlja mehanizme za zadovoljavajuću koordinaciju aktivnosti i usluga koje se pružaju te za razmjenu bitnih podataka i informacija.

ATS.OR.115 Koordinacija vojnih postrojbi i pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu

Ne dovodeći u pitanje članak 6. Uredbe (EZ) br. 2150/2005, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da njegove jedinice za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, rutinski ili na zahtjev, u skladu s lokalno dogovorenim postupcima, osiguravaju odgovarajućim vojnim postrojbama relevantni plan leta i ostale podatke koji se odnose na letove civilnih zrakoplova kako bi se olakšala njihova identifikacija.

ATS.OR.120 Koordinacija pružatelja meteoroloških usluga i pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu

- (a) Kako bi se osiguralo da zrakoplovi dobivaju najnovije meteorološke informacije za svoje operacije, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu uspostavlja s pridruženim pružateljem meteoroloških usluga dogovore da osoblje koje pruža operativne usluge u zračnom prometu:

▼ M1

- (1) osim korištenja instrumenata za pokazivanje, izvješćuje, ako osoblje koje pruža operativne usluge u zračnom prometu primijeti ili ako zrakoplov o tome dojavu, o drugim meteorološkim elementima ako je tako dogovoreno;
 - (2) izvješćuje u najkraćem mogućem roku o meteorološkim pojavama od operativne važnosti koje nisu uključene u aerodromsko meteorološko izvješće, ako ih primijeti osoblje operativnih usluga u zračnom prometu ili o njima dojavu zrakoplov;
 - (3) dojavljuje u najkraćem mogućem roku važne informacije koje se odnose na vulkansku aktivnost prije erupcije, vulkanske erupcije i informacije o oblacima vulkanskog pepela. Uz to, centri oblasne kontrole zračnog prometa i centri za pružanje letnih informacija prosljeđuju informacije pridruženoj službi meteorološkog bdjenja i savjetodavnim centrima za praćenje vulkanskog pepela (VAAC-ovi).
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati blisku koordinaciju između centara oblasne kontrole zračnog prometa, centara za pružanje letnih informacija i pridruženih službi meteorološkog bdjenja tako da su informacije o vulkanskom pepelu koje su uključene u poruke NOTAM i SIGMET usklađene.

ATS.OR.125 Koordinacija pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja i pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu pruža odgovarajućem pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja zrakoplovne informacije koje se objavljuju prema potrebi kako bi se omogućilo korištenje tih operativnih usluga u zračnom prometu.
- (b) Kako bi se osiguralo da pružatelji usluga zrakoplovnog informiranja dobiju informacije koje im omogućuju pružanje ažurnih preduzetnih informacija i ispunjavanje potreba za letnim informacijama, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu i pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja uspostavljaju mehanizme za izvješćivanje odgovornog pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja, uz što manje kašnjenje, o:
 - (1) informacijama o uvjetima na aerodromu;
 - (2) operativnom statusu povezane infrastrukture, usluga i navigacijskih sredstava unutar njihova područja odgovornosti;
 - (3) pojavi vulkanske aktivnosti koju primijeti osoblje koje pruža operativne usluge u zračnom prometu ili o kojoj dojavu zrakoplovi;
 - (4) svim drugim informacijama koje smatraju važnima za operacije.
- (c) Prije uvođenja promjena u sustave za zračnu plovidbu za koje je odgovoran, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora:
 - (1) osigurati blisku koordinaciju s relevantnim pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja;
 - (2) uzeti u obzir vrijeme koje pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja treba za pripremu, proizvodnju i izdavanje odgovarajućih materijala za objavu;
 - (3) pravovremeno pružiti informacije relevantnom pružatelju usluga zrakoplovnog informiranja.
- (d) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora poštovati prethodno određene i međunarodno dogovorene datume stupanja na snagu iz sustava za uređivanje i nadzor zrakoplovnih informacija (AIRAC), uz 14 dana za poštansku dostavu, kada podnosi pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja neobrađene informacije i podatke ili oboje, u skladu s ciklusom AIRAC-a.

▼ **M3****ATS.OR.127 Koordinacija u U-space zračnom prostoru koju osiguravaju pružatelji operativnih usluga u zračnom prometu**

Pružatelji operativnih usluga u zračnom prometu:

- (a) na nediskriminirajućoj osnovi pružaju relevantne prometne informacije u pogledu zrakoplova s posadom koje su potrebne kao dio zajedničkih usluga informiranja iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/664 ⁽¹⁾ za U-space zračni prostor uspostavljen u kontroliranom zračnom prostoru u kojem je pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu imenovan za pružanje svojih usluga;
- (b) uspostavljaju postupke koordinacije i komunikacijska sredstva između odgovarajućih jedinica operativnih usluga u zračnom prometu, pružatelja U-space usluga i, ako je primjenjivo, jedinstvenih pružatelja zajedničkih usluga informiranja koji dopuštaju pružanje tih podataka.

▼ **M1****ATS.OR.130 Vrijeme u operativnim uslugama u zračnom prometu**

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su jedinice za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu opremljene satovima koji pokazuju vrijeme u satima, minutama i sekundama i jasno su vidljivi sa svake radne stanice u predmetnoj jedinici.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da se satovi jedinice za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu i druge naprave za mjerenje vremena prema potrebi provjeravaju kako bi se osiguralo da su odstupanja od točnog vremena unutar okvira od 30 sekunda više ili manje od UTC-a. Uvijek kada se jedinica za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu služi komunikacijama preko podatkovne veze, satovi i druge naprave za mjerenje vremena prema potrebi se provjeravaju kako bi se osiguralo da su odstupanja od točnog vremena unutar okvira od 1 sekunde više ili manje od UTC-a.
- (c) Točno vrijeme se dobiva od stanice za standardno vrijeme ili, ako to nije moguće, od druge jedinice koja je dobila točno vrijeme s takve stanice.

ATS.OR.135 Postupci za nepredviđene situacije

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora uspostaviti planove za nepredviđene situacije u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.070 Priloga III. u bliskoj koordinaciji s pružateljima operativnih usluga u zračnom prometu koji su odgovorni za pružanje usluga u susjednim dijelovima zračnog prostora i, prema potrebi, s korisnicima zračnog prostora kojih se to tiče.

ATS.OR.140 Kvar i neispravnost sustava i opreme

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora uspostaviti odgovarajuće mehanizme kako bi jedinice za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu promptno izvještavale o svim kvarovima ili neispravnostima komunikacijskih, navigacijskih i nadzornih sustava i svih drugih sustava ili opreme važnih za sigurnost, ako takvi kvarovi mogu nepovoljno utjecati na sigurnost ili učinkovitost letačkih operacija ili pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, ili oboje.

ATS.OR.145 Rad usluge kontrole zračnog prometa

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su informacije o kretanju zrakoplova i evidencija odobrenja kontrole zračnog prometa izdanih tim zrakoplovima prikazani tako da omogućavaju brzu analizu kako bi se održao učinkovit protok zračnog prometa s odgovarajućim razdvajanjem među zrakoplovima.

ATS.OR.150 Prijenos odgovornosti za kontrolu i prijenos komunikacija

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora uspostaviti primjenjive postupke za koordinaciju radi prijenosa odgovornosti za kontrolu letova, uključujući prijenos komunikacija i točke prijenosa kontrole, i to u obliku pisanih sporazuma i operativnih priručnika, prema potrebi.

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/664 od 22. travnja 2021. o regulatornom okviru za U-space (SL L 139, 23.4.2021., str. 161)

▼B*ODJELJAK 2. – SIGURNOST USLUGA***ATS.OR.200 Sustav upravljanja sigurnošću**

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu posjeduje sustav upravljanja sigurnošću (SMS) koji može biti sastavni dio sustava upravljanja koji se zahtijeva točkom ATM/ANS.OR.B.005 i koji uključuje sljedeće dijelove:

1. *Politika i ciljevi u pogledu sigurnosti*
 - i. Obveza upravljanja i odgovornost u pogledu sigurnosti koja se uključuje u politiku sigurnosti;
 - ii. odgovornosti za sigurnost u pogledu provedbe i održavanja SMS-a te ovlast za donošenje odluka u pogledu sigurnosti;
 - iii. imenovanje upravitelja sigurnosti koji je odgovoran za provedbu i održavanje učinkovitog SMS-a;
 - iv. koordiniranje planiranja postupka u izvanrednim situacijama s drugim pružateljima usluga i zrakoplovnim poduzećima koji tijekom pružanja svojih usluga dolaze u kontakt s pružateljima ATS-a;
 - v. dokumentacija SMS-a u kojoj su opisani svi elementi SMS-a, povezani postupci SMS-a i rezultati SMS-a.
2. *Upravljanje sigurnosnim rizikom*
 - i. Postupak kojim se utvrđuju opasnosti povezane s pružateljevim uslugama, a koji se, kad je riječ o prikupljanju sigurnosnih podataka, temelji na kombinaciji metoda reakcije, proaktivnih metoda i metoda predviđanja;
 - ii. postupak kojim se osigurava analiza, ocjenjivanje i kontrola sigurnosnih rizika povezanih s utvrđenim opasnostima;
 - iii. postupak kojim se osigurava da se opasnost od zrakoplovnih nezgoda koja proizlazi iz njegova djelovanja smanji u najvećoj mogućoj mjeri.
3. *Osiguranje sigurnosti*
 - i. Praćenje i mjerenje razine sigurnosti znači provjera razine sigurnosti organizacije i vrednovanje djelotvornosti kontrola sigurnosnog rizika;
 - ii. postupak kojim se utvrđuju promjene koje mogu utjecati na razinu sigurnosnog rizika povezanog s njegovom uslugom te kojim se utvrđuju i kontroliraju sigurnosni rizici koji mogu proizaći iz tih promjena;
 - iii. postupak praćenja i ocjenjivanja djelotvornosti SMS-a radi omogućavanja trajnog poboljšavanja opće djelotvornosti SMS-a.
4. *Promicanje sigurnosti*
 - i. Program osposobljavanja kojim se osigurava osposobljenost i stručnost osoblja za izvršavanje njihovih zadaća u okviru SMS-a;
 - ii. sigurnosna komunikacija kojom se osigurava da je osoblje upoznato s provedbom SMS-a.

ATS.OR.205 Ocjenjivanje i osiguranje sigurnosti promjena u funkcionalnom sustavu

- (a) Za svaku promjenu prijavljenu u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.045(a)1., pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu:
1. osigurava da se provede ocjenjivanje sigurnosti kojim se obuhvaća područje primjene te promjene kada se ona odnosi na:
 - i. opremu, postupke i ljudski element;

▼B

- ii. veze i međudjelovanje elemenata koji se mijenjaju s ostalim dijelovima funkcionalnog sustava;
 - iii. veze i međudjelovanje elemenata koji se mijenjaju i kontekst u kojemu bi oni trebali funkcionirati;
 - iv. životni ciklus te promjene od definiranja do puštanja u rad uključujući prijenos u uslugu;
 - v. planirane načine rada funkcionalnog sustava u otežanim uvjetima; i
2. pruža osiguranje, uz dovoljno sigurnosti, putem iscrpnog, dokumentiranog i valjanog obrazloženja da su kriteriji sigurnosti utvrđeni primjenom točke ATS.OR.210 valjani, da će biti ispunjeni i da će ostati ispunjeni.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da ocjenjivanje sigurnosti iz točke (a) obuhvaća:
- 1. utvrđivanje opasnosti;
 - 2. utvrđivanje i obrazloženje kriterija sigurnosti primjenjivih na promjenu u skladu s točkom ATS.OR.210;
 - 3. analizu rizika učinaka povezanih s tom promjenom;
 - 4. procjenu rizika i, prema potrebi, mjere ublažavanja rizika koje promjena nosi, kako bi se mogli zadovoljiti primjenjivi kriteriji sigurnosti;
 - 5. provjeru:
 - i. to ocjenjivanje odgovara području primjene promjene kako je definirano u točki (a)1.;
 - ii. da ta promjena udovoljava kriterijima sigurnosti;
 - 6. utvrđivanje kriterija praćenja potrebnih za dokazivanje da će usluga isporučena izmijenjenim funkcionalnim sustavom nastaviti ispunjavati kriterije sigurnosti.

ATS.OR.210 Kriteriji sigurnosti

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu utvrđuje sigurnosnu prihvatljivost promjene u funkcionalnom sustavu, na temelju analize rizika koji proizlaze iz uvođenja te promjene, prema potrebi razdijeljene prema vrstama operacija i skupinama dionika.
- (b) Prihvatljivost sigurnosti promjene ocjenjuje se pomoću posebnih i provjerljivih kriterija sigurnosti, pri čemu se svaki kriterij izražava izričitom, kvantitativnom razinom sigurnosnog rizika ili drugim mjerilom koje se odnosi na sigurnosni rizik.
- (c) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da kriteriji sigurnosti:
- 1. budu obrazloženi za svaku pojedinu promjenu, uzimajući u obzir vrstu promjene;
 - 2. kada se ispune, predviđaju da će taj funkcionalni sustav nakon promjene biti jednako siguran kao što je bio i prije promjene ili da će pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu dostaviti obrazloženje kojim se obrazlaže da:
 - i. će sva privremena smanjenja sigurnosti biti kompenzirana budućim poboljšanjem sigurnosti; ili
 - ii. sva trajna smanjenja sigurnosti imaju druge povoljne posljedice;
 - 3. kada se primjenjuju zajedno, osiguravaju da ta promjena ne donese neprihvatljiv rizik za sigurnost usluga;

▼ B

4. podržavaju poboljšavanje sigurnosti uvijek kada je to moguće.

ATS.OR.215 Zahtjevi za izdavanje dozvola i certifikata o zdravstvenoj sposobnosti za kontrolore zračnog prometa

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da kontrolori zračnog prometa imaju ispravne dozvole i certifikat o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s Uredbom (EU) 2015/340.

*ODJELJAK 3. – POSEBNI ZAHTEVI KOJI SE ODNOSE NA LJUDSKE ČIMBENIKE PRUŽATELJA USLUGA KONTROLE ZRAČNOG PROMETA***ATS.OR.300 Područje primjene**

Ovim se odjeljkom utvrđuju zahtjevi koje mora ispuniti pružatelj usluga kontrole zračnog prometa u pogledu ljudske sposobnosti i izvedbe kako bi se:

- (a) spriječio i ublažio rizik od mogućnosti da uslugu kontrole zračnog prometa pružaju kontrolori zračnog prometa koji problematično upotrebljavaju psihoaktivne tvari;
- (b) spriječili i ublažili negativni učinci stresa na kontrolore zračnog prometa, s ciljem osiguranja sigurnosti zračnog prometa;
- (c) spriječili i ublažili negativni učinci umora na kontrolore zračnog prometa, s ciljem osiguranja sigurnosti zračnog prometa.

ATS.OR.305 Odgovornosti pružatelja usluga kontrole zračnog prometa u pogledu problematične upotrebe psihoaktivnih tvari od strane kontrolora zračnog prometa

- (a) Pružatelj usluga kontrole zračnog prometa razvija i provodi politiku, uključujući i povezane postupke, kojom se osigurava da problematična upotreba psihoaktivnih tvari ne utječe na pružanje usluga kontrole zračnog prometa.
- (b) Ne dovodeći u pitanje odredbe Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ni primjenjivih nacionalnih zakonodavstava u pogledu testiranja osoba, pružatelj usluga kontrole zračnog prometa razvija i provodi objektiv, transparentan i nediskriminacijski postupak za otkrivanje slučajeva zloupotrebe psihoaktivnih tvari od strane kontrolora zračnog prometa. Tim se postupkom uzimaju u obzir odredbe iz točke ATCO.A.015 Uredbe (EU) 2015/340.
- (c) Postupak iz točke (b) odobrava nadležno tijelo.

ATS.OR.310 Stres

U skladu s točkom ATS.OR.200, pružatelj usluga kontrole zračnog prometa:

- (a) razvija i održava politiku upravljanja stresom kontrolora zračnog prometa, uključujući provedbu programa upravljanja stresom od kritične nezgode;
- (b) pruža kontrolorima zračnog prometa programe informiranja i edukacije o sprječavanju stresa, uključujući stres od kritične nezgode, kojima se dopunjava osposobljavanje u vezi s ljudskim čimbenicima koje se pruža u skladu s odjeljcima 3. i 4. poddijela D Priloga I. Uredbi (EU) 2015/340.

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

▼ B**ATS.OR.315 Umor**

U skladu s točkom ATS.OR.200, pružatelj usluga kontrole zračnog prometa:

- (a) razvija i održava politiku upravljanja umorom kontrolora zračnog prometa;
- (b) pruža kontrolorima zračnog prometa programe informiranja o sprječavanju umora kojima se dopunjava osposobljavanje u vezi s ljudskim čimbenicima koje se pruža u skladu s odjeljcima 3. i 4. poddijela D Priloga I. Uredbi (EU) 2015/340.

ATS.OR.320 Raspored/rasporedi osoblja kontrole zračnog prometa

- (a) Pružatelj usluga kontrole zračnog prometa razvija, provodi i prati raspored osoblja kako bi upravljao rizicima od profesionalnog umora kontrolora zračnog prometa sigurnim izmjenama razdoblja dužnosti i odmora. U okviru rasporeda osoblja pružatelj usluga kontrole zračnog prometa utvrđuje sljedeće elemente:
 1. najveći broj uzastopnih radnih dana na dužnosti;
 2. najveći broj sati u razdoblju na dužnosti;
 3. najduže trajanje pružanja usluge kontrole zračnog prometa bez pauza;
 4. omjer razdoblja na dužnosti i pauza tijekom pružanja usluga kontrole zračnog prometa;
 5. minimalna razdoblja odmora;
 6. najveći broj uzastopnih razdoblja na dužnosti kojima se obuhvaća rad noću, ako je primjenjivo, ovisno o radnom vremenu dotične jedinice kontrole zračnog prometa;
 7. najmanje razdoblje odmora nakon razdoblja na dužnosti koje obuhvaća rad noću;
 8. najmanji broj razdoblja odmora u jednom ciklusu rasporeda osoblja.
- (b) Pružatelj usluga kontrole zračnog prometa savjetuje se s kontrolorima zračnog prometa koji će podlijevati rasporedu osoblja, ili, ako je primjenjivo, njihovim zastupnicima, tijekom njegova razvoja i primjene rasporeda, kako bi se utvrdili i ublažili rizici u pogledu umora koji bi se mogao pojaviti zbog samog rasporeda osoblja.

▼ M1*ODJELJAK 4. – ZAHTJEVI U POGLEDU KOMUNIKACIJA***ATS.OR.400 Zrakoplovna pokretna usluga (komunikacije zrak-zemlja) – općenito**

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu u komuniciranju za potrebe operativnih usluga u zračnom prometu upotrebljava govornu komunikaciju ili podatkovnu vezu ili oboje.
- (b) Ako se za pružanje usluga kontrole zračnog prometa upotrebljava izravna dvosmjerna govorna komunikacija između pilota i kontrolora ili komunikacija preko podatkovne veze, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora imati uređaje za snimanje na svim tim komunikacijskim kanalima zrak-zemlja.
- (c) Ako se za pružanje usluge letnih informacija, uključujući AFIS, upotrebljava izravna dvosmjerna govorna komunikacija zrak-zemlja ili komunikacija preko podatkovne veze, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora imati uređaje za snimanje na svim tim komunikacijskim kanalima zrak-zemlja, osim ako nadležno tijelo odredi drukčije.

▼ C1**ATS.OR.405 Upotreba i dostupnost VHF frekvencije za slučaj nužde**

- (a) U skladu s člankom 3.d, VHF frekvencija za slučaj nužde (121,500 MHz) koristi se u slučajevima prave nužde uključujući sljedeće:

▼ M1

- (1) osiguravanje slobodnog kanala za komunikaciju zrakoplova u nevolji ili nuždi i zemaljske stanice dok uobičajene kanale upotrebljavaju drugi zrakoplovi;
 - (2) osiguravanje komunikacijskog kanala na VHF frekvenciji između zrakoplova i aerodroma koji se obično ne upotrebljavaju za usluge međunarodnog zračnog prometa, za slučajeve nužde;
 - (3) osiguravanje zajedničkog kanala na VHF frekvenciji za komunikaciju među zrakoplovima, bilo civilnim ili vojnim, i između takvih zrakoplova i službi na tlu, uključenih u zajedničke operacije traganja i spašavanja, prije promjene na odgovarajuću frekvenciju prema potrebi;
 - (4) osiguravanje komunikacije zrak-zemlja sa zrakoplovom u slučajevima kada je zbog kvara zrakoplovne opreme onemogućena upotreba uobičajenih kanala;
 - (5) osiguravanje kanala za odašiljač za lociranje u slučaju nužde (ELT) i za komunikaciju između plovila za preživljavanje i zrakoplova uključenih u operacije traganja i spašavanja;
 - (6) osiguravanje zajedničkog kanala na VHF frekvenciji za komunikaciju između civilnih zrakoplova i zrakoplova presretača ili jedinica za kontrolu presretanja i između civilnih zrakoplova ili zrakoplova presretača i jedinica operativnih usluga u zračnom prometu u slučaju presretanja civilnog zrakoplova.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava frekvenciju od 121,500 MHz u:
- (1) svim centrima oblasne kontrole zračnog prometa i centrima za pružanje letnih informacija;
 - (2) aerodromskim kontrolnim tornjevima i jedinicama prilazne kontrole koji opslužuju međunarodne aerodrome i međunarodne alternativne aerodrome;
 - (3) svim dodatnim lokacijama koje odredi nadležno tijelo, gdje se pružanje te frekvencije smatra neophodnim kako bi se osigurao trenutačni prijam poziva u nevolji ili za svrhe iz podtočke (a).

ATS.OR.410 Zrakoplovna pokretna usluga (komunikacije zrak-zemlja) – usluga letnih informacija

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava, koliko je praktično moguće i odobreno od strane nadležnog tijela, da sredstva za komunikaciju zrak-zemlja omogućuju dvosmjernu komunikaciju između centra za pružanje letnih informacija i odgovarajuće opremljenih zrakoplova koji lete bilo gdje unutar područja letnih informacija.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da sredstva za komunikaciju zrak-zemlja omogućuju izravnu i brzu dvosmjernu komunikaciju, bez prekida i smetnji, između jedinice AFIS-a i odgovarajuće opremljenih zrakoplova koji se nalaze u zračnom prostoru iz točke ATS.TR.110 podtočke (a) podpodtočke 3.

▼ **M1****ATS.OR.415 Zrakoplovna pokretna usluga (komunikacije zrak-zemlja) – usluga oblasne kontrole**

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da sredstva za komunikaciju zrak-zemlja omogućuju dvosmjernu komunikaciju između jedinice koja pruža uslugu oblasne kontrole i odgovarajuće opremljenih zrakoplova koji lete bilo gdje unutar kontroliranih područja.

ATS.OR.420 Zrakoplovna pokretna usluga (komunikacije zrak-zemlja) – usluga prilazne kontrole

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da sredstva za komunikaciju zrak-zemlja omogućuju izravnu i brzu dvosmjernu komunikaciju, bez prekida i smetnji, između jedinice koja pruža uslugu prilazne kontrole i odgovarajuće opremljenih zrakoplova pod njezinom kontrolom.
- (b) Ako jedinica koja pruža uslugu prilazne kontrole funkcionira kao odvojena jedinica, komunikacije zrak-zemlja odvijaju se na komunikacijskim kanalima koji su dodijeljeni isključivo njoj.

ATS.OR.425 Zrakoplovna pokretna usluga (komunikacije zrak-zemlja) – usluga aerodromske kontrole

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da sredstva za komunikaciju zrak-zemlja omogućuju izravnu i brzu dvosmjernu komunikaciju, bez prekida i smetnji, između aerodromskog kontrolnog tornja i odgovarajuće opremljenih zrakoplova koji se nalaze na bilo kojoj udaljenosti unutar 45 km (25 nautičkih milja) od dotičnog aerodroma.
- (b) Ako uvjeti dopuštaju, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava odvojene komunikacijske kanale za kontrolu prometa koji se odvija na manevarskoj površini.

ATS.OR.430 Zrakoplovna nepokretna usluga (komunikacije zemlja-zemlja) – općenito

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu osigurava da se za potrebe operativnih usluga u zračnom prometu za komunikaciju zemlja-zemlja koriste komunikacijska sredstva koja omogućuju izravan razgovor ili podatkovna veza ili oboje.
- (b) Ako komunikacija za koordinaciju kontrole zračnog prometa uključuje automatizirane elemente, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da se nefunkcioniranje automatizirane koordinacije jasno prikazuje kontroloru ili kontrolorima zračnog prometa odgovornima za koordinaciju letova u jedinici koja predaje zrakoplov.

ATS.OR.435 Zrakoplovna nepokretna usluga (komunikacije zemlja-zemlja) – komunikacija unutar područja letnih informacija

- (a) Komunikacije između jedinica operativnih usluga u zračnom prometu
 - (1) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da centar za pružanje letnih informacija ima sredstva za komuniciranje sa sljedećim jedinicama koje pružaju usluge unutar njegova područja odgovornosti:
 - i. centrom oblasne kontrole zračnog prometa;
 - ii. jedinicama prilazne kontrole;
 - iii. aerodromskim kontrolnim tornjevima;
 - iv. jedinicama AFIS-a.
 - (2) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da centar oblasne kontrole, osim veza s centrom za pružanje letnih informacija kako je propisano podpodtočkom 1., ima sredstva za komuniciranje sa sljedećim jedinicama koje pružaju usluge unutar njegova područja odgovornosti:
 - i. jedinicama prilazne kontrole;

▼ M1

- ii. aerodromskim kontrolnim tornjevima;
 - iii. jedinicama AFIS-a;
 - iv. prijavnim uredima operativnih usluga u zračnom prometu, ako su odvojeni.
- (3) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da jedinica prilazne kontrole, osim veza s centrom za pružanje letnih informacija i centrom oblasne kontrole zračnog prometa kako je propisano podpodtočkama 1. i 2., ima sredstva za komuniciranje s:
- i. povezanim aerodromskim kontrolnim tornjem ili tornjevima;
 - ii. relevantnom jedinicom ili jedinicama AFIS-a;
 - iii. povezanim prijavnim uredima operativnih usluga u zračnom prometu, ako su odvojeni.
- (4) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da aerodromski kontrolni toranj ili jedinica AFIS-a, osim veza s centrom za pružanje letnih informacija, centrom oblasne kontrole zračnog prometa i jedinicom prilazne kontrole, kako je propisano podpodtočkama 1., 2. i 3., ima sredstva za komuniciranje s povezanim prijavnim uredom operativnih usluga u zračnom prometu, ako je odvojen.
- (b) Komunikacije između jedinica operativnih usluga u zračnom prometu i drugih jedinica
- (1) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da centar za pružanje letnih informacija i centar oblasne kontrole zračnog prometa imaju sredstva za komuniciranje sa sljedećim jedinicama koje pružaju usluge unutar njihova područja odgovornosti:
- i. relevantnim vojnim postrojbama;
 - ii. pružateljem/pružateljima meteoroloških usluga koji opslužuju taj centar;
 - iii. zrakoplovnom telekomunikacijskom postajom koja opslužuje taj centar;
 - iv. uredima predmetnih operatora zrakoplova;
 - v. koordinacijskim centrom potrage i spašavanja ili, ako takvog centra nema, bilo kojom drugom odgovarajućom službom za hitne slučajeve;
 - vi. međunarodnim NOTAM uredom koji opslužuje centar.
- (2) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da jedinica prilazne kontrole, aerodromski kontrolni toranj i jedinica AFIS-a imaju sredstva za komuniciranje sa sljedećim jedinicama koje pružaju usluge unutar njihova područja odgovornosti:
- i. relevantnim vojnim postrojbama;
 - ii. spasilačkim i hitnim službama (uključujući hitnu medicinsku pomoć, vatrogasce itd.);
 - iii. pružateljem meteoroloških usluga koji opslužuje dotičnu jedinicu;
 - iv. zrakoplovnom telekomunikacijskom postajom koja opslužuje dotičnu jedinicu;
 - v. jedinicom koja pruža usluge upravljanja stajankom, ako je takva jedinica odvojena.

▼ **M1**

- (3) Komunikacijska sredstva iz podtočke (b) podpodtočke 1. podpodpodtočke i. i podtočke (b) podpodtočke 2. podpodpodtočke i. moraju uključivati mehanizme za brzu i pouzdanu komunikaciju između jedinice operativnih usluga u zračnom prometu i vojnih jedinica odgovornih za kontrolu operacija presretanja unutar područja odgovornosti jedinice operativnih usluga u zračnom prometu, kako bi se ispunile obveze iz odjeljka 11. Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012.
- (c) Opis komunikacijskih sredstava
- (1) Komunikacijska sredstva koja se zahtijevaju u skladu s podtočkom (a), podtočkom (b) podpodtočkom 1. podpodpodtočkom i., podtočkom (b) podpodpodtočkom 2. podpodpodtočkom i., podtočkom (b) podpodpodtočkom 2. podpodpodtočkom ii. i podtočkom (b) podpodtočkom 2. podpodpodtočkom iii. moraju uključivati mehanizme za:
- i. komunikaciju samo izravnim govorom ili u kombinaciji s komunikacijom preko podatkovne veze, pri čemu se za svrhe prijenosa kontrole upotrebom radara ili ADS-B tehnologije komunikacija mora uspostaviti trenutačno, dok se za druge svrhe komunikacija obično uspostavlja u roku od 15 sekundi;
 - ii. pisanu komunikaciju, kada se zahtijeva pisana evidencija; vrijeme prijenosa poruke u takvoj komunikaciji ne smije biti duže od 5 minuta.
- (2) U svim slučajevima koji nisu obuhvaćeni podtočkom (c) podpodtočkom 1., komunikacijska sredstva moraju uključivati mehanizme za:
- i. komunikaciju samo izravnim govorom ili u kombinaciji s komunikacijom preko podatkovne veze, pri čemu se komunikacija obično uspostavlja u roku od 15 sekundi;
 - ii. pisanu komunikaciju, kada se zahtijeva pisana evidencija; vrijeme prijenosa poruke u takvoj komunikaciji ne smije biti duže od 5 minuta.
- (3) U svim slučajevima kada se zahtijeva automatski prijenos podataka na računala pružatelja operativnih usluga u zračnom prometu ili s njih, moraju postojati odgovarajući mehanizmi za automatsko snimanje.
- (4) Komunikacijska sredstva iz podtočke (b) podpodtočke 2. podpodpodtočaka i., ii. i iii. moraju uključivati mehanizme za komunikaciju izravnim govorom podešene za konferencijsku komunikaciju, pri čemu se komunikacija obično uspostavlja u roku od 15 sekundi.
- (5) Sva sredstva za komunikaciju izravnim govorom ili komunikaciju preko podatkovne veze između jedinica operativnih usluga u zračnom prometu i između jedinica operativnih usluga u zračnom prometu i ostalih jedinica opisanih u podtočki (b) podpodtočki 1. i podtočki (b) podpodtočki 2. moraju imati funkciju automatskog snimanja.

ATS.OR.440 Zrakoplovna nepokretna usluga (komunikacije zemlja-zemlja) – komunikacija među područjima letnih informacija

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da centri za pružanje letnih informacija i centri oblasne kontrole zračnog prometa imaju sredstva za komuniciranje sa svim susjednim centrima za pružanje letnih informacija i centrima oblasne kontrole. Ta komunikacijska sredstva u svim slučajevima moraju uključivati mehanizme za poruke u obliku koji je pogodan za čuvanje kao trajni zapis i prijenos unutar vremena koja su navedena u ICAO-ovim regionalnim sporazumima o zračnoj plovidbi.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da sredstva za komuniciranje između centara oblasne kontrole koji opslužuju susjedna kontrolirana područja također uključuju mehanizme za komunikaciju izravnim govorom i, ako je primjenjivo, komunikacije preko podatkovne veze, s automatskim snimanjem, pri čemu se za svrhe prijenosa kontrole uz upotrebu nadzornih podataka ATS-a komunikacije moraju uspostaviti trenutačno, a za ostale svrhe komunikacija se obično uspostavlja u roku od 15 sekundi.

▼ M1

- (c) Ako se to zahtijeva sporazumom među zainteresiranim državama kako bi se smanjila ili uklonila potreba za presretanjem u slučaju odstupanja s dodijeljene putanje, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da sredstva za komunikaciju među susjednim centrima za pružanje letnih informacija ili centrima oblasne kontrole, ako nije riječ o onima spomenutima u podtočki (b):
- (1) uključuju mehanizme za samo izravan govor, ili u kombinaciji s komunikacijama preko podatkovne veze;
 - (2) omogućuju da se komunikacija obično uspostavlja u roku od 15 sekundi;
 - (3) imaju funkciju automatskog snimanja.
- (d) Dotični pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su susjedne jedinice operativnih usluga u zračnom prometu povezane u svim slučajevima kada postoje posebne okolnosti.
- (e) Kad god su lokalni uvjeti takvi da je neophodno odobriti zrakoplovima ulazak u kontrolirani zračni prostor prije polaska, dotični pružatelj ili pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su jedinice operativnih usluga u zračnom prometu koje daju odobrenje tim zrakoplovima povezane s jedinicama kontrole zračnog prometa koje opslužuju susjedni kontrolirani zračni prostor.
- (f) Komunikacijska sredstva koja omogućuju uspostavljanje veza u skladu s podtočkama (d) i (e) moraju uključivati mehanizme za komunikaciju samo izravnim govorom, ili u kombinaciji s komunikacijama preko podatkovne veze, s automatskim snimanjem, pri čemu se za svrhe prijenosa kontrole uz primjenu nadzora ATS-a komunikacije moraju uspostaviti trenutačno, a za ostale svrhe komunikacija se obično uspostavlja u roku od 15 sekundi.
- (g) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati odgovarajuća sredstva za automatsko snimanje u svim slučajevima kada se zahtijeva automatska razmjena podataka među računalima za operativne usluge u zračnom prometu.

ATS.OR.445 Komunikacije za kontrolu ili upravljanje vozilima koja nisu zrakoplovi na manevarskim površinama aerodroma

- (a) Osim u slučajevima kada se smatra da je dovoljan sustav vizualnih signala, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati dvosmjerna radiotelefonska komunikacijska sredstva za jednu od sljedećih usluga:
- (1) uslugu aerodromske kontrole za kontrolu vozila na manevarskoj površini;
 - (2) AFIS za upravljanje vozilima na manevarskoj površini gdje se takva usluga pruža u skladu s točkom ATS.TR.305 podtočkom (f).
- (b) Potreba za odvojenim komunikacijskim kanalima za upravljanje ili kontrolu vozila na manevarskoj površini određuje se u skladu s ocjenom sigurnosti.
- (c) Moraju se osigurati sredstva za automatsko snimanje na svim kanalima iz podtočke (b).

ATS.OR.450 Automatsko snimanje nadzornih podataka

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da se nadzorni podaci dobiveni primarnom i sekundarnom radarskom opremom ili drugim sustavima (npr. ADS-B, ADS-C), koji se upotrebljavaju za rad operativnih usluga u zračnom prometu, automatski snimaju kako bi se mogli koristiti u istragama nesreća i nezgoda, traganju i spašavanju, te za izobrazbu i evaluaciju operativnih usluga u zračnom prometu i nadzornih sustava.

▼ **M1****ATS.OR.455 Čuvanje snimljenih informacija i podataka**

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu čuva najmanje 30 dana sljedeće:
- (1) snimke s komunikacijskih kanala, u skladu s točkom ATS.OR.400 podtočkama (b) i (c);
 - (2) snimke podataka i komunikacija, u skladu s točkom ATS.OR.435 podtočkom (c) podpodtočkama 3. i 5.
 - (3) automatske snimke, u skladu s točkom ATS.OR.440;
 - (4) snimke komunikacija, u skladu s točkom ATS.OR.445;
 - (5) snimke podataka, u skladu s točkom ATS.OR.450;
 - (6) papirne obrasce (stripove) za praćenje napredovanja leta, elektroničke podatke o napretku i koordinaciji leta.
- (b) Ako su snimke i zapisi iz podtočke (a) važni za istrage o nesrećama i nezgodama, čuvaju se duže, dok ne postane jasno da više neće biti potrebni.

ATS.OR.460 Snimke pozadinske komunikacije i zvučnog okoliša

- (a) Osim ako nadležno tijelo propiše drukčije, jedinice operativnih usluga u zračnom prometu moraju biti opremljene uređajima koji snimaju pozadinsku komunikaciju i zvučni okoliš radnih mjesta kontrolora zračnog prometa ili službenika za pružanje usluga letnih informacija ili službenika AFIS-a, ovisno što je odgovarajuće, a koji su u stanju čuvati informacije snimljene tijekom najmanje posljednja 24 sata rada.
- (b) Takve se snimke upotrebljavaju samo u istragama nesreća i nezgoda za koje je obvezno izvješćivanje.

*ODJELJAK 5. – ZAHTJEVI U POGLEDU INFORMACIJA***ATS.OR.500 Meteorološke informacije – općenito**

- (c) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da se relevantnim jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu stavljaju na raspolaganje ažurne informacije o postojećim i predviđenim meteorološkim uvjetima koje su im neophodne za obavljanje njihovih zadataka.
- (d) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da se relevantnim jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu isporučuju dostupne detaljne informacije o lokaciji, vertikalnom protezanju, smjeru i brzini kretanja meteoroloških pojava u blizini aerodroma, a posebno u području početnog penjanja i području prilaženja, koje bi mogle biti opasne za operacije zrakoplova.
- (e) Informacije iz podtočaka (a) i (b) moraju se isporučivati u takvom obliku da ih osoblje operativnih usluga u zračnom prometu može što lakše protumačiti, i onoliko često koliko je potrebno da bi se zadovoljili zahtjevi dotičnih jedinica operativnih usluga u zračnom prometu.

ATS.OR.505 Meteorološke informacije za centre za pružanje letnih informacija i centre oblasne kontrole

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da centri za pružanje letnih informacija i centri oblasne kontrole dobivaju meteorološke informacije iz točke MET.OR.245 podtočke (f) Priloga V., s posebnim naglaskom na nastanak ili predviđeni nastanak pogoršanja određenih vremenskih uvjeta čim se to može odrediti. Ta izvješća i prognoze moraju obuhvaćati područje letnih informacija ili kontrolirano područje i takva druga područja, ako je tako propisalo nadležno tijelo.

▼ **MI**

- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da centri za pružanje letnih informacija i centri oblasne kontrole dobivaju, u odgovarajućim vremenskim razmacima, ažurne podatke o tlaku zraka koji su potrebni za podešavanje visinomjera, za lokacije koje odredi dotični centar za pružanje letnih informacija ili centar oblasne kontrole.

ATS.OR.510 Meteorološke informacije za jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole dobivaju meteorološke informacije za zračni prostor i aerodrome za koje su zaduženi, kako je propisano u točki MET.OR.242 podtočki (b) Priloga V.
- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da, ako se koristi više anemometara, prikaznici koji su s njima povezani budu jasno označeni kako bi se mogla identificirati uzletno-sletna staza i dio uzletno-sletne staze koje nadzire svaki anemometar.
- (c) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole dobivaju ažurne podatke o tlaku zraka potrebne za podešavanje visinomjera, za lokacije koje navede jedinica koja osigurava uslugu prilazne kontrole.
- (d) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole za završno prilaženje, slijetanje i uzlijetanje opremljene prikaznikom ili prikaznicima na kojima se prikazuju podaci o prizemnom vjetru. Taj se prikaznik ili prikaznici moraju odnositi na istu lokaciju ili lokacije promatranja i dobivati podatke od istog/istih senzora kao i odgovarajući prikaznik ili prikaznici u aerodromskom kontrolnom tornju ili jedinici AFIS-a ili oboje i zrakoplovnoj meteorološkoj postaji ako ona postoji.
- (e) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole za završno prilaženje, slijetanje i uzlijetanje na aerodromima gdje se vrijednosti vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze procjenjuju instrumentima opremljene prikaznikom ili prikaznicima koji omogućuju očitavanje aktualnih vrijednosti vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze. Taj se prikaznik ili prikaznici moraju odnositi na istu lokaciju ili lokacije promatranja i dobivati podatke od istog/istih senzora kao i odgovarajući prikaznik ili prikaznici u aerodromskom kontrolnom tornju ili jedinici AFIS-a ili oboje i zrakoplovnoj meteorološkoj postaji ako ona postoji.
- (f) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole za završno prilaženje, slijetanje i uzlijetanje na aerodromima gdje se visina baze oblaka procjenjuje instrumentima opremljene prikaznikom ili prikaznicima koji omogućuju očitavanje aktualnih vrijednosti visine baze oblaka. Ti se prikaznici moraju odnositi na istu lokaciju ili lokacije promatranja i dobivati podatke od istog/istih senzora kao i odgovarajući prikaznik ili prikaznici u aerodromskom kontrolnom tornju ili jedinici AFIS-a ili oboje i zrakoplovnoj meteorološkoj postaji ako ona postoji.
- (g) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole za završno prilaženje, slijetanje i uzlijetanje dobivaju dostupne informacije o smicanju vjetra koje može nepovoljno utjecati na zrakoplove na prilaznoj putanji ili putanji uzlijetanja ili tijekom prilaženja s kruženjem.

ATS.OR.515 Meteorološke informacije za aerodromske kontrolne tornjeve i jedinice AFIS-a

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da aerodromski kontrolni tornjevi i, osim ako je nadležno tijelo propisalo drukčije, jedinice AFIS-a dobivaju meteorološke informacije za aerodrom za koji su zaduženi, kako je propisano u točki MET.OR.242 podtočki (a) Priloga V.

▼ **M1**

- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da aerodromski kontrolni tornjevi i jedinice AFIS-a dobivaju aktualne podatke o tlaku zraka za podešavanje visinomjera na dotičnom aerodromu.
- (c) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su aerodromski kontrolni tornjevi i jedinice AFIS-a opremljeni prikaznikom ili prikaznicima prizemnog vjetra. Taj se prikaznik ili prikaznici mora odnositi na istu lokaciju ili lokacije promatranja i dobivati podatke od istog/istih senzora kao i odgovarajući prikaznik ili prikaznici u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji ako ona postoji. Ako se koristi više senzora, prikaznici koji su s njima povezani moraju biti jasno označeni kako bi se mogla identificirati uzletno-sletna staza i dio uzletno-sletne staze koje nadzire svaki senzor.
- (d) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su aerodromski kontrolni tornjevi i jedinice AFIS-a na aerodromima gdje se vrijednosti vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze mjere instrumentima opremljeni prikaznikom ili prikaznicima koji omogućuju očitavanje aktualnih vrijednosti vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze. Taj se prikaznik ili prikaznici mora odnositi na istu lokaciju ili lokacije promatranja i dobivati podatke od istog/istih senzora kao i odgovarajući prikaznik ili prikaznici u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji ako ona postoji.
- (e) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da su aerodromski kontrolni tornjevi i jedinice AFIS-a na aerodromima gdje se visina baze oblaka procjenjuje instrumentima opremljeni prikaznikom ili prikaznicima koji omogućuju očitavanje aktualnih vrijednosti visine baze oblaka. Ti se prikaznici moraju odnositi na istu lokaciju ili lokacije promatranja i dobivati podatke od istog/istih senzora kao i odgovarajući prikaznik ili prikaznici u aerodromskom kontrolnom tornju i jedinici AFIS-a i zrakoplovnoj meteorološkoj postaji ako ona postoji.
- (f) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da aerodromski kontrolni tornjevi i jedinice AFIS-a dobivaju dostupne informacije o smicanju vjetra koje može nepovoljno utjecati na zrakoplove na prilaznoj putanji ili putanji uzlijetanja ili tijekom prilaznja s kruženjem i na zrakoplove na uzletno-sletnoj stazi tijekom rulanja (usporavanja) kod slijetanja ili uzletnog zaleta.
- (g) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da aerodromski kontrolni tornjevi i jedinice AFIS-a i/ili ostale odgovarajuće jedinice dobivaju aerodromska upozorenja, u skladu s točkom MET.OR.215 podtočkom (b) Priloga V.

ATS.OR.520 Informacije o uvjetima na aerodromu i operativnom statusu povezane infrastrukture

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da aerodromski kontrolni tornjevi, jedinice AFIS-a i jedinice koje pružaju uslugu prilazne kontrole dobivaju aktualne informacije o operativno važnim uvjetima na operativnoj površini, uključujući postojanje privremenih opasnosti, i o operativnom statusu sve povezane infrastrukture na aerodromu ili aerodromima za koje su zaduženi, kako ih dojavljiva operator aerodroma.

ATS.OR.525 Informacije o operativnom statusu navigacijskih usluga

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora osigurati da jedinice operativnih usluga u zračnom prometu pravovremeno dobivaju aktualne informacije o operativnom statusu radionavigacijskih usluga i vizualnih pomagala neophodnih za postupke uzlijetanja, polaska, prilaznja i slijetanja unutar njihova područja odgovornosti i onih radionavigacijskih usluga i vizualnih pomagala koji su neophodni za kretanje po površini.

▼ M1

- (b) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora uspostaviti odgovarajuće mehanizme u skladu s točkom ATM/ANS.OR.B.005 podtočkom (f) Priloga III. kako bi osigurao da se pružaju informacije iz podtočke (a) ove točke kad je riječ o uslugama GNSS-a.

ATS.OR.530 Prosljeđivanje informacija o učinku kočenja

Ako pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu zaprimi govornom komunikacijom posebno izvješće iz zraka koje se odnosi na učinak kočenja koji ne odgovara onome koji je dojavljen, o tome bez odlaganja obavještava odgovarajućeg operatora aerodroma.

▼ B

PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE OPERATIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU (ATS.TR)

*ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI***▼ M1****ATS.TR.100 Ciljevi operativnih usluga u zračnom prometu (ATS)**

Ciljevi operativnih usluga u zračnom prometu su:

- (a) spriječiti sudare zrakoplova;
- (b) spriječiti sudare zrakoplova s drugim zrakoplovima na manevarskoj površini i sudare zrakoplova s preprekama na toj površini;
- (c) ubrzati i održavati uredan protok zračnog prometa;
- (d) osigurati savjete i informacije korisne za sigurno i učinkovito obavljanje letova;
- (e) obavijestiti odgovarajuće organizacije o zrakoplovima kojima je potrebna pomoć traganja i spašavanja, te prema potrebi pomagati tim organizacijama.

ATS.TR.105 Podjela operativnih usluga u zračnom prometu

Operativne usluge u zračnom prometu sastoje se od sljedećih usluga:

- (a) usluga kontrole zračnog prometa, kako bi se postigli ciljevi iz točke ATS.TR.100 podtočaka (a), (b) i (c), a ta usluga se dijeli na tri dijela kako slijedi:
 - (1) usluga oblasne kontrole: pružanje usluge kontrole zračnog prometa za kontrolirane letove, osim za one dijelove tih letova koji su opisani u podpodtočkama 2. i 3. ove podtočke, kako bi se postigli ciljevi utvrđeni u podtočkama (a) i (c) točke ATS.TR.100;
 - (2) usluga prilazne kontrole: pružanje usluge kontrole zračnog prometa za one dijelove kontroliranih letova koji su povezani s dolaskom ili polaskom, kako bi se postigli ciljevi utvrđeni u podtočkama (a) i (c) točke ATS.TR.100; i
 - (3) usluga aerodromske kontrole: pružanje usluge kontrole zračnog prometa za aerodromski promet, osim za one dijelove letova koji su opisani u podpodtočki 2. ove podtočke, kako bi se postigli ciljevi utvrđeni u podtočkama (a), (b) i (c) točke ATS.TR.100;
- (b) usluga letnih informacija ili savjetodavna usluga u zračnom prometu ili oboje, kako bi se postigao cilj utvrđen u podtočki (d) točke ATS.TR.100;
- (c) usluga uzbunjivanja, kako bi se postigao cilj utvrđen u podtočki (e) točke ATS.TR.100.

▼ M1**ATS.TR.110 Uspostavljanje jedinica koje pružaju operativne usluge u zračnom prometu**

- (a) Operativne usluge u zračnom prometu pružaju jedinice koje su uspostavljene kako slijedi:
- (1) centri za pružanje letnih informacija moraju biti uspostavljeni kako bi pružali uslugu letnih informacija i uslugu uzbunjivanja unutar područja letnih informacija, osim ako je odgovornost za pružanje takvih usluga unutar područja letnih informacija dodijeljena jedinici kontrole zračnog prometa koja ima odgovarajuća sredstva za obavljanje tog zadatka;
 - (2) jedinice kontrole zračnog prometa moraju biti uspostavljene kako bi pružale uslugu kontrole zračnog prometa, uslugu letnih informacija i uslugu uzbunjivanja unutar kontroliranih područja, kontroliranih zona i na kontroliranim aerodromima;
 - (3) jedinice AFIS-a moraju biti uspostavljene kako bi pružale uslugu letnih informacija i uslugu uzbunjivanja na aerodromima s AFIS-om i unutar zračnog prostora tih aerodroma.
- (b) prijavni ured ili prijavni uredi operativnih usluga u zračnom prometu ili drugi mehanizmi moraju biti uspostavljeni kako bi primali izvješća koja se odnose na operativne usluge u zračnom prometu i planove leta podnesene prije polaska.

ATS.TR.115 Identifikacija jedinica operativnih usluga u zračnom prometu

- (a) Jedinice operativnih usluga u zračnom prometu moraju imati nedvosmisleno ime kako slijedi:
- (1) centar oblasne kontrole ili centar za pružanje letnih informacija obično se identificiraju prema imenu obližnjeg grada ili geografske značajke ili područja;
 - (2) aerodromski kontrolni toranj ili jedinica prilazne kontrole obično se identificiraju prema imenu aerodroma na kojem pružaju usluge ili prema imenu obližnjeg grada ili geografske značajke ili područja;
 - (3) jedinica AFIS-a obično se identificira prema imenu aerodroma na kojem pruža usluge ili prema imenu obližnjeg grada ili geografske značajke ili područja.
- (b) Ime svake od jedinica i službi operativnih usluga u zračnom prometu dopunjuje se jednim od sljedećih sufiksa, kako je odgovarajuće:
- (1) centar oblasne kontrole – CONTROL;
 - (2) prilazna kontrola – APPROACH;
 - (3) prilazna radarska kontrola dolaska (*approach control radar arrivals*) – ARRIVAL;
 - (4) prilazna radarska kontrola odlaska (*approach control radar departures*) – DEPARTURE;
 - (5) jedinica kontrole zračnog prometa (općenito) kada pruža usluge nadzora sustavom ATS-a – RADAR;
 - (6) aerodromska kontrola – TOWER;
 - (7) kontrola kretanja po površini – GROUND;
 - (8) izdavanje odobrenja – DELIVERY;
 - (9) centar letnih informacija – INFORMATION;
 - (10) jedinica AFIS-a – INFORMATION.

▼ M1**ATS.TR.120 Jezik komunikacije između jedinica operativnih usluga u zračnom prometu**

Osim u slučajevima kada se komunikacija među jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu obavlja na zajednički dogovorenom jeziku, za takve komunikacije upotrebljava se engleski jezik.

ATS.TR.125 Izražavanje vertikalne pozicije zrakoplova

- (a) Za letove u područjima u kojima je utvrđena prijelazna apsolutna visina, vertikalna pozicija zrakoplova mora, osim u slučajevima iz podtočke (b) u nastavku, na prijelaznoj apsolutnoj visini ili ispod nje biti izražena kao apsolutna visina, a na prijelaznoj razini ili iznad nje biti izražena kao razina leta. Pri prolasku kroz prijelazni sloj vertikalna pozicija pri penjanju mora biti izražena kao razina leta, a pri snižavanju kao apsolutna visina.
- (b) Kada zrakoplov kojem je izdano odobrenje za slijetanje ili, na aerodromu s AFIS-om, zrakoplov koji je obaviješten da je uzletno-sletna staza na raspolaganju za slijetanje, završava prilazanje koristeći se atmosferskim tlakom na nadmorskoj visini aerodroma (QFE), vertikalna pozicija tog zrakoplova izražava se kao visina iznad nadmorske visine aerodroma tijekom onog dijela njegovog leta za koji se smije koristiti QFE, osim što mora biti izražena kao visina iznad nadmorske visine praga uzletno-sletne staze:
- (1) za instrumentalne uzletno-sletne staze ako se prag nalazi 2 m (7 stopa) ili više ispod nadmorske visine aerodroma;
 - (2) za uzletno-sletne staze za precizno prilazanje.

ATS.TR.130 Određivanje prijelazne razine

- (a) Odgovarajuća jedinica operativnih usluga u zračnom prometu mora utvrditi prijelaznu razinu koja se koristi u područjima gdje je utvrđena prijelazna apsolutna visina, za odgovarajuće vremensko razdoblje na temelju QNH (postavke podskale visinomjera kako bi se dobila nadmorska visina na tlu) izvješća i prognoziranog tlaka na srednjoj razini mora, ako je potrebno.
- (b) Prijelazna razina se mora nalaziti iznad prijelazne apsolutne visine tako da se osigura minimalno vertikalno razdvajanje od najmanje nominalno 300 m (1 000 stopa) među zrakoplovima koji lete istodobno na prijelaznoj apsolutnoj visini i na prijelaznoj razini.

ATS.TR.135 Minimalna putna razina za IFR letove

- (a) Jedinice kontrole zračnog prometa ne smiju dodijeliti putne razine ispod minimalnih apsolutnih visina leta koje su utvrdile države članice, osim ako je to posebno odobrilo nadležno tijelo.
- (b) Jedinice kontrole zračnog prometa:
- (1) određuju najnižu upotrebljivu razinu ili razine leta za cijelo kontrolirano područje za koje su odgovorni ili za njegove dijelove;
 - (2) dodjeljuju razine leta na toj razini ili razinama ili iznad te razine ili razina;
 - (3) prosljeđuju najnižu upotrebljivu razinu ili razine leta pilotima na zahtjev.

ATS.TR.140 Pružanje informacija o postavki visinomjera

- (a) Odgovarajuće jedinice operativnih usluga u zračnom prometu moraju uvijek imati na raspolaganju informacije za slanje zrakoplovima u letu, na zahtjev, koje su potrebne za određivanje najniže razine leta kojom se osigurava odgovarajuće nadvisivanje prepreka na rutama ili segmentima ruta za koje se te informacije zahtijevaju.

▼ M1

- (b) Centri letnih informacija i centri oblasne kontrole moraju imati na raspolaganju za slanje zrakoplovima, na zahtjev, odgovarajući broj QNH izvješća ili prognoza tlaka zraka za područja letnih informacija i kontrolirana područja za koja su odgovorni i za susjedna područja.
- (c) Letačkoj posadi prijelazna se razina mora dati pravodobno, prije nego što se postigne prilikom snižavanja.
- (d) Osim kada je poznato da je zrakoplov već dobio tu informaciju izravnim pozivom, postavka vrijednosti QNH za visinomjer mora biti sastavni dio:
 - (1) odobrenja za snižavanje kod prvog odobrenja za apsolutnu visinu nižu od prijelazne razine;
 - (2) odobrenja za prilazanje ili odobrenja za ulazak u prometni krug;
 - (3) odobrenja za vožnju po tlu za zrakoplove u odlasku.
- (e) QFE postavka visinomjera kako je opisana u točki ATS.TR.125 podtočki (b) šalje se zrakoplovima na zahtjev ili redovito, ovisno o lokalnim dogovorima.
- (f) Odgovarajuće jedinice operativnih usluga u zračnom prometu zaokružuju postavke visinomjera na najbliži niži cijeli hektopaskal.

ATS.TR.145 Privremeno obustavljanje operacija prema pravilima vizualnog letenja na aerodromu i u njegovoj blizini

- (a) Bilo koje ili sve VFR operacije na aerodromu i u njegovoj blizini mogu biti privremeno obustavljene kad god je to potrebno zbog sigurnosti, a privremeno obustavljanje može narediti bilo koja od sljedećih jedinica, osoba ili tijela:
 - (1) jedinica prilazne kontrole ili odgovarajući centar oblasne kontrole;
 - (2) aerodromski kontrolni toranj;
 - (3) nadležno tijelo.
- (b) Kada su sve ili neke VFR operacije na aerodromu i u njegovoj blizini privremeno obustavljene, aerodromski kontrolni toranj mora:
 - (1) staviti na čekanje sve VFR odlaske;
 - (2) opozvati sve lokalne letove koji operiraju prema VFR-u ili dobiti odobrenje za specijalne operacije VFR;
 - (3) obavijestiti jedinicu prilazne kontrole ili centar oblasne kontrole, ovisno što je odgovarajuće s obzirom na poduzete mjere;
 - (4) obavijestiti sve operatore ili njihove ovlaštene predstavnike o razlozima zašto su poduzete takve mjere, ako je neophodno ili zatraženo.

ATS.TR.150 Aeronautička svjetla na tlu

Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora utvrditi postupke za rad aeronautičkih svjetala na tlu, bilo da su na aerodromu ili u blizini aerodroma ili ne.

ATS.TR.155 Usluge nadzora sustavom ATS-a

- (a) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu može upotrijebiti nadzorne sustave ATS pri pružanju operativnih usluga u zračnom prometu. U tom slučaju pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora specificirati funkcije za koje se upotrebljavaju informacije nadzora ATS-a.

▼ M1

- (b) Kada pruža usluge nadzora sustavom ATS-a, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora:
- (1) osigurati da nadzorni sustav ili sustavi ATS koji se koristi omogućuje da se informacije nadzora koje su prikazane, uključujući naznake pozicija, neprestano ažuriraju;
 - (2) ako se pruža usluga kontrole zračnog prometa:
 - i. odrediti broj zrakoplova kojima se istodobno pružaju usluge nadzora sustavom ATS-a koji se može sigurno koordinirati u prevladavajućim okolnostima;
 - ii. u svakom trenutku pružati kontrolorima zračnog prometa potpune i ažurne informacije o:
 - A. utvrđenim minimalnim apsolutnim visinama leta unutar područja odgovornosti;
 - B. najnižoj upotrebljivoj razini ili razinama leta određenoj u skladu s točkama ATS.TR.130 i ATS.TR.135;
 - C. utvrđenim minimalnim apsolutnim visinama koje su primjenjive za postupke koji se temelje na taktičkom vektoriranju i dodjeli izravnih ruta, uključujući potrebnu korekciju temperature ili metodu za korigiranje učinka niskih temperatura na minimalne apsolutne visine.
- (c) Pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora, u skladu s funkcijama za koje se informacije nadzora za ATS upotrebljavaju pri pružanju operativnih usluga u zračnom prometu, utvrditi postupke za:
- (1) identifikaciju zrakoplova;
 - (2) pružanje zrakoplovu informacija o poziciji;
 - (3) vektoriranje zrakoplova;
 - (4) pružanje navigacijske pomoći zrakoplovu;
 - (5) pružanje informacija o nepovoljnim vremenskim uvjetima, ako je primjenjivo;
 - (6) prijenos kontrole za zrakoplov;
 - (7) slučaj kvara nadzornog ili nadzornih sustava ATS;
 - (8) slučaj kvara SSR transpondera, u skladu s odredbama odjeljka 13. Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012;
 - (9) upozorenja koja se odnose na sigurnost, a temelje se na nadzoru za ATS, kad se primjenjuju;
 - (10) privremeni ili konačni prekid usluge nadzora sustavom ATS-a.
- (d) Prije osiguravanja usluge nadzora sustavom ATS-a zrakoplovu, mora se uspostaviti identifikacija i obavijestiti pilota. Nakon toga identifikacija se održava do završetka usluge nadzora sustavom ATS-a. Ako se identifikacija izgubi, potrebno je u skladu s time obavijestiti pilota i prema potrebi izdati odgovarajuće upute.
- (e) Kada se uoči da je identificirani kontrolirani let u konfliktnoj putanji s nepoznatim zrakoplovom s mogućnošću sudara, pilota kontroliranog leta mora se, kad god je to moguće:
- (1) informirati o nepoznatom zrakoplovu i, na pilotov zahtjev ili ako to, prema mišljenju kontrolora, nameće situacija, predložiti mu akciju izbjegavanja; i

▼ M1

- (2) informirati o prestanku opasnosti od sudara.
- (f) Osim ako je nadležno tijelo propisalo drukčije, svaka odgovarajuće opremljena jedinica operativnih usluga u zračnom prometu mora provjeravati prikazane informacije o razini izvedene iz barometarske visine najmanje jednom pri početnom kontaktu s dotičnim zrakoplovom ili, ako to nije izvedivo, što prije nakon toga.
- (g) Samo se provjerene informacije o razini izvedene iz barometarske visine smiju upotrebljavati za određivanje da je zrakoplov obavio bilo koju od sljedećih radnji:
 - (1) zadržao razinu;
 - (2) napustio razinu;
 - (3) prošao razinu u uspinjanju ili snižavanju;
 - (4) dostigao razinu.

ATS.TR.160 Pružanje operativnih usluga u zračnom prometu za testno letenje

Za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu za testno letenje nadležno tijelo može definirati dodatne ili alternativne uvjete i postupke od onih sadržanih u ovom poddjelu B, kojih se mora pridržavati jedinica operativnih usluga u zračnom prometu.

*ODJELJAK 2. – USLUGA KONTROLE ZRAČNOG PROMETA***ATS.TR.200 Primjena**

Usluga kontrole zračnog prometa osigurava se:

- (a) za sve IFR letove u zračnom prostoru klase A, B, C, D i E;
- (b) za sve VFR letove u zračnom prostoru klase B, C, i D;
- (c) za sve specijalne letove VFR;
- (d) za sav aerodromski promet na kontroliranim aerodromima.

ATS.TR.205 Pružanje usluge kontrole zračnog prometa

Dijelove usluge kontrole zračnog prometa opisane u točki ATS.TR.105 podtočki

- (a) osiguravaju različite jedinice kako slijedi:
 - (a) uslugu oblasne kontrole bilo koja od sljedećih jedinica:
 - (1) centar oblasne kontrole zračnog prometa;
 - (2) jedinica koja pruža uslugu prilazne kontrole u kontroliranoj zoni ili kontroliranom području ograničenih razmjera koje je određeno prije svega za pružanje usluge prilazne kontrole i gdje ne postoji centar oblasne kontrole;
 - (b) uslugu prilazne kontrole bilo koja od sljedećih jedinica:
 - (1) jedinica prilazne kontrole ako je neophodno ili poželjno uspostaviti odvojenu jedinicu;
 - (2) aerodromski kontrolni toranj ili centar oblasne kontrole ako je neophodno ili poželjno kombinirati pod odgovornošću jedne jedinice funkcije usluge prilazne kontrole i usluge aerodromske kontrole ili usluge oblasne kontrole;
 - (c) uslugu aerodromske kontrole: aerodromski kontrolni toranj.

▼ M1**ATS.TR.210 Rad usluge kontrole zračnog prometa**

(a) Za osiguravanje usluge kontrole zračnog prometa, jedinica kontrole zračnog prometa mora:

- (1) imati informacije o predviđenom kretanju svakog zrakoplova i promjenama tog predviđenog kretanja, te tekuće informacije o stvarnom kretanju svakog zrakoplova;
- (2) na temelju primljenih informacija, odrediti relativne pozicije poznatih zrakoplova u odnosu na druge poznate zrakoplove;
- (3) izdavati odobrenja, upute ili informacije, ili sve troje, radi sprečavanja sudara između zrakoplova pod njezinim nadzorom, te radi ubrzavanja i održavanja urednog protoka prometa;
- (4) prema potrebi usklađivati odobrenja s drugim jedinicama:
 - i. uvijek kada bi zrakoplov u protivnom mogao biti u koliziji s prometom koji se odvija pod nadzorom drugih takvih jedinica;
 - ii. prije prenošenja kontrole zrakoplova na druge takve jedinice.

(b) U odobrenjima koja izdaju jedinice kontrole zračnog prometa mora biti osigurano razdvajanje:

- (1) između svih letova u zračnom prostoru klase A i B;
- (2) između letova IFR u zračnom prostoru klase C, D i E;
- (3) između letova IFR i letova VFR u zračnom prostoru klase C;
- (4) između letova IFR i specijalnih letova VFR;
- (5) između specijalnih letova VFR, osim ako nadležno tijelo odredi drukčije.

Ako to zatraži pilot zrakoplova i ako je s tim suglasan pilot drugog zrakoplova, te ako tako propisuje nadležno tijelo u slučajevima iz podpodtočke 2. prve podtočke, u zračnom prostoru klase D i E let se može odobriti pod uvjetom da danju u vizualnim meteorološkim uvjetima održava vlastito razdvajanje za određeni dio leta ispod 3 050 m (10 000 stopa) tijekom penjanja ili snižavanja.

(c) Osim u slučajevima operacija na paralelnim ili skoro paralelnim uzletno-sletnim stazama iz točke ATS.TR.255 ili kada se u blizini aerodroma može primijeniti smanjenje minimalnog razdvajanja, jedinica kontrole zračnog prometa osigurava razdvajanje na barem jedan od sljedećih načina:

- (1) vertikalnim razdvajanjem, koje se postiže dodjeljivanjem različitih razina odabranih iz tablice putnih razina iz Dodatka 3. Prilogu Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012, osim što se korelacija razina i putanja koja je propisana u Dodatku ne primjenjuje ako je drukčije navedeno u odgovarajućim zbornicima zrakoplovnih informacija ili u odobrenjima kontrole zračnog prometa. Minimalno vertikalno razdvajanje iznosi nominalno 300 m (1 000 stopa) do i uključivo FL 410 te nominalno 600 m (2 000 stopa) iznad te razine. Informacije o geometrijskoj visini ne smiju se upotrebljavati za određivanje vertikalnog razdvajanja;

▼ **M1**

- (2) horizontalnim razdvajanjem, koje se postiže na jedan od sljedećih načina:
- i. uzdužnim razdvajanjem, održavanjem razmaka između zrakoplova koji lete duž iste, unakrsne ili recipročne putanje, izraženim u obliku vremena ili udaljenosti;
 - ii. bočnim razdvajanjem, održavanjem zrakoplova na različitim rutama ili u različitim geografskim područjima.
- (d) Kada kontrolor zračnog prometa uvidi da se vrsta razdvajanja ili minimum koji se primjenjuje za razdvajanje dvaju zrakoplova ne može održavati, kontrolor zračnog prometa uspostavlja drugu vrstu razdvajanja ili drugi minimum prije trenutka kršenja trenutnog minimuma razdvajanja.

ATS.TR.215 Odabir minimuma razdvajanja i obavješćivanje o njemu za svrhe primjene točke ATS.TR.210 podtočke (c)

- (a) Minimalna razdvajanja za svrhe primjene unutar određenog dijela zračnog prostora odabire pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu odgovoran za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu, a odobrava odgovorno nadležno tijelo.
- (b) Za promet koji prelazi iz jednog zračnog prostora u drugi susjedni te za rute koje su bliže zajedničkoj granici susjednih zračnih prostora nego što su minimalna razdvajanja koja su primjenjiva u tim okolnostima, minimalna razdvajanja odabiru se savjetovanjem s pružateljima operativnih usluga u zračnom prometu koji su odgovorni za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu u susjednim zračnim prostorima.
- (c) O pojedinostima odabranih minimalnih razdvajanja i područjima njihove primjene obavješćuju se:
- (1) odgovarajuće jedinice operativnih usluga u zračnom prometu;
 - (2) piloti i operatori zrakoplova preko zbornika zrakoplovnih informacija, ako se razdvajanje temelji na određenim navigacijskim sredstvima ili određenim navigacijskim tehnikama koje koriste zrakoplovi.

ATS.TR.220 Primjena razdvajanja vrtložne turbulencije

- (a) Jedinice kontrole zračnog prometa primjenjuju minimume razdvajanja vrtložne turbulencije na zrakoplove u fazama prilaženja i uzlijetanja u svim sljedećim situacijama:
- (1) zrakoplov leti izravno iza drugog zrakoplova na istoj apsolutnoj visini ili manje od 300 m (1 000 stopa) ispod njega;
 - (2) oba se zrakoplova koriste istom uzletno-sletnom stazom ili paralelnim uzletno-sletnim stazama međusobno udaljenima manje od 760 m (2 500 stopa);
 - (3) zrakoplov siječe (krosira) putanju drugog zrakoplova iza njega na istoj apsolutnoj visini ili manje od 300 m (1 000 stopa) ispod njega.
- (b) Podtočka (a) ne primjenjuje se na VFR letove u dolasku ni na IFR letove u dolasku koji primjenjuju vizualni prilaz kad je zrakoplov prijavio da vidjeti zrakoplov ispred sebe i dobio je uputu da prati i sam održava razdvajanje od tog zrakoplova. U takvim slučajevima jedinica kontrole zračnog prometa izdaje upozorenje na vrtložne turbulencije.

ATS.TR.225 Odgovornost za kontrolu

- (a) Kontrolirani let ne može biti istodobno pod kontrolom više od jedne jedinice kontrole zračnog prometa.

▼ M1

- (b) Odgovornost za kontrolu svih zrakoplova koji operiraju unutar određenog bloka zračnog prostora ima samo jedna jedinica kontrole zračnog prometa. Međutim, kontrola određenog zrakoplova ili skupine zrakoplova može biti delegirana drugim jedinicama kontrole zračnog prometa pod uvjetom da je zajamčena koordinacija svih relevantnih jedinica kontrole zračnog prometa.

ATS.TR.230 Prijenos odgovornosti za kontrolu

- (a) Mjesto ili vrijeme prijensa

Odgovornost za kontrolu zrakoplova prenosi se s jedne jedinice kontrole zračnog prometa na drugu kako slijedi:

- (1) između dvije jedinice koje pružaju uslugu oblasne kontrole

odgovornost za kontrolu zrakoplova prenosi se s jedinice koja pruža uslugu oblasne kontrole u kontroliranom području na jedinicu koja pruža uslugu oblasne kontrole u susjednom kontroliranom području u trenutku prelaženja međusobne granice kontroliranih područja kako procijeni centar oblasne kontrole koji ima kontrolu nad zrakoplovom ili na nekoj drugoj točki ili u drugom trenutku u skladu s dogovorom dotične dvije jedinice.

- (2) između jedinice koja pruža uslugu oblasne kontrole i jedinice koja pruža uslugu prilazne kontrole ili između dviju jedinica koje pružaju uslugu prilazne kontrole

odgovornost za kontrolu zrakoplova prenosi se s jedne jedinice na drugu i obratno na točki ili u trenutku koje su dogovorile dotične dvije jedinice.

- (3) između jedinice koja pruža uslugu prilazne kontrole i aerodromskog kontrolnog tornja

- i. za zrakoplove u dolasku – odgovornost za kontrolu zrakoplova u dolasku prenosi se, kako je navedeno u pisanom sporazumu i operativnim priručnicima, ovisno što je odgovarajuće, od jedinice koja pruža uslugu prilazne kontrole na aerodromski kontrolni toranj kada je zrakoplov u bilo kojoj od sljedećih situacija:

- (A) u blizini aerodroma, i:

- (a) smatra se da će se prilaženje i slijetanje dovršiti pomoću vizualnih referenci u odnosu na tlo, ili

- (b) stigao je do mjesta gdje su neometani VMC;

- (B) nalazi se na predviđenoj točki ili razini;

- (C) sletio je.

- ii. za zrakoplove u odlasku – odgovornost za zrakoplov u odlasku prenosi se, kako je navedeno u pisanom sporazumu i operativnim priručnicima, ovisno što je odgovarajuće, od aerodromskog kontrolnog tornja na jedinicu koja pruža usluge prilazne kontrole:

- (A) kada prevladavaju VMC u blizini aerodroma;

- (a) prije trenutka kada zrakoplov napusti blizinu aerodroma, ili

- (b) prije nego što zrakoplov uđe u područje instrumentalnih meteoroloških uvjeta (IMC), ili

- (c) na predviđenoj točki ili razini;

▼ **M1**

(B) kada IMC prevladavaju na aerodromu:

- (a) odmah nakon što se zrakoplov odvoji od tla, ili
- (b) na predviđenoj točki ili razini.

(4) između sektora kontrole ili pozicija unutar iste jedinice kontrole zračnog prometa

odgovornost za kontrolu zrakoplova prenosi se s jedne pozicije ili sektora kontrole na drugu poziciju ili sektor kontrole unutar iste jedinice kontrole zračnog prometa na točki, razini ili u trenutku koji su navedeni u uputama jedinice operativnih usluga u zračnom prometu.

(b) Koordinacija prijenosa

- (1) Odgovornost za kontrolu zrakoplova ne prenosi se s jedne jedinice kontrole zračnog prometa na drugu bez pristanka jedinice kontrole koja prihvaća zrakoplov, a taj pristanak se dobiva u skladu s podpodtočkama 2., 3., 4. i 5.
- (2) Jedinica kontrole koja predaje zrakoplov dojavljuje jedinici kontrole koja prihvaća zrakoplov odgovarajuće dijelove aktualnog plana leta i sve kontrolne informacije koje su bitne za zatraženi prijenos.
- (3) Ako se prijenos kontrole treba obaviti korištenjem nadzornih sustava ATS-a, kontrolne informacije bitne za prijenos moraju uključivati informacije o poziciji i, ako se zatraži, putanji i brzini zrakoplova, kako su ih zabilježili nadzorni sustavi ATS neposredno prije prijenosa.
- (4) Ako se prijenos kontrole treba obaviti korištenjem ADS-C podataka, kontrolne informacije bitne za prijenos moraju uključivati četverodimenzionalnu poziciju i ostale informacije koje su potrebne.
- (5) Jedinica kontrole koja prihvaća zrakoplov:
 - i. navodi svoju sposobnost za prihvaćanje kontrole nad zrakoplovom pod uvjetima koje je specificirala jedinica kontrole koja predaje zrakoplov, osim ako je prethodnim sporazumom između tih dviju jedinica dogovoreno da nepostojanje takvog navoda podrazumijeva prihvaćanje specificiranih uvjeta, ili navodi potrebne promjene tih uvjeta;
 - ii. navodi sve druge informacije ili odobrenje za sljedeći dio leta, koje zahtijeva da zrakoplov ima u vrijeme prijenosa.
- (6) Osim ako je drukčije navedeno u sporazumu između dvije predmetne jedinice kontrole, jedinica kontrole koja prihvaća zrakoplov ne obavješćuje jedinicu kontrole koja predaje zrakoplov da je uspostavila dvosmjernu govornu komunikaciju ili komunikaciju preko podatkovne veze ili oboje s predmetnim zrakoplovom i preuzela kontrolu nad njim.
- (7) Za koordinaciju između sektora ili jedinica operativnih usluga u zračnom prometu ili oboje upotrebljava se standardizirana frazeologija. Govorni se jezik upotrebljava samo kada standardizirana frazeologija ne može poslužiti za prijenos planirane poruke.

ATS.TR.235 Odobrenja ATC-a

- (a) Odobrenja ATC-a temelje se isključivo na zahtjevima za osiguravanje usluge kontrole zračnog prometa.
 - (1) Odobrenja se izdaju isključivo za ubrzavanje (požurivanje) i razdvajanje zračnog prometa i temelje se na poznatim prometnim uvjetima koji utječu na sigurnost operacija zrakoplova. Takvi prometni uvjeti obuhvaćaju ne samo zrakoplove u zraku i na manevarskoj površini koju se kontrolira nego i sav promet vozila te druge prepreke koje nisu trajno sagrađene na manevarskoj površini koja se koristi.

▼ **M1**

- (2) Jedinice kontrole zračnog prometa izdaju odobrenja ATC-a koja su potrebna kako bi se spriječili sudari te ubrzao i održavao uredan protok zračnog prometa.
- (3) Odobrenja ATC-a moraju se izdavati dovoljno rano kako bi se osiguralo da se pošalju zrakoplovu na vrijeme da ih može poštovati.
- (4) Kada zapovjednik zrakoplova obavijesti jedinicu kontrole zračnog prometa da odobrenje ATC-a nije zadovoljavajuće, jedinica kontrole zračnog prometa izdaje izmijenjeno odobrenje ako je to moguće.
- (5) Pri vektoriranju ili dodjeljivanju izravnih ruta koje nisu uključene u plan leta pri čemu IFR let više ne slijedi objavljenu rutu ATS-a ili instrumentalnu proceduru, kontrolor zračnog prometa koji pruža uslugu nadzora sustavom ATS-a izdaje odobrenja tako da se propisano nadvisivanje prepreka poštuje sve dok zrakoplov ne dostigne točku gdje se pilot vraća na rutu iz plana leta ili se vrati na objavljenu rutu ATS-a ili na instrumentalnu proceduru.

(b) Sadržaj odobrenja

U odobrenju ATC-a mora se navesti:

- (1) identifikacija zrakoplova kako je navedena u planu leta;
 - (2) granica valjanosti odobrenja;
 - (3) ruta leta:
 - i. u odobrenju se mora detaljno opisati ruta leta svaki put kada se to smatra potrebnim;
 - ii. fraza „odobrena planirana ruta leta” („*cleared flight planned route*”) ne smije se koristiti kada se daje ponovno odobrenje;
 - (4) razina ili razine leta za cijelu rutu ili njezin dio, te prema potrebi promjene razina;
 - (5) sve potrebne upute ili informacije o drugim pitanjima, kao što su slot odlaska u okviru ATFM-a ako je primjenjivo, manevri prilaženja ili odleta, komunikacije i vrijeme isteka odobrenja.
- (c) Kako bi se olakšala isporuka elemenata iz podtočke (b), pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu procjenjuje potrebu za uspostavljanjem standardnih odlaznih i dolaznih ruta i povezanih postupaka kako bi se olakšalo:
- (1) siguran, uredan i brz protok zračnog prometa;
 - (2) opis rute i postupaka u odobrenjima ATC-a.
- (d) Odobrenja za transonični let

- (1) Odobrenje ATC-a za transoničnu fazu ubrzanja nadzvučnog leta vrijedi najmanje do završetka te faze.
- (2) Odobrenjem ATC-a za smanjenje brzine i snižavanje zrakoplova s nadzvučnog krstarenja na podzvučni let nastoji se omogućiti neprekinuto snižavanje, i to barem tijekom transonične faze.

▼ **M1**

(e) Promjene u odobrenju s obzirom na rutu ili razinu

- (1) Kada se izdaje odobrenje kojim se obuhvaća tražena promjena rute ili razine, ono mora sadržavati točnu vrstu promjene.
- (2) Kada prometni uvjeti ne dopuštaju odobrenje tražene promjene, mora se upotrebljavati riječ „UNABLE” (nije moguće). Kada je to opravdano zbog okolnosti, nudi se alternativna ruta ili razina.

(f) Uvjetna odobrenja

Uvjetne fraze, kao što je „*behind landing aircraft*” (iza zrakoplova koji slijeće) ili „*after departing aircraft*” (nakon zrakoplova u odlasku), ne smiju se upotrebljavati za kretanja koja utječu na aktivnu uzletno-sletnu stazu ili aktivne uzletno-sletne staze, osim ako odgovarajući kontrolor zračnog prometa i pilot vide taj zrakoplov ili ta vozila. Zrakoplov ili vozilo koji uzrokuju uvjet zbog kojeg je izdano uvjetno odobrenje je prvi zrakoplov ili vozilo koji prolaze ispred drugog predmetnog zrakoplova koji je dobio uvjetno odobrenje. U svim slučajevima, uvjetno odobrenje mora se dati sljedećim redom i sastoji se od:

- (1) pozivnog znaka;
- (2) uvjeta;
- (3) odobrenja;
- (4) kratkog ponavljanja uvjeta.

(g) Ponavljanje odobrenja, uputa i sigurnosnih informacija

- (1) Kontrolor zračnog prometa mora slušati ponavljanje dijelova uputa i odobrenja ATC-a koja se odnose na sigurnost kako je određeno u točki SERA.8015 podtočki (e) podpodtočkama 1. i 2. Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012 kako bi procijenio da je letačka posada ispravno razumjela odobrenje ili uputu ili oboje i mora odmah reagirati kako bi ispravio netočnosti koje uoči u ponovljenoj poruci.
- (2) Govorno ponavljanje CPDLC poruka se ne zahtijeva, osim ako pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu odredi drukčije.

(h) Usklađivanje odobrenja

Odobrenje ATC-a usklađuje se između jedinica kontrole zračnog prometa kako bi obuhvatilo cijelu rutu zrakoplova ili određeni dio te rute kako slijedi.

- (1) Zrakoplov dobiva odobrenje za cijelu rutu do aerodroma prvog predviđenog slijetanja u bilo kojoj od sljedećih situacija:
 - i. ako je prije odlaska bilo moguće uskladiti odobrenje između svih jedinica pod čiju će kontrolu zrakoplov doći;
 - ii. ako postoji razumno jamstvo da će biti izvršeno prethodno usklađivanje među jedinicama pod čiju će kontrolu zrakoplov naknadno doći.
- (2) Ako usklađivanje iz podpodtočke 1. nije postignuto ili nije predviđeno, zrakoplov dobiva odobrenje samo do točke do koje je usklađivanje razumno zajamčeno; prije dolaska do te točke ili na toj točki zrakoplov dobiva daljnje odobrenje, pri čemu se prema potrebi izdaju upute za čekanje.

▼ M1

- (3) Ako tako odredi jedinica operativnih usluga u zračnom prometu, zrakoplov mora uspostaviti vezu sa sljedećom jedinicom kontrole zračnog prometa radi dobivanja naknadnog odobrenja prije točke prijenosa kontrole.
- i. Pri dobivanju naknadnog odobrenja zrakoplov mora održavati neophodnu dvosmjernu komunikaciju s jedinicom kontrole zračnog prometa pod čijom je kontrolom u tom trenutku.
 - ii. Odobrenje izdano kao naknadno odobrenje, za pilota mora biti jasno prepoznatljivo kao takvo.
 - iii. Ako nisu usklađena, naknadna odobrenja ne smiju utjecati na prvobitni profil leta zrakoplova u bilo kojem zračnom prostoru, osim u zračnom prostoru jedinice kontrole zračnog prometa koja je odgovorna za izdavanje naknadnog odobrenja.
- (4) Ako zrakoplov namjerava uzletjeti s aerodroma u kontroliranom području i ući u drugo kontrolirano područje u razdoblju od trideset minuta, ili u drugom vremenskom razdoblju koje je određeno dogovorom među dotičnim centrima oblasne kontrole, usklađivanje sa sljedećim centrom oblasne kontrole obavlja se prije izdavanja odobrenja za odlazak.
- (5) Ako zrakoplov namjerava napustiti kontrolirano područje radi leta izvan kontroliranog zračnog prostora, te nakon toga ponovno ući u isto ili drugo kontrolirano područje, može se izdati odobrenje od točke odlaska do aerodroma prvog predviđenog slijetanja. Takvo odobrenje ili njegove izmjene primjenjuju se samo na one dijelove leta koji se izvode u kontroliranom zračnom prostoru.

▼ M3**ATS.TR.237 Dinamička rekonfiguracija U-space zračnog prostora**

Jedinice kontrole zračnog prometa:

- (a) privremeno ograničuju područje unutar određenog U-space zračnog prostora na kojem se mogu izvoditi operacije UAS-ova kako bi se ostavilo prostora za kratkoročne promjene u potražnji u prometu s posadom prilagodbom lateralnih i vertikalnih granica U-space zračnog prostora;
- (b) osiguravaju da relevantni pružatelji U-space usluga i, ako je primjenjivo, jedinstveni pružatelji zajedničkih usluga informiranja, budu pravodobno i djelotvorno obaviješteni o aktivaciji, deaktivaciji i privremenim ograničenjima određenog U-space zračnog prostora.

▼ M1**ATS.TR.240 Kontrola osoba i vozila na kontroliranim aerodromima**

- (a) Kretanje osoba i vozila, uključujući i vuču zrakoplova, na manevarskoj površini aerodroma kontrolira aerodromski kontrolni toranj prema potrebi kako bi se spriječila opasnost za njih i za zrakoplove koji slijeću, voze po tlu ili uzlijeću.
- (b) U uvjetima kada se primjenjuju postupci pri smanjenoj vidljivosti:
 - (1) kretanje osoba i vozila na manevarskoj površini aerodroma mora biti ograničeno na neophodni minimum, a posebna pozornost mora biti usmjerena na zahtjeve za zaštitu osjetljivih i kritičnih područja radio-navigacijskih sredstava;
 - (2) podložno odredbama podtočke (c), metodu ili metode za razdvajanje vozila i zrakoplova u vožnji određuje pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu, a odobrava ih nadležno tijelo uzimajući u obzir raspoloživa sredstva;

▼ **M1**

- (3) ako se na istoj uzletno-sletnoj stazi stalno izvode kombinirane precizne instrumentalne operacije ILS i MLS kategorije II ili kategorije III, moraju se zaštititi restriktivnija kritična i osjetljiva područja sustava ILS i MLS.
- (c) Vozilima hitnih službi koja pritiječu u pomoć zrakoplovu u nevolji osigurava se prednost pred svim ostalim vozilima na tlu.
- (d) Podložno odredbama iz podtočke (c), vozila na manevarskoj površini moraju poštovati sljedeća pravila:
 - (1) vozila i vozila koja vuku zrakoplov daju prednost zrakoplovima koji slijeću, uzlijeću ili voze po tlu;
 - (2) vozila daju prednost drugim vozilima koja vuku zrakoplov;
 - (3) vozila daju prednost drugim vozilima u skladu s uputama jedinice operativnih usluga u zračnom prometu;
 - (4) neovisno o odredbama iz podpodtočaka 1., 2. i 3. vozila i vozila koja vuku zrakoplov moraju se pridržavati uputa koje izdaje aerodromski kontrolni toranj.

ATS.TR.245 Upotreba opreme za nadzor kretanja po površini na aerodromima

Ako se smatra neophodnim, u slučaju da manevarska površina ili njezin dio nije vidljiv okom, ili radi dopune vizualnom promatranju, jedinica operativnih usluga u zračnom prometu upotrebljava napredne sustave za vođenje i nadzor prometa na tlu (A-SMGCS) ili drugu odgovarajuću opremu kako bi:

- (a) nadzirali kretanje zrakoplova i vozila na manevarskoj površini;
- (b) pružali informacije za usmjeravanje pilotima i vozačima vozila prema potrebi;
- (c) pružali savjete i pomoć radi sigurnog i učinkovitog kretanja zrakoplova i vozila po manevarskoj površini.

ATS.TR.250 Informacije o bitnom prometu i bitnom lokalnom prometu

- (a) Informacije o bitnom lokalnom prometu pružaju se kontroliranim letovima na koje se one odnose uvijek kad su jedni drugima bitan promet.
- (b) Informacije o bitnom prometu koje su poznate kontroloru zračnog prometa daju se bez odlaganja zrakoplovima u odlasku i dolasku na koje se one odnose.

ATS.TR.255 Operacije na paralelnim ili skoro paralelnim uzletno-sletnim stazama

Kada se provode neovisne ili ovisne operacije na instrumentalnom prilazu ili odlasku s paralelnih ili skoro paralelnih uzletno-sletnih staza, pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu mora uspostaviti postupke, odobrene od strane nadležnog tijela.

ATS.TR.260 Odabir uzletno-sletne staze u uporabi

Aerodromski kontrolni toranj odabire uzletno-sletnu stazu u uporabi za uzlijetanje i slijetanje zrakoplova uzimajući u obzir brzinu i smjer prizemnog vjetra te druge relevantne čimbenike uključujući:

- (a) konfiguraciju uzletno-sletne staze;
- (b) meteorološke uvjete;
- (c) postupke instrumentalnog prilaza;
- (d) raspoloživa sredstva za pomoć pri prilaženju i slijetanju;
- (e) aerodromske prometne krugove i uvjete zračnog prometa;
- (f) duljinu uzletno-sletne staze ili uzletno-sletnih staza;
- (g) ostale faktore koji su navedeni u lokalnim uputama.

▼ M1**ATS.TR.265 Kontrola aerodromskog prometa na tlu u uvjetima niske vidljivosti**

- (a) Ako je potrebno da se promet odvija na manevarskoj površini u uvjetima vidljivosti koji onemogućuju aerodromskom kontrolnom tornju da primjenjuje vizualno razdvajanje među zrakoplovima i među zrakoplovima i vozilima, primjenjuje se sljedeće:
- (1) na križanju staza za vožnju zrakoplov ili vozilo na stazi za vožnju ne smije se približiti drugoj stazi za vožnju bliže od granice pozicije za čekanje koja je definirana međupozicijama za čekanje, zaustavnom prečkom ili oznakom križanja staza za vožnju, u skladu s primjenjivim specifikacijama konstrukcije aerodroma;
 - (2) metoda uzdužnog razdvajanja na stazama za vožnju mora biti ona koju je za konkretni aerodrom specificirao pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu i odobrilo nadležno tijelo, uzimajući u obzir karakteristike dostupnih sredstava za nadzor i kontrolu prometa na tlu, složenost tlocrta aerodroma i karakteristike zrakoplova koji se tim aerodromom služe.
- (b) Postupci koji su primjenjivi za početak i nastavak operacija pri smanjenoj vidljivosti utvrđuju se u skladu s točkom ATS.OR.110 i odobrava ih nadležno tijelo.

ATS.TR.270 Odobrenje specijalnih letova VFR

- (a) Obavljanje specijalnih letova VFR može se dozvoliti u kontroliranoj zoni podložno odobrenju ATC-a. Osim kada nadležno tijelo izda dozvolu za helikoptere u posebnim slučajevima kao što su, među ostalim, policijske operacije i medicinske operacije, operacije traganja i spašavanja i vatrogasni letovi, primjenjuju se sljedeći dodatni uvjeti:
- (1) takvi specijalni letovi VFR smiju se provoditi samo danju, osim ako je nadležno tijelo odobrilo drukčije;
 - (2) pilot mora:
 - i. biti izvan oblaka i vidjeti površinu;
 - ii. imati vidljivost u letu najmanje 1 500 m ili za helikoptere najmanje 800 m;
 - iii. letjeti brzinom od najviše 140 čvorova IAS kako bi se omogućilo pravodobno uočavanje ostalog prometa i mogućih prepreka te izbjeglo sudar;
 - (3) jedinica kontrole zračnog prometa ne smije izdati odobrenje za specijalni VFR let zrakoplovu za uzlijetanje s aerodroma unutar kontroliranog područja ni slijetanje na takav aerodrom, ili ulaz u aerodromsku prometnu zonu ili aerodromski prometni krug kada su prijavljeni meteorološki uvjeti na tom aerodromu ispod sljedećih minimuma:
 - i. vidljivost pri tlu manja je od 1 500 m ili, za helikoptere, manja od 800 m;
 - ii. baza oblaka je ispod 180 m (600 stopa).
- (b) Sa zahtjevima za takvo odobrenje jedinica kontrole zračnog prometa postupna pojedinačnoj bazi.

▼ M1**ODJELJAK 3. – USLUGA LETNIH INFORMACIJA****ATS.TR.300 Primjena**

- (a) Odgovarajuće jedinice operativnih usluga u zračnom prometu pružaju uslugu letnih informacija svim zrakoplovima na koje bi te informacije mogle utjecati i koji su u bilo kojoj od sljedećih situacija:
- (1) pruža im se usluga kontrole zračnog prometa;
 - (2) zbog drugih su razloga poznati odgovarajućim jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu.
- (b) Ako jedinice operativnih usluga u zračnom prometu osiguravaju i uslugu letnih informacija i uslugu kontrole zračnog prometa, pružanje usluge kontrole zračnog prometa ima prednost pred pružanjem usluge letnih informacija uvijek kada je to potrebno za pružanje usluge kontrole zračnog prometa.
- (c) Pružatelj usluga letnih informacija uspostavlja mehanizme za:
- (1) snimanje i slanje informacija o napretku letova;
 - (2) koordinaciju i prijenos odgovornosti za pružanje usluge letnih informacija.

ATS.TR.305 Opseg usluge letnih informacija

- (a) Usluga letnih informacija uključuje pružanje odgovarajućih:
- (1) informacija SIGMET i AIRMET;
 - (2) informacija o vulkanskoj aktivnosti prije erupcije, o vulkanskim erupcijama i o oblacima vulkanskog pepela;
 - (3) informacija o ispuštanju radioaktivnih tvari ili otrovnih kemikalija u atmosferu;
 - (4) informacija o promjenama u pogledu dostupnosti radionavigacijskih usluga;
 - (5) informacija o promjenama uvjeta na aerodromima i pripadajućim objektima, uključujući informacije o stanju na aerodromskim operativnim površinama kada su pod snijegom, ledom ili vodom određene dubine;
 - (6) informacija o slobodnim balonima bez posade;
 - (7) informacija o abnormalnoj konfiguraciji i stanju zrakoplova;
 - (8) svih drugih informacija koje bi mogle utjecati na sigurnost.
- (b) Usluga letnih informacija koje se pružaju zrakoplovima uključuje, osim informacija iz podtočke (a), pružanje sljedećih informacija:
- (1) izvješće o vremenskim uvjetima ili vremenska prognoza za aerodrom odlaska i odredišta te alternativni aerodrom;
 - (2) opasnosti od sudara za zrakoplove koji lete u zračnom prostoru klase C, D, E, F i G;
 - (3) za let iznad vodenih površina, koliko je moguće i ako to zahtijeva pilot, sve dostupne informacije, kao što je pozivni znak, pozicija, pravi kurs, brzina itd. površinskih plovila u tom području;

▼ **M1**

- (4) poruke, uključujući odobrenja, dobivene od ostalih jedinica operativnih usluga u zračnom prometu, koje treba prosljediti tom zrakoplovu.
- (c) AFIS poruke koji se šalju zrakoplovima uključuju, osim relevantnih informacija iz podtočaka (a) i (b), pružanje informacija o:
 - (1) opasnostima od sudara sa zrakoplovima, vozilima i osobama koji su prisutni na manevarskoj površini;
 - (2) uzletno-sletnoj stazi u uporabi.
- (d) Jedinice operativnih usluga u zračnom prometu šalju, što je prije moguće, posebna i nerutinska izvješća iz zraka:
 - (1) drugim zrakoplovima kojima te informacije mogu trebati;
 - (2) pridruženoj službi meteorološkog bdjenja u skladu s Dodatkom 5. Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012;
 - (3) drugim jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu kojima te informacije mogu trebati.

Slanje poruka zrakoplovima ponavlja se na određenoj frekvenciji i nastavlja se u vremenskom razdoblju koje određuje dotična jedinica operativnih usluga u zračnom prometu.
- (e) Usluga letnih informacija koja se osigurava VFR letovima uključuje, osim informacija iz podtočke (a), pružanje raspoloživih informacija o prometnim i vremenskim uvjetima duž rute leta koji bi mogli onemogućiti letenje prema pravilima vizualnog letenja.
- (f) Ako tako propiše nadležno tijelo, jedinica AFIS-a upravlja kretanjem vozila i osoba na manevarskoj površini u skladu sa skupom ili podskupom odredaba iz točke ATS.TR.240.

ATS.TR.310 Automatsko govorno radiodifuzijsko emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (Voice-ATIS)

- (a) Automatsko govorno radiodifuzijsko emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (Voice-ATIS) pruža se na aerodromima gdje postoji potreba za smanjivanjem komunikacijskog opterećenja VHF komunikacijskih kanala zrak-zemlja operativnih usluga u zračnom prometu. Ako se pruža, sastoji se od jednog od sljedećeg:
 - (1) jedno radiodifuzijsko emitiranje služi zrakoplovima u dolasku;
 - (2) jedno radiodifuzijsko emitiranje služi zrakoplovima u odlasku;
 - (3) jedno radiodifuzijsko emitiranje služi zrakoplovima u dolasku i zrakoplovima u odlasku;
 - (4) dva radiodifuzijska emitiranja, od kojih jedno služi zrakoplovima u dolasku, a drugo zrakoplovima u odlasku, na aerodromima na kojima bi trajanje radiodifuzijskog emitiranja koje služi i zrakoplovima u dolasku i zrakoplovima u odlasku bilo predugo.
- (b) Za Voice-ATIS radiodifuzijsko emitiranje koristi se, kad god je to moguće, zasebna VHF frekvencija. Ako zasebna VHF frekvencija nije na raspolaganju, odašiljanje se može obavljati na govornom kanalu ili kanalima najprimjerenijeg sredstva za terminalnu navigaciju ili najprimjerenijih sredstava za terminalnu navigaciju, po mogućnosti VOR, pod uvjetom da su domet i jasnoća prikladni i da je identifikacija navigacijskog sredstva sekvencirana s radiodifuzijskim emitiranjem tako da to emitiranje nije ometeno.
- (c) Voice-ATIS se ne emitira na govornom kanalu ILS-a.
- (d) Kad god se pruža Voice-ATIS, emisija mora biti kontinuirana i repetitivna.

▼ **M1**

- (e) S informacijama iz aktualne radiodifuzijske emisije mora se odmah upoznati jedinica operativnih usluga u zračnom prometu odnosno jedinice operativnih usluga u zračnom prometu, uključujući slanje zrakoplovima informacija koje se odnose na prilaz, slijetanje i uzlijetanje kad god tu poruku nije pripremila ta jedinica ili te jedinice.
- (f) Radiodifuzijske emisije Voice-ATIS koje se pružaju na određenim aerodromima namijenjene za usluge međunarodnog zračnog prometa moraju biti barem na engleskom jeziku.

ATS.TR.315 Automatsko podatkovno emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (D-ATIS)

- (a) Ako D-ATIS nadopunjava postojeću dostupnu uslugu Voice-ATIS, sadržaj i format informacija moraju biti identični primjenjivoj emisiji Voice-ATIS-a. Ako su uključene meteorološke informacije u realnom vremenu, ali podaci ostaju unutar parametara značajne promjene iz točke MET.TR.200 podtočaka (e) i (f) Priloga V., sadržaj, za svrhe održavanja iste oznake, smatra se identičnim.
- (b) Ako D-ATIS nadopunjuje postojeću dostupnu uslugu Voice-ATIS i ATIS je potrebno ažurirati, Voice-ATIS i D-ATIS se ažuriraju istodobno.

ATS.TR.320 Automatsko emitiranje informacija za slijetanje i uzlijetanje (govorno i/ili podatkovnom vezom)

- (a) Kad god se pruža Voice-ATIS ili D-ATIS ili oboje:
 - (1) informacija koja se šalje odnosi se na jedan aerodrom;
 - (2) informacija koja se šalje mora se odmah ažurirati ako dođe do znatne promjene;
 - (3) za pripremu i širenje poruke ATIS odgovoran je pružatelj operativnih usluga u zračnom prometu;
 - (4) pojedinačne poruke ATIS identificiraju se oznakom u obliku slova abecede za sricanje u skladu s točkom SERA.14020 Priloga Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012. Porukama ATIS koje su u slijedu oznake se dodjeljuju abecednim redom;
 - (5) nakon uspostavljanja komunikacije s jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu koja pruža uslugu prilazne kontrole, aerodromskim kontrolnim tornjem ili jedinicom AFIS-a, ovisno što je odgovarajuće, zrakoplov potvrđuje da je primio informacije;
 - (6) kada odgovara na poruku iz podpodtočke 5. ili, u slučaju zrakoplova u dolasku, u vrijeme koje propiše nadležno tijelo, odgovarajuća jedinica operativnih usluga u zračnom prometu dostavlja zrakoplovu aktualne postavke visinomjera;
 - (7) meteorološke informacije se očitavaju iz lokalnog rutinskog izvješća ili lokalnog posebnog izvješća.
- (b) Kada zbog brzih promjena meteoroloških uvjeta nije preporučljivo uključiti meteorološke informacije iz podtočke (a) podpodtočke 7. u ATIS, u porukama ATIS navodi se da će se relevantne meteorološke informacije dati pri početnom kontaktu s odgovarajućom jedinicom operativnih usluga u zračnom prometu.
- (c) Informacije sadržane u aktualnoj poruci ATIS, čiji je primitak potvrdio dotični zrakoplov, ne treba uključiti u izravni poziv zrakoplovu, osim podataka za podešavanje visinomjera, koji se osiguravaju u skladu s podtočkom (a).

▼ M1

(d) Ako zrakoplov potvrdi primitak poruke ATIS koja više nije aktualna, jedinica operativnih usluga u zračnom prometu bez odlaganja poduzima jedno od sljedećeg:

- (1) prosljeđuje zrakoplovu sve elemente informacije koje treba ažurirati;
- (2) daje uputu zrakoplovu da dobije aktualnu ATIS informaciju.

ATS.TR.325 Obavijesti VOLMET i obavijesti D-VOLMET

Obavijesti VOLMET na HF ili VHF frekvenciji ili usluga D-VOLMET ili sve navedeno, emitiraju se ako to propiše nadležno tijelo, upotrebom standardne radiotelefonske frazeologije.

*ODJELJAK 4. – USLUGA UZBUNJIVANJA***ATS.TR.400 Primjena**

(a) Uslugu uzbuñivanja osiguravaju jedinice operativnih usluga u zračnom prometu:

- (1) svim zrakoplovima kojima se pruža usluga kontrole zračnog prometa;
- (2) po mogućnosti svim drugim zrakoplovima koji su predali plan leta ili su zbog drugih razloga poznati službama zračnog prometa;
- (3) svakom zrakoplovu za koji se zna ili vjeruje da je predmet nezakonitog ometanja.

(b) Centri letnih informacija ili centri oblasne kontrole služe kao centralna točka za prikupljanje svih informacija koje su relevantne za zrakoplove u nuždi koji lete unutar predmetnog područja letnih informacija ili kontroliranog područja i za prosljeđivanje takvih informacija odgovarajućem koordinacijskom centru potrage i spašavanja.

(c) U slučaju da je zrakoplov u nuždi dok je pod kontrolom aerodromskog kontrolnog tornja ili jedinice prilazne kontrole ili je u kontaktu s jedinicom AFIS-a, te jedinice moraju odmah obavijestiti odgovorni centar letnih informacija ili centar oblasne kontrole zračnog prometa, a oni tada obavješćuju koordinacijski centar potrage i spašavanja, s tim da obavješćivanje centra oblasne kontrole, centra letnih informacija ili koordinacijskog centra potrage i spašavanja nije potrebno ako je opasnost takve prirode da je obavješćivanje suvišno.

(d) Bez obzira na to, aerodromski kontrolni toranj ili odgovorna jedinica prilazne kontrole ili relevantna jedinica AFIS-a moraju najprije uzbuniti i poduzeti druge potrebne korake kako bi pokrenuli sve odgovarajuće lokalne organizacije za spašavanje i hitne slučajeve koje mogu pružiti hitnu pomoć koja je potrebna, u skladu s lokalnim uputama, kad god se dogodi bilo koja od sljedećih situacija:

- (1) zrakoplovna nesreća se dogodila na aerodromu ili u blizini aerodroma;
- (2) dobivene su informacije da bi sigurnost zrakoplova koji je pod nadležnošću aerodromskog kontrolnog tornja ili jedinice AFIS-a ili će doći u to područje mogla biti ili jest ugrožena;
- (3) letačka posada to zatraži;
- (4) ako se smatra potrebnim ili poželjnim ili je to potrebno zbog hitnosti situacije.

▼ M1**ATS.TR.405 Obavješćivanje koordinacijskih centara potrage i spašavanja**

(a) Ne dovodeći u pitanje preporučljivost takvog obavješćivanja zbog drugih okolnosti, jedinice operativnih usluga u zračnom prometu moraju, osim kako je propisano u točki ATS.TR.420 podtočki (a), odmah obavijestiti koordinacijske centre potrage i spašavanja kada se za zrakoplov smatra da je u nuždi u skladu sa sljedećim:

(1) faza neizvjesnosti kada je prisutna bilo koja od sljedećih situacija:

- i. od zrakoplova nije zaprimljena nikakva obavijest tijekom razdoblja od 30 minuta nakon trenutka kada je obavijest trebala biti primljena, ili od trenutka prvog bezuspješnog pokušaja da se uspostavi komunikacija s takvim zrakoplovom, što god je od to dvoje ranije;
- ii. zrakoplov nije stigao u razdoblju od 30 minuta od predviđenog vremena dolaska koje je posljednje najavljeno jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu ili su ga one procijenile, što god je od to dvoje kasnije.

Faza neizvjesnosti se ne primjenjuje kada nema sumnje u pogledu sigurnosti zrakoplova i osoba u njemu.

(2) faza uzbune kada je prisutna bilo koja od sljedećih situacija:

- i. nakon faze neizvjesnosti, daljnji pokušaji da se uspostavi komunikacija sa zrakoplovom ili upiti drugim relevantnim izvorima nisu rezultirali novostima o zrakoplovu.
- ii. zrakoplovu je izdano odobrenje za slijetanje, a on nije sletio u roku od 5 minuta od predviđenog vremena slijetanja te s njim nije ponovno uspostavljena komunikacija;
- iii. na aerodromima s AFIS-om, u uvjetima koje propiše nadležno tijelo;
- iv. zaprimljene su informacije koje pokazuju da je operativna učinkovitost zrakoplova smanjena, ali ne u mjeri da je vjerojatno prisilno slijetanje;
- v. zna se ili vjeruje da je zrakoplov predmet nezakonitog ometanja.

Podpodpodtočke i. do iv. ne primjenjuju se kada postoje dokazi koji bi otklonili bojazan za sigurnost zrakoplova i osoba u njemu.

(3) faza nevolje kada je prisutna bilo koja od sljedećih situacija:

- i. nakon faze uzbune daljnji neuspješni pokušaji da se uspostavi komunikacija sa zrakoplovom i širi bezuspješni upiti ukazuju na vjerojatnost da je zrakoplov u nevolji;
- ii. smatra se da je gorivo u zrakoplovu potrošeno ili nedovoljno da omogućiti zrakoplovu da stigne na sigurno mjesto;
- iii. zaprimljene su informacije koje pokazuju da je operativna učinkovitost zrakoplova smanjena u mjeri da je vjerojatno prisilno slijetanje;
- iv. zaprimljene su informacije ili je u razumnoj mjeri sigurno da će zrakoplov ubrzo prisilno sletjeti ili je već prisilno sletio.

▼ M1

Faza nevolje ne primjenjuje se kada je u razumnoj mjeri sigurno da zrakoplov i osobe u njemu nisu u velikoj i neposrednoj opasnosti i ne treba im neodgodiva pomoć.

- (b) Obavijest mora sadržavati informacije koje su dostupne, sljedećim redoslijedom:
- (1) INCERFA, ALERFA ili DETRESFA, kako je odgovarajuće za fazu nužde;
 - (2) služba i osoba koja zove;
 - (3) vrsta opasnosti;
 - (4) bitne informacije iz plana leta;
 - (5) jedinica koja je posljednja uspostavila kontakt, vrijeme i sredstvo koje je korišteno;
 - (6) zadnje izvješće o poziciji i kako je pozicija određena;
 - (7) boja i posebna obilježja zrakoplova;
 - (8) opasne tvari koje se prevoze kao teret;
 - (9) eventualne mjere koje je poduzeo prijavni ured;
 - (10) druge bitne napomene.
- (c) One informacije iz podtočke (b) koje nisu dostupne u trenutku kada se obavijest šalje koordinacijskom centru potrage i spašavanja, jedinica operativnih usluga u zračnom prometu pokušava saznati prije nego što objavi fazu nevolje, ako za to ima vremena i ako je u razumnoj mjeri sigurno da će ta faza uslijediti.
- (d) Osim obavijesti iz podtočke (a), jedinice operativnih usluga u zračnom prometu bez odlaganja šalju koordinacijskom centru potrage i spašavanja jedno od sljedećeg:
- (1) sve dodatne informacije koje bi mogle biti korisne, posebno o razvoju opasnosti u smislu sljedećih faza;
 - (2) informaciju da opasnost više ne postoji.

ATS.TR.410 Upotreba komunikacijskih uređaja

Jedinice operativnih usluga u zračnom prometu moraju, prema potrebi, upotrijebiti sve raspoložive komunikacijske uređaje radi uspostavljanja i održavanja komunikacije sa zrakoplovom u izvanrednim situacijama te kako bi zatražile novosti o zrakoplovu.

ATS.TR.415 Grafički prikaz zrakoplova u izvanrednim situacijama

Kada se utvrdi izvanredna situacija, jedinice operativnih usluga u zračnom prometu koje su upoznate sa situacijom izrađuju grafički prikaz leta predmetnog zrakoplova na karti ili drugom odgovarajućem alatu kako bi se odredila vjerojatna buduća pozicija zrakoplova i njegov maksimalni raspon radnji prema zadnjoj poznatoj poziciji.

ATS.TR.420 Informacije za operatora

- (a) Kada centar oblasne kontrole zračnog prometa ili centar letnih informacija odluči da je zrakoplov u fazi neizvjesnosti ili uzbune, mora, ako je moguće, savjetovati operatora zrakoplova prije obavješćivanja koordinacijskog centra potrage i spašavanja.
- (b) Kada god je moguće, centar oblasne kontrole zračnog prometa ili centar letnih informacija bez odgode dostavlja operatoru zrakoplova sve informacije priopćene koordinacijskom centru potrage i spašavanja.

▼ M1**ATS.TR.425 Informacije za zrakoplove koji lete u blizini zrakoplova u izvanrednoj situaciji**

- (a) Kada jedinica operativnih usluga u zračnom prometu utvrdi da je zrakoplov u izvanrednoj situaciji, drugi zrakoplovi za koje se zna da su u blizini tog zrakoplova moraju biti obaviješteni o vrsti izvanredne situacije čim prije, osim kako je predviđeno u točki (b).
- (b) Kada jedinica operativnih usluga u zračnom prometu zna ili vjeruje da je zrakoplov predmet nezakonitog ometanja, u komunikacijama zrak-zemlja u okviru operativnih usluga zračnog prometa ne navodi se vrsta izvanredne situacije ako nije prvo bila navedena u porukama dotičnog zrakoplova i ako je sigurno da takav navod neće otežati situaciju.

▼ B*PRILOG V.***POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE METEOROLOŠKIH USLUGA****(Dio MET)****PODDIO A – DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE PRUŽATELJA METEOROLOŠKIH USLUGA (MET.OR)***ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI***MET.OR.100 Meteorološki podaci i informacije**

- (a) Pružatelj meteoroloških usluga pruža operatorima, članovima letačke posade, jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu, jedinicama službi za potragu i spašavanje, operatorima aerodroma, tijelima za istraživanje nesreća i nezgoda i drugim pružateljima usluga i zrakoplovnim subjektima meteorološke informacije koje su im nužne za provođenje njihovih funkcija, kako utvrđuje nadležno tijelo.
- (b) Pružatelj meteoroloških usluga potvrđuje operativno poželjnu točnost podataka prosljeđenih za korištenje u operacijama, uključujući izvor tih podataka i osiguravajući istodobno da se takvi podaci prosljeđuju pravovremeno te da se prema potrebi ažuriraju.

MET.OR.105 Čuvanje meteoroloških informacija

- (a) Pružatelj meteoroloških usluga čuva izdane meteorološke informacije u razdoblju od najmanje 30 dana od njihova izdavanja.
- (b) Te se meteorološke informacije daju na zahtjev na raspolaganje radi ispitivanja ili istraga i za te se svrhe čuvaju do zaključenja ispitivanja odnosno istrage.

MET.OR.110 Zahtjevi za razmjenu meteoroloških informacija

Pružatelj meteoroloških usluga osigurava da posjeduje sustave i postupke, kao i pristup odgovarajućim telekomunikacijskim sredstvima kako bi se:

- (a) omogućila razmjena operativnih meteoroloških informacija s drugim pružateljima meteoroloških usluga;
- (b) potrebne meteorološke informacije korisnicima pružile pravovremeno.

▼ M4**MET.OR.115 Meteorološki bilteni**

Pružatelj meteoroloških usluga odgovoran za odgovarajuće područje dostavlja relevantnim korisnicima meteorološke biltene.

MET.OR.120 Prijava odstupanja svjetskim prognostičkim centrima (WAFc)

Pružatelj meteoroloških usluga koji upotrebljava prognoze SIGWX WAFS-a obavješćuje odgovarajući WAFc čim se otkriju ili prijave znatna odstupanja s obzirom na prognoze SIGWX WAFS-a u pogledu:

- (a) zaledivanja, turbulencije, slabo preglednih i čestih kumulonimbusa ili kumulonimbusa koji su unutar oblaka ili se pojavljuju u olujnom pojasu te pješćanih oluja ili olujnog vjetera s prašinom;

▼ M4

- (b) vulkanskih erupcija ili ispuštanja radioaktivnih tvari u atmosferu značajnih za operacije zrakoplova.

▼ B*ODJELJAK 2. — POSEBNI ZAHTJEVI**Poglavlje 1. – Zahtjevi za zrakoplovne meteorološke postaje***▼ M4****MET.OR.200 Meteorološka izvješća i druge informacije**

- (a) Zrakoplovna meteorološka postaja objavljuje:
 1. lokalno rutinsko izvješće u utvrđenim intervalima, samo za širenje na aerodromu na kojem je i nastalo;
 2. lokalno posebno izvješće, samo za širenje na aerodromu na kojem je i nastalo;
 3. METAR u intervalima od pola sata na aerodromima koji poslužuju operacije redovnog međunarodnog komercijalnog zračnog prijevoza, za širenje izvan aerodroma na kojem je nastao;
- (b) Neovisno o podtočki (a) podpodtočki 3., zrakoplovna meteorološka postaja može svaki sat izdati METAR i SPECI za širenje izvan aerodroma na kojem je nastao za aerodrome koji ne poslužuju operacije redovnog međunarodnog komercijalnog zračnog prijevoza, kako je odredilo nadležno tijelo;
- (c) Zrakoplovna meteorološka postaja obavješćuje jedinice operativnih usluga u zračnom prometu i pružatelja usluge zrakoplovnog informiranja aerodroma o promjenama u statusu funkcionalnosti automatske opreme koja se upotrebljava za ocjenjivanje vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze.
- (d) Zrakoplovna meteorološka postaja prijavljuje povezanoj jedinici operativnih usluga u zračnom prometu, jedinici usluga zrakoplovnog informiranja i službi meteorološkog bdjenja pojavu vulkanske aktivnosti prije erupcije, vulkanske erupcije i oblaka vulkanskog pepela.
- (e) Zrakoplovna meteorološka postaja sastavlja popis kriterija za pružanje lokalnih posebnih izvješća u dogovoru s odgovarajućim jedinicama ATS-a, operatorima i drugim relevantnim dionicima.

▼ B**MET.OR.205 Prijavljivanje meteoroloških elemenata****▼ M1**

Zrakoplovna meteorološka postaja prijavljuje:

▼ B

- (a) smjer i brzinu prizemnog vjetra;
- (b) vidljivost,
- (c) vidljivost uzduž uzletno-sletne staze, ako je primjenjivo;
- (d) trenutne vremenske prilike na aerodromu i njegovoj bližoj okolini;
- (e) naoblaku;
- (f) temperaturu zraka i temperaturu rosišta;

▼ B

- (g) atmosferski tlak;
- (h) dodatne informacije kada je primjenjivo.

Ako to odobri nadležno tijelo, na aerodromima koji ne poslužuju operacije redovnog međunarodnog komercijalnog zračnog prijevoza zrakoplovna meteorološka postaja može prijavljivati samo neki podskup meteoroloških elemenata koji su važni za vrste letova koji se odvijaju na tom aerodromu. Taj skup podataka objavljuje se u zborniku zrakoplovnih informacija.

MET.OR.210 Opažanje meteoroloških elemenata**▼ M1**

Zrakoplovna meteorološka postaja opaža i/ili mjeri:

▼ B

- (a) smjer i brzinu prizemnog vjetrova;
- (b) vidljivost,
- (c) vidljivost uzduž uzletno-sletne staze, ako je primjenjivo;
- (d) trenutne vremenske prilike na aerodromu i njegovoj bližoj okolini;
- (e) naoblaku;
- (f) temperaturu zraka i temperaturu rosišta;
- (g) atmosferski tlak;
- (h) dodatne informacije kada je primjenjivo.

Ako to odobri nadležno tijelo, na aerodromima koji ne poslužuju operacije redovnog međunarodnog komercijalnog zračnog prijevoza zrakoplovna meteorološka postaja može opažati i mjeriti samo neki podskup meteoroloških elemenata koji su važni za vrste letova koji se odvijaju na tom aerodromu. Taj skup podataka objavljuje se u zborniku zrakoplovnih informacija.

Poglavlje 2. – Zahtjevi za aerodromske meteorološke službe**MET.OR.215 Prognoze i druge informacije**

Aerodromska meteorološka služba:

- (a) sastavlja i/ili prima prognoze i druge relevantne meteorološke informacije koje su potrebne za obavljanje njezinih funkcija za letove za koje je zadužena, što utvrđuje nadležno tijelo;
- (b) pruža prognoze i/ili upozorenja o lokalnim meteorološkim uvjetima na aerodromima za koje je odgovorna;
- (c) neprestano provjerava prognoze i upozorenja i objavljuje izmjene čim je to potrebno te ujedno poništava sve prognoze iste vrste, ili njihove dijelove, prethodno objavljene za isto mjesto i isto razdoblje valjanosti;
- (d) pruža brifinge, savjetovanja i dokumentaciju za let članovima letačke posade i/ili drugom osoblju letaćkih operacija;

▼ B

- (e) pruža klimatološke informacije;
- (f) pruža svojoj povezanoj jedinici operativnih usluga u zračnom prometu, jedinici usluga zrakoplovnog informiranja i službi meteorološkog bdjenja informacije koje primi o vulkanskoj aktivnosti prije erupcije, vulkanskoj erupciji ili oblaku vulkanskog pepela;
- (g) pruža, ako je primjenjivo, meteorološke informacije jedinicama službi za potragu i spašavanje i održava vezu s jedinicama službi za potragu i spašavanje tijekom čitave operacije potrage i spašavanja;
- (h) pruža meteorološke informacije relevantnim jedinicama usluga zrakoplovnog informiranja, prema potrebi, radi izvršavanja njihovih funkcija;
- (i) sastavlja i/ili prima prognozu i druge relevantne meteorološke informacije koje su potrebne za obavljanje funkcija jedinica ATS-a u skladu s točkom MET.OR.242;
- (j) pruža svojoj povezanoj jedinici operativnih usluga u zračnom prometu, jedinici usluga zrakoplovnog informiranja i službama meteorološkog bdjenja informacije koje primi o ispuštanju radioaktivnih tvari u atmosferu.

MET.OR.220 Aerodromske prognoze

- (a) Aerodromska meteorološka služba objavljuje aerodromske prognoze u obliku TAF-a u utvrđeno vrijeme.
- (b) Kada objavljuje TAF, aerodromska meteorološka služba osigurava da na jednom aerodromu za neko određeno vrijeme ne postoji više od jednog valjanog TAF-a.

MET.OR.225 Prognoze za slijetanje

- (a) Aerodromska meteorološka služba sastavlja prognoze za slijetanje kako je utvrdilo nadležno tijelo.
- (b) Ta se prognoza za slijetanje objavljuje u obliku prognoze TREND.
- (c) Razdoblje valjanosti prognoze TREND iznosi dva sata od objave izvješća koje čini sastavni dio prognoze za slijetanje.

MET.OR.230 Prognoze za uzlijetanje

Aerodromska meteorološka služba:

- (a) sastavlja prognoze za uzlijetanje kako je utvrdilo nadležno tijelo;
- (b) isporučuje prognoze za uzlijetanje operatorima i članovima letачke posade na zahtjev unutar tri sata prije predviđenog vremena polaska.

MET.OR.235 Aerodromska upozorenja te upozorenja i uzbune zbog smicanja vjetrova

Aerodromska meteorološka služba:

- (a) pruža informacije aerodromskih upozorenja;

▼ B

- (b) sastavlja upozorenja na smicanje vjetra za aerodrome na kojima se smicanje vjetra smatra čimbenikom, u skladu s lokalnim dogovorima s odgovarajućom jedinicom ATS-a i relevantnim operatorima;
- (c) objavljuje, na aerodromima na kojima se smicanje vjetra utvrdi automatskom zemaljskom opremom za daljinsko otkrivanje smicanja vjetra senzorima ili detektorima, upozorenja na smicanje vjetra koje ti sustavi generiraju;
- (d) poništava upozorenja kada se dotični uvjeti više ne pojavljuju i/ili se njihova pojava na tom aerodromu više ne očekuje.

▼ M4**MET.OR.240 Informacije za operatore i letačku posadu**

Aerodromska meteorološka služba pruža operatorima i članovima letačke posade sljedeće ažurne informacije:

- (a) prognoze, koje dolaze iz WAFS-a, elemenata navedenih u točki MET.OR.275 podtočki (a) podpodtočkama 1. i 2.;
- (b) METAR ili SPECI, uključujući TREND, TAF ili izmijenjeni TAF za aerodrome polaska i predviđenog slijetanja te za alternativne aerodrome uzlijetanja, alternativne aerodrome na ruti i aerodrome alternativnog odredišta;
- (c) aerodromske prognoze za uzlijetanje;
- (d) SIGMET i posebna izvješća iz zraka relevantna za cijelu rutu;
- (e) savjetodavne informacije o vulkanskom pepelu, tropskim ciklonama i svemirskim meteorološkim pojavama relevantne za cijelu rutu;
- (f) područne prognoze za letove na manjim visinama pripremljene u kombinaciji s objavom AIRMET-a i AIRMET relevantan za cijelu rutu;
- (g) aerodromska upozorenja za lokalni aerodrom;
- (h) meteorološke satelitske snimke;
- (i) meteorološke informacije dobivene sa zemaljskih meteoroloških radara.

▼ B**MET.OR.242 Informacije koje se pružaju jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu****▼ M1**

- (a) Aerodromska meteorološka služba pruža, prema potrebi, svojem povezanom aerodromskom kontrolnom tornju i jedinici AFIS-a:

▼ M4

1. lokalno rutinsko izvješće, lokalno posebno izvješće, METAR, SPECI, TAF i TREND te njihove izmjene;

▼ M1

2. SIGMET, AIRMET, upozorenja i uzbunjivanja zbog smicanja vjetra te aerodromska upozorenja;
3. sve dodatne lokalno dogovorene meteorološke informacije kao što su prognoze prizemnog vjetra radi utvrđivanja mogućih promjena na uzletno-sletnoj stazi;

▼ M1

4. primljene informacije o oblaku vulkanskog pepela za koje još nije objavljen SIGMET prema dogovoru između aerodromske meteorološke službe i dotičnog aerodromskog kontrolnog tornja ili dotične jedinice AFIS-a;
5. primljene informacije o vulkanskoj aktivnosti prije erupcije i/ili vulkanskoj erupciji prema dogovoru između aerodromske meteorološke službe i predmetnog aerodromskog kontrolnog tornja ili predmetne jedinice AFIS-a.

▼ B

- (b) Aerodromska meteorološka služba pruža svojoj povezanoj jedinici prilazne kontrole zračnog prometa:

▼ M4

1. lokalno rutinsko izvješće, lokalno posebno izvješće, METAR, SPECI, TAF i TREND te njihove izmjene;

▼ M1

2. SIGMET, AIRMET, upozorenja i uzbunjivanja zbog smicanja vjetra, odgovarajuća posebna izvješća iz zraka te aerodromska upozorenja;

▼ B

3. sve dodatne lokalno dogovorene meteorološke informacije;
4. primljene informacije o oblaku vulkanskog pepela za koje još nije objavljen SIGMET, prema dogovoru između aerodromske meteorološke službe i dotične jedinice prilazne kontrole zračnog prometa;
5. primljene informacije o vulkanskoj aktivnosti prije erupcije i/ili vulkanskoj erupciji prema dogovoru između aerodromske meteorološke službe i dotične jedinice prilazne kontrole zračnog prometa.

Poglavlje 3. – Zahtjevi za službu meteorološkog bdjenja**MET.OR.245 Meteorološko bdjenje i druge informacije**

U okviru svojeg područja odgovornosti služba meteorološkog bdjenja:

- (a) provodi kontinuirano bdjenje meteoroloških uvjeta koji utječu na letačke operacije;

▼ M1

- (b) koordinira se s organizacijama odgovornima za pružanje NOTAM-a i/ili ASHTAM-a kako bi se osiguralo da meteorološke informacije o vulkanskom pepelu uključene u SIGMET i NOTAM i/ili ASHTAM budu dosljedne;

▼ B

- (c) koordinira se s odabranim promatračnicama vulkana kako bi se osiguralo da se informacije o vulkanskoj aktivnosti prime pravovremeno i na učinkovit način;
- (d) pruža svojem povezanom VAAC-u primljene informacije o vulkanskoj aktivnosti prije erupcije, vulkanskoj erupciji i oblaku vulkanskog pepela za koje još nije bio objavljen SIGMET;
- (e) pruža svojim jedinicama usluga zrakoplovnog informiranja primljene informacije o ispuštanju radioaktivnih tvari u atmosferu za područje ili susjedna područja za koja provodi bdjenje i za koja SIGMET još nije bio objavljen;

▼ B

- (f) pruža svojim povezanim centrima oblasne kontrole zračnog prometa i centru za pružanje letnih informacija (ACC/FIC), prema potrebi, relevantne sljedeće informacije:

▼ M4

1. METAR i SPECI, uključujući trenutne podatke o tlaku za aerodrome i druge lokacije, TAF i TREND te njihove izmjene;

▼ M1

2. prognoze vjetrova i temperatura u gornjem zračnom prostoru i značajne vremenske pojave na ruti te njihove izmjene, SIGMET i AIRMET i odgovarajuća posebna izvješća iz zraka;

▼ B

3. sve druge meteorološke informacije koje zatraže ACC/FIC radi udovoljavanja zahtjevima zrakoplova u letu;
4. primljene informacije o oblaku vulkanskog pepela za koji SIGMET još nije bio objavljen, kako je dogovoreno između službe meteorološkog bdjenja i ACC-a/FIC-a;
5. primljene informacije koje se odnose na ispuštanje radioaktivnih tvari u atmosferu, kako je dogovoreno između službe meteorološkog bdjenja i ACC-a/FIC-a;

▼ M1

6. savjete o tropskoj cikloni koje je objavio TCAC u svojem području odgovornosti;
7. savjete o vulkanskom pepelu koje je objavio VAAC u svojem području odgovornosti;
8. primljene informacije o vulkanskoj aktivnosti prije erupcije i/ili vulkanskoj erupciji prema dogovoru između službe meteorološkog bdjenja i ACC-a/FIC-a;
- (g) relevantnim jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu u skladu s lokalnim dogovorom pruža informacije o ispuštanju otrovnih kemikalija u atmosferu koje bi mogle utjecati na zračni prostor u kojem se izvode letovi unutar njihova područja odgovornosti, ako su takve informacije dostupne.

MET.OR.250 SIGMET

Služba meteorološkog bdjenja:

▼ M4

- (a) objavljuje SIGMET;

▼ M1

- (b) osigurava da se SIGMET poništi kada se pojava više ne pojavljuje ili se njezino pojavljivanje više ne očekuje u području obuhvaćenom tim SIGMET-om;
- (c) osigurava da razdoblje valjanosti SIGMET-a nije duže od četiri sata, a u posebnom slučaju SIGMET-a u pogledu oblaka vulkanskog pepela i tropskih ciklona to se razdoblje produžuje na do šest sati;
- (d) osigurava da se SIGMET ne objavljuje više od četiri sata prije početka razdoblja valjanosti. U posebnom slučaju SIGMET-a u pogledu oblaka vulkanskog pepela i tropskih ciklona SIGMET se izdaje čim prije, ali ne više od 12 sati prije početka razdoblja valjanosti i ažurira se najmanje svakih šest sati.

▼ M1**MET.OR.255 AIRMET**

Služba meteorološkog bdjenja:

▼ M4

- (a) objavljuje AIRMET kad je nadležno tijelo utvrdilo da gustoća prometa koji se odvija ispod razine leta 100, ili do razine leta 150 u planinskim područjima, ili više kad je potrebno, opravdava objavljivanje AIRMET-a u kombinaciji s područnim prognozama za letove na manjim visinama;

▼ M1

- (b) poništava AIRMET kada se pojava u tom području više ne pojavljuje ili se njezino pojavljivanje više ne očekuje;
- (c) osigurava da razdoblje valjanosti AIRMET-a nije duže od četiri sata.

▼ M4**MET.OR.260 Područne prognoze za letove na manjim visinama**

Služba meteorološkog bdjenja osigurava:

- (a) da se u slučaju objavljivanja AIRMET-a u kombinaciji s područnim prognozama za letove na manjim visinama u skladu s točkom MET.OR.255 podtočkom (a) područne prognoze za letove na manjim visinama objavljuju svakih 6 sati za razdoblje valjanosti od 6 sati i da se prenesu relevantnim službama meteorološkog bdjenja najkasnije 1 sat prije početka njihova razdoblja valjanosti;
- (b) da učestalost objavljivanja, oblik i utvrđeno vrijeme ili razdoblje valjanosti područne prognoze za letove na manjim visinama i kriteriji za njihove izmjene odgovaraju onima koje je utvrdilo nadležno tijelo ako je nadležno tijelo utvrdilo da gustoća prometa koji se odvija ispod razine leta 100, ili do razine leta 150 u planinskim područjima, ili više kad je potrebno, opravdava rutinsko objavljivanje područnih prognoza za letove na manjim visinama bez AIRMET-a.

Poglavlje 4. – Zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje vulkanskog pepela (VAAC)

▼ B**MET.OR.265 Odgovornosti savjetodavnog centra za praćenje vulkanskog pepela**

U svojem području odgovornosti, VAAC:

▼ M4

- (a) objavljuje, kad je vulkan eruptirao ili se očekuje njegova erupcija ili je prijavljen vulkanski pepeo, savjetodavne informacije o razmjerima i prognozi kretanja oblaka vulkanskog pepela:

▼ B

1. Europskoj jedinici za koordinaciju kriznih situacija u zračnom prometu;
2. službama meteorološkog bdjenja koje djeluju na područjima letnih informacija u njegovu području odgovornosti koje može biti time obuhvaćeno;
3. operatorima, centrima oblasne kontrole zračnog prometa i centrima za pružanje letnih informacija koji djeluju na područjima letnih informacija u njegovu području odgovornosti koje može biti time obuhvaćeno;

▼ M1

4. WAFC-ima, međunarodnim bazama podataka OPMET-a, međunarodnim NOTAM uredima i centrima koji su regionalnim sporazumima o zračnoj plovidbi ovlašteni za upravljanje internetskim zrakoplovnim nepokretnim uslugama;

▼ B

5. drugim VAAC-ovima čija bi područja odgovornosti mogla biti zahvaćena;

▼ B

- (b) koordinira se s odabranim promatračnicama vulkana kako bi se osiguralo da se informacije o vulkanskoj aktivnosti prime pravovremeno i na učinkovit način;
- (c) pruža savjetodavne meteorološke informacije iz točke (a) najmanje svakih šest sati sve do trenutka kada se oblak vulkanskog pepela više ne može primijetiti na satelitskim podacima, kada se iz tog područja više ne primaju meteorološka izvješća o vulkanskom pepelu i kada više nema prijava o novim erupcijama vulkana; i
- (d) održava 24-satno bdjenje.

▼ M4***Poglavlje 5. – Zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje tropskih ciklona (TCAC)*****▼ B****MET.OR.270 Odgovornosti savjetodavnog centra za praćenje tropskih ciklona****▼ M4**

U svojem području odgovornosti TCAC objavljuje:

- (a) savjetodavne informacije o položaju središta ciklona, promjenama intenziteta u vrijeme opažanja, njegovu smjeru i brzini kretanja, tlaku u središtu te najsnažnijem prizemnom vjetru u blizini središta:

▼ B

1. službama meteorološkog bdjenja u svojem području odgovornosti;
2. drugim TCAC-ima čija područja odgovornosti mogu biti zahvaćena;

▼ M1

3. WAFC-ima, međunarodnim bazama podataka OPMET-a i centrima odgovornima za upravljanje internetskim zrakoplovnim nepokretnim uslugama;

▼ B

- (b) šalje ažurirane savjetodavne informacije službama meteorološkog bdjenja za svaki tropski ciklon, prema potrebi, no najmanje svakih šest sati.

▼ M4***Poglavlje 6. – Zahtjevi za svjetske prognostičke centre (WAFC)*****▼ B****MET.OR.275 Odgovornosti svjetskog prognostičkog centra****▼ M4**

(a) WAFC objavljuje:

1. globalne prognoze u obliku mreže za:
 - i. vjetar u gornjem zračnom prostoru;
 - ii. temperaturu i vlagu u zraku gornjeg zračnog prostora;
 - iii. geopotencijalnu apsolutnu visinu razina leta;
 - iv. razinu leta i temperaturu tropopauze;
 - v. smjer, brzinu i razinu leta najsnažnijeg vjetra;
 - vi. naoblaku kumulonimbusa;
 - vii. zaleđivanje;
 - viii. turbulenciju;

▼ M4

2. globalne prognoze značajnih vremenskih pojava (SIGWX), uključujući vulkansku aktivnost i ispuštanje radioaktivnih tvari.

▼ B

- (b) WAFC osigurava da se digitalni rezultati rada svjetskog prognostičkog sustava prenose pomoću tehnika komunikacije binarnim podacima.

PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE METEOROLOŠKIH USLUGA (MET.TR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

▼ M4**MET.TR.115 Meteorološki bilteni**

- (a) Meteorološki bilteni šire se s pomoću određenih vrsta podataka i oblika koda prikladnih za informacije koje se pružaju.
- (b) Meteorološki bilteni koji sadržavaju operativne meteorološke informacije šire se komunikacijskim sustavima prikladnima za informacije koje se pružaju i korisnike kojima su namijenjene.

▼ B

ODJELJAK 2. – POSEBNI ZAHTJEVI

Poglavlje 1. – Tehnički zahtjevi za zrakoplovne meteorološke postaje

▼ M4**MET.TR.200 Meteorološka izvješća i druge informacije**

- (a) Lokalno rutinsko izvješće, lokalno posebno izvješće, METAR i SPECI moraju sadržavati sljedeće elemente navedenim redosljedom:

1. oznaka vrste izvješća;
2. oznaka lokacije;
3. vrijeme opažanja;
4. oznaka automatskog izvješća ili izvješća koje nedostaje, kada je primjenjivo;
5. smjer i brzina prizemnog vjetra;
6. vidljivost,
7. vidljivost uzduž uzletno-sletne staze, kada su ispunjeni kriteriji izvješćivanja;
8. trenutačni vremenski uvjeti;
9. količina naoblake, vrsta oblaka samo kod kumulonimbusa i vertikalno razvijenih kumulusa, te visina baze oblaka ili, kada je mjereno, vertikalna vidljivost;
10. temperatura zraka i temperatura rosišta;
11. QNH i, kad je primjenjivo, u lokalnim rutinskim i lokalnim posebnim izvješćima, QFE;
12. dodatne informacije, kada je primjenjivo.

- (b) U lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću:

1. ako se prizemni vjetar opaža s više od jedne lokacije uzduž uzletno-sletne staze, navode se lokacije na koje se te vrijednosti odnose;

▼ **M4**

2. kad je u upotrebi više od jedne uzletno-sletne staze, a opažen je prizemni vjetar koji se odnosi na te uzletno-sletne staze, daju se dostupne vrijednosti za vjetar za svaku uzletno-sletnu stazu uz obvezno navođenje uzletno-sletne staze na koju se te vrijednosti odnose;
 3. kad se u skladu s točkom MET.TR.205 podtočkom (a) podpodtočkom 3. podpodpodtočkom ii. podpodpodpodtočkom (B) prijavljuju varijacije od srednjeg smjera vjetra, prijavljuju se dva krajnja smjera između kojih je prizemni vjetar varirao;
 4. kad se u skladu s točkom MET.TR.205 podtočkom (a) podpodtočkom 3. podpodpodtočkom iii. prijavljuju varijacije od srednje brzine vjetra (udari), one se prijavljuju kao najveća i najmanja izmjerena vrijednost brzine vjetra.
- (c) METAR i SPECI
1. METAR i SPECI objavljuju se u skladu s predloškom iz Dodatka 1.
 2. METAR mora biti spreman za prijenos najkasnije 5 minuta nakon stvarnog vremena opažanja.
- (d) Informacije o vidljivosti, vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze, trenutačnim vremenskim uvjetima i količini naoblake, vrsti oblaka i visini baze oblaka zamjenjuju se u svim meteorološkim izvješćima izrazom „CAVOK” kad se u trenutku opažanja istodobno pojavljuju sljedeći uvjeti:
1. vidljivost, 10 km ili više, a najniža vidljivost nije prijavljena;
 2. nema oblaka od operativne važnosti;
 3. nema vremenskih uvjeta značajnih za zračni promet.
- (e) Popis kriterija za pružanje lokalnog posebnog izvješća uključuje:
1. one vrijednosti koje najbliže odgovaraju operativnim minimumima operatora koji se koriste aerodromom;
 2. one vrijednosti koje ispunjavaju druge lokalne zahtjeve jedinica operativnih usluga u zračnom prometu (ATS) i operatora;
 3. povišenje temperature zraka za 2 °C ili više u odnosu na one iz posljednjeg lokalnog izvješća, ili neka druga granična vrijednost prema dogovoru između pružatelja meteoroloških usluga, odgovarajuće jedinice ATS-a i dotičnih operatora;
 4. dostupne dodatne informacije o pojavi značajnih meteoroloških uvjeta u područjima prilaženja i početnog penjanja;
 5. kad se primjenjuju postupci smanjivanja buke, a varijacija od srednje vrijednosti brzine prizemnog vjetra promijenila se za 5 čvorova ili više od trenutka posljednjeg lokalnog izvješća i srednja brzina prije i/ili nakon promjene iznosi 15 čvorova ili više;
 6. kad se srednja vrijednost smjera prizemnog vjetra promijeni za 60° ili više od one iz posljednjeg izvješća, a srednja vrijednost brzine prije i/ili nakon promjene iznosi 10 čvorova ili više;
 7. kad se srednja vrijednost brzine prizemnog vjetra promijenila za 10 čvorova ili više od one iz posljednjeg lokalnog izvješća;
 8. kada se varijacija od srednje vrijednosti brzine prizemnog vjetra (udari) promijenila za 10 čvorova ili više od one u trenutku posljednjeg lokalnog izvješća, a srednja vrijednost brzine prije i/ili nakon promjene iznosi 15 čvorova ili više;

▼ **M4**

9. kad dođe do pojave, prestanka ili promjene intenziteta bilo koje od sljedećih vremenskih pojava:
 - i. oborine koje se lede;
 - ii. umjerene ili obilne oborine, uključujući pljuskove; i
 - iii. grmljavinska oluja, s oborinama;
 10. kad dođe do pojave ili prestanka bilo koje od sljedećih vremenskih pojava:
 - i. magla koja se ledi;
 - ii. grmljavinska oluja, bez oborina;
 11. kada se količina sloja oblaka ispod 1 500 stopa (450 m) promijeni:
 - i. od manje naoblake (SCT) ili vedrijeg neba na djelomičnu naoblaku (BKN) ili potpunu naoblaku (OVC); ili
 - ii. s BKN ili OVC na SCT ili manje.
- (f) Ako je tako dogovoreno između pružatelja meteoroloških usluga i nadležnog tijela, lokalna posebna izvješća i SPECI, kad je primjenjivo, objavljuju se uvijek kada se dođe do sljedećih promjena:
1. kad se vjetar promijeni zahvaćajući vrijednosti od operativne važnosti; granične vrijednosti utvrđuje pružatelj meteoroloških usluga u dogovoru s odgovarajućom jedinicom ATS-a i odgovarajućim operatorima, uzimajući u obzir promjene vjetra koje:
 - i. zahtijevaju promjene u uzletno-sletnim stazama koje se upotrebljavaju;
 - ii. pokazuju da su se komponenta leđnog vjetra i komponenta bočnog vjetra na uzletno-sletnoj stazi promijenile zahvaćajući vrijednosti koje predstavljaju glavna operativna ograničenja za tipični zrakoplov kojim se na aerodromu provode operacije;
 2. kad se vidljivost povećava i mijenja na, ili u toj promjeni zahvaća, jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili kad se vidljivost smanjuje i tim smanjivanjem zahvaća jednu ili više sljedećih vrijednosti:
 - i. 800, 1 500 ili 3 000 m;
 - ii. 5 000 m, u slučajevima kad se znatan broj letova provodi u skladu s pravilima vizualnog letenja;
 3. kad se vidljivost uzduž uzletno-sletne staze povećava i mijenja na, ili u toj promjeni zahvaća, jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili kad se vidljivost uzduž uzletno-sletne staze smanjuje i tim smanjivanjem zahvaća jednu ili više sljedećih vrijednosti: 50, 175, 300, 550 ili 800 m;
 4. kad dođe do pojave, prestanka ili promjene intenziteta bilo koje od sljedećih vremenskih pojava:
 - i. olujni vjetar s prašinom;
 - ii. pješčana oluja;
 - iii. ljevkašti oblak (tornado ili pijavica);
 5. kad dođe do pojave ili prestanka bilo koje od sljedećih vremenskih pojava:
 - i. prašina, pijesak ili snijeg nošeni niskim vjetrom;
 - ii. prašina, pijesak ili snijeg nošeni vjetrom;
 - iii. iznenadna oluja;

▼ M4

6. kad se visina baze najnižeg sloja oblaka gustoće BKN ili OVC podiže i mijenja na, ili u tom podizanju zahvaća, jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili kad se visina baze najnižeg sloja oblaka gustoće BKN ili OVC spušta i tim spuštanjem zahvaća jednu ili više sljedećih vrijednosti:
 - i. 100, 200, 500 ili 1 000 stopa;
 - ii. 1 500 stopa, u slučajevima kad se znatan broj letova provodi u skladu s pravilima vizualnog letenja;
7. kad je nebo zakriveno oblacima i vertikalna vidljivost povećava se i mijenja na, ili u tom promjeni zahvaća, jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili kad se vertikalna vidljivost smanjuje i tim smanjivanjem zahvaća jednu ili više sljedećih vrijednosti: 100, 200, 500 ili 1 000 stopa;
8. bilo koji drugi kriteriji na temelju lokalnih aerodromskih operativnih minimuma, kako je dogovoreno između pružatelja meteoroloških usluga i operatora.

▼ B**MET.TR.205 Prijavlivanje meteoroloških elemenata**

- (a) Smjer i brzina prizemnog vjetra

▼ M4

1. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju smjer i brzina prizemnog vjetra prijavljuju se u koracima od 10 stupnjeva (u odnosu na pravi magnetni pol) odnosno 1 čvora.

▼ B

2. Sve opažene vrijednosti koje se ne uklapaju u tu ljestvicu za prijavu zaokružuju se na najbliži korak te ljestvice.

▼ M4

3. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju:
 - i. navode se mjerne jedinice koje se upotrebljavaju za brzinu vjetra;
 - ii. varijacije od srednje vrijednosti smjera vjetra u posljednjih 10 minuta prijavljuju se kako slijedi, ako je ukupna varijacija 60° ili više:
 - (A) kad je ukupna varijacija 60° ili više, ali manje od 180°, a brzina vjetra iznosi 3 čvora ili više, te se varijacije smjera prijavljuju kao dva krajnja smjera između kojih je prizemni vjetar varirao;
 - (B) kad je ukupna varijacija 60° ili više, ali manje od 180°, a brzina vjetra manja je od 3 čvora, smjer vjetra prijavljuje se kao varijabilan bez srednje vrijednosti smjera vjetra;
 - (C) kad je ukupna varijacija 180° ili više, smjer vjetra prijavljuje se kao varijabilan bez srednje vrijednosti smjera vjetra;
 - iii. varijacije od srednje vrijednosti brzine vjetra (udari) u posljednjih 10 minuta prijavljuju se kad najveća brzina vjetra prekorači srednju vrijednost brzine:
 - (A) za 5 čvorova ili više u lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću kad se primjenjuju postupci smanjivanja buke;
 - (B) za 10 čvorova ili više u ostalim slučajevima;

▼ M4

- iv. kad se prijavljuje brzina vjetra manja od 1 čvora, ona se navodi kao tišina;
- v. kad se prijavljuje brzina vjetra od 100 čvorova ili više, navodi se da je veća od 99 čvorova;
- vi. kad se u skladu s točkom MET.TR.205 podtočkom (a) prijavljuju varijacije od srednje brzine vjetra (udari), prijavljuje se najveća izmjerena brzina vjetra;
- vii. kad 10-minutno razdoblje uključuje znatne nepravilnosti smjera i/ili brzine vjetra, prijavljuju se samo varijacije od srednje vrijednosti smjera vjetra i srednje vrijednosti brzine vjetra koje se pojavljuju od tih nepravilnosti.

▼ B

- (b) Vidljivost

▼ M4

- 1. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju vidljivost se prijavljuje u koracima od 50 m kad je vidljivost manja od 800 m; u koracima od 100 m kad je 800 m ili više, ali manja od 5 km; u koracima od jednog kilometra kad je vidljivost 5 km ili više, ali manja od 10 km; a prijavljuje se kao 10 km kad je vidljivost 10 km ili više, osim kad se primjenjuju uvjeti za upotrebu CAVOK-a.

▼ B

- 2. Sve opažene vrijednosti koje se ne uklapaju u tu ljestvicu za prijavu zaokružuju se na najbliži manji korak te ljestvice.

▼ M1

- 3. U lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću vidljivost uzduž uzletno-sletnih staza prijavljuje se zajedno s mjernim jedinicama kojima se navodi vidljivost.

▼ B

- (c) Vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (RVR)

▼ M4

- 1. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju:
 - i. RVR se prijavljuje u razdobljima u kojima je vidljivost ili vidljivost uzduž uzletno-sletne staze manja od 1 500 m;
 - ii. RVR se prijavljuje u koracima od 25 m kad je manji od 400 m, u koracima od 50 m kad je između 400 i 800 m te u koracima od 100 m kad je veći od 800 m.

▼ B

- 2. Sve opažene vrijednosti koje se ne uklapaju u tu ljestvicu za prijavu zaokružuju se na najbliži manji korak te ljestvice.

▼ M4

- 3. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju:
 - i. kad je RVR iznad najveće vrijednosti koju sustav u upotrebi može utvrditi, on se u lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću prijavljuje kraticom „ABV”, a u METAR-u i SPECI-ju kraticom „P”, nakon čega slijedi najveća vrijednost koju sustav može utvrditi;

▼ M4

- ii. kad je RVR ispod najmanje vrijednosti koju sustav u upotrebi može utvrditi, on se u lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću prijavljuje kraticom „BLW”, a u METAR-u i SPECI-ju kraticom „M”, nakon čega slijedi najmanja vrijednost koju sustav može utvrditi.

▼ B

- 4. ► **M1** U lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću: ◀
 - i. uključuju se korištene mjerne jedinice;
 - ii. ako se RVR opaža samo s jedne lokacije uzduž uzletno-sletne staze, npr. s područja dodira, on se uključuje bez ikakve oznake lokacije;
 - iii. ako se RVR opaža s više od jedne lokacije uzduž uzletno-sletne staze, prvo se navodi vrijednost koja se odnosi na područje dodira, nakon toga vrijednosti koje se odnosi na središnju točku i zaustavni kraj, a navode se i lokacije na koje se te vrijednosti odnose;
 - iv. kada je u upotrebi više od jedne uzletno-sletne staze, prijavljuju se dostupne vrijednosti za RVR za svaku uzletno-sletnu stazu uz navođenje uzletno-sletne staze na koje se te vrijednosti odnose.

(d) Trenutačne vremenske pojave

▼ M1

- 1. U lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću opažene trenutačne vremenske pojave prijavljuju se s obzirom na njihovu vrstu i značajke, a navodi se i njihov intenzitet, prema potrebi.

▼ M4

- 2. U METAR-u i SPECI-ju opažene trenutačne vremenske pojave prijavljuju se s obzirom na njihovu vrstu i značajke, a navodi se i njihov intenzitet ili blizina aerodromu, prema potrebi.

- 3. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju prijavljuju se sljedeće značajke trenutačnih vremenskih pojava, prema potrebi navođenjem njihovih odgovarajućih kratica i relevantnih kriterija:

- i. Grmljavinska oluja (TS)

Za prijavljivanje grmljavinske oluje s oborinama. Kad se na aerodromu u razdoblju od 10 minuta prije opažanja čuje grom ili primijeti munja, ali se na aerodromu ne opaze oborine, kratica „TS” upotrebljava se bez napomena.

- ii. Zaleđivanje (FZ)

Kapljice pothlađene vode ili oborine, navedeno zajedno s vrstama trenutačnih vremenskih pojava u skladu s Dodatkom 1.

- 4. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju:

- i. kako bi se pružio iscrpan opis trenutačnih vremenskih uvjeta od značaja za letačke operacije, upotrebljava se jedna ili više – do najviše tri – kratica za trenutačne vremenske uvjete, prema potrebi, zajedno s napomenom, kad je odgovarajuće, o značajkama i intenzitetu tih uvjeta ili njihovoj blizini aerodromu;

▼ M4

- ii. prvo se prijavljuje napomena o intenzitetu ili udaljenosti, kako je odgovarajuće, nakon čega slijede značajke odnosno vrsta vremenske pojave;
- iii. kad se opaze dvije različite vrste vremenskih uvjeta, one se prijavljuju u dvjema odvojenim skupinama, pri čemu se oznaka intenziteta ili blizine odnosi na vremensku pojavu koja slijedi nakon oznake. Međutim, različite vrste oborina koje se pojavljuju u vrijeme opažanja prijavljuju se kao samo jedna skupina, pri čemu se na prvom mjestu prijavljuje dominantna vrsta oborine, a prije toga navodi se samo jedna oznaka intenziteta koja se odnosi na intenzitet ukupnih oborina.

▼ B

(e) Naoblaka

▼ M4

- 1. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju visina baze oblaka prijavljuje se u koracima od 100 stopa sve do 10 000 stopa i u koracima od 1 000 stopa iznad 10 000 stopa.

▼ B

- 2. Sve opažene vrijednosti koje se ne uklapaju u tu ljestvicu za prijavu zaokružuju se na najbliži manji korak te ljestvice.
- 3. ► **M1** U lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću: ◀
 - i. navode se mjerne jedinice koje se upotrebljavaju za visinu baze oblaka i vertikalnu vidljivost;
 - ii. kada je u upotrebi više od jedne uzletno-sletne staze, a instrumentima za te staze opažena je visina baza oblaka, prijavljuju se dostupne visine baza oblaka za svaku uzletno-sletnu stazu uz navođenje uzletno-sletnih staza na koje se te vrijednosti odnose.

(f) Temperatura zraka i temperatura rosišta

▼ M4

- 1. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju temperatura zraka i rosište prijavljuju se u cijelim Celzijevim stupnjevima.

▼ B

- 2. Sve opažene vrijednosti koje se ne uklapaju u korištenu ljestvicu za prijavu zaokružuju se na najbliži cijeli Celzijev stupanj, pri čemu se opažene vrijednosti koje uključuju 0,5 ° zaokružuju na prvi sljedeći veći Celzijev stupanj.

▼ M4

- 3. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju utvrđuje se temperatura ispod 0 °C.

▼ B

(g) Atmosferski tlak

▼ M4

- 1. U lokalnom rutinskom izvješću, lokalnom posebnom izvješću, METAR-u i SPECI-ju QNH i QFE računaju se u desetinama hektopaskala i prijavljuju u koracima cijelih vrijednosti hektopaskala s četirima znamenkama.

▼ B

- 2. Sve opažene vrijednosti koje se ne uklapaju u tu ljestvicu za prijavu zaokružuju se na najbližu manju cijelu vrijednost hektopaskala.

▼ B

3. ► **M1** U lokalnom rutinskom izvješću i lokalnom posebnom izvješću: ◀
- i. uključuje se QNH;
 - ii. uključuje se QFE na zahtjev korisnika, ili redovito ako je tako lokalno dogovoreno između pružatelja meteoroloških usluga, jedinice ATS-a i dotičnih operatora;
 - iii. uključuju se mjerne jedinice koje se koriste za vrijednosti QNH-a i QFE-a;
 - iv. ako se vrijednosti QFE-a zahtijevaju za više od jedne uzletno-sletne staze, zahtijevane vrijednosti QFE-a prijavljuju se za svaku uzletno-sletnu stazu, a navode se i uzletno-sletne staze na koje se te vrijednosti odnose.

▼ M4

4. U METAR-u i SPECI-ju navode se samo vrijednosti QNH-a.

▼ B**MET.TR.210 Opažanje meteoroloških elemenata**

Sljedeći se meteorološki elementi opažaju i/ili mjere s utvrđenom točnošću i šire automatskim ili poluautomatskim sustavom meteorološkog opažanja.

- (a) Smjer i brzina prizemnog vjetra

Mjeri se srednja vrijednost smjera i srednja vrijednost brzine prizemnog vjetra, kao i značajne varijacije smjera i brzine vjetra (udari) te se prijavljuju u stupnjevima u odnosu na pravi pol odnosno čvorovima.

1. Lokacija

Meteorološki instrument kojim se koristi za mjerenje smjera i brzine prizemnog vjetra mora biti smješten na takav način da pruža podatke koji su reprezentativni za područje za koje se ta mjerenja zahtijevaju.

▼ M4

2. Prikaz

U zrakoplovnoj meteorološkoj postaji nalaze se zasloni na kojima se prikazuju podaci sa svakog senzora prizemnog vjetra. Ti se zasloni u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji i u jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu moraju odnositi na iste senzore, a kad su potrebni odvojeni senzori, zasloni moraju biti jasno označeni kako bi se odredilo koju uzletno-sletnu stazu i koji dio uzletno-sletne staze svaki senzor prati.

▼ B

3. Uprosječivanje

Razdoblje uprosječivanja za opažanja prizemnog vjetra je:

▼ M1

- i. dvije minute za lokalno rutinsko izvješće i lokalno posebno izvješće te prikaze vjetra u jedinicama ATS-a;

▼ M4

- ii. 10 minuta za METAR i SPECI, osim što se, kad 10-minutno razdoblje uključuje znatne nepravilnosti smjera i/ili brzine vjetra, za izračun srednje vrijednosti upotrebljavaju samo podaci nakon te nepravilnosti; stoga se vremenski interval u tim okolnostima odgovarajuće skraćuje.

▼ B

- (b) Vidljivost

- 1. Vidljivost se mjeri ili opaža i prijavljuje u metrima ili kilometrima.

▼ B

2. Lokacija

Meteorološki instrument kojim se koristi za mjerenje vidljivosti smješten je na takav način da isporučuje podatke koji su reprezentativni za područje za koje se ta mjerenja zahtijevaju.

▼ M4

3. Zasloni

Kad se za mjerenje vidljivosti upotrebljavaju instrumentalni sustavi, u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji moraju se nalaziti zasloni na kojima se prikazuju podaci sa svakog senzora. Ti se zasloni u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji i u jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu moraju odnositi na iste senzore, a kad su potrebni odvojeni senzori, zasloni moraju biti jasno označeni kako bi se odredilo koje područje svaki senzor prati.

▼ B

4. Uprosječivanje

Razdoblje uprosječivanja je 10 minuta za METAR, osim što se, kada 10-minutno razdoblje koje neposredno prethodi opažanju uključuje znatno kolebanje vidljivosti, za izračun srednje vrijednosti koriste samo podaci nakon te nepravilnosti.

▼ M4

(c) Vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (RVR)

1. RVR se prijavljuje u metrima.

2. Lokacija

Meteorološki instrument kojim se koristi za ocjenjivanje RVR-a mora biti smješten na takav način da pruža podatke koji su reprezentativni za područje za koje se ta opažanja zahtijevaju.

3. Instrumentalni sustavi

Za ocjenjivanje RVR-a na uzletno-sletnim stazama namijenjenima operacijama instrumentalnog prilaza i slijetanja kategorija II. i III. te operacijama instrumentalnog prilaza i slijetanja kategorije I. kad tako odredi nadležno tijelo upotrebljavaju se instrumentalni sustavi koji se temelje na transmisometrima ili mjerenju rasapa svjetlosti u smjeru ulazne zrake (*forward scatter*).

4. Prikaz

Kad se RVR utvrđuje instrumentalnim sustavima, jedan ili više zaslona, ako je potrebno, moraju biti smješteni u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji. Ti se zasloni u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji i u jedinicama ATS-a moraju odnositi na iste senzore, a kad su potrebni odvojeni senzori, zasloni moraju biti jasno označeni kako bi se odredilo koju uzletno-sletnu stazu i koji dio uzletno-sletne staze svaki senzor prati.

5. Uprosječivanje

i. Kad se za ocjenjivanje RVR-a upotrebljavaju instrumentalni sustavi, njihovi podaci ažuriraju se barem svakih 60 sekundi kako bi se omogućilo pružanje aktualnih i reprezentativnih vrijednosti.

ii. Razdoblje uprosječivanja za vrijednosti RVR-a je:

(A) jedna minuta za lokalno rutinsko izvješće i lokalno posebno izvješće te za prikaze RVR-a u jedinicama ATS-a;

(B) 10 minuta za METAR i SPECI, osim što se, kad 10-minutno razdoblje koje neposredno prethodi opažanju uključuje znatne nepravilnosti vrijednosti RVR-a, za izračun srednjih vrijednosti upotrebljavaju samo vrijednosti nakon te nepravilnosti.

▼ B

(d) Trenutačne vremenske pojave

1. Kao minimum prijavljuju se sljedeće trenutačne vremenske pojave: kiša, slaba kiša, snijeg i oborine koje se lede, uključujući njihov intenzitet, sumaglica, izmaglica, magla, magla koja se ledi i grmljavinske oluje, uključujući grmljavinske oluje u blizini.

2. Lokacija

Meteorološki instrument koji se koristi za mjerenje vremenskih uvjeta na aerodromu i u njegovoj blizini mora biti smješten na takav način da pruža podatke koji su reprezentativni za područje za koje se ta mjerenja zahtijevaju.

(e) Naoblaka

1. Količina naoblake, vrsta oblaka i visina baze oblaka opažaju se i prijavljuju prema potrebi radi opisivanja oblaka od operativne važnosti. Kada je nebo zakriveno oblacima i kada je vertikalna vidljivost izmjerena, opaža se i prijavljuje ona umjesto količine naoblake, vrste oblaka i visine baze oblaka. Visina baze oblaka i vertikalna vidljivost prijavljuju se u stopama.

2. Lokacija

Meteorološki instrument kojim se koristi za mjerenje količine i visine naoblake mora biti smješten na takav način da pruža podatke koji su reprezentativni za područje za koje se ta mjerenja zahtijevaju.

▼ M4

3. Prikaz

Kad se za mjerenje visine baze oblaka upotrebljava automatska oprema, u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji mora se nalaziti najmanje jedan zaslon. Ti se zaslone u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji i u jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu moraju odnositi na iste senzore, a kad su potrebni odvojeni senzori, zaslone moraju biti jasno označeni kako bi se odredilo koje područje svaki senzor prati.

▼ B

4. Referentna razina

i. Visina baze oblaka prijavljuje se u odnosu na nadmorsku visinu aerodroma.

ii. Kada je nadmorska visina praga uzletno-sletne staze za precizno prilazanje u upotrebi 50 stopa (15 m) ili više ispod nadmorske visine aerodroma, moraju se uspostaviti lokalni mehanizmi kojima će se visine baza oblaka koje se prijavljuju zrakoplovima u dolasku odnositi na nadmorsku visinu praga.

iii. U slučaju izvješća s dislociranih struktura, visina baze oblaka daje se iznad srednje vrijednosti razine mora.

(f) Temperatura zraka i temperatura rosišta

1. Temperatura zraka i temperatura rosišta mjeri se, prikazuje i prijavljuje u stupnjevima Celzijusa.

▼ M4

2. Kad se za mjerenje temperatura zraka i temperatura rosišta upotrebljava automatska oprema, zaslone na kojima se one prikazuju nalaze se u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji. Zaslone u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji i u jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu moraju se odnositi na iste senzore.

▼ B

(g) Atmosferski tlak

1. Atmosferski tlak se mjeri, a vrijednosti QNH-a i QFE-a izračunavaju se i prijavljuju u hektopaskalima.

▼ B

2. Prikaz

▼ M4

- i. Kad se za mjerenje atmosferskog tlaka upotrebljava automatska oprema, zasloni s prikazom QNH-a i, ako je potrebno u skladu s točkom MET.TR.205(g)3.ii., QFE-a, koji se odnose na barometar, nalaze se u zrakoplovnoj meteorološkoj postaji, a njima odgovarajući zasloni u odgovarajućim jedinicama operativnih usluga u zračnom prometu.

▼ B

- ii. Ako se vrijednosti QFE-a prikazuju za više od jedne uzletno-sletne staze, ti zasloni moraju biti jasno označeni kako bi se odredilo na koju se uzletno-sletnu stazu prikazana vrijednost QFE-a odnosi.

3. Referentna razina

Za izračun QFE-a upotrebljava se referentna razina.

*Poglavlje 2. – Tehnički zahtjevi za aerodromske meteorološke službe***▼ M4****MET.TR.215 Prognoze i druge informacije****▼ B**

(a) Meteorološke informacije za operatore i članove letačke posade:

1. obuhvaćaju predmetni let u pogledu vremena, apsolutne visine i zemljopisnog opsega;
2. odnose se na odgovarajuća utvrđena vremena ili vremenska razdoblja;
3. obuhvaćaju aerodrom predviđenog slijetanja, obuhvaćajući i meteorološke uvjete koji se očekuju između aerodroma predviđenog slijetanja i alternativnih aerodroma koje je odredio operator;
4. moraju biti ažurirane.

(b) Meteorološke informacije pružene koordinacijskim centrima potrage uključuju meteorološke uvjete koji su postojali na posljednjem poznatom položaju nestalog zrakoplova i uzduž rute tog zrakoplova uz posebno navođenje elemenata koji se ne distribuiraju rutinski.

(c) Meteorološke informacije pružene jedinicama usluga zrakoplovnog informiranja uključuju:

1. informacije o meteorološkoj usluzi koja se namjerava uključiti u relevantni zbornik (zbornike) zrakoplovnih informacija;
2. informacije potrebne za pripremu NOTAM-a ili ASHTAM-a;
3. informacije potrebne za pripremu okružnica zrakoplovnih informacija.

(d) Meteorološke informacije uključene u dokumentaciju o letu prikazuju se kako slijedi:

1. vjetrovi se na kartama prikazuju u obliku strelica s perima i osjenčanim zastavicama na dovoljno gustoj mreži;
2. temperature se prikazuju brojevima na dovoljno gustoj mreži;

▼ B

3. podaci o vjetru i temperaturi odabrani iz skupova podataka primljenih od svjetskog prognostičkog centra prikazuju se u dovoljno gustoj mreži zemljopisne širine/zemljopisne dužine;
 4. strelice vjetra imaju prednost nad temperaturama i pozadinom karte;
 5. oznake visine koje se odnose na meteorološke uvjete na ruti navode se onako kako se odredi da je primjereno situaciji, na primjer u obliku razine leta, tlaka, apsolutne visine ili visine iznad zemlje, a sva navođenja meteoroloških uvjeta na aerodromu izražavaju se u obliku visine iznad nadmorske visine aerodroma.
- (e) Dokumentacija o letu sadržava:
1. prognoze vjetra u gornjim zračnim prostorima i temperature zraka u gornjim zračnim prostorima;
 2. pojave SIGWX;
 3. METAR ili, kada je objavljen, SPECI za aerodrome polaska i predviđenog slijetanja te za alternativne aerodrome uzlijetanja, alternativne aerodrome na ruti i aerodrome alternativnog odredišta;
 4. TAF ili izmijenjeni TAF za aerodrome polaska i predviđenog slijetanja te za alternativne aerodrome uzlijetanja, alternativne aerodrome na ruti i aerodrome alternativnog odredišta;

▼ M1

5. SIGMET i, ako su objavljeni, AIRMET i odgovarajuća posebna izvješća iz zraka relevantna za cijelu rutu;

▼ M4

6. savjetodavne informacije o vulkanskom pepelu, tropskim ciklonama i svemirskim meteorološkim pojavama relevantne za cijelu rutu.

▼ B

Međutim, kada je tako dogovoreno između aerodromske meteorološke službe i dotičnih operatora, dokumentacija o letu za letove najdužeg trajanja dva sata, nakon kratkog zaustavljanja ili vremena provedenog na zemlji između letova, može se ograničiti na operativno potrebne informacije, ali dokumentacija o letu uvijek mora sadržavati najmanje meteorološke informacije navedene u točkama 3., 4., 5. i 6.

- (f) Karte izrađene od digitalnih prognoza stavljaju se na raspolaganje, na zahtjev operatora, za utvrđena obuhvaćena područja kako je prikazano u Dodatku 2.

▼ M1

- (g) Kada se prognoze vjetra u gornjem zračnom prostoru i temperature zraka gornjeg zračnog prostora navedene u točki MET.OR.275 podtočki (a) podpodtočki 1. isporučuju u obliku karte, one su prognostičke karte za utvrđeno vrijeme za razine leta kako je navedeno u točki MET.TR.275 podtočki (b) podpodtočki 3. Kada se prognoze pojava SIGWX navedene u točki MET.OR.275 podtočki (a) podpodtočki 2. isporučuju u obliku karte, one su prognostičke karte za utvrđeno vrijeme za sloj atmosfere ograničen razinama leta kako je navedeno u točki MET.TR.275 podtočkama (c) i (d).

▼ B

- (h) Prognoze vjetra u gornjim zračnim prostorima i temperatura zraka u gornjim zračnim prostorima te pojava SIGWX iznad razine leta 100 isporučuju se čim postanu dostupne i najkasnije tri sata prije polaska.

▼ B

- (i) Zrakoplovne klimatološke informacije sastavljaju se u obliku aerodromskih klimatoloških tablica i aerodromskih klimatoloških sažetaka.

MET.TR.220 Aerodromske prognoze

- (a) Aerodromske prognoze i njihove izmjene objavljuju se kao TAF i uključuju, sljedećim redoslijedom:
1. oznaku vrste prognoze;
 2. oznaku lokacije;
 3. vrijeme objavljivanja prognoze;
 4. oznaku prognoze koja nedostaje, kada je primjenjivo;
 5. datum i razdoblje valjanosti prognoze;
 6. oznaku poništene prognoze, kada je primjenjivo;
 7. prizemni vjetar;
 8. vidljivost,
 9. vremenske uvjete;
 10. naoblaku;
 11. očekivane značajne promjene jednog ili više tih elemenata tijekom razdoblja valjanosti.

▼ M4

- (b) TAF se objavljuje u skladu s predloškom iz Dodatka 3.
- (c) Razdoblje valjanosti rutinskog TAF-a traje 9 sati ili 24 sata ili 30 sati, osim ako nadležno tijelo nije drukčije propisalo, uzimajući u obzir zahtjeve prometa za aerodrome koji rade kraće od 9 sati.
- (d) TAF se podnosi za prijenos najviše sat vremena prije početka razdoblja valjanosti.

▼ B

- (e) Meteorološki elementi uključeni u TAF su:
1. Prizemni vjetar
 - i. Kod prognoziranja prizemnog vjetra navodi se njegov očekivani prevladavajući smjer.
 - ii. Kada nije moguće prognozirati prevladavajući smjer prizemnog vjetra zbog njegove očekivane varijabilnosti, prognozirani smjer vjetra navodi se kao varijabla kraticom „VRB”.

▼ M4

- iii. Kad je prognozirana brzina vjetra manja od 1 čvora, prognozirana brzina vjetra navodi se kao tišina.
- iv. Kad je prognozirana najveća brzina vjetra veća od prognozirane srednje vrijednosti brzine vjetra za 10 čvorova ili više, navodi se prognozirana najveća brzina vjetra.
- v. Kad se prognozira brzina vjetra od 100 čvorova ili više, navodi se da je veća od 99 čvorova.

▼ B

2. Vidljivost

- i. Kada je prognozirana vidljivost manja od 800 m, izražava se u koracima od 50 m. Kada je prognozirana vidljivost 800 m ili više, ali manja od 5 km, izražava se u koracima od 100 m. Kada je prognozirana vidljivost 5 km ili više, ali manja od 10 km, izražava se u koracima od kilometra. Kada je prognozirana vidljivost 10 km ili više, ona se izražava kao 10 km, osim kada se prognozira primjena uvjeta CAVOK-a. Prognozira se prevladavajuća vidljivost.
- ii. Kada se prognozira da će vidljivost varirati u raznim smjerovima, a prevladavajuća vidljivost ne može se prognozirati, daje se najmanja prognozirana vidljivost.

3. Vremenske pojave

- i. Ako se na aerodromu očekuje njihova pojava, prognoziraju se jedna ili više, sve do najviše tri sljedeće vremenske pojave ili njihove kombinacije, zajedno s njihovim značajkama i, kada je to odgovarajuće, intenzitetom:

- (A) oborine koje se lede;
- (B) magla koja se ledi;
- (C) umjerene ili obilne oborine (uključujući pljuskove);
- (D) prašina, pijesak ili snijeg nošeni niskim vjetrom;
- (E) prašina, pijesak ili snijeg nošeni vjetrom;
- (F) olujni vjetar s prašinom;
- (G) pješčana oluja;
- (H) grmljavinska oluja (sa ili bez oborina);
- (I) iznenadna oluja;
- (J) ljevkašti oblak (tornado ili pijavica);
- (K) druge vremenske pojave, kako je aerodromska meteorološka služba dogovorila s jedinicama ATS-a i dotičnim operatorima.

- ii. Očekivani završetak tih pojava označava se kraticom „NSW”.

4. Naoblaka

- i. Količina naoblake prognozira se kraticama „FEW”, „SCT”, „BKN” ili „OVC”, prema potrebi. Kada se očekuje da će nebo ostati ili postati zakriveno oblacima, a oblaci se ne mogu prognozirati i informacije o vertikalnoj vidljivosti dostupne su na aerodromu, prognozira se vertikalna vidljivost u obliku „VV” nakon čega slijedi prognozirana vrijednost vertikalne vidljivosti.
- ii. Kada se prognozira nekoliko slojeva ili nakupina oblaka, njihova količina i visina baze uključuju se sljedećim redom:
 - (A) najniži sloj ili nakupina bez obzira na količinu prognozira se kao FEW, SCT, BKN ili OVC, ovisno o tome što je odgovarajuće;
 - (B) sljedeći sloj ili nakupina koji pokrivaju više od 2/8 prognoziraju se kao SCT, BKN ili OVC ovisno o tome što je odgovarajuće;

▼ B

(C) sljedeći viši sloj ili nakupina koji pokrivaju više od 4/8 prognoziraju se kao BKN ili OVC, ovisno o tome što je odgovarajuće;

(D) kumulonimbusi i/ili vertikalno razvijeni kumulusi, uvijek kada su prognozirani, a nisu još navedeni u točkama A do C.

iii. Informacije o naoblaci ograničene su na oblake od operativne važnosti; kada nisu prognozirani oblaci od operativne važnosti i „CAVOK” nije primjeren, upotrebljava se kratica „NSC”.

(f) Upotreba skupina promjena

1. Kriteriji koji se upotrebljavaju za uključivanje skupina promjena u TAF ili za izmjenu TAF-a temelje se na nekoj od sljedećih vremenskih pojava ili njihovih kombinacija, za koje se prognozira njihov početak, kraj ili promjena intenziteta:

i. magla koja se leđi;

ii. oborine koje se lede;

iii. umjerene ili obilne oborine (uključujući pljuskove);

iv. grmljavinska oluja;

v. olujni vjetar s prašinom;

vi. pješčana oluja.

2. Kada se zahtijeva navođenje promjene bilo kojeg od elemenata iz točke (a), navode se oznake promjene „BECMG” ili „TEMPO” nakon čega slijedi vremensko razdoblje tijekom kojeg se očekuje ta promjena. Vremensko razdoblje navodi se u obliku početka i završetka razdoblja u cijelim satima UTC-a. Nakon oznake promjene navode se samo oni elementi za koje se očekuje značajna promjena. Međutim, u slučaju značajnih promjena u pogledu oblaka navode se sve skupine oblaka, uključujući slojeve ili nakupine za koje se promjena ne očekuje.

3. Za opis promjena kod kojih se očekuje da će meteorološki uvjeti dostići ili prekoračiti utvrđene granične vrijednosti redovnom ili izvanrednom učestalošću i u neutvrđeno vrijeme tijekom tog razdoblja, upotrebljavaju se oznaka promjene „BECMG” i povezane vremenske skupine. To vremensko razdoblje nije duže od četiri sata.

4. Oznaka promjene „TEMPO” i povezana vremenska skupina upotrebljavaju se za opisivanje očekivanih učestalih ili neučestalih privremenih kolebanja meteoroloških uvjeta koji dostižu ili prekoračuju utvrđene granične vrijednosti i traju kraće od jednog sata kod svake njihove pojave te, zajedno, obuhvaćaju manje od polovice razdoblja prognoze tijekom kojega se ta kolebanja očekuju. Kada se očekuje da će privremena kolebanja trajati jedan sat ili više, u skladu s točkom 3. upotrebljava se skupina promjena „BECMG”, ili bi se razdoblje valjanosti trebalo podijeliti na manje dijelove u skladu s točkom 5.

5. Kada se očekuje da će promjena jedne skupine prevladavajućih vremenskih uvjeta biti značajna i više ili manje potpuna promjena u drugu skupinu uvjeta, razdoblje valjanosti dijeli se u manja samostalna razdoblja upotrebom kratice „FM” nakon koje odmah slijedi šesteroznamenka vremenska skupina u danima, satima i minutama UTC-a kojom se označava vrijeme očekivanih promjena. To razdoblje koje slijedi nakon kratice „FM” i dobiveno je dijeljenjem samostalno je, a svi prognozirani uvjeti dani prije kratice zamjenjuju se onima nakon kratice.

▼ B

- (g) Vjerojatnost pojave neke alternativne vrijednosti elementa ili elemenata prognoze uključuje se kada je:

▼ M1

1. vjerojatnost postojanja alternativnih meteoroloških uvjeta tijekom određenog vremenskog razdoblja prognoze 30 % ili 40 %; ili
2. vjerojatnost privremenih kolebanja meteoroloških uvjeta tijekom određenog vremenskog razdoblja prognoze 30 % ili 40 %.

▼ B

To se označava u TAF-u upotrebom kratice „PROB” nakon čega slijedi vjerojatnost u deseticama postotka i, u slučaju iz točke 1., vremensko razdoblje tijekom kojega se očekuje da će te vrijednosti vrijediti, ili u slučaju iz točke 2., upotrebom kratice „PROB” nakon čega slijedi vjerojatnost u deseticama postotka, oznaka promjene „TEMPO” i povezana vremenska skupina.

MET.TR.225 Prognoze za slijetanje

- (a) Prognoze TREND objavljuju se u skladu s Dodatkom 1.
- (b) Jedinice i ljestvice vrijednosti koje se upotrebljavaju u prognozi TREND iste su kao i one iz izvješća kojemu se ona dodaje.
- (c) Prognoza TREND ukazuje na značajne promjene u pogledu jednog ili više elemenata: prizemnog vjetra, vidljivosti, vremenskih pojava i naoblake. Navode se samo oni elementi za koje se očekuje značajna promjena. Međutim, u slučaju značajnih promjena u pogledu oblaka navode se sve skupine oblaka, uključujući slojeve ili nakupine za koje se promjena ne očekuje. U slučaju značajne promjene vidljivosti ujedno se navodi pojava koja utječe na smanjivanje vidljivosti. Kada se ne očekuje nikakva promjena, to se označava izrazom „NOSIG”.

1. Prizemni vjetar

Prognozom TREND ukazuje se na promjene prizemnog vjetra koje uključuju:

▼ M4

- i. promjenu srednje vrijednosti smjera vjetra od 60° ili više, pri čemu je srednja vrijednost brzine prije i/ili nakon promjene 10 čvorova ili više;
- ii. promjenu srednje vrijednosti brzine vjetra od 10 čvorova ili više;

▼ B

- iii. promjene vjetra kojima se zahvaćaju vrijednosti od operativne važnosti.

2. Vidljivost

▼ M4

- i. Kad se očekuje da se vidljivost poveća i promijeni na, ili da u toj promjeni zahvati, jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili kad se očekuje da se vidljivost smanji i da tim smanjivanjem zahvati jednu ili više sljedećih vrijednosti: 150, 350, 600, 800, 1 500 ili 3 000 m, prognoza TREND ukazuje na tu promjenu.

▼ B

- ii. Kada se znatan broj letova provodi u skladu s pravilima vizualnog letenja, prognozom se dodatno ukazuje na promjene vidljivosti na, ili one koje zahvate, 5 000 m.

▼ M4

- iii. U prognozama TREND dodanima METAR-u i SPECI-ju vidljivost se odnosi na prognoziranu prevladavajuću vidljivost.

▼B

3. Vremenske pojave

- i. Prognoza TREND ukazuje na očekivanu pojavu, prestanak ili promjenu intenziteta bilo koje od sljedećih vremenskih pojava ili njihovih kombinacija:
 - (A) oborine koje se lede;
 - (B) umjerene ili obilne oborine, uključujući pljuskove;
 - (C) grmljavinska oluja, s oborinama;
 - (D) olujni vjetar s prašinom;
 - (E) pješčana oluja;
 - (F) druge vremenske pojave, kako je aerodromska meteorološka služba dogovorila s jedinicama ATS-a i dotičnim operatorima.
- ii. Prognoza TREND ukazuje na očekivanu pojavu ili prestanak bilo koje od sljedećih vremenskih pojava ili njihovih kombinacija:
 - (A) magla koja se leđi;
 - (B) prašina, pijesak ili snijeg nošeni niskim vjetrom;
 - (C) prašina, pijesak ili snijeg nošeni vjetrom;
 - (D) grmljavinska oluja (bez oborina);
 - (E) iznenadna oluja;
 - (F) ljevčasti oblak (tornado ili pijavica).
- iii. Ukupni broj prijavljenih pojava iz točaka i. i ii. ne može biti veći od tri.
- iv. Očekivani završetak tih vremenskih pojava označava se kraticom „NSW”.

4. Naoblaka

- i. Kada se očekuje da će se visina baze sloja oblaka razmjera BKN ili OVC podići i promijeniti na, ili da će u tom podizanju zahvatiti, jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili kada se očekuje da će se visina baze oblaka razmjera BKN ili OVC spustiti i da će tim spuštanjem zahvatiti jednu ili više sljedećih vrijednosti: 100, 200, 500, 1 000 i 1 500 stopa (30, 60, 150, 300 i 450 m), prognozom TREND ukazuje se na tu promjenu.
- ii. Kada je visina baze sloja oblaka ispod, ili se očekuje da će se spustiti ispod ili podići iznad 1 500 stopa (450 m), prognozom TREND ujedno se ukazuje na promjene u količini naoblake povećavanjem s FEW ili SCT na BKN ili OVC, ili smanjivanjem s BKN ili OVC na FEW ili SCT.
- iii. Kada nisu prognozirani oblaci od operativne važnosti i „CAVOK” nije primjeren, upotrebljava se kratica „NSC”.

5. Vertikalna vidljivost

Kada se očekuje da nebo ostane ili postane zakriveno oblacima, a na aerodromu su dostupna opažanja vertikalne vidljivosti i prognozira se poboljšanje vertikalne vidljivosti i njegova promjena na jednu ili više sljedećih vrijednosti, ili se prognozira promjena kojom se te vrijednosti zahvaćaju, ili kada se prognozira smanjivanje vertikalne vidljivosti i njezino zahvaćanje jedne ili više sljedećih vrijednosti: 100, 200, 500 ili 1 000 stopa (30, 60, 150 ili 300 m), prognozom TREND ukazuje se na te promjene.

▼ B

6. Dodatni kriteriji

Aerodromska meteorološka služba i korisnici mogu se dogovoriti o dodatnim kriterijima koji će se primjenjivati, na temelju lokalnih operativnih minimuma aerodroma.

7. Upotreba skupina promjena

i. Kada se očekuje promjena, prognoza TREND počinje jednom od oznaka promjena, „BECMG” ili „TEMPO”.

ii. Za opis promjena u prognozi kod kojih se očekuje da će meteorološki uvjeti dostići ili prekoračiti utvrđene vrijednosti redovnom ili izvanrednom učestalošću upotrebljava se oznaka promjene „BECMG”. Razdoblje za koje, ili vrijeme za koje, se ta promjena prognozira označava se kraticama „FM”, „TL” ili „AT”, ovisno o tome koja je odgovarajuća, pri čemu nakon svake od njih slijedi vremenska skupina u satima i minutama.

iii. Oznaka promjene „TEMPO” upotrebljava se za opisivanje prognoziranih privremenih kolebanja meteoroloških uvjeta koji dostižu ili prekoračuju utvrđene vrijednosti i traju kraće od jednog sata kod svake njihove pojave te, zajedno, obuhvaćaju manje od polovice razdoblja za koje su ta kolebanja prognozirana. Razdoblje za koje su ta privremena kolebanja prognozirana označava se kraticama „FM” i/ili „TL”, ovisno o tome koja je odgovarajuća, pri čemu nakon svake od njih slijedi vremenska skupina u satima i minutama.

8. Upotreba oznake vjerojatnosti

Oznaka „PROB” ne upotrebljava se u prognozi TREND.

MET.TR.230 Prognoze za uzlijetanje

(a) Prognoza za uzlijetanje odnosi se na utvrđeno vremensko razdoblje i sadržava informacije o očekivanim uvjetima iznad kompleksa uzletno-sletnih staza s obzirom na smjer i brzinu prizemnog vjetra te sve njihove varijacije, temperaturu, tlak i sve druge elemente prema dogovoru između aerodromske meteorološke službe i operatora.

(b) Redoslijed elemenata i pojmova, jedinica i ljestvica vrijednosti koji se upotrebljavaju u prognozama za uzlijetanje mora biti isti kao i u izvješćima za isti aerodrom.

MET.TR.235 Aerodromska upozorenja te upozorenja i uzbune zbog smicanja vjetra

(a) Upozorenja na smicanje objavljuju se u skladu s predloškom iz Dodatka 4.

(b) Redni broj iz predloška iz Dodatka 4. mora odgovarati broju upozorenja na smicanje vjetra objavljenih za aerodrom od 00:01 UTC na dotični dan.

▼ M4

(c) Upozorenja na smicanje vjetra moraju sadržavati sažete i ažurne informacije o opaženom postojanju smicanja vjetra koje uključuje promjene čeonog/lednog vjetra od 15 čvorova ili više koje mogu štetno utjecati na zrakoplov na putanji završnog prilaza ili početnog uzlijetanja i na zrakoplov na uzletno-sletnoj stazi tijekom rulanja (usporavanja) pri slijetanju ili tijekom uzletnog zaleta.

▼ B

- (d) Uzbunjivanje zbog smicanja vjetra, ako je moguće, odnosi se na pojedine dijelove uzletno-sletne staze i udaljenosti uzduž prilazne putanje ili putanje uzlijetanja, prema dogovoru između aerodromske meteorološke službe, odgovarajućih jedinica ATS-a i dotičnih operatora.

*Poglavlje 3. – Tehnički zahtjevi za službe meteorološkog bdjenja***▼ M1****MET.TR.250 SIGMET****▼ M4**

- (a) SIGMET se objavljuje u skladu s predloškom iz Dodatka 5.

▼ M1

- (b) Postoje tri vrste SIGMET-a:
1. SIGMET za vremenske pojave na ruti koje nisu vulkanski pepeo ni tropske ciklone;
 2. SIGMET za vulkanski pepeo;
 3. SIGMET za tropske ciklone.
- (c) Redni broj SIGMET-a sastoji se od tri znaka, to jest jednog slova i dvije brojke.

▼ M4

- (d) U SIGMET-u se navodi samo jedna pojava iz Dodatka 5., pri čemu se za tropske ciklone upotrebljavaju odgovarajuće kratice i pripadajuća granična vrijednost brzine prizemnog vjetra od 34 čvora ili više.

▼ M1

- (e) SIGMET u pogledu grmljavinskih oluja ili tropske ciklone ne uključuje upućivanja na povezanu turbulenciju i zaleđivanje.

▼ M4

▼ M1**MET.TR.255 AIRMET****▼ M4**

- (a) AIRMET se objavljuje u skladu s predloškom iz Dodatka 5.

▼ M1

- (b) Redni broj iz predloška iz Dodatka 5. mora odgovarati broju AIRMET-a izdanog za područje letnih informacija od 00:01 UTC na dotični dan.

▼ M4

- (c) U AIRMET-u se navodi samo jedna pojava iz Dodatka 5., pri čemu se upotrebljavaju odgovarajuće kratice i sljedeće granične vrijednosti, kad je ta pojava ispod razine leta 100, ili ispod razine leta 150 u planinskim područjima, ili više kad je potrebno:
1. brzina raširenog prizemnog vjetra iznad 30 čvorova s odgovarajućim smjerom i jedinicama;
 2. velika područja zahvaćena smanjenjem vidljivosti na manje od 5 000 m, uključujući vremensku pojavu koja uzrokuje to smanjenje vidljivosti;
 3. velika područja djelomične ili potpune naoblake ako je visina baze oblaka niža od 1 000 stopa iznad zemlje.

▼ M1

- (d) AIRMET u pogledu grmljavinskih oluja ili kumulonimbusa ne uključuje upućivanja na povezane turbulencije i zaleđivanje.

▼ M4**▼ B****MET.TR.260 Područne prognoze za letove na manjim visinama**

- (a) Kada se za područne prognoze za letove na manjim visinama upotrebljava oblik karte, prognoza za vjetar u gornjim zračnim prostorima i temperaturu zraka u gornjim zračnim prostorima objavljuje se za točke razmaknute najviše 300 nautičkih milja i za, minimalno, sljedeće apsolutne visine: 2 000, 5 000 i 10 000 stopa (600, 1 500 i 3 000 m) i 15 000 stopa (4 500 m) u planinskim područjima. Objavljivanje prognoza za vjetar u gornjim zračnim prostorima i temperaturu zraka u gornjim zračnim prostorima na apsolutnoj visini od 2 000 stopa (600 m) može biti uvjetovano lokalnim orografskim karakteristikama, što utvrđuje nadležno tijelo.
- (b) Kada se za područne prognoze za letove na manjim visinama upotrebljava oblik karte, prognoza pojava SIGWX objavljuje se kao prognoza SIGWX za manje visine za razine leta do 100, ili do razine leta 150 u planinskim područjima, ili više prema potrebi. Prognoze SIGWX za manje visine uključuju:

▼ M4

- sljedeće pojave koje opravdavaju objavljivanje SIGMET-a: jako zaleđivanje, jake turbulencije, slabo pregledni i česti kumulonimbusi i grmljavinske oluje, kumulonimbusi i grmljavinske oluje koji su unutar oblaka ili se pojavljuju u olujnom pojasu, pješćane oluje, olujni vjetar s prašinom, vulkanske erupcije i ispuštanje radioaktivnih tvari u atmosferu, i za koje se očekuje da će utjecati na letove na manjim visinama;

▼ B

- sljedeće elemente u područnim prognozama za letove na manjim visinama: prizemni vjetar, prizemna vidljivost, značajne vremenske pojave, zakrivenost planina oblacima, naoblaka, zaleđivanje, turbulencija, planinski val i visina izoterme 0° stupnja Celzijusa.

▼ M4

- (c) Kad je nadležno tijelo utvrdilo da gustoća prometnih operacija ispod razine leta 100, ili do razine leta 150 u planinskim područjima, ili više kad je potrebno, opravdava objavljivanje AIRMET-a u kombinaciji s područnim prognozama za letove na manjim visinama, objavljuju se područne prognoze kojima se obuhvaća sloj između zemlje i razine leta 100, ili do razine leta 150 u planinskim područjima, ili više kad je potrebno, i koje sadržavaju informacije o vremenskim pojavama na ruti koje su opasne za letove na manjim visinama.

Poglavlje 4. – Tehnički zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje vulkanskog pepela (VAAC)**MET.TR.265 Odgovornosti savjetodavnog centra za praćenje vulkanskog pepela**

Savjetodavne informacije o vulkanskom pepelu objavljuju se u skladu s predloškom iz Dodatka 6. Kad nisu dostupne kratice, upotrebljava se najmanje moguće teksta na jednostavnom engleskom jeziku.

Poglavlje 5. – Tehnički zahtjevi za savjetodavne centre za praćenje tropskih ciklona (TCAC)**MET.TR.270 Odgovornosti savjetodavnog centra za praćenje tropskih ciklona**

Savjetodavne informacije o tropskim ciklonama objavljuju se u skladu s predloškom iz Dodatka 7. za tropske ciklone kad se očekuje da će najveća 10-minutna srednja vrijednost brzine prizemnog vjetra dostići ili prekoračiti 34 čvora u razdoblju obuhvaćenom savjetodavnim informacijama.

▼ B*Poglavlje 6. – Tehnički zahtjevi za svjetske prognostičke centre (WAFIC)***MET.TR.275** Odgovornosti svjetskog prognostičkog centra**▼ M4**

- (a) WAFIC-i, u svrhu davanja globalnih prognoza u obliku mreže i prognoza značajnih vremenskih pojava, upotrebljavaju obrađene meteorološke podatke u obliku vrijednosti na točkama mreže.

▼ B

- (b) Kod globalnih prognoza u obliku mreže, WAFIC-ovi:

1. pripremaju prognoze za:

- i. vjetar u gornjem zračnom prostoru;
- ii. temperaturu zraka u gornjim zračnim prostorima;
- iii. vlagu;
- iv. smjer, brzinu i razinu leta najsnažnijeg vjetra;
- v. razinu leta i temperaturu tropopauze;
- vi. područja kumulonimbusa;
- vii. zaleđivanje;

▼ M4

- viii. turbulencije;

▼ B

- ix. geopotencijalnu apsolutnu visinu razina leta,

četiri puta dnevno, a one vrijede za utvrđena valjana vremena 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33 i 36 sati nakon vremena (00:00, 06:00, 12:00 i 18:00 UTC) sinoptičkih podataka na kojima su se te prognoze temeljile;

▼ M4

2. objavljuju prognoze iz podpodtočke 1. i dovršavaju njihovo širenje čim je to tehnički izvedivo, ali najkasnije 5 sati nakon standardnog vremena opažanja;
3. pružaju prognoze za točke pravilne mreže, pri čemu te prognoze sadržavaju:
 - i. podatke o vjetru za razine leta 50 (850 hPa), 80 (750 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 210 (450 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa), 480 (125 hPa) i 530 (100 hPa) s horizontalnom razlučivošću od 1,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
 - ii. podatke o temperaturi za razine leta 50 (850 hPa), 80 (750 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 210 (450 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) 480 (125 hPa) i 530 (100 hPa) s horizontalnom razlučivošću od 1,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
 - iii. podatke o vlazi za razine leta 50 (850 hPa), 80 (750 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa) i 180 (500 hPa) s horizontalnom razlučivošću od 1,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;

▼ M4

- iv. podatke geopotencijalne apsolutne visine za razine leta 50 (850 hPa), 80 (750 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 210 (450 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa), 480 (125 hPa) i 530 (100 hPa) s horizontalnom razlučivošću od 1,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
- v. smjer, brzinu i razinu leta najснаžnijeg vjetra s horizontalnom razlučivošću od 1,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
- vi. razinu leta i temperaturu tropopauze s horizontalnom razlučivošću od 1,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
- vii. zaleđivanje za slojeve sa središtem na razinama leta 60 (800 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa) i 300 (300 hPa) s horizontalnom razlučivošću od 0,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
- viii. turbulencije za slojeve sa središtem na razinama leta 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 340 (250 hPa), 390 (200 hPa) i 450 (150 hPa) s horizontalnom razlučivošću od 0,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine;
- ix. horizontalno prostiranje i razine leta baze i vrha kumulonimbusâ s horizontalnom razlučivošću od 0,25° zemljopisne širine i zemljopisne dužine.

▼ B

- (c) Kod globalnih prognoza značajnih vremenskih pojava na ruti, WAFC-ovi:

▼ M4

- 1. sastavljaju prognoze SIGWX četiri puta dnevno, a one vrijede za utvrđena vremena valjanosti 24 sata nakon vremena (00.00, 06.00, 12.00 i 18.00 UTC) sinoptičkih podataka na kojima su se te prognoze temeljile. Širenje svake prognoze dovršava se čim je to tehnički izvedivo, ali najkasnije 7 sati nakon standardnog vremena opažanja u uobičajenim operacijama odnosno najkasnije 9 sati nakon standardnog vremena opažanja u rezervnim operacijama;

▼ B

- 2. objavljuju prognoze SIGWX kao prognoze SIGWX za veće visine za razine leta između 250 i 630;
- 3. uključuju u prognoze SIGWX sljedeće stavke:

▼ M4

- i. tropsku ciklonu pod uvjetom da se očekuje da će najveća 10-minutna srednja vrijednost brzine prizemnog vjetra dostići ili prekoračiti 34 čvora;

▼ B

- ii. vrlo opasne olujne pojaseve;
- iii. umjerenu ili jaku turbulenciju (u oblaku ili bez oblaka);
- iv. umjereno ili jako zaleđivanje;
- v. rasprostranjenu pješčanu oluju/olujni vjetar s prašinom;
- vi. kumulonimbuse povezane s grmljavinskim olujama i sa stankama i. do v.;
- vii. područja nekonvektivnih oblaka povezanih s umjerenom ili jakom turbulencijom u oblacima i/ili s umjerenim ili jakim zaleđivanjem;

▼ B

- viii. razinu leta tropopauze;
- ix. mlazne struje;
- x. informacije o lokaciji vulkanske erupcije zbog koje nastaju oblaci pepela od značaja za zrakoplovne operacije, uključujući: simbol vulkanske erupcije na lokaciji vulkana i, u odvojenom tekstnom okviru na karti, simbol vulkanske erupcije, ime vulkana, ako je poznato, i zemljopisnu širinu/zemljopisnu dužinu lokacije erupcije. Osim toga u legendi karata SIGWX treba navesti CHECK SIGMET, ADVISORIES FOR TC AND VA, AND ASHTAM AND NOTAM FOR VA (PROVJERITE SIGMET, UPOZORENJA ZA TC I VA TE ASHTAM I NOTAM ZA VA);
- xi. informacije o lokaciji ispuštanja radioaktivnih tvari u atmosferu koja su značajna za zrakoplovne operacije, a koje uključuju: simbol radioaktivnih tvari u atmosferi na lokaciji ispuštanja i, u odvojenom okviru na karti, simbol radioaktivnih tvari u atmosferi, zemljopisnu širinu/zemljopisnu dužinu lokacije ispuštanja te, ako je poznato, naziv lokacije radioaktivnog izvora. Uz to, u legendi karata SIGWX na kojima je označeno ispuštanje radijacije treba se nalaziti CHECK SIGMET AND NOTAM FOR RDOACT CLD (PROVJERI SIGMET I NOTAM ZA RADIOAKTIVNI OBLAK).

4. Na prognoze SIGWX primjenjuju se sljedeći kriteriji:

- i. točke 3.i. do 3.vi. uključuju se jedino ako se očekuje da se dogode između nižih i viših razina prognoze SIGWX;
- ii. kratica „CB” uključuje se jedino kada se odnosi na pojavu ili očekivanu pojavu kumulonimbusa:
 - (A) koja zahvaća područje s najvećom prostornom pokrivenošću od 50 % ili više dotičnog područja;
 - (B) uzduž linije s malo ili bez prostora između pojedinih oblaka; ili
 - (C) unutar sloja oblaka ili skriveni u magli;
- iii. uključivanjem kratice „CB” podrazumijeva se uključivanje svih vremenskih pojava koje su obično povezane s kumulonimbusima, tj. grmljavinskih oluja, umjerenog ili jakog zaleđivanja, umjerene ili jake turbulencije i tuče;
- iv. kada vulkanska erupcija ili ispuštanje radioaktivnih tvari u atmosferu nalaže uključivanje u prognoze SIGWX simbola vulkanske aktivnosti ili simbola radioaktivnosti, ti se simboli uključuju u prognoze SIGWX bez obzira na to koja je visina za koju se stup pepela ili radioaktivne tvari prijavljuju ili se očekuje da će na nju dospjeti;
- v. u slučaju zajedničkog pojavljivanja ili djelomičnog preklapanja pojava iz točke 3.i., 3.x. i 3.xi., najveća se prednost daje točki 3.x., nakon čega slijede točke 3.xi. i 3.i. Točka s najvećom prednošću smješta se na lokaciju događaja, a za povezivanje lokacije ostalih točaka s njihovim povezanim simbolima ili tekstnim okvirima koriste se strelice.

▼ M4

- (d) Objavljuju se prognoze SIGWX za srednje visine za razine leta između 100 i 450 za ograničena zemljopisna područja.

▼M4

Dodatak 1.

Predložak za METAR i SPECI			
<p><i>Legenda:</i></p> <p>M = uključivanje obvezno;</p> <p>C = uključivanje uvjetno, ovisi o meteorološkim uvjetima ili metodi opažanja;</p> <p>O = uključivanje moguće.</p> <p><i>Napomena 1:</i> rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u METAR i SPECI prikazani su u zasebnoj tablici ispod ovog predloška.</p> <p><i>Napomena 2:</i> objašnjenja za kratice mogu se pronaći u dokumentu ICAO-a br. 8400 <i>Procedures for Air Navigation Services — Abbreviations and Codes (PANS-ABC)</i> (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi).</p> <p><i>Napomena 3:</i> brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio METAR-a i SPECI-ja.</p>			
Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
1.	Oznaka vrste izvješća (M)	Vrsta izvješća (M)	METAR, METAR COR, SPECI ili SPECI COR
2.	Oznaka lokacije (M)	Oznaka lokacije prema ICAO-u (M)	nnnn
3.	Vrijeme opažanja (M)	Dan i stvarno vrijeme opažanja (UTC) (M)	nnnnnnZ
4.	Oznaka automatskog izvješća ili izvješća koje nedostaje (C)	Oznaka automatskog izvješća ili izvješća koje nedostaje (C)	AUTO ili NIL
5.	KRAJ METAR-a AKO IZVJEŠĆE NEDOSTAJE.		
6.	Prizemni vjetar (M)	Smjer vjetra (M)	nnn ili/// (1) VRB
		Brzina vjetra (M)	[P]nn[n] ili/// (1)
		Značajne varijacije brzine (C)	G[P]nn[n]
		Mjerne jedinice (M)	KT
		Značajne varijacije smjera (C)	nnnVnnn —
7.	Vidljivost (M)	Prevladavajuća ili najmanja vidljivost (M)	nnnn ili//// (1)
		Najmanja vidljivost i smjer najmanje vidljivosti (C)	nnnn[N] ili nnnn[NE] ili nnnn[E] ili nnnn[SE] ili nnnn[S] ili nnnn[SW] ili nnnn[W] ili nnnn[NW]
8.	Vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (C) (2)	Naziv elementa (M)	R
		Uzletno-sletna staza (M)	nn[L]/ili nn[C]/ili nn[R]/
		Vidljivost uzduž uzletno-sletne staze (M)	[P ili M]nnnn ili//// (1)
		Raniji trend vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze (C)	U, D ili N

C
A
V
O
K

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)			
9.	Trenutačni vremenski uvjeti (C)	Intenzitet <i>ili</i> blizina trenutačnih vremenskih uvjeta (C)	– <i>ili</i> +	—	VC	
		Značajke i vrsta trenutačnih vremenskih uvjeta (M)	DZ <i>ili</i> RA <i>ili</i> SN <i>ili</i> SG <i>ili</i> PL <i>ili</i> DS <i>ili</i> SS <i>ili</i> FZDZ <i>ili</i> FZRA <i>ili</i> FZUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> FC ⁽³⁾ <i>ili</i> SHGR <i>ili</i> SHGS <i>ili</i> SHRA <i>ili</i> SHSN <i>ili</i> SHUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> TSGR <i>ili</i> TSGS <i>ili</i> TSRA <i>ili</i> TSSN <i>ili</i> TSUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> UP ⁽⁴⁾	FG <i>ili</i> BR <i>ili</i> SA <i>ili</i> DU <i>ili</i> HZ <i>ili</i> FU <i>ili</i> VA <i>ili</i> SQ <i>ili</i> PO <i>ili</i> TS <i>ili</i> BCFG <i>ili</i> BLDU <i>ili</i> BLSA <i>ili</i> BLSN <i>ili</i> DRDU <i>ili</i> DRSA <i>ili</i> DRSN <i>ili</i> FZFG <i>ili</i> MIFG <i>ili</i> PRFG <i>ili</i> // ⁽¹⁾	FG <i>ili</i> PO <i>ili</i> FC <i>ili</i> DS <i>ili</i> SS <i>ili</i> TS <i>ili</i> SH <i>ili</i> BLSN <i>ili</i> BLSA <i>ili</i> BLDU <i>ili</i> VA	
10.	Naoblaka (M)	Količina naoblake i visina baze oblaka <i>ili</i> vertikalna vidljivost (M)	FEWnnn <i>ili</i> SCTnnn <i>ili</i> BKNnnn <i>ili</i> OVCnnn <i>ili</i> FEW/// ⁽¹⁾ <i>ili</i> SCT/// ⁽¹⁾ <i>ili</i> BKN/// ⁽¹⁾ <i>ili</i> OVC/// ⁽¹⁾ <i>ili</i> ///nnn ⁽¹⁾ <i>ili</i> ///// ⁽¹⁾	VVnnn <i>ili</i> VV/// ⁽¹⁾	NSC <i>ili</i> NCD ⁽⁴⁾	
		Vrsta oblaka (C)	CB <i>ili</i> TCU <i>ili</i> /// ⁽¹⁾ , ⁽⁵⁾	—		
11.	Temperatura zraka i rosište (M)	Temperatura zraka i rosište (M)	[M]nn/[M]nn <i>ili</i> ///[M]nn ⁽¹⁾ <i>ili</i> [M]nn/// ⁽¹⁾ <i>ili</i> //// ⁽¹⁾			
12.	Vrijednosti tlaka (M)	Naziv elementa (M)	Q			
		QNH (M)	nnnn <i>ili</i> /// ⁽¹⁾			
13.	Dodatne informacije (C)	Nedavni vremenski uvjeti (C)	RERASN <i>ili</i> REFZDZ <i>ili</i> REFZRA <i>ili</i> REDZ <i>ili</i> RE[SH]RA <i>ili</i> RE[SH]SN <i>ili</i> RESG <i>ili</i> RESHGR <i>ili</i> RESHGS <i>ili</i> REBLSN <i>ili</i> RESS <i>ili</i> REDS <i>ili</i> RETSRA <i>ili</i> RETSSN <i>ili</i> RETSGR <i>ili</i> RETSGS <i>ili</i> RETS <i>ili</i> REFC <i>ili</i> REVA <i>ili</i> REPL <i>ili</i> REUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> REFZUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> RETSUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> RESHUP ⁽⁴⁾ <i>ili</i> RE// ⁽¹⁾			
		Smicanje vjetra (C)	WS Rnn[L] <i>ili</i> WS Rnn[C] <i>ili</i> WS Rnn[R] <i>ili</i> WS ALL RWY			
		Površinska temperatura mora i stanje mora <i>ili</i> značajna visina valova (C)	W[M]nn/Sn <i>ili</i> W///Sn ⁽¹⁾ <i>ili</i> W[M]nn/S/ ⁽¹⁾ <i>ili</i> W[M]nn/Hn[n][n] <i>ili</i> W///Hn[n][n] ⁽¹⁾ <i>ili</i> W[M]nn/H/// ⁽¹⁾			

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)				
14	Prognoza Trend (O)	Oznaka promjene (M)	NOSIG	BECMG <i>ili</i> TEMPO			C A V O K
		Razdoblje promjene (C)		FMnnnn <i>i/ili</i> TLnnnn <i>ili</i> ATnnnn			
		Vjetar (C)		nnn[P]nn[G[P]nn]KT			
		Prevladavajuća vidljivost (C)		nnnn			
		Vremenska pojava: intenzitet (C)		- <i>ili</i> +	—	N S W	
		Vremenska pojava: značajke i vrsta (C)		DZ <i>ili</i> RA <i>ili</i> SN <i>ili</i> SG <i>ili</i> PL <i>ili</i> DS <i>ili</i> SS <i>ili</i> FZDZ <i>ili</i> FZRA <i>ili</i> SHGR <i>ili</i> SHGS <i>ili</i> SHRA <i>ili</i> SHSN <i>ili</i> TSGR <i>ili</i> TSGS <i>ili</i> TSRA <i>ili</i> TSSN	FG <i>ili</i> BR <i>ili</i> SA <i>ili</i> DU <i>ili</i> HZ <i>ili</i> FU <i>ili</i> VA <i>ili</i> SQ <i>ili</i> PO <i>ili</i> FC <i>ili</i> TS <i>ili</i> BCFG <i>ili</i> BLDU <i>ili</i> BLSA <i>ili</i> BLSN <i>ili</i> DRDU <i>ili</i> DRSA <i>ili</i> DRSN <i>ili</i> FZFG <i>ili</i> MIFG <i>ili</i> PRFG		
		Količina naoblake i visina baze oblaka <i>ili</i> vertikalna vidljivost (C)		FEWnnn <i>ili</i> SCTnnn <i>ili</i> BKNnnn <i>ili</i> OVCnnn	VVnnn <i>ili</i> VV///	N S C	
Vrsta oblaka (C)	CB <i>ili</i> TCU	—					
<p>(¹) Ako neki meteorološki element privremeno nedostaje ili se njegova vrijednost privremeno smatra netočnom, zamjenjuje se jednom kosom crtom („/“) za svaku znamenku kratice tekstualne poruke te se za njega navodi da nedostaje kako bi se zajamčilo pouzdano prevođenje u druge oblike kodova.</p> <p>(²) Uključuje se ako je vidljivost ili vidljivost uzduž uzletno-sletne staze < 1 500 m za do najviše četiri uzletno-sletne staze.</p> <p>(³) „Jako“ se upotrebljava za označavanje tornada ili pijavice; „umjereno“ (bez oznake) za označavanje ljevkastog oblaka koji ne dopire do zemlje.</p> <p>(⁴) Samo za automatska izvješća.</p> <p>(⁵) U slučaju automatskih izvješća kose crte („/“) mogu, prema potrebi, zamijeniti odgovarajuću vrstu oblaka ovisno o sposobnosti sustava automatskog motrenja. Nadalje, kose crte mogu zamijeniti količinu naoblake i/ili visinu oblaka prijavljenog sloja CB-a ili TCU-a.</p>							

▼ **M4**

Rasponi i razlučivosti za numeričke elemente uključene u METAR i SPECI			
Ref. br.	Elementi	Raspon	Razlučivost
1.	Uzletno-sletna staza: (bez jedinica)	01–36	1
2.	Smjer vjetra: ° u odnosu na pravi pol	000–360	10
3.	Brzina vjetra: KT	00–99 P99	1 nije primjenjivo (100 ili više)
4.	Vidljivost:	M 0000–0750	50
		M 0800–4 900	100
		M 5 000–9 000	1 000
		M 10 000 ili više	0 (utvrđena vrijednost: 9 999)
5.	Vidljivost uzduž uzletno-sletne staze:	M 0000–0375	25
		M 0400–0750	50
		M 0800–2 000	100
6.	Vertikalna vidljivost: u jedinicama od 100 stopa	000–020	1
7.	Naoblaka: visina baze oblaka: u jedinicama od 100 stopa	000–099 100–200	1 10
8.	Temperatura zraka: Rosište: °C	–80–+60	1
9.	QNH: hPa	0850–1 100	1
10.	Površinska temperatura mora: °C	–10–+40	1
11.	Stanje mora: (bez jedinica)	0–9	1
12.	Značajna visina valova: M	0–999	0,1

▼B

Dodatak 2.

Utvrđena područja koja obuhvaćaju prognoze WAFS-a u obliku karata

Mercatorova projekcija

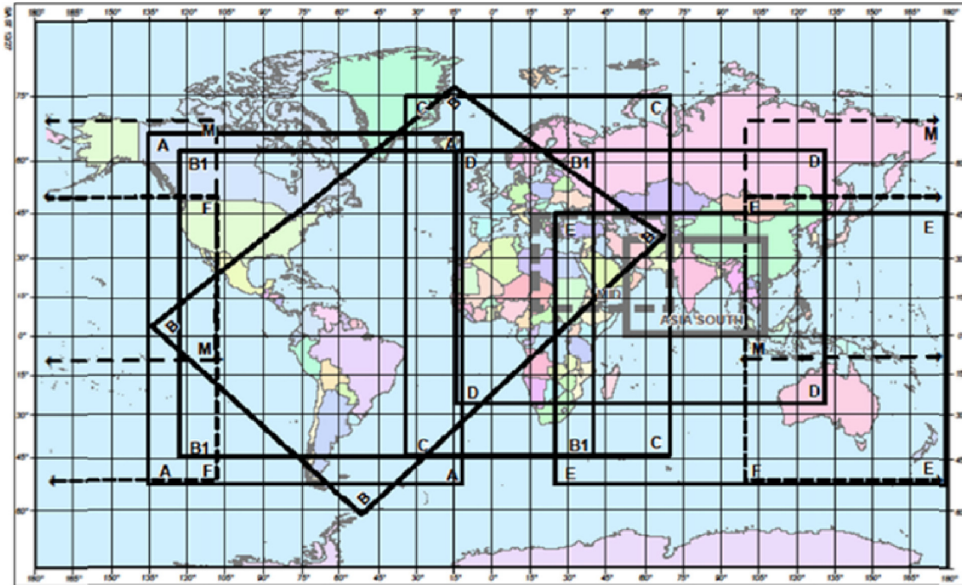

CHART	LATITUDE	LONGITUDE	CHART	LATITUDE	LONGITUDE
A	N6700	W13724	D	N6300	W01500
A	N6700	W01236	D	N6300	E13200
A	S5400	W01236	D	S2700	E13200
A	S5400	W13724	D	S2700	W01500
ASIA	N3600	E05300	E	N4455	E02446
ASIA	N3600	E10800	E	N4455	E18000
ASIA	0000	E10800	E	S5355	E18000
ASIA	0000	E05300	E	S5355	E02446
B	N0304	W13557	F	N5000	E10000
B	N7644	W01545	F	N5000	W11000
B	N3707	E06732	F	S5242	W11000
B	S6217	W05240	F	S5242	E10000
B1	N6242	W12500	M	N7000	E10000
B1	N6242	E04000	M	N7000	W11000
B1	S4530	E04000	M	S1000	W11000
B1	S4530	W12500	M	S1000	E10000
C	N7500	W03500	MID	N4400	E01700
C	N7500	E07000	MID	N4400	E07000
C	S4500	E07000	MID	N1000	E07000
C	S4500	W03500	MID	N1000	E01700

▼ B

Polarna stereografska projekcija (sjeverna polutka)

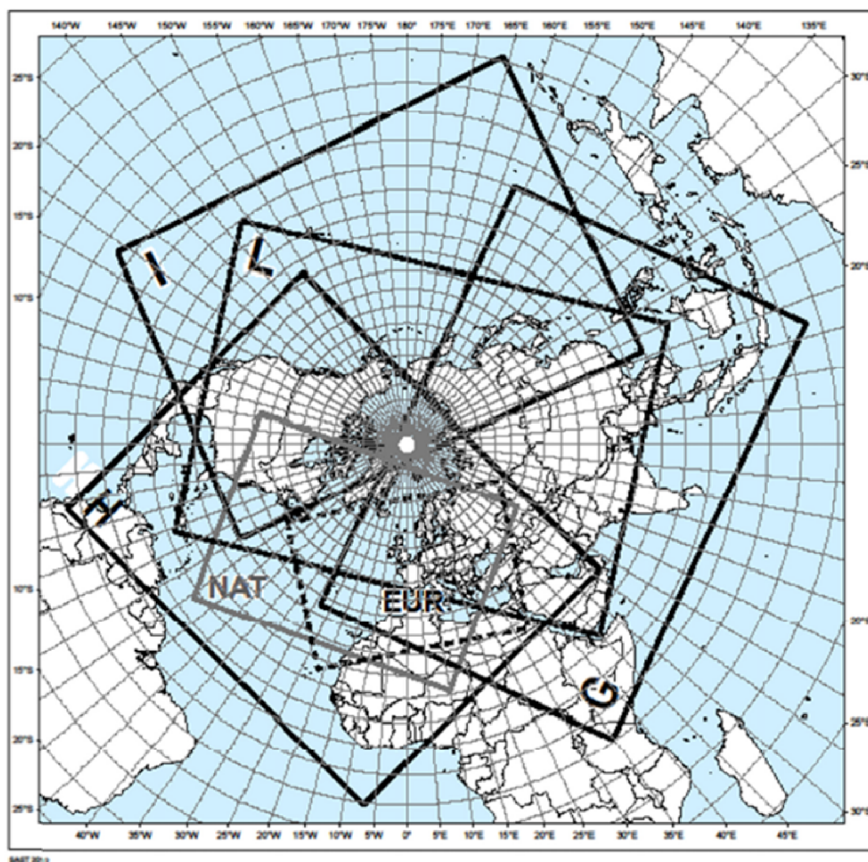

CHART	LATITUDE	LONGITUDE	CHART	LATITUDE	LONGITUDE
EUR	N4633	W05634	I	N1912	E11130
EUR	N5842	E06824	I	N3330	W06012
EUR	N2621	E03325	I	N0126	W12327
EUR	N2123	W02136	I	S0647	E16601
G	N3552	W02822	L	N1205	E11449
G	N1341	E15711	L	N1518	E04500
G	S0916	E10651	L	N2020	W06900
G	S0048	E03447	L	N1413	W14338
H	N3127	W14836	NAT	N4439	W10143
H	N2411	E05645	NAT	N5042	E06017
H	S0127	W00651	NAT	N1938	E00957
H	N0133	W07902	NAT	N1711	W05406

▼ B

Polarna stereografska projekcija (južna polutka)

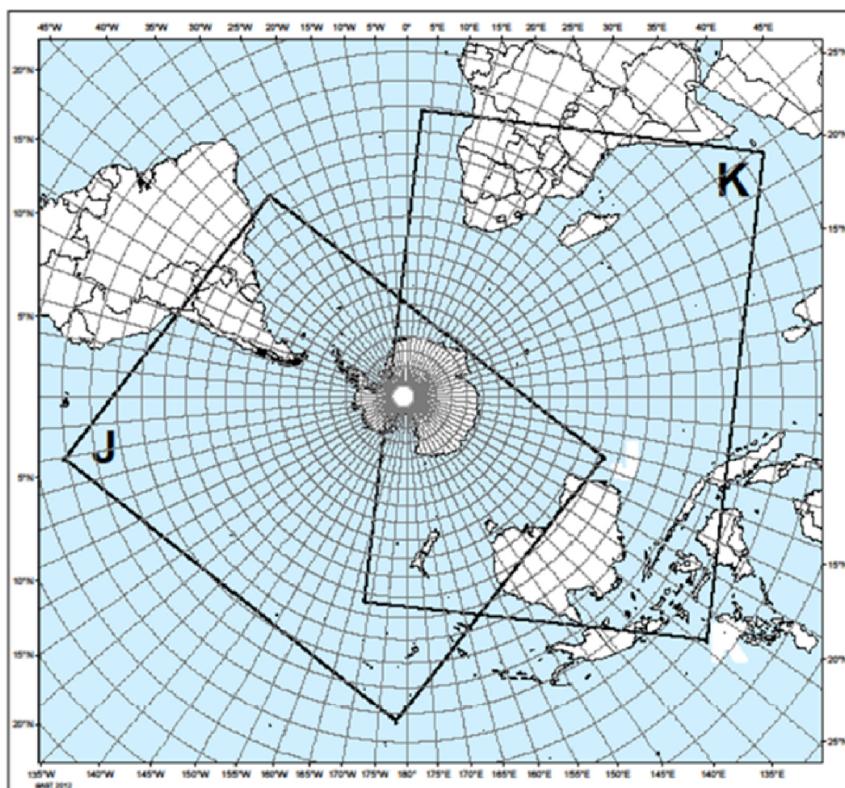

CHART	LATITUDE	LONGITUDE
J	S0318	W17812
J	N0037	W10032
J	S2000	W03400
J	S2806	E10717
K	N1255	E05549
K	N0642	E12905
K	S2744	W16841
K	S1105	E00317

▼M4

Dodatak 3.

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
1.	Oznaka vrste prognoze (M)	Vrsta prognoze (M)	TAF <i>ili</i> TAF AMD <i>ili</i> TAF COR
2.	Oznaka lokacije (M)	Oznaka lokacije prema ICAO-u (M)	nnnn
3.	Vrijeme objavljivanja prognoze (M)	Dan i vrijeme objavljivanja prognoze (UTC) (M)	nnnnnnZ
4.	Oznaka prognoze koja nedostaje (C)	Oznaka prognoze koja nedostaje (C)	NIL
5.	KRAJ TAF-a AKO PROGNOZA NEDOSTAJE.		
6.	Dani i razdoblje valjanosti prognoze (M)	Dani i razdoblje valjanosti prognoze (UTC) (M)	nnnn/nnnn
7.	Oznaka poništene prognoze (C)	Oznaka poništene prognoze (C)	CNL
8.	KRAJ TAF-a AKO JE PROGNOZA PONIŠTENA.		
9.	Prizemni vjetar (M)	Smjer vjetra (M)	nnn <i>ili</i> VRB
		Brzina vjetra (M)	[P]nn[n]
		Značajne varijacije brzine (C)	G[P]nn[n]
		Mjerne jedinice (M)	KT

Predložak za TAF*Legenda:*

M = uključivanje obvezno;

C = uključivanje uvjetno, ovisi o meteorološkim uvjetima ili metodi opažanja;

O = uključivanje moguće.

Napomena 1: rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u TAF prikazani su u zasebnoj tablici ispod ovog predloška.*Napomena 2:* objašnjenja za kratice mogu se pronaći u dokumentu ICAO-a br. 8400 *Procedures for Air Navigation Services — ICAO Abbreviations and Codes (PANS-ABC)* (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi ICAO-a).*Napomena 3:* brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio TAF-a.

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)			
10.	Vidljivost (M)	Prevladavajuća vidljivost (M)	nnnn			C A V O K
11.	Vremenski uvjeti (C)	Intenzitet vremenskih pojava (C) ⁽¹⁾	– ili +	—		
		Značajke i vrsta vremenskih pojava (C)	DZ ili RA ili SN ili SG ili PL ili DS ili SS ili FZDZ ili FZRA ili SHGR ili SHGS ili SHRA ili SHSN ili TSGR ili TSGS ili TSRA ili TSSN	FG ili BR ili SA ili DU ili HZ ili FU ili VA ili SQ ili PO ili FC ili TS ili BCFG ili BLDU ili BLSA ili BLSN ili DRDU ili DRSA ili DRSN ili FZFG ili MIFG ili PRFG		
12.	Naoblaka (M) ⁽²⁾	Količina naoblake i visina baze ili vertikalna vidljivost (M)	FEWnnn ili SCTnnn ili BKNnnn ili OVCnnn	VVnnn ili VV///	N S C	
		Vrsta oblaka (C)	CB ili TCU	—		
13.	Temperatura (O) ⁽³⁾	Naziv elementa (M)	TX			
		Najviša temperatura (M)	[M]nn/			
		Dan i vrijeme pojave najviše temperature (M)	nnnnZ			
		Naziv elementa (M)	TN			
		Najniža temperatura (M)	[M]nn/			
		Dan i vrijeme pojave najniže temperature (M)	nnnnZ			
14.	Očekivane značajne promjene jednog ili više prethodno navedenih elemenata tijekom razdoblja valjanosti (C)	Oznaka promjene ili vjerojatnosti (M)	PROB30 [TEMPO] ili PROB40 [TEMPO] ili BECMG ili TEMPO ili FM			
		Razdoblje pojave ili promjene (M)	nnnn/nnnn ili nnnnnn			
		Vjetar (C)	nnn[P]nn[G[P]nn]KT ili VRBnnKT			

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)			
		Prevladavajuća vidljivost (C)	nnnn			C A V O K
		Vremenska pojava: intenzitet (C)	– ili +	—	N S W	
		Vremenska pojava: značajke i vrsta (C)	DZ <i>ili</i> RA <i>ili</i> SN <i>ili</i> SG <i>ili</i> PL <i>ili</i> DS <i>ili</i> SS <i>ili</i> FZDZ <i>ili</i> FZRA <i>ili</i> SHGR <i>ili</i> SHGS <i>ili</i> SHRA <i>ili</i> SHSN <i>ili</i> TSGR <i>ili</i> TSGS <i>ili</i> TSRA <i>ili</i> TSSN	FG <i>ili</i> BR <i>ili</i> SA <i>ili</i> DU <i>ili</i> HZ <i>ili</i> FU <i>ili</i> VA <i>ili</i> SQ <i>ili</i> PO <i>ili</i> FC <i>ili</i> TS <i>ili</i> BCFG <i>ili</i> BLDU <i>ili</i> BLSA <i>ili</i> BLSN <i>ili</i> DRDU <i>ili</i> DRSA <i>ili</i> DRSN <i>ili</i> FZFG <i>ili</i> MIFG <i>ili</i> PRFG		
15.		Količina naoblake i visina baze ili vertikalna vidljivost (C)	FEWnnn <i>ili</i> SCTnnn <i>ili</i> BKNnnn <i>ili</i> OVCnnn	VVnnn <i>ili</i> VV///	N S C	
		Vrsta oblaka (C)	CB <i>ili</i> TCU	—		

(¹) Uključuje se kad god je primjenjivo. Nema oznake za umjereni intenzitet.
(²) Do četiri sloja oblaka.
(³) Sastoji se od najviše četiriju temperatura (dvije najviše i dvije najniže temperature).

Rasponi i razlučivosti za numeričke elemente uključene u TAF

Ref. br.	Elementi	Raspon	Razlučivost
1.	Smjer vjetra: ° u odnosu na pravi pol	000–360	10
2.	Brzina vjetra: KT	00–99	1
3.	Vidljivost: M	0000–0750	50
		0800–4 900	100
		5 000–9 000	1 000
		10 000 ili više	0 (utvrđena vrijednost: 9 999)
4.	Vertikalna vidljivost: u jedinicama od 100 stopa	000–020	1
5.	Naoblaka: visina baze oblaka: u jedinicama od 100 stopa	000–099	1
		100–200	10
6.	Temperatura zraka (najviša i najniža): °C	–80–+60	1

▼M4

Dodatak 4.

Predložak za upozorenja na smicanje vjetra			
<i>Legenda:</i>			
M = uključivanje obvezno;			
C = uključivanje uvjetno, uvijek kad je primjenjivo.			
<i>Napomena 1:</i> rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u upozorenja na smicanje vjetra prikazani su u Dodatku 8.			
<i>Napomena 2:</i> objašnjenja za kratice mogu se pronaći u dokumentu ICAO-a br. 8400 <i>Procedures for Air Navigation Services — ICAO Abbreviations and Codes (PANS-ABC)</i> (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi ICAO-a).			
<i>Napomena 3:</i> brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio upozorenja na smicanje vjetra.			
Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
1.	Oznaka lokacije aerodroma (M)	Oznaka lokacije aerodroma	nnnn
2.	Oznaka vrste poruke (M)	Vrsta poruke i redni broj	WS WRNG [n]n
3.	Vrijeme nastanka i razdoblje valjanosti (M)	Dan i vrijeme objavljivanja i, kad je primjenjivo, razdoblje valjanosti (UTC)	nnnnnn [VALID TL nnnnnn] ili [VALID nnnnnn/nnnnnn]
4.	AKO SE UPOZORENJE NA SMICANJE VJETRA PONIŠTAVA, VIDJETI DETALJE NA KRAJU OVOG PREDLOŠKA.		
5.	Pojava (M)	Oznaka pojave i njezine lokacije	[MOD] ili [SEV] WS IN APCH ili [MOD] ili [SEV] WS [APCH] RWYnnn ili [MOD] ili [SEV] WS IN CLIMB-OUT ili [MOD] ili [SEV] WS CLIMB-OUT RWYnnn ili MBST IN APCH ili MBST [APCH] RWYnnn ili MBST IN CLIMB-OUT ili MBST CLIMB-OUT RWYnnn
6.	Opažena, prijavljena ili prognozirana pojava (M)	Oznaka koja govori je li pojava opažena ili prijavljena i očekuje se da će potrajati ili je prognozirana	REP AT nnnn nnnnnnnn ili OBS [AT nnnn] ili FCST
7.	Detalji pojave (C)	Opis pojave koja je povod za objavljivanje upozorenja na smicanje vjetra	SFC WIND: nnn/nnKT nnnFT – WIND: nnn/nnKT ili nnKT LOSS nnNM (ili nnKM) FNA RWYnn ili nnKT GAIN nnNM (ili nnKM) FNA RWYnn
ILI			
8.	Poništavanje upozorenja na smicanje vjetra	Poništavanje upozorenja na smicanje vjetra uz upućivanje na njegovu oznaku	CNL WS WRNG [n]n nnnnnn/nnnnnn

▼ M1▼ M4

Dodatak 5.

Predložak za SIGMET i AIRMET				
<i>Legenda:</i>				
M = uključivanje obvezno;				
C = uključivanje uvjetno, uvijek kad je primjenjivo; i				
<i>Napomena 1:</i> rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u SIGMET ili AIRMET prikazani su u Dodatku 8.				
<i>Napomena 2:</i> jako ili umjereno zaleđivanje (SEV ICE, MOD ICE) i jake ili umjerene turbulencije (SEV TURB, MOD TURB) povezane s grmljavinskim olujama, kumulonimbusima ili tropskim ciklonama ne bi se trebali uključiti.				
<i>Napomena 3:</i> brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio SIGMET-a ni AIRMET-a.				
Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak za SIGMET	Predložak za AIRMET
1.	Oznaka lokacije FIR-a/CTA-a (M)	Oznaka lokacije, prema ICAO-u, jedinice ATS-a koja opslužuje FIR ili CTA na koje se SIGMET/ AIRMET odnosi	nnnn	
2.	Oznaka (M)	Oznaka i redni broj SIGMET-a ili AIRMET-a	SIGMET nnn	AIRMET [n][n]n
3.	Razdoblje valjanosti (M)	Skupine dan-vrijeme kojima se označava razdoblje valjanosti (UTC)	VALID nnnnnn/nnnnnn	
4.	Oznaka lokacije MWO-a (M)	Oznaka lokacije MWO-a koji je sastavio SIGMET ili AIRMET, s crticom za razdvajanje	nnnn-	
5.	Novi redak			
6.	Naziv FIR-a/CTA-a (M)	Oznaka lokacije i naziv FIR-a/CTA-a za koje se objavljuje SIGMET/ AIRMET	nnnn nnnnnnnnnn FIR ili UIR ili FIR/UIR ili nnnn nnnnnnnnnn CTA	nnnn nnnnnnnnnn FIR/[n]
7.	AKO SE SIGMET ILI AIRMET PONIŠTAVA, VIDJETI DETALJE NA KRAJU OVOG PREDLOŠKA.			
8.	Oznaka statusa (C) ⁽¹⁾	Oznaka ispitivanja ili vježbe	TEST ili EXER	TEST ili EXER
9.	Novi redak			

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak za SIGMET	Predložak za AIRMET
10.	Pojava (M)	Opis pojave koja je povod za objavljivanje SIGMET-a/ AIRMET-a	OBSC TS[GR] EMBD TS[GR] FRQ TS[GR] SQL TS[GR] TC nnnnnnnnn PSN Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] CB ili TC NN (2) PSN Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] CB SEV TURB SEV ICE SEV ICE (FZRA) SEV MTW HVY DS HVY SS [VA ERUPTION] [MT nnnnnnnnnn] [PSN Nnn[nn] ili Snn[nn] Ennn[nn] ili Wnnn[nn]] VA CLD RDOACT CLD	SFC WIND nnn/nn[n]KT SFC VIS [n][n]nnM (nn) ISOL TS[GR] OCNL TS[GR] MT OBSC BKN CLD BKN CLD [n]nnn/ [ABV][n]nnnnFT ili BKN CLD SFC/ [ABV][n]nnnnFT ili OVC CLD [n]nnn/ [ABV][n]nnnnFT ili OVC CLD SFC/ [ABV][n]nnnnFT ISOL CB OCNL CB FRQ CB ISOL TCU OCNL TCU FRQ TCU MOD TURB MOD ICE MOD MTW
11.	Opažena ili prognozirana pojava (M) (3), (4)	Napomena je li informacija opažena i očekuje se da potraje ili je prognozirana	OBS [AT nnnnZ] ili FCST [AT nnnnZ]	
12.	Lokacija (C) (3), (4), (5)	Lokacija (odnosi se na zemljopisnu širinu i dužinu (u stupnjevima i minutama))	Nnn[nn] Wnnn[nn] ili Nnn[nn] Ennn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Snn[nn] Ennn[nn] ili N OF Nnn[nn] ili S OF Nnn[nn] ili N OF Snn[nn] ili S OF Snn[nn] ili [AND] W OF Wnnn[nn] ili E OF Wnnn[nn] ili W OF Ennn[nn] ili E OF Ennn[nn] ili N OF Nnn[nn] ili N OF Snn[nn] AND S OF Nnn[nn] ili S OF Snn[nn] ili W OF Wnnn[nn] ili W OF Ennn[nn] AND E OF Wnnn[nn] ili E OF Ennn[nn] ili N OF LINE ili NE OF LINE ili E OF LINE ili SE OF LINE ili S OF LINE ili SW OF LINE ili W OF LINE ili NW OF LINE Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] [– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] [– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] [AND N OF LINE ili NE OF LINE ili E OF LINE ili SE OF LINE ili S OF LINE ili SW OF LINE ili W OF LINE ili NW OF LINE Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] [– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] [– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] ili	

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak za SIGMET	Predložak za AIRMET
			WI Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – [Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] ⁽⁶⁾ <i>ili</i> ENTIRE UIR <i>ili</i> ENTIRE FIR <i>ili</i> ENTIRE FIR/UIR <i>ili</i> ENTIRE CTA <i>ili</i> WI nnnKM (ili nnnNM) OF TC CENTRE ⁽⁷⁾ <i>ili</i> WI nnKM (ili nnNM) OF Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] ⁽⁸⁾	
13.	Razina (C)	Razina leta ili apsolutna visina	[SFC/]FLnnn <i>ili</i> [SFC/][n]nnnnFT (ili [SFC/]nnnnM) FLnnn/nnn <i>ili</i> TOP FLnnn <i>ili</i> [TOP] ABV FLnnn <i>ili</i> (ili [TOP] ABV [n]nnnnFT) [[n]nnnn/][n]nnnnFT) <i>ili</i> [n]nnnnFT/FLnnn <i>ili</i> TOP [ABV <i>ili</i> BLW] FLnnn ⁽⁷⁾	
14.	Kretanje ili očekivano kretanje (C) ⁽³⁾ , ⁽⁹⁾ , ⁽¹⁰⁾	Kretanje <i>ili</i> očekivano kretanje (smjer i brzina) s upućivanjem na jednu od 16 točaka kompasa, <i>ili</i> nepokretno	MOV N [nnKMH] <i>ili</i> MOV NNE [nnKMH] <i>ili</i> MOV NE [nnKMH] <i>ili</i> MOV ENE [nnKMH] <i>ili</i> MOV E [nnKMH] <i>ili</i> MOV ESE [nnKMH] <i>ili</i> MOV SE [nnKMH] <i>ili</i> MOV SSE [nnKMH] <i>ili</i> MOV S [nnKMH] <i>ili</i> MOV SSW [nnKMH] <i>ili</i> MOV SW [nnKMH] <i>ili</i> MOV WSW [nnKMH] <i>ili</i> MOV W [nnKMH] <i>ili</i> MOV WNW [nnKMH] <i>ili</i> MOV NW [nnKMH] <i>ili</i> MOV NNW [nnKMH] (ili MOV N [nnKT] <i>ili</i> MOV NNE [nnKT] <i>ili</i> MOV NE [nnKT] <i>ili</i> MOV ENE [nnKT] <i>ili</i> MOV E [nnKT] <i>ili</i> MOV ESE [nnKT] <i>ili</i> MOV SE [nnKT] <i>ili</i> MOV SSE [nnKT] <i>ili</i> MOV S [nnKT] <i>ili</i> MOV SSW [nnKT] <i>ili</i> MOV SW [nnKT] <i>ili</i> MOV WSW [nnKT] <i>ili</i> MOV W [nnKT] <i>ili</i> MOV WNW [nnKT] <i>ili</i> MOV NW [nnKT] <i>ili</i> MOV NNW [nnKT]) <i>ili</i> STNR	
15.	Promjene intenziteta (C) ⁽³⁾	Očekivane promjene intenziteta	INTSF <i>ili</i> WKN <i>ili</i> NC	
16.	Prognozirano vrijeme (C) ⁽³⁾ , ⁽⁴⁾ , ⁽⁹⁾	Oznaka prognozirano vremena pojave	FCST AT nnnnZ	—
17.	Prognoza položaja TC-a (C) ⁽⁷⁾	Prognoza položaja središta TC-a	TC CENTRE PSN Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] <i>ili</i> TC CENTRE PSN Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] CB ⁽¹⁾	—
18.	Prognoza položaja (C) ⁽³⁾ , ⁽⁴⁾ , ⁽⁵⁾ , ⁽⁹⁾	Prognoza položaja pojave na kraju razdoblja valjanosti SIGMET-a ⁽¹²⁾	Nnn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Nnn[nn] Ennn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>ili</i>	—

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak za SIGMET	Predložak za AIRMET
			<p>N OF Nnn[nn] <i>ili</i> S OF Nnn[nn] <i>ili</i> N OF Snn[nn] <i>ili</i> S OF Snn[nn] [AND] W OF Wnnn[nn] <i>ili</i> E OF Wnnn[nn] <i>ili</i> W OF Ennn[nn] <i>ili</i> E OF Ennn[nn] <i>ili</i> N OF Nnn[nn] <i>ili</i> N OF Snn[nn] AND S OF Nnn[nn] <i>ili</i> S OF Snn[nn] <i>ili</i> W OF Wnnn[nn] <i>ili</i> W OF Ennn[nn] AND E OF Wnnn[nn] <i>ili</i> E OF Ennn[nn] <i>ili</i> N OF LINE <i>ili</i> NE OF LINE <i>ili</i> E OF LINE <i>ili</i> SE OF LINE <i>ili</i> S OF LINE <i>ili</i> SW OF LINE <i>ili</i> W OF LINE <i>ili</i> NW OF LINE Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] [– Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn]] [AND N OF LINE <i>ili</i> NE OF LINE <i>ili</i> E OF LINE <i>ili</i> SE OF LINE <i>ili</i> S OF LINE <i>ili</i> SW OF LINE <i>ili</i> W OF LINE <i>ili</i> NW OF LINE Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] [– Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn]]] <i>ili</i> WI Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] ⁽⁶⁾ <i>ili</i> ENTIRE FIR <i>ili</i> ENTIRE UIR <i>ili</i> ENTIRE FIR/UIR <i>ili</i> ENTIRE CTA <i>ili</i> NO VA EXP ⁽¹³⁾ <i>ili</i> WI nnKM (<i>ili</i> nnNM) OF Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] ⁽⁸⁾ <i>ili</i> WI nnnKM (nnnNM) OF TC CENTRE ⁽⁷⁾</p>	
19.	Ponavljanje elemenata (C) ⁽¹⁴⁾	Ponavljanje elemenata uključenih u SIGMET za oblak vulkanskog pepela ili tropske ciklone	[AND] ⁽¹⁴⁾	—
20.	Novi redak ako se elementi ponavljaju			

▼ **M4**

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak za SIGMET	Predložak za AIRMET
ILI				
21.	Poništavanje SIGMET-a/ AIRMET-a (C)	Poništavanje SIGMET-a/ AIRMET-a uz upućivanje na njegovu oznaku	CNL SIGMET nnn nnnnnn/ nnnnnn ili CNL SIGMET nnn nnnnnn/ nnnnnn [VA MOV TO nnnn FIR] ⁽¹³⁾	CNL AIRMET [n][n]n nnnnnn/nnnnnn
<p>(1) Upotrebljava se samo ako se SIGMET/AIRMET objavljuje kako bi se ukazalo na to da se provodi ispitivanje ili vježba. Ako je uključena riječ „TEST” ili kratica „EXER”, poruka može sadržavati informacije koje ne bi trebalo operativno upotrebljavati ili će, u suprotnom, završiti odmah nakon riječi „TEST”.</p> <p>(2) Upotrebljava se za tropske ciklone bez imena.</p> <p>(3) U slučaju oblaka vulkanskog pepela koji pokriva više od jednog područja unutar FIR-a ti elementi mogu se prema potrebi ponavljati. Ispred svih lokacija i prognoza položaja navodi se opaženo ili prognozirano vrijeme.</p> <p>(4) U slučaju kumulonimbusa povezanih s tropskim ciklonama koji pokrivaju više od jednog područja unutar FIR-a ti elementi mogu se prema potrebi ponavljati. Ispred svih lokacija i prognoza položaja mora se navesti opaženo ili prognozirano vrijeme.</p> <p>(5) U slučaju SIGMET-a za radioaktivni oblak upotrebljava se samo „unutar” (WI) za elemente lokacija” i „prognoza položaja”.</p> <p>(6) Broj koordinata mora biti što manji i u uobičajenim okolnostima ne bi trebao biti veći od sedam.</p> <p>(7) Samo za SIGMET za tropske ciklone.</p> <p>(8) Samo za SIGMET za radioaktivni oblak. Primjenjuje se polumjer od najviše 30 kilometara (ili 16 nautičkih milja) od izvora i vertikalnog prostiranja od površine (SFC) do gornje granice područja letnih informacija/gornjeg područja letnih informacija (FIR/UIR) ili kontroliranog područja (CTA).</p> <p>(9) Elementi „prognozirano vrijeme” i „prognoza položaja” ne smiju se upotrebljavati zajedno s elementom „kretanje ili očekivano kretanje”.</p> <p>(10) U slučaju SIGMET-a za radioaktivni oblak upotrebljava se samo „nepokretno” (STNR) za element „kretanje ili očekivano kretanje”.</p> <p>(11) Izraz „CB” upotrebljava se kad je uključena prognoza položaja kumulonimbusa.</p> <p>(12) Prognoza položaja kumulonimbusa (CB) povezanog s tropskim ciklonama odnosi se na prognozirano vrijeme položaja središta tropske ciklone, a ne na kraj razdoblja valjanosti SIGMET-a.</p> <p>(13) Samo za SIGMET za vulkanski pepeo.</p> <p>(14) Upotrebljava se za dva ili više oblaka vulkanskog pepela ili kumulonimbusa povezanih s tropskim ciklonama koji istodobno utječu na odgovarajući FIR.</p>				

▼ **M4**

Dodatak 6.

Predložak za savjete o vulkanskom pepelu			
<i>Legenda:</i>			
M = uključivanje obvezno;			
O = uključivanje moguće;			
C = uključivanje uvjetno, uključeno uvijek kad je primjenjivo.			
<i>Napomena 1:</i> rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u savjete o vulkanskom pepelu prikazani su u Dodatku 8.			
<i>Napomena 2:</i> objašnjenja za kratice mogu se pronaći u dokumentu ICAO-a br. 8400 <i>Procedures for Air Navigation Services — ICAO Abbreviations and Codes (PANS-ABC)</i> (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi ICAO-a).			
<i>Napomena 3:</i> obvezno je umetanje dvotočke („;”) nakon svakog naslova elementa.			
<i>Napomena 4:</i> brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio savjeta o vulkanskom pepelu.			
Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
1.	Oznaka vrste poruke (M)	Vrsta poruke	VA ADVISORY
2.	Novi redak		
3.	Oznaka statusa (C) ⁽¹⁾	Oznaka ispitivanja ili vježbe	STATUS: TEST <i>ili</i> EXER
4.	Novi redak		
5.	Vrijeme nastanka (M)	Godina, mjesec, dan, vrijeme (UTC)	DTG: nnnnnnnn/nnnnZ
6.	Novi redak		
7.	Naziv VAAC-a (M)	Naziv VAAC-a	VAAC: nnnnnnnnnnnn
8.	Novi redak		
9.	Ime vulkana (M)	Ime i broj vulkana koji dodjeljuje Međunarodno udruženje za vulkanologiju i kemiju unutrašnjosti Zemlje	VOLCANO: nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn [nnnnnn] <i>ili</i> UNKNOWN <i>ili</i> UNNAMED
10.	Novi redak		
11.	Lokacija vulkana (M)	Lokacija vulkana u stupnjevima i minutama	PSN: Nnnnn <i>ili</i> Snnnn Wnnnnn <i>ili</i> Ennnnn <i>ili</i> UNKNOWN
12.	Novi redak		
13.	Država <i>ili</i> regija (M)	Država, <i>ili</i> regija ako pepeo nije prijavljen iznad države	AREA: nnnnnnnnnnnnnnnn <i>ili</i> UNKNOWN

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
14.	Novi redak		
15.	Najveća nadmorska visina (M)	Najveća nadmorska visina u metrima (<i>ili</i> stopama)	SUMMIT ELEV: nnnnM (<i>ili</i> nnnnnFT) <i>ili</i> SFC <i>ili</i> UNKNOWN
16.	Novi redak		
17.	Broj upozorenja (M)	Broj upozorenja: godina s ispisanim svim znamenkama i broj poruke (zaseban niz za svaki vulkan)	ADVISORY NR: nnnn/nnnn
18.	Novi redak		
19.	Izvor informacija (M)	Izvor informacija slobodnim unosom teksta	INFO SOURCE: Slobodni unos teksta do 32 znaka
20.	Novi redak		
21.	Kod bojom (O)	Zrakoplovni kod bojom	AVIATION COLOUR CODE: RED <i>ili</i> ORANGE <i>ili</i> YELLOW <i>ili</i> GREEN <i>ili</i> UNKNOWN <i>ili</i> NOT GIVEN <i>ili</i> NIL
22.	Novi redak		
23.	Detalji o erupciji (M) ⁽²⁾	Detalji o erupciji (uključujući datum/vrijeme erupcija)	ERUPTION DETAILS: Slobodni unos teksta do 64 znakova <i>ili</i> UNKNOWN
24.	Novi redak		
25.	Vrijeme opažanja (<i>ili</i> procjene) oblakâ vulkanskog pepela (M)	Dan i vrijeme (UTC) opažanja (<i>ili</i> procjene) oblakâ vulkanskog pepela	OBS (<i>ili</i> EST) VA DTG: nn/nnnnZ
26.	Novi redak		
27.	Opaženi <i>ili</i> procijenjeni oblaci vulkanskog pepela (M)	Horizontalno (u stupnjevima i minutama) i vertikalno prostiranje u vrijeme opažanja opaženih <i>ili</i> procijenjenih oblaka vulkanskog pepela <i>ili</i> , ako je baza nepoznata, vrh opaženih <i>ili</i> procijenjenih oblaka vulkanskog pepela; Kretanje opaženih <i>ili</i> procijenjenih oblaka vulkanskog pepela	OBS VA CLD <i>ili</i> EST VA CLD: TOP FLnnn <i>ili</i> SFC/FLnnn <i>ili</i> FLnnn/nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn][– Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] – Nnn[nn] <i>ili</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn] Wnnn[nn] <i>ili</i> Ennn[nn]] MOV N nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV NE nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV E nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV SE nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV S nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV SW nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV W nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> MOV NW nnKMH (<i>ili</i> KT) <i>ili</i> VA NOT IDENTIFIABLE FM SATELLITE DATA WIND FLnnn/nnn nnn/nn[n]KT ⁽³⁾ <i>ili</i> WIND FLnnn/nnn VRBnnKT <i>ili</i> WIND SFC/FLnnn nnn/nn[n]KT <i>ili</i> WIND SFC/FLnnn VRBnnKT

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
28.	Novi redak		
29.	Prognozirana visina i prognoza položaja oblakâ vulkanskog pepela (+ 6 sati) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (6 sati od „Vremena opažanja (ili procjene) oblakâ vulkanskog pepela” iz stavke 12.); Prognozirana visina i prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) za svaku nakupinu oblaka vulkanskog pepela za to utvrđeno vrijeme valjanosti	FCST VA CLD +6 HR: nn/nnnnZ SFC ili FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)]Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn][– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] ⁽⁴⁾ , ⁽⁵⁾ ili NO VA EXP ili NOT AVBL ili NOT PROVIDED
30.	Novi redak		
31.	Prognozirana visina i prognoza položaja oblakâ vulkanskog pepela (+ 12 sati) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (12 sati od „Vremena opažanja (ili procjene) oblakâ vulkanskog pepela” iz stavke 12.); Prognozirana visina i prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) za svaku nakupinu oblaka vulkanskog pepela za to utvrđeno vrijeme valjanosti	FCST VA CLD +12 HR: nn/nnnnZ SFC ili FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn][– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] ⁽⁴⁾ , ⁽⁵⁾ ili NO VA EXP ili NOT AVBL ili NOT PROVIDED
32.	Novi redak		
33.	Prognozirana visina i prognoza položaja oblakâ vulkanskog pepela (+ 18 sati) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (18 sati od „Vremena opažanja (ili procjene) oblakâ vulkanskog pepela” iz stavke 12.); Prognozirana visina i prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) za svaku nakupinu oblaka vulkanskog pepela za to utvrđeno vrijeme valjanosti	FCST VA CLD +18 HR: nn/nnnnZ SFC ili FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn][– Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] ⁽⁴⁾ , ⁽⁵⁾ ili NO VA EXP ili NOT AVBL ili NOT PROVIDED
34.	Novi redak		
35.	Napomene (M) ⁽²⁾	Napomene, prema potrebi	RMK: Slobodni unos teksta do 256 znakova ili NIL
36.	Novi redak		
37.	Sljedeće upozorenje (M)	Godina, mjesec, dan i vrijeme (UTC)	NXT ADVISORY: nnnnnnnn/nnnnZ ili NO LATER THAN nnnnnnnn/nnnnZ ili NO FURTHER ADVISORIES ili WILL BE ISSUED BY nnnnnnnn/nnnnZ
<p>⁽¹⁾ Upotrebljava se samo ako se poruka objavljuje kako bi se ukazalo na to da se provodi ispitivanje ili vježba. Ako je uključena riječ „TEST” ili kratica „EXER”, poruka može sadržavati informacije koje ne bi trebalo operativno upotrebljavati ili će, u suprotnom, završiti odmah nakon riječi „TEST”.</p> <p>⁽²⁾ Izraz „resuspendiran” upotrebljava se za taloge vulkanskog pepela koje je podigao vjetar.</p> <p>⁽³⁾ Ako je oblak vulkanskog pepela (npr. AIREP) prijavljen, ali se ne može otkriti na temelju satelitskih podataka.</p> <p>⁽⁴⁾ Ravna crta između dviju točaka nacrta na karti u Mercatorovoj projekciji ili ravna crta između dviju točaka koja siječe crte zemljopisne dužine pod stalnim kutom.</p> <p>⁽⁵⁾ Do četiri odabrana sloja</p>			

▼ **M4**

Dodatak 7.

Predložak za savjete o tropskim ciklonama			
<i>Legenda:</i>			
M = uključivanje obvezno;			
C = uključivanje uvjetno, uključeno uvijek kad je primjenjivo;			
O = uključivanje moguće;			
= = dvostruka crta ukazuje na to da bi se tekst nakon nje trebao smjestiti na sljedeću crtu.			
<i>Napomena 1:</i> rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u savjete o tropskim ciklonama prikazani su u Dodatku 8.			
<i>Napomena 2:</i> objašnjenja za kratice mogu se pronaći u dokumentu ICAO-a br. 8400 <i>Procedures for Air Navigation Services — ICAO Abbreviations and Codes (PANS-ABC)</i> (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi ICAO-a).			
<i>Napomena 3:</i> obvezno je umetanje dvotočke („:”) nakon svakog naslova elementa.			
<i>Napomena 4:</i> brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio savjeta o tropskim ciklonama.			
Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
1.	Oznaka vrste poruke (M)	Vrsta poruke	TC ADVISORY
2.	Novi redak		
3.	Oznaka statusa (C) ⁽¹⁾	Oznaka ispitivanja ili vježbe	STATUS: TEST <i>ili</i> EXER
4.	Novi redak		
5.	Vrijeme nastanka (M)	Godina, mjesec, dan i vrijeme objavljivanja (UTC)	DTG: nnnnnnnn/nnnnZ
6.	Novi redak		
7.	Naziv TCAC-a (M)	Naziv TCAC-a (oznaka lokacije <i>ili</i> puni naziv)	TCAC: nnnn <i>ili</i> nnnnnnnnnn
8.	Novi redak		
9.	Ime tropske ciklone (M)	Ime tropske ciklone <i>ili</i> „NN” za tropsku ciklonu bez imena	TC: nnnnnnnnnnn <i>ili</i> NN
10.	Novi redak		
11.	Broj upozorenja (M)	Upozorenje: godina s ispisanim svim znamenkama i broj poruke (zaseban niz za svaku tropsku ciklonu)	ADVISORY NR: nnnn/[n][n][n]
12.	Novi redak		

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
13.	Opaženi položaj središta (M)	Dan i vrijeme (UTC) te položaj središta tropske ciklone (u stupnjevima i minutama)	OBS PSN: nn/nnnnZ Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]
14.	Novi redak		
15.	Opaženi kumulonimbus (O) (2)	Lokacija kumulonimbusa (odnosi se na zemljopisnu širinu i dužinu (u stupnjevima i minutama) i vertikalno prostiranje (razina leta)	CB: WI nnnKM (ili nnnNM) OF TC CENTRE ili WI (3) Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – [Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn] – Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]] TOP [ABV ili BLW] FLnnn NIL
16.	Novi redak		
17.	Smjer i brzina kretanja (M)	Smjer i brzina kretanja u obliku 16 točaka kompasa i km/h (ili u čvorovima) ili nepokretno (< 2 km/h (1 čvor))	MOV: N nnKMH (ili KT) ili NNE nnKMH (ili KT) ili NE nnKMH (ili KT) ili ENE nnKMH (ili KT) ili E nnKMH (ili KT) ili ESE nnKMH (ili KT) ili SE nnKMH (ili KT) ili SSE nnKMH (ili KT) ili S nnKMH (ili KT) ili SSW nnKMH (ili KT) ili SW nnKMH (ili KT) ili WSW nnKMH (ili KT) ili W nnKMH (ili KT) ili WNW nnKMH (ili KT) ili NW nnKMH (ili KT) ili NNW nnKMH (ili KT) ili STNR
18.	Novi redak		
19.	Promjene intenziteta (M)	Promjene brzine najsnažnijeg prizemnog vjetera u vrijeme opažanja	INTST CHANGE: INTSF ili WKN ili NC
20.	Novi redak		
21.	Tlak u središtu (M)	Tlak u središtu (u hPa)	C: nnnHPA
22.	Novi redak		
23.	Najsnažniji prizemni vjetar (M)	Maksimum prizemnog vjetera u blizini središta (srednja vrijednost prizemnog vjetera u razdoblju 10 minuta, u m/s (ili u čvorovima))	MAX WIND: nn[n]KT
24.	Novi redak		

▼M4

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)	
25.	Prognoza položaja središta (+ 6 sati) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (6 sati od „DTG” iz stavke 5.); Prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) središta tropske ciklone	FCST PSN +6 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]
26.	Novi redak			
27.	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (+ 6 sati) (M)	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (6 sati nakon „DTG” iz stavke 5.)	FCST MAX WIND +6 HR:	nn[n]KT
28.	Novi redak			
29.	Prognoza položaja središta (+ 12 sati) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (12 sati od „DTG” iz stavke 5.) Prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) središta tropske ciklone	FCST PSN +12 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]
30.	Novi redak			
31.	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (+ 12 sati) (M)	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (12 sati nakon „DTG” iz stavke 5.)	FCST MAX WIND +12 HR:	nn[n]KT
32.	Novi redak			
33.	Prognoza položaja središta (+ 18 sati) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (18 sati od „DTG” iz stavke 5.) Prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) središta tropske ciklone	FCST PSN +18 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]
34.	Novi redak			
35.	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (+ 18 sati) (M)	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (18 sati nakon „DTG” iz stavke 5.)	FCST MAX WIND +18 HR:	nn[n]KT
36.	Novi redak			
37.	Prognoza položaja središta (+ 24 sata) (M)	Dan i vrijeme (UTC) (24 sata od „DTG” iz stavke 5.) Prognoza položaja (u stupnjevima i minutama) središta tropske ciklone	FCST PSN +24 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] ili Snn[nn] Wnnn[nn] ili Ennn[nn]
38.	Novi redak			

▼ **M4**

Ref. br.	Element	Detaljni sadržaj	Predložak (predlošci)
39.	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (+ 24 sata) (M)	Prognoza naj snažnijeg prizemnog vjetrova (24 sati nakon „DTG” iz stavke 5.)	FCST MAX nn[n]KT WIND +24 HR:
40.	Novi redak		
41.	Napomene (M)	Napomene, prema potrebi	RMK: Slobodni unos teksta do 256 znakova <i>ili</i> NIL
42.	Novi redak		
43.	Očekivano vrijeme objavljivanja sljedećeg upozorenja (M)	Očekivana godina, mjesec, dan i vrijeme (UTC) objavljivanja sljedećeg upozorenja	NXT MSG: [BFR] nnnnnnnn/nnnnZ <i>ili</i> NO MSG EXP
<p>(¹) Upotrebljava se samo ako se poruka objavljuje kako bi se ukazalo na to da se provodi ispitivanje ili vježba. Ako je uključena riječ „TEST” ili kratica „EXER”, poruka može sadržavati informacije koje ne bi trebalo operativno upotrebljavati ili će, u suprotnom, završiti odmah nakon riječi „TEST”.</p> <p>(²) U slučaju kumulonimbusa povezanih s tropskim ciklonama koji pokrivaju više od jednog područja unutar područja odgovornosti taj element može se prema potrebi ponavljati.</p> <p>(³) Broj koordinata trebao bi biti što manji i u uobičajenim okolnostima ne bi trebao biti veći od sedam.</p>			

▼ **M4**

Dodatak 8.

Rasponi i razlučivosti numeričkih elemenata uključenih u savjete o vulkanskom pepelu, upozorenja na tropske ciklone, SIGMET, AIRMET, aerodromska upozorenja i upozorenja na smicanje vjetra			
<i>Napomena:</i> brojevi redaka u stupcu „Ref. br.” navode se samo radi jasnoće i jednostavnosti upućivanja te nisu dio predloška.			
Ref. br.	Elementi	Raspon	Razlučivost
1.	Najveća nadmorska visina: FT	000–27 000	1
	M	000–8 100	1
2.	Broj upozorenja: za VA (indeks) ⁽¹⁾	000–2 000	1
	za TC (indeks) ⁽¹⁾	00–99	1
3.	Najsnažniji prizemni vjetar: KT	00–99	1
4.	Tlak u središtu: hPa	850–1 050	1
5.	Brzina prizemnog vjetra: KT	30–99	1
6.	Prizemna vidljivost: M	0000–0750	50
	M	0800–5 000	100
7.	Naoblaka: visina baze: FT	000–1 000	100
8.	Naoblaka: visina vrha: FT	000–9 900	100
	FT	10 000–60 000	1 000
9.	Zemljopisne širine: ° (stupnjevi)	00–90	1
	(minute)	00–60	1
10.	Zemljopisne dužine: ° (stupnjevi)	000–180	1
	(minute)	00–60	1
11.	Razine leta:	000–650	10
12.	Kretanje: KMH	0–300	10
	KT	0–150	5
⁽¹⁾ Nedimenzionalno			

▼ M1*PRILOG VI.***POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA****(Dio AIS)**

PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA (AIS.OR)

*ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI***AIS.OR.100 Upravljanje zrakoplovnim informacijama**

Pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja (AIS) uspostavlja resurse i procese za upravljanje informacijama kojima se mogu osigurati pravodobno prikupljanje, obrada, pohrana, integracija, razmjena i pružanje kvalitetnih zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija u sustavu ATM-a.

AIS.OR.105 Odgovornosti pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja (AIS)

Pružatelj AIS-a mora osigurati pružanje zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija potrebnih za sigurnost, redovitost i učinkovitost zračne plovidbe.

Pružatelj AIS-a prima, objedinjuje ili sastavlja, uređuje, oblikuje, objavljuje, pohranjuje i distribuira zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije koje se odnose na cijelo državno područje države članice kao i područja na otvorenom moru u kojima je ta država članica odgovorna za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu.

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije budu dostupni:

- (1) osoblju uključenom u letačke operacije, uključujući letačke posade, planiranje leta i simulatore leta;
- (2) pružateljima ATS-a koji su odgovorni za uslugu letnih informacija; i
- (3) službama odgovornima za preduzetne informacije.

Pružatelj AIS-a pruža 24-satnu uslugu kreiranja i objavljivanja NOTAM-a u svojem području odgovornosti i za preduzetne informacije potrebne u vezi s fazama rute koje počinju na aerodromu/helidromu u njegovu području odgovornosti.

Pružatelj AIS-a drugim pružateljima AIS-a stavlja na raspolaganje zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije koje su im potrebne.

Pružatelj AIS-a osigurava uspostavu postupaka za procjenu i ublažavanje sigurnosnih rizika u zrakoplovstvu koji proizlaze iz pogrešaka u vezi s podacima i informacijama.

Pružatelj AIS-a mora jasno navesti da se zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koji se pružaju u ime države članice pružaju pod nadležnošću te države članice, neovisno o njihovom obliku.

▼ M1**ODJELJAK 2. – UPRAVLJANJE KVALITETOM PODATAKA****AIS.OR.200 Općenito**

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za:

- (a) pružanje zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija u skladu sa specifikacijama iz kataloga zrakoplovnih podataka utvrđenog u Dodatku 1. Prilogu III. (Dio ATM/ANS.OR);
- (b) održavanje kvalitete podataka; i
- (c) primjenu automatizacije kako bi se omogućile obrada i razmjena digitalnih zrakoplovnih podataka.

AIS.OR.205 Formalni dogovori

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za uspostavljanje formalnih dogovora s(a):

- (a) svim strankama koje mu prenose podatke; i
- (b) drugim pružateljima AIS-a kad s njima razmjenjuje zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije.

AIR.OR.210 Razmjena zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za:

- (a) utvrđivanje formata zrakoplovnih podataka prema modelu razmjene zrakoplovnih informacija osmišljenom da bude globalno interoperabilan; i
- (b) elektroničku razmjenu zrakoplovnih podataka.

AIS.OR.215 Alati i softver

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da alati i softver za podršku ili automatizaciju procesa u vezi sa zrakoplovnim podacima i zrakoplovnim informacijama izvode svoje funkcije bez negativnog utjecaja na kvalitetu zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija.

AIS.OR.220 Validacija i provjera

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za uvođenje tehnika provjere i validacije kako bi zrakoplovni podaci ispunili povezane zahtjeve u pogledu kvalitete podataka iz točke AIS.TR.200.

AIS.OR.225 Metapodaci

Pružatelj AIS-a prikuplja i čuva metapodatke.

AIS.OR.230 Otkrivanje greške u podacima i autentifikacija

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za:

- (a) primjenu tehnika za otkrivanje grešaka u digitalnim podacima tijekom slanja i/ili pohrane zrakoplovnih podataka kako bi se održavala primjenjiva razina cjelovitosti podataka iz točke AIS.TR.200 podtočke (c); i
- (b) prijenos zrakoplovnih podataka koji podliježe odgovarajućem postupku autentifikacije tako da primatelji mogu potvrditi da podaci ili informacije dolaze iz ovlaštenog izvora.

▼ M1**AIS.OR.235 Prijavljanje i mjerenje grešaka te korektivne radnje**

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za uspostavu i održavanje mehanizama za prijavljivanje i mjerenje grešaka te za korektivne radnje.

AIS.OR.240 Ograničenja podataka

Pružatelj AIS-a u proizvodima zrakoplovnih informacija, osim u NOTAM-u, mora navesti koji zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije nisu u skladu sa zahtjevima u pogledu kvalitete podataka.

AIS.OR.250 Zahtjev dosljednosti

Ako su zrakoplovni podaci ili zrakoplovne informacije višestruko navedeni u AIP-ovima više država članica, pružatelji AIS-a odgovorni za te AIP-ove moraju uspostaviti mehanizme kako bi se osigurala dosljednost tih višestruko navedenih informacija.

*ODJELJAK 3. – PROIZVODI ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA***AIS.OR.300 Općenito – Proizvodi zrakoplovnih informacija**

Kada pruža zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije u više formata, pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za uspostavu postupaka kojima se osigurava dosljednost podataka i informacija između tih formata.

*Poglavlje 1. – Zrakoplovne informacije u standardiziranom formatu***AIS.OR.305 Zbornik zrakoplovnih informacija (AIP)**

Pružatelj AIS-a objavljuje AIP.

AIS.OR.310 Izmjene AIP-a

Pružatelj AIS-a mora:

- (a) objavljivati trajne promjene u AIP-u kao izmjene AIP-a; i
- (b) osigurati da se AIP izmjenjuje ili ponovno objavljuje u dovoljno redovitim razmacima da se osigura potpunost i ažurnost informacija.

AIS.OR.315 Dopune AIP-a

Pružatelj AIS-a mora:

- (a) objavljivati, kao dopune AIP-a, privremene promjene duljeg trajanja – najmanje tri mjeseca – i informacije kraćeg trajanja koje sadržavaju opsežan tekst i/ili grafičke prikaze;
- (b) redovito dostavljati kontrolni popis valjanih dopuna AIP-a; i
- (c) objaviti novu dopunu AIP-a kao zamjenu kada se u dopuni AIP-a pojavi greška ili kada se promijeni razdoblje valjanosti dopune AIP-a.

AIS.OR.320 Okružnica zrakoplovnih informacija (AIC)

Pružatelj AIS-a kao AIC objavljuje jedno od sljedećeg:

- (a) dugoročna predviđanja svih velikih promjena u zakonodavstvu, propisima, postupcima ili infrastrukturi;

▼ M1

- (b) informacije koje služe isključivo kao objašnjenja ili savjeti, a koje utječu na sigurnost leta;
- (c) informacije ili obavijesti koje služe kao objašnjenja ili savjeti, a odnose se na tehnička, zakonodavna ili isključivo administrativna pitanja.

Pružatelj AIS-a najmanje jednom godišnje preispituje valjanost AIC-a na snazi.

AIS.OR.325 Zrakoplovne karte

Pružatelj AIS-a mora osigurati da su sljedeće zrakoplovne karte, ako postoje:

- (a) sastavni dio AIP-a ili se zasebno dostavljaju primateljima AIP-a:

- (1) karta aerodromskih prepreka – tip A;
- (2) karta aerodroma/helidroma;
- (3) karta aerodromske površine za kretanje;
- (4) karta parkiranja/pristajanja zrakoplova;
- (5) karta terena za precizni prilaz;
- (6) karta ATC nadzora minimalne apsolutne visine;
- (7) karta područja;
- (8) karta standardnog dolaska – instrumentalni (STAR);
- (9) karta standardnog odlaska – instrumentalni (SID);
- (10) karta instrumentalnog prilaženja;
- (11) karta vizualnog prilaza; i
- (12) rutna karta; i

- (b) sastavni dio proizvodâ zrakoplovnih informacija:

- (1) karta aerodromskih prepreka – tip B;
- (2) svjetska zrakoplovna karta 1:1 000 000;
- (3) svjetska zrakoplovna karta 1:500 000;
- (4) karta zrakoplovne navigacije – sitno mjerilo; i
- (5) grafička karta.

AIS.OR.330 NOTAM

Pružatelj AIS-a mora:

- (a) bez odgode objaviti NOTAM kada god su informacije koje se distribuiraju privremene prirode i kraćeg trajanja ili kada se u kratkom roku uvode operativno značajne trajne promjene ili privremene promjene duljeg trajanja, osim kad je riječ o opsežnom tekstu i/ili grafičkim prikazima; i

▼ M1

- (b) objaviti, u obliku NOTAM-a, informacije u vezi s uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije.

Poštovanje zahtjeva iz točke AIS.OR.200 ne smije ometati hitnu distribuciju zrakoplovnih informacija potrebnih za jamčenje sigurnosti leta.

Poglavlje 2. – Digitalni skupovi podataka**AIS.OR.335 Općenito – Digitalni skupovi podataka**

Ako su digitalni podaci dostupni, pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da budu u obliku sljedećih skupova podataka:

- (1) skup podataka AIP-a;
- (2) skup podataka o terenu;
- (3) skupovi podataka o preprekama;
- (4) skupovi kartografskih podataka o aerodromu; i
- (5) skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja.

Kada se podaci o terenu stavljaju na raspolaganje, moraju biti u obliku skupova podataka o terenu.

Redovito se mora dostavljati kontrolni popis valjanih skupova podataka.

AIS.OR.340 Zahtjevi u pogledu metapodataka

Svaki skup podataka mora uključivati minimalni skup metapodataka koji se dostavlja sljedećem korisniku.

AIS.OR.345 Skup podataka AIP-a

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da skup podataka AIP-a, ako je dostupan, sadržava digitalne prikaze zrakoplovnih informacija trajnog karaktera, uključujući trajne informacije i privremene promjene duljeg trajanja.

AIS.OR.350 Podaci o terenu i preprekama – Opći zahtjevi

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da podaci o terenu i preprekama, ako su dostupni, budu dostavljeni u skladu s točkom AIS.TR.350.

AIS.OR.355 Skupovi podataka o terenu

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da podaci o terenu, ako su dostupni, budu dostavljeni:

- (a) za područje 1, kako je utvrđeno u točki AIS.TR.350; i
- (b) za aerodrome koji obuhvaćaju:
 - (1) područje 2a ili njegove dijelove, kako je utvrđeno u točki AIS.TR.350 podtočki (b) podpodtočki 1.;
 - (2) područja 2b, 2c i 2d i njihove dijelove, kako je utvrđeno u točki AIS.TR.350 podtočki (b) podpodtočkama 2., 3. i 4., za teren:
 - i. unutar 10 km od referentne točke aerodroma (ARP); i

▼ M1

ii. na udaljenosti većoj od 10 km od ARP-a ako teren prodire u vodoravnu ravninu 120 m iznad najniže nadmorske visine uzletno-sletne staze;

- (3) područje uzlazne putanje leta ili njegove dijelove;
- (4) područje, ili njegove dijelove, koje je ograničeno lateralnom stranicom površina ograničenja prepreka aerodroma;
- (5) područje 3 ili njegove dijelove, kako je utvrđeno u točki AIS.TR.350 podtočki (c), za teren koji se prostire 0,5 m iznad vodoravne ravnine i prolazi kroz najbližu točku na aerodromskoj operativnoj površini; i
- (6) područje 4 ili njegove dijelove, kako je utvrđeno u točki AIS.TR.350 podtočki (d), za sve uzletno-sletne staze za koje su utvrđene operacije preciznog prilaza kategorije II. ili III. i za koje su operatorima potrebne detaljne informacije o terenu kako bi mogli procijeniti učinak terena na određivanje visine odluke upotrebom radijskih visinomjera.

AIS.OR.360 Skupovi podataka o preprekama

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da podaci o preprekama, ako su dostupni, budu dostavljeni:

- (a) za prepreke u području 1 čija je visina najmanje 100 m od tla;
- (b) za aerodrome, za sve prepreke unutar područja 2 koje se procijene kao opasnost za zračnu plovidbu; i
- (c) za aerodrome koji obuhvaćaju:
 - (1) područje 2a ili njegove dijelove, za prepreke koje prodiru na odgovarajuću površinu na kojoj se prikupljaju podaci o preprekama;
 - (2) objekte u području uzlazne putanje leta ili njegovim dijelovima, koji se nalaze iznad ravne površine s nagibom od 1,2 % i koji imaju zajedničko ishodište s područjem uzlazne putanje leta;
 - (3) prodiranje na površine ograničenja prepreka aerodroma ili njihove dijelove;
 - (4) područja 2b, 2c i 2d, za prepreke koje prodiru na odgovarajuće površine na kojima se prikupljaju podaci o preprekama;
 - (5) područje 3 ili njegove dijelove, za prepreke koje prodiru na odgovarajuću površinu na kojoj se prikupljaju podaci o preprekama; i
 - (6) područje 4 ili njegove dijelove, za sve uzletno-sletne staze za koje su utvrđene operacije preciznog prilaza kategorije II. ili III.

AIS.OR.365 Skupovi kartografskih podataka o aerodromu

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da kartografski podaci o aerodromu, ako su dostupni, budu dostavljeni u skladu s točkom AIS.TR.365.

▼ M1**AIS.OR.370 Skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja**

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja, ako su dostupni, budu dostavljeni u skladu s točkom AIS.TR.370.

*ODJELJAK 4. – USLUGE DISTRIBUCIJE I PREDUZLETNIH INFORMACIJA***AIS.OR.400 Usluge distribucije**

Pružatelj AIS-a mora:

- (a) distribuirati dostupne proizvode zrakoplovnih informacija korisnicima koji ih zatraže;
- (b) staviti na raspolaganje AIP, izmjene AIP-a, dopune AIP-a, NOTAM i AIC putem najbržih sredstava;
- (c) osigurati da se NOTAM distribuira putem zrakoplovne nepokretne usluge (AFS) kada god je to izvedivo;
- (d) osigurati da se međunarodna razmjena NOTAM-a odvija samo prema dogovoru međunarodnih NOTAM ureda i višenacionalnih jedinica za obradu NOTAM-a; i
- (e) prema potrebi organizirati objavljivanje i primitak NOTAM-a koji se distribuira telekomunikacijskim sredstvima kako bi se zadovoljili operativni zahtjevi.

AIS.OR.405 Usluge preduzetnih informacija

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti za:

- (a) stavljanje na raspolaganje, za svaki aerodrom/helidrom, zrakoplovnih informacija koje se odnose na faze rute koje počinju na tom aerodromu/helidromu osoblju letaćkih operacija, uključujući letačku posadu i službe odgovorne za preduzetne informacije; i
- (b) uvrštavanje informacija od operativnog značaja iz elemenata proizvoda zrakoplovnih informacija u zrakoplovne informacije koje se dostavljaju za potrebe preduzetnog planiranja.

*ODJELJAK 5. – AŽURIRANJA PROIZVODA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA***AIS.OR.500 Općenito – Ažuriranja proizvoda zrakoplovnih informacija**

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da se zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije mijenjaju ili ponovno objavljuju kako bi ostali ažurni.

AIS.OR.505 Uređivanje i nadzor zrakoplovnih informacija (AIRAC)

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da se informacije o okolnostima navedenima u točki AIS.TR.505 podtočki (a) distribuiraju u okviru sustava AIRAC.

Pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da se:

- (1) informacije priopćene u okviru sustava AIRAC ne mijenjaju barem 28 dana nakon AIRAC-ova datuma stupanja na snagu osim ako je prijavljena okolnost privremene prirode i ne bi trajala tijekom cijelog razdoblja;

▼ M1

- (2) informacije dostavljene u okviru sustava AIRAC distribuiraju/stavljaju na raspolaganje kako bi došle do primatelja barem 28 dana prije AIRAC-ova datuma stupanja na snagu; i
- (3) datumi provedbe koji nisu AIRAC-ovi datumi stupanja na snagu ne upotrebljavaju za unaprijed planirane operativno značajne promjene za koje je potreban kartografski rad i/ili za ažuriranje navigacijskih baza podataka.

AIS.OR.510 NOTAM

Pružatelj AIS-a mora:

- (a) osigurati da se NOTAM dostavlja u skladu s točkom AIS.TR.510; i
- (b) dostaviti „aktivacijski NOTAM“, kako je utvrđen u točki AIS.TR.510 podtočki (f), kada se izmjena AIP-a ili dopuna AIP-a objavljuje u skladu s postupcima AIRAC-a.

AIS.OR.515 Ažuriranja skupova podataka

Pružatelj AIS-a mora:

- (a) izmijeniti ili ponovno objaviti skupove podataka u dovoljno redovitim razmacima da budu ažurni; i
- (b) objaviti trajne promjene i privremene promjene duljeg trajanja – tri mjeseca ili dulje – koje se stavljaju na raspolaganje kao digitalni podaci u obliku potpunog skupa podataka i/ili podskupa koji uključuje samo razlike u odnosu na prethodno objavljeni potpuni skup podataka.

*ODJELJAK 6. – ZAHTJEVI ZA OSOBLJE***AIS.OR.600 Opći zahtjevi**

Osim zadaća iz točke ATM/ANS.OR.B.005 podtočke (a) podpodtočke 6. Priloga III. pružatelj AIS-a mora se pobrinuti da osoblje odgovorno za dostavljanje zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija bude:

- (a) upoznato sa sljedećim i primjenjuje ga:
 - (1) zahtjevi za proizvode i usluge zrakoplovnih informacija, kako je utvrđeno u odjeljcima od 2. do 5.;
 - (2) ciklusi ažuriranja primjenjivi na objavljivanje izmjena AIP-a i dopuna AIP-a za područja za koja dostavlja zrakoplovne podatke ili zrakoplovne informacije;
- (b) odgovarajuće osposobljeno, kompetentno i ovlašteno za rad koji se od njih traži.

PODDIO B – DODATNI TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA (AIS.TR)

*ODJELJAK 2. – UPRAVLJANJE KVALITETOM PODATAKA***AIS.TR.200 Općenito**

- (a) Točnost zrakoplovnih podataka je onakva kako je navedena u katalogu zrakoplovnih podataka („katalog podataka”), koji se nalazi u Dodatku 1. Prilogu III. (Dio ATM/ANS.OR).
- (b) Razlučivost zrakoplovnih podataka odgovara stvarnoj točnosti podataka.

▼ M1

- (c) Mora se održavati cjelovitost zrakoplovnih podataka. Na temelju klasifikacije cjelovitosti navedene u katalogu podataka potrebno je uspostaviti postupke kako bi se osiguralo:
- (1) da se, kad je riječ o rutinskim podacima, spriječi oštećenje podataka tijekom cijelog postupka obrade podataka;
 - (2) da, kad je riječ o neophodnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cijelog postupka i da se uspostave dodatni postupci, prema potrebi, kako bi se spriječili potencijalni rizici u cjelokupnoj arhitekturi sustava radi osiguravanja cjelovitosti podataka na toj razini;
 - (3) da, kad je riječ o kritičnim podacima, ne bude oštećenja ni u kojoj fazi cijelog postupka i da se uspostave dodatni postupci za jamčenje cjelovitosti kako bi se u potpunosti ublažile posljedice grešaka koje su tijekom detaljne analize cjelokupne arhitekture sustava identificirane kao potencijalni rizici za cjelovitost podataka.
- (d) Mora se osigurati sljedivost zrakoplovnih podataka.
- (e) Mora se osigurati pravovremenost zrakoplovnih podataka, uključujući moguća ograničenja za razdoblje valjanosti podataka.
- (f) Mora se osigurati potpunost zrakoplovnih podataka.
- (g) Format dostavljenih podataka mora biti primjeren za tumačenje podataka na način koji je u skladu s njihovom namjenom.

AIS.TR.210 Razmjena zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija

Osim kad je riječ o podacima o terenu, format za razmjenu zrakoplovnih podataka mora:

- (a) omogućiti razmjenu podataka za pojedinačne značajke i za zbirke značajki;
- (b) omogućiti razmjenu osnovnih informacija kao rezultat trajnih promjena;
- (c) biti strukturiran u skladu sa stavkama i svojstvima kataloga zrakoplovnih podataka i dokumentiran uz usporedbu formata razmjene i kataloga zrakoplovnih podataka.

AIS.TR.220 Provjera

(a) Provjerom se osigurava:

- (1) da su zrakoplovni podaci primljeni bez oštećenja;
 - (2) da se obradom zrakoplovnih podataka ne uvode oštećenja.
- (b) Zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koji se unose ručno moraju se podvrgnuti neovisnoj provjeri kako bi se utvrdile moguće nastale greške.

AIS.TR.225 Metapodaci

Metapodaci koji se prikupljaju uključuju najmanje:

- (a) identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju radnju kreiranja zrakoplovnih podataka, njihova slanja ili postupanja s njima;

▼ M1

- (b) radnju koja je obavljena;
- (c) datum i vrijeme kad je radnja obavljena.

AIS.TR.235 Prijavljivanje i mjerenje grešaka te korektivne radnje

Prijavljivanjem i mjerenjem grešaka te korektivnim mehanizmima osigurava se:

- (a) evidentiranje problema utvrđenih tijekom kreiranja, proizvodnje, pohrane, postupanja i obrade ili problema koje su prijavili korisnici nakon objave;
- (b) analiza svih problema koji su prijavljeni u vezi sa zrakoplovnim podacima i zrakoplovnim informacijama koju provodi pružatelj AIS-a te obavljanje potrebnih korektivnih radnji;
- (c) davanje prioriteta rješavanju svih grešaka, nedosljednosti i nepravilnosti otkrivenih u kritičnim i neophodnim zrakoplovnim podacima;
- (d) upozoravanje korisnika na koje greška utječe najučinkovitijim sredstvima, uzimajući u obzir razinu cjelovitosti zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija;
- (e) olakšavanje i poticanje davanja povratnih informacija o greškama.

AIS.TR.240 Ograničenja podataka

Podaci koji ne ispunjavaju zahtjeve u pogledu kvalitete podataka moraju se označiti napomenom ili izričitim navođenjem vrijednosti kvalitete.

*ODJELJAK 3. – PROIZVODI ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA***AIS.TR.300 Općenito – Proizvodi zrakoplovnih informacija**

- (a) Proizvodi zrakoplovnih informacija namijenjeni za distribuciju uključuju tekst na engleskom jeziku za dijelove izražene jednostavnim jezikom, osim proizvoda koji su namijenjeni samo za distribuciju unutar države članice.
- (b) Imena mjesta pišu se u skladu s lokalnom upotrebom i prema potrebi transliterirano u osnovno latinično pismo Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO).
- (c) Kratice Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo (ICAO) upotrebljavaju se u proizvodima zrakoplovnih informacija kada god su prikladne.

*Poglavlje 1. – Zrakoplovne informacije u standardiziranom formatu***AIS.TR.305 Zbornik zrakoplovnih informacija (AIP)**

- (a) AIP, izmjene AIP-a i dopune AIP-a stavljaju se na raspolaganje kao „elektronički AIP” (eAIP). eAIP se može prikazivati na računalnom zaslonu i ispisati na papiru. Osim toga, AIP, izmjene AIP-a i dopune AIP-a mogu se staviti na raspolaganje i u papirnatom obliku.
- (b) AIP uključuje:
 - (1) izjavu tijela nadležnog za infrastrukturu, usluge ili postupke u zračnoj plovidbi koji su obuhvaćeni AIP-om;

▼ M1

- (2) opće uvjete pod kojima su usluge ili infrastruktura raspoložive za upotrebu;
 - (3) popis bitnih razlika između propisa i praksi države članice i povezanih standarda i preporučenih praksi ICAO-a (SAPR-ovi) te dokumenta o postupcima;
 - (4) izbor države članice u svakom značajnom slučaju za koji je u ICAO-ovim standardima i preporučenim praksama te dokumentu o postupcima predviđen alternativni način postupanja.
- (c) AIP sadržava informacije povezane sa i razvrstane pod naslovima navedenima u Dodatku 1.
 - (d) Moraju se jasno navesti država članica izdavateljica i pružatelj AIS-a.
 - (e) Kada dvije ili više država članica zajednički dostavljaju AIP, moraju biti jasno navedene.
 - (f) Svaki AIP neovisan je i uključuje sadržaj.
 - (g) AIP se organizira u tri dijela (GEN, ENR i AD), odjeljke i pododjeljke, osim kada je AIP, ili svezak AIP-a, osmišljen kako bi olakšao operativnu upotrebu tijekom leta, a u tom se slučaju konkretan format i oblikovanje mogu prepustiti državi članici, pod uvjetom da je uključen odgovarajući sadržaj.
 - (h) Svaki AIP mora biti datiran.
 - i. Datum, koji se sastoji od dana, mjeseca (riječima) i godine, je datum objave i/ili datum stupanja na snagu (AIRAC) informacija.
 - (j) Pri opisivanju razdoblja aktivnosti, dostupnosti ili rada, navode se primjenjivi dani i vremena.
 - (k) Svaki AIP izdan kao tiskani svezak i svaka stranica AIP-a izdana kao nevezani list moraju imati napomenu u kojoj se jasno navode:
 - (1) identitet AIP-a;
 - (2) obuhvaćeno područje i njegova podjela, prema potrebi;
 - (3) identifikacija države članice izdavateljice i organizacije koja ga je sastavila (nadležnog tijela); i
 - (4) brojevi stranica/naslovi karata.
 - (l) Sve izmjene tiskanog sveska AIP-a objavljuju se u obliku zamjenskih listova.

AIS.TR.310 Izmjene AIP-a

- (a) Sve operativno značajne promjene u AIP-u, u skladu s točkom AIS.OR.505, objavljuju se putem sustava AIRAC i jasno označavaju kao takve.
- (b) Svako izmjeni AIP-a dodjeljuje se serijski redni broj.

▼ M1

- (c) Kada se objavi izmjena AIP-a, u njoj se navode upućivanja na serijske brojeve NOTAM-a koji su uključeni u izmjenu.
- (d) Najnoviji ciklusi ažuriranja koji se primjenjuju na izmjene AIP-a moraju biti javno dostupni.
- (e) Pribjegavanje ručnim izmjenama/napomenama mora se svesti na najmanju moguću mjeru; uobičajena je metoda izmjene ponovno objavljivanje ili zamjena stranica.
- (f) Svaka izmjena AIP-a:
 - (1) uključuje kontrolni popis s trenutačnim datumima i brojevima svake nevezane stranice u AIP-u; i
 - (2) uključuje rekapitulaciju svih neunesenih ručnih izmjena.
- (g) Nove ili revidirane informacije označene su napomenom na margini.
- (h) Na svakoj stranici izmjena AIP-a, uključujući naslovnu stranicu, nalazi se datum objave i, prema potrebi, datum stupanja na snagu.
- i. Redoviti intervali između izmjena AIP-a navode se u dijelu 1. AIP-a – Općenito (GEN).

AIS.TR.315 Dopune AIP-a

- (a) Dopuna AIP-a izdana u tiskanom obliku objavljuje se na zasebnim stranicama.
- (b) Najnoviji ciklusi ažuriranja koji se primjenjuju na dopune AIP-a moraju biti javno dostupni.
- (c) Svakoj dopuni AIP-a dodjeljuje se serijski redni broj prema kalendarskoj godini.
- (d) Kada god se dopuna AIP-a objavljuje kao zamjena za NOTAM, mora se navesti upućivanje na seriju i broj NOTAM-a.
- (e) Kontrolni popis valjanih dopuna AIP-a izdaje se u intervalima od najdulje mjesec dana, u okviru kontrolnog popisa NOTAM-a i s istom distribucijom kao i dopune AIP-a.
- (f) Na svakoj stranici dopune AIP-a nalazi se datum objave. Na svakoj stranici dopune AIP-a koja se objavljuje u skladu s AIRAC-om nalaze se datum objave i datum stupanja na snagu.

AIS.TR.320 Okružnica zrakoplovnih informacija (AIC)

- (a) AIC se šalje kao elektronički dokument.
- (b) AIC se šalje kada god je poželjno objaviti:
 - (1) predviđanja važnih promjena u postupcima, uslugama i infrastrukturi u zračnoj plovidbi;
 - (2) predviđanja o uvođenju novih navigacijskih sustava;

▼ M1

- (3) značajne informacije koje proizlaze iz istraga zrakoplovnih nesreća/nezgodâ, a utječu na sigurnost leta;
 - (4) informacije o propisima koji se odnose na zaštitu civilnog zrakoplovstva od radnji nezakonitog ometanja koje ugrožavaju sigurnost civilnog zrakoplovstva;
 - (5) savjete o zdravstvenim pitanjima od posebnog interesa za pilote;
 - (6) upozorenja za pilote koja se odnose na izbjegavanje fizičkih opasnosti;
 - (7) informacije o utjecaju određenih vremenskih pojava na operacije zrakoplova;
 - (8) informacije o novim opasnostima koje utječu na tehnike upravljanja zrakoplovom;
 - (9) informacije o propisima koji se odnose na prijevoz ograničenih predmeta zrakom;
 - (10) upućivanja na zahtjeve nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva EU-a i na objavu promjena u njima;
 - (11) informacije o mehanizmima izdavanja dozvola posadi zrakoplova;
 - (12) informacije o osposobljavanju zrakoplovnog osoblja;
 - (13) informacije o provedbi, ili izuzeću od, zahtjeva iz nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva EU-a;
 - (14) savjete o upotrebi i održavanju određenih vrsta opreme;
 - (15) stvarnu ili planiranu dostupnost novih ili revidiranih izdanja zrakoplovnih karata;
 - (16) informacije o opremljenosti komunikacijskom opremom;
 - (17) informacije s objašnjenjima koje se odnose na smanjenje buke;
 - (18) odabrane naredbe o plovidbenosti;
 - (19) informacije o promjenama u seriji ili distribuciji NOTAM-a, novim izdanjima AIP-a ili velikim promjenama u njihovu sadržaju, opsegu ili formatu;
 - (20) informacije o postupanju u slučaju snijega prije njegove pojave; i
 - (21) druge informacije slične prirode.
- (c) AIC se ne upotrebljava za informacije koje se mogu objavljivati u AIP-u ili putem NOTAM-a.
- (d) Uz plan postupanja u slučaju snijega izdan u skladu s točkom AD 1.2.2 AIP-a moraju se navesti sezonske informacije koje će se izdati kao AIC znatno prije početka svake zime – najmanje mjesec dana prije uobičajene pojave zimskih uvjeta.

▼ M1

- (e) Kada država članica u kojoj su informacije nastale odabere da se AIC distribuira izvan njezina državnog područja, taj AIC ima istu distribuciju kao AIP.
- (f) Svakom AIC-u dodjeljuje se serijski redni broj prema kalendarskoj godini.
- (g) Ako se AIC izdaje u više serija, svaka je serija označena zasebnim slovom.
- (h) Kontrolni popis AIC-a koji su trenutno na snazi objavljuje se najmanje jednom godišnje s istom distribucijom kao i AIC.
- i. Kontrolni popis AIC-a koji se šalju izvan područja države članice mora se uključiti u kontrolni popis NOTAM-a.

AIS.TR.330 NOTAM

- (a) NOTAM se objavljuje kad je potrebno dostaviti sljedeće informacije:
 - (1) uspostavljanje ili zatvaranje aerodroma ili helidroma ili uzletno-sletnih staza ili značajne promjene u njihovu radu;
 - (2) uspostavljanje ili povlačenje pružanja usluga u zračnoj plovidbi ili značajne promjene u njihovu pružanju;
 - (3) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene operativnog kapaciteta radijske navigacije i komunikacijskih usluga zrak-zemlja;
 - (4) nedostupnost rezervnih i sekundarnih sustava s izravnim operativnim učinkom;
 - (5) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene vizualnih sredstava;
 - (6) prekid rada ili vraćanje u upotrebu velikih sastavnica aerodromskih sustava osvijetljenja;
 - (7) uspostavljanje, povlačenje ili značajne promjene postupaka za usluge u zračnoj plovidbi;
 - (8) pojava ili uklanjanje većih kvarova ili zapreka na manevarskoj površini;
 - (9) promjene i ograničenja dostupnosti goriva, ulja i kisika;
 - (10) veće promjene u dostupnim sredstvima i uslugama traganja i spašavanja;
 - (11) uspostavljanje, povlačenje ili vraćanje u upotrebu farova opasnosti koji označavaju prepreke za zračnu plovidbu;
 - (12) promjene propisa primjenjivih u predmetnim državama članicama za koje je potrebno hitno djelovanje iz operativne perspektive;
 - (13) operativne naredbe za koje je potrebno hitno djelovanje ili promjene u tim naredbama;
 - (14) postojanje opasnosti koje utječu na zračnu plovidbu;

▼ M1

- (15) planirane laserske emisije, laserski prikazi i svjetla za pretraživanje ako bi zbog toga sposobnost pilota za gledanje noću mogla biti smanjena;
 - (16) postavljanje, uklanjanje ili promjene prepreka u zračnoj plovidbi u područjima uzlijetanja/penjanja, neuspjelog prilaženja i prilaženja te na uzletno-sletnoj stazi;
 - (17) uspostavljanje ili prekid, uključujući aktivaciju ili deaktivaciju, prema potrebi, ili promjene statusa zabranjenih, ograničenih ili opasnih područja;
 - (18) uspostavljanje ili ukidanje područja ili ruta, ili njihovih dijelova, na kojima postoji mogućnost presretanja i na kojima je potrebno praćenje na vrlo visokoj frekvenciji (VHF) za slučaj nužde 121,500 MHz;
 - (19) dodjela, ukidanje ili promjena oznaka lokacije;
 - (20) promjena kategorije spremnosti za spašavanje i gašenje požara aerodroma/helidroma;
 - (21) prisutnost, uklanjanje ili značajne promjene opasnih uvjeta zbog snijega, bljuzgavice, leda, radioaktivnih tvari, otrovnih kemikalija, taloga vulkanskog pepela ili vode na operativnoj površini;
 - (22) izbijanje epidemija za koje su potrebne promjene priopćenih zahtjeva za cijepljenje i mjere karantene;
 - (23) prognoze solarnog kozmičkog zračenja, ako postoje;
 - (24) operativno značajna promjena u vulkanskoj aktivnosti, lokaciji, datumu i vremenu vulkanskih erupcija i/ili horizontalnom ili vertikalnom prostiranju oblaka vulkanskog pepela, uključujući smjer kretanja, razine leta te rute ili dijelove ruta na koje bi to moglo utjecati;
 - (25) otpuštanje radioaktivnih tvari ili otrovnih kemikalija u atmosferu nakon nuklearnih ili kemijskih nesreća, lokacija, datum i vrijeme nesreće, razine leta i rute, ili njihovi dijelovi, na koje bi to moglo utjecati, te smjer kretanja;
 - (26) uspostavljanje operacija humanitarnih misija te postupaka i/ili ograničenja koji utječu na zračnu plovidbu;
 - (27) provedba kratkoročnih mjera za nepredviđene situacije u slučaju poremećaja ili djelomičnog poremećaja u pružanju usluga u zračnom prometu i povezanih pomoćnih usluga;
 - (28) konkretan gubitak cjelovitosti satelitskih navigacijskih sustava.
 - (29) zatvorena uzletno-sletna staza zbog radova na njezinu označavanju ili, ako se oprema koja se koristi za te radove može ukloniti, vrijeme koje je potrebno da se uzletno-sletna staza osposobi za uporabu.
- (b) NOTAM se ne objavljuje radi dostavljanja sljedećih informacija:
- (1) rutinsko održavanje stajanki i staza za vožnju koje ne utječe na sigurno kretanje zrakoplova;

▼ **M1**

- (2) privremene prepreke u blizini aerodroma/helidroma koje ne utječu na sigurno upravljanje zrakoplovom;
 - (3) djelomični kvar na osvjetljenju aerodroma/helidroma kada takav kvar ne utječe izravno na operacije zrakoplova;
 - (4) djelomični privremeni kvar komunikacije zrak-zemlja kada su prikladne alternativne frekvencije dostupne i funkcioniraju;
 - (5) nedostatak usluga navođenja zrakoplova na stajanci, zatvaranje, ograničenje i kontrola cestovnog prometa;
 - (6) neupotrebljivost znakova za lokaciju, određite ili drugih znakova upućivanja na aerodromskoj operativnoj površini;
 - (7) iskakanje s padobranom u nekontroliranom zračnom prostoru prema pravilima vizualnog letenja (VFR) ili u kontroliranom zračnom prostoru na najavljenim mjestima ili u opasnim ili zabranjenim područjima;
 - (8) aktivnosti osposobljavanja koje obavljaju zemaljske jedinice;
 - (9) nedostupnost rezervnih i sekundarnih sustava ako nemaju operativni učinak;
 - (10) ograničenja u pogledu infrastrukture zračne luke ili općih usluga, bez operativnog učinka;
 - (11) nacionalni propisi koji ne utječu na opće zrakoplovstvo;
 - (12) najave ili upozorenja o mogućim/potencijalnim ograničenjima, bez operativnog učinka;
 - (13) opći podsjetnici na već objavljene informacije;
 - (14) dostupnost opreme za zemaljske jedinice, bez informacija o operativnom učinku na zračni prostor i korisnike infrastrukture;
 - (15) informacije o laserskim emisijama bez operativnog učinka i o pirotehničkim sredstvima ispod minimalnih visina leta;
 - (16) zatvaranje dijelova operativne površine u vezi s lokalno koordiniranim planiranim radovima u trajanju kraćem od jednog sata;
 - (17) obustava rada aerodroma/helidroma, promjene ili nedostupnost u njegovu radu izvan radnog vremena aerodroma/helidroma; i
 - (18) druge neoperativne informacije slične privremene prirode.
- (c) Osim kako je predviđeno u točki AIS.TR.330 podtočkama (f) i (g), svaki NOTAM sadržava informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za NOTAM u Dodatku 2.
- (d) Tekst NOTAM-a sastoji se od oznaka/jedinstvene skraćene frazeologije dodijeljene kodu ICAO-a za NOTAM dopunjenih kraticama ICAO-a, pokazateljima, identifikatorima, oznakama, pozivnim znakovima, frekvencijama, brojkama i jednostavnim jezikom.

▼ M1

- (e) NOTAM se objavljuje na engleskom jeziku. Ako je potrebno domaćim korisnicima, NOTAM se može dodatno izdati na nacionalnom jeziku.
- (f) Informacije o snijegu, bljuzgavici, ledu, poledici, stajaćoj vodi ili vodi sa snijegom, bljuzgavicom, ledom ili poledicom na operativnoj površini moraju se dostaviti putem SNOWTAM-a i sadržavati informacije prema redoslijedu navedenom u formatu za SNOWTAM u Dodatku 3.a.
- (g) Informacije o operativno značajnoj promjeni u vulkanskoj aktivnosti, vulkanskoj erupciji i/ili oblaku vulkanskog pepela, kada se dostavljaju putem ASHTAM-a, moraju uključivati informacije prema redoslijedu navedenom u obrascu za ASHTAM u Dodatku 4.
- (h) Kada se u NOTAM-u pojave pogreške, objavljuje se NOTAM s novim brojem koji zamjenjuje NOTAM s pogreškom ili se NOTAM s pogreškom poništava i objavljuje se novi NOTAM.
- i. Kada se objavljuje NOTAM kojim se poništava ili zamjenjuje prethodni NOTAM:
 - (1) navode se serija i broj/godina prethodnog NOTAM-a;
 - (2) serija, oznaka lokacije i predmet oba NOTAM-a moraju biti isti.
- (j) Samo se jedan NOTAM poništava ili zamjenjuje drugim NOTAM-om.
- (k) Svaki NOTAM odnosi se samo na jedan predmet i jedan uvjet tog predmeta.
- (l) Svaki NOTAM mora biti što kraći i sastavljen tako da je njegovo značenje jasno bez provjere drugih dokumenata.
- (m) NOTAM koji sadržava trajne ili privremene informacije duljeg trajanja uključuje odgovarajuća upućivanja na AIP ili dopunu AIP-a.
- (n) Oznake lokacije uključene u tekst NOTAM-a moraju biti s popisa ICAO-a u dokumentu br. 7910 „Location Indicators” (Oznake lokacije). Ne upotrebljava se skraćeni oblik tih oznaka. Ako lokaciji nije dodijeljena oznaka lokacije prema ICAO-u, ime mjesta navodi se jednostavnim jezikom.
- (o) Svakom NOTAM-u dodjeljuje se serija označena slovom i četveroznamenastim brojem nakon kojih slijedi kosa crta i dvoznamenkasti broj za godinu. Četveroznamenasti broj redni je broj prema kalendarskoj godini.
- (p) Svi NOTAM-i dijele se u serije prema predmetu, prometu ili lokaciji ili kombinaciji tih elemenata, ovisno o potrebama krajnjih korisnika. NOTAM za aerodrome na kojima je dopušten međunarodni zračni promet objavljuje se u međunarodnoj seriji NOTAM-a.
- (q) Ako se NOTAM objavljuje na engleskom i nacionalnom jeziku, serija NOTAM-a uređuje se tako da je serija na nacionalnom jeziku jednakovrijedna seriji na engleskom jeziku u smislu sadržaja i numeriranja.
- (r) Sadržaj i geografski opseg svake serije NOTAM-a detaljno se navode u točki GEN 3 AIP-a.
- (s) Redovito se dostavlja kontrolni popis valjanih NOTAM-a.

▼ M1

- (t) Za svaku seriju objavljuje se jedan kontrolni NOTAM.
- (u) Kontrolni NOTAM odnosi se i na najnovije izmjene AIP-a, dopune AIP-a, skupove podataka i, barem, na distribuirani AIC.
- v. Kontrolni NOTAM ima istu distribuciju kao i stvarna serija poruka na koju se odnosi i jasno se označava kao kontrolni popis.
- (w) Dodjela serije se prati i prema potrebi se poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da ni jedna serija ne dosegne najveći mogući broj objavljenih NOTAM-a prije kraja kalendarske godine.

Poglavlje 2. – Digitalni skupovi podataka**AIS.TR.335 Općenito – Digitalni skupovi podataka**

- (a) Norma za geografske informacije služi kao referentni okvir.
- (b) Opis svakog pojedinog dostupnog skupa podataka dostavlja se u obliku specifikacije podatkovnog proizvoda.
- (c) Kontrolni popis dostupnih skupova podataka, uključujući njihove datume stupanja na snagu i objave, stavlja se na raspolaganje korisnicima kako bi se osiguralo da se upotrebljavaju aktualni podaci.
- (d) Kontrolni popis skupova podataka stavlja se na raspolaganje putem istog mehanizma distribucije kao i za skupove podataka.

AIS.TR.340 Zahtjevi u pogledu metapodataka

Minimalni metapodaci za svaki skup podataka uključuju:

- (a) ime organizacija ili subjekata koji dostavljaju skup podataka;
- (b) datum i vrijeme kada je skup podataka dostavljen;
- (c) valjanost skupa podataka; i
- (d) ograničenja upotrebe skupa podataka.

AIS.TR.345 Skup podataka AIP-a

- (a) Skup podataka AIP-a uključuje podatke o sljedećim stavkama, uključujući navedene karakteristike, ako je primjenjivo:

Stavka na koju se podaci odnose	Povezane karakteristike kao minimum
Zračni prostor ATS-a	Tip, ime, lateralne granice, vertikalne granice, klasa zračnog prostora
Zračni prostor za posebne aktivnosti	Tip, ime, lateralne granice, vertikalne granice, ograničenje, aktivacija
Ruta	Prefiks oznake, pravila letenja, oznaka

▼ M1

Stavka na koju se podaci odnose	Povezane karakteristike kao minimum
Segment rute	Navigacijska specifikacija, početna točka, krajnja točka, putanja, daljina, gornja granica, donja granica, minimalna apsolutna visina na ruti (MEA), minimalna apsolutna visina nadvisivanja prepreka (MOCA), smjer putne razine, obrnuti smjer putne razine, zahtijevana navigacijska sposobnost
Putna navigacijska točka – na ruti	Uvjet izvješćivanja, identifikacija, lokacija, organizacija
Aerodrom/helidrom	Oznaka lokacije, ime, oznaka Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (IATA), grad koji opslužuje, datum certifikacije, datum isteka valjanosti certifikata, ako je primjenjivo, vrsta kontrole, najveća nadmorska visina uzletno-sletne staze, referentna temperatura, magnetska varijacija, referentna točka zračne luke
Uzletno-sletna staza	Oznaka, nominalna duljina, nominalna širina, vrsta površine, čvrstoća
Smjer uzletno-sletne staze	Oznaka, stvarni smjer, prag, raspoloživa duljina za zalet (TORA), raspoloživa duljina za uzlijetanje (TODA), raspoloživa duljina za ubrzavanje i zaustavljanje (ASDA), raspoloživa duljina za slijetanje (LDA), raspoloživa duljina za operaciju neuspjelog uzlijetanja (za helikoptere)
Područje završnog prilaza i uzlijetanja (FATO)	Oznaka, duljina, širina, točka praga
Područje dodira pri slijetanju i uzlijetanju (TLOF)	Oznaka, središnja točka, duljina, širina, vrsta površine
Radionavigacijska sredstva	Identifikacija vrste, ime, aerodrom koji opslužuju, sati rada, magnetska varijacija, frekvencija/kanal, pozicija, nadmorska visina, magnetski smjer, stvarni smjer, nulti smjer

- (b) Kada za određenu pojavu stavki navedenih u točki (a) nije definirana karakteristika, podskup podataka AIP-a mora uključivati izričitu naznaku: „nije primjenjivo”.

AIS.TR.350 Podaci o terenu i preprekama – Opći zahtjevi

Područja obuhvaćena skupovima podataka o terenu i preprekama određena su na sljedeći način:

- (a) područje 1: cijelo državno područje neke države članice;
- (b) područje 2: u blizini aerodroma, podijeljeno kako slijedi:
- (1) područje 2a: pravokutna površina oko uzletno-sletne staze koja se sastoji od staze i čistine, ako postoji;
 - (2) područje 2b: područje koje se proteže od krajeva područja 2a u smjeru odlaska, duljine 10 km i s proširenjem od 15 % sa svake strane;

▼ M1

- (3) područje 2c: područje koje se proteže izvan područja 2a i 2b na udaljenosti od najviše 10 km od granice područja 2a; i
- (4) područje 2d: područje izvan područja 2a, 2b i 2c do udaljenosti od 45 km od referentne točke aerodroma ili do postojeće granice završnog kontroliranog područja (TMA), ovisno o tome što je bliže;
- (c) područje 3: područje koje graniči s aerodromskom operativnom površinom i proteže se horizontalno od ruba uzletno-sletne staze do 90 m od središnje crte uzletno-sletne staze i 50 m od ruba svih drugih dijelova aerodromske operativne površine; i
- (d) područje 4: područje koje se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane središnje crte produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II. ili III.

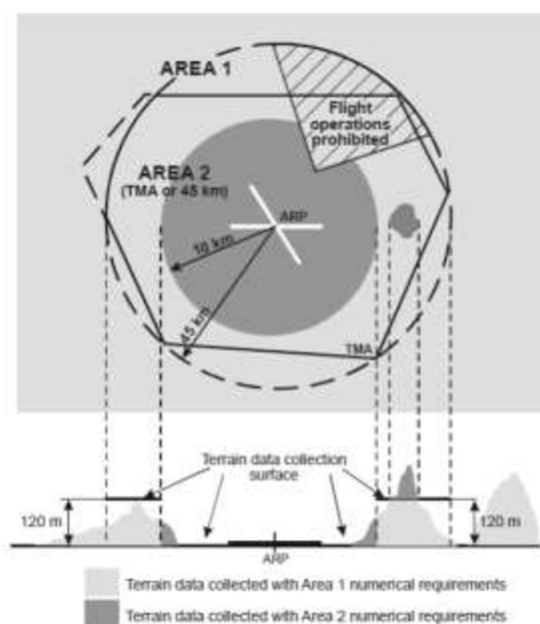
AIS.TR.355 Skupovi podataka o terenu

Kada se podaci o terenu dostavljaju u skladu s točkom AIS.OR.355:

- (a) skupovi podataka o terenu moraju sadržavati digitalni prikaz površine terena u obliku kontinuiranih vrijednosti nadmorske visine na svim presjecima defilirane mreže sa zajedničkim referentnim datumom;
- (b) mreža terena mora biti kutna ili linearna te pravilnog ili nepravilnog oblika;
- (c) skupovi podataka o terenu uključuju prostorne (položaj i nadmorska visina), tematske i vremenske aspekte površine Zemlje, koji sadržavaju prirodne značajke, ne uključujući prepreke;
- (d) navodi se samo jedna vrsta značajki, tj. teren;
- (e) u skupu podataka o terenu evidentiraju se sljedeći atributi značajki terena:
 - (1) obuhvaćeno područje;
 - (2) identifikacija originatora podataka;
 - (3) oznaka izvora podataka;
 - (4) metoda prikupljanja;
 - (5) razmak mjesta;
 - (6) horizontalni referentni sustav;
 - (7) horizontalna razlučivost;
 - (8) horizontalna točnost;
 - (9) razina horizontalne pouzdanosti;
 - (10) horizontalni položaj;
 - (11) nadmorska visina;
 - (12) referentna vrijednost nadmorske visine;

▼ **M1**

- (13) vertikalni referentni sustav;
 - (14) vertikalna razlučivost;
 - (15) vertikalna točnost;
 - (16) razina vertikalne pouzdanosti;
 - (17) evidentirana površina;
 - (18) cjelovitost;
 - (19) datum i vremenski žig; i
 - (20) upotrijebljena mjerna jedinica;
- (f) u području unutar 10 km od ARP-a podaci o terenu moraju biti u skladu s brojčanim zahtjevima za područje 2;
- (g) u području između 10 km i granice TMA-a ili polumjera od 45 km, ovisno o tome što je manje, podaci o terenu koji prodire u vodoravnu ravninu 120 m iznad najniže nadmorske visine uzletno-sletne staze moraju biti u skladu s brojčanim zahtjevima za područje 2;
- (h) u području između 10 km i granice TMA-a ili polumjera od 45 km, ovisno o tome što je manje, podaci o terenu koji ne prodire u vodoravnu ravninu 120 m iznad najniže nadmorske visine uzletno-sletne staze moraju biti u skladu s brojčanim zahtjevima za područje 1; i
- i. u dijelovima područja 2 u kojima su letačke operacije zabranjene zbog vrlo visokog terena ili drugih lokalnih ograničenja i/ili propisa podaci o terenu moraju biti u skladu s brojčanim zahtjevima za područje 1.

Površine na kojima se prikupljaju podaci o terenu – područje 1 i područje 2

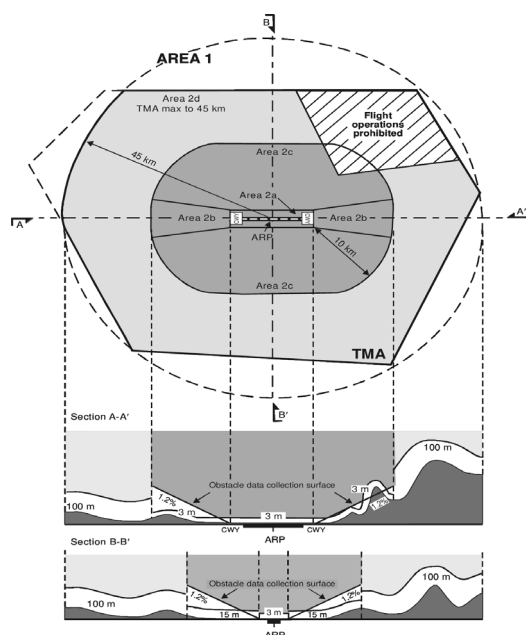
▼ M1**AIS.TR.360 Skupovi podataka o preprekama**

Kada se skupovi podataka o preprekama dostavljaju u skladu s točkom AIS.OR.360:

- (a) podatkovni elementi koji se odnose na prepreke su značajke koje se u skupovima podataka prikazuju točkama, linijama ili poligonima;
- (b) navode se sve definirane vrste značajki prepreka i svaka je opisana prema sljedećem popisu atributa:
 - (1) obuhvaćeno područje;
 - (2) identifikacija originatora podataka;
 - (3) oznaka izvora podataka;
 - (4) oznaka prepreke;
 - (5) horizontalna točnost;
 - (6) razina horizontalne pouzdanosti;
 - (7) horizontalni položaj;
 - (8) horizontalna razlučivost;
 - (9) horizontalni opseg;
 - (10) horizontalni referentni sustav;
 - (11) nadmorska visina;
 - (12) vertikalna točnost;
 - (13) razina vertikalne pouzdanosti;
 - (14) vertikalna razlučivost;
 - (15) vertikalni referentni sustav;
 - (16) vrsta prepreke;
 - (17) vrsta geometrije;
 - (18) cjelovitost;
 - (19) datum i vremenski žig;
 - (20) upotrijebljena mjerna jedinica;
 - (21) osvjetljenje; i
 - (22) oznake;
- (c) podaci o preprekama za područja 2 i 3 prikupljaju se prema sljedećim površinama za prikupljanje podataka o preprekama:
 - (1) površina za prikupljanje podataka o preprekama područja 2a nalazi se 3 m iznad najbliže nadmorske visine uzletno-sletne staze izmjerene uzduž središnje crte uzletno-sletne staze i za dijelove koji su povezani s čistinom, ako postoji, na nadmorskoj visini najbližeg kraja uzletno-sletne staze;

▼ **M1**

- (2) površina za prikupljanje podataka o preprekama područja 2b ima nagib od 1,2 % i proteže se od krajeva područja 2a na nadmorskoj visini kraja staze u smjeru odlaska, duljine je 10 km i s proširenjem od 15 % sa svake strane; podaci o preprekama na visini manjoj od 3 m iznad tla ne trebaju se prikupljati;
- (3) površina za prikupljanje podataka o preprekama područja 2c ima nagib od 1,2 % i proteže se izvan područja 2a i 2b na udaljenosti od najviše 10 km od granice područja 2a; početna nadmorska visina područja 2c je nadmorska visina točke područja 2a na kojoj počinje; podaci o preprekama na visini manjoj od 15 m iznad tla ne trebaju se prikupljati;
- (4) površina za prikupljanje podataka o preprekama područja 2d nalazi se 100 m iznad tla; i
- (5) površina za prikupljanje podataka o preprekama područja 3 proteže se 0,5 m iznad vodoravne ravnine koja prolazi kroz najbližu točku na aerodromskoj operativnoj površini;
- (d) u dijelovima područja 2 u kojima su letačke operacije zabranjene zbog vrlo visokog terena ili drugih lokalnih ograničenja i/ili propisa podaci o preprekama moraju se prikupljati i evidentirati u skladu s brojčanim zahtjevima za područje 1;
- (e) u specifikaciji podatkovnog proizvoda za prepreke, potkrijepljenoj geografskim koordinatama za svaki aerodrom koji je dio skupa podataka, opisuju se sljedeća područja:
- (1) područja 2a, 2b, 2c i 2d;
 - (2) područje uzlazne putanje leta; i
 - (3) površine ograničenja prepreka;
- (f) skupovi podataka o preprekama sadržavaju digitalni prikaz vertikalnog i horizontalnog opsega prepreka; i
- (g) prepreke nisu uključene u skupove podataka o terenu.

Površine na kojima se prikupljaju podaci o preprekama – područje 1 i područje 2

▼ M1**AIS.TR.365 Skupovi kartografskih podataka o aerodromu**

- (a) Skupovi kartografskih podataka o aerodromu sadržavaju digitalni prikaz značajki aerodroma.
- (b) Norme ISO za geografske informacije služe kao referentni okvir.
- (c) Proizvodi kartografskih podataka o aerodromu opisuju se u skladu s relevantnim standardom specifikacije podatkovnog proizvoda.
- (d) Sadržaj i struktura skupova kartografskih podataka o aerodromu definiraju se u obliku sheme primjene i kataloga značajki.

AIS.TR.370 Skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja

- (a) Skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja sadržavaju digitalni prikaz postupaka instrumentalnog letenja.
- (b) Skupovi podataka o postupcima instrumentalnog letenja uključuju podatke o sljedećim stavkama, uključujući sve njihove karakteristike:
 - (1) postupak;
 - (2) segment postupka;
 - (3) segment završnog prilaza;
 - (4) preletišta u postupku;
 - (5) postupak čekanja;
 - (6) pojedinosti o postupku za helikopter.

ODJELJAK 4. – USLUGE DISTRIBUCIJE I PREDUZLETNIH INFORMACIJA**AIS.TR.400 Usluge distribucije**

- (a) Kada god je moguće, mora se upotrebljavati unaprijed određeni distribucijski sustav za NOTAM koji se prenosi putem AFS-a.
- (b) Distribucija serija NOTAM-a koje se ne distribuiraju na međunarodnoj razini odobrava se na zahtjev.
- (c) NOTAM se priprema u skladu s komunikacijskim postupcima ICAO-a utvrđenima u Prilogu 10. ICAO-a, svesku II.
- (d) Svaki NOTAM šalje se kao jedna telekomunikacijska poruka.
- (e) U razmjenu ASHTAM-a izvan područja države članice i NOTAM-a kada ga države članice upotrebljavaju za distribuciju informacija o vulkanskoj aktivnosti uključeni su savjetodavni centri za praćenje vulkanskog pepela i svjetski prognostički centri, pri čemu se uzimaju u obzir zahtjevi za operacije dugog doleta.

AIS.TR.405 Usluge preduzetnih informacija

- (a) Za stavljanje na raspolaganje zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija operativnom osoblju, uključujući članove letačke posade, upotrebljavaju se automatizirani sustavi za pružanje preduzetnih informacija u svrhe samoinformiranja, planiranja leta i pružanja usluga letnih informacija.

▼ M1

- (b) Sučelje čovjek-stroj uređaja za pružanje usluga preduzetnih informacija jamči jednostavan pristup svim relevantnim informacijama/podacima na usmjeren način.
- (c) Uređaji za samoinformiranje u automatiziranom sustavu za pružanje preduzetnih informacija omogućuju pristup, prema potrebi, usluzi zrakoplovnih informacija putem telefona ili drugih prikladnih telekomunikacijskih sredstava.
- (d) Automatizirani sustavi za pružanje preduzetnih informacija putem kojih se stavljaju na raspolaganje zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije radi samoinformiranja, planiranja leta i pružanja usluge letnih informacija moraju:
 - (1) omogućiti kontinuirano i pravodobno ažuriranje baze podataka sustava te praćenje valjanosti i kvalitete pohranjenih zrakoplovnih podataka;
 - (2) dopustiti pristup sustavu za operativno osoblje, uključujući članove letačke posade, predmetno zrakoplovno osoblje i druge korisnike zrakoplovnih usluga, putem odgovarajućih telekomunikacijskih sredstava;
 - (3) osigurati dostavljanje zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija kojima se pristupilo, u papirnatom obliku, prema potrebi;
 - (4) primjenjivati postupke pristupa i ispitivanja na temelju skraćenog jednostavnog jezika i oznaka lokacije prema ICAO-u popisanih u dokumentu br. 7910 ICAO-a, prema potrebi, ili na temelju korisničkog sučelja s izbornikom ili drugog prikladnog mehanizma;
 - (5) davati pravovremeni odgovor na zahtjev korisnika za informacije.
- (e) Svi NOTAM-i stavljaju se na raspolaganje za zadano informiranje, a smanjenje sadržaja prepušteno je korisniku.

ODJELJAK 5. – AŽURIRANJA PROIZVODA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA**AIS.TR.500 Općenito – Ažuriranja proizvoda zrakoplovnih informacija**

Na izmjene AIP-a, dopune AIP-a, skup podataka AIP-a i skupove podataka o postupcima instrumentalnog letenja primjenjuje se isti ciklus ažuriranja u okviru AIRAC-a kako bi se osigurala dosljednost podatkovnih elemenata koji se pojavljuju u više proizvoda zrakoplovnih informacija.

AIS.TR.505 AIRAC

- (a) U okviru sustava AIRAC distribuiraju se informacije o sljedećim okolnostima:
 - (1) horizontalne i vertikalne granice, propisi i postupci koji se primjenjuju na:
 - i. područja letnih informacija (FIR);
 - ii. kontrolirana područja (CTA);
 - iii. kontrolirane zone;

▼ M1

- iv. savjetodavna područja;
 - v. rute ATS-a;
 - vi. trajno opasna, zabranjena i uvjetno zabranjena područja (uključujući vrstu i razdoblja aktivnosti, ako su poznati) i identifikacijske zone protuzračne obrane (ADIZ);
 - vii. stalna područja ili rute, ili njihovi dijelovi, u kojima postoji mogućnost presretanja;
 - viii. RMZ i/ili TMZ;
- (2) pozicije, frekvencije, pozivni znakovi, oznake, poznate nepravilnosti i razdoblja održavanja radionavigacijskih sredstava te komunikacijski i nadzorni uređaji;
 - (3) postupci čekanja i prilaza, postupci dolaska i odlaska, postupci za smanjenje buke i svi drugi odgovarajući postupci ATS-a;
 - (4) prijelazne razine, prijelazne apsolutne visine i minimalne sektorske apsolutne visine;
 - (5) meteorološka infrastruktura (uključujući radiodifuzijsko emitiranje) i postupci;
 - (6) uzletno-sletne staze i staze za zaustavljanje;
 - (7) staze za vožnju i stajanke;
 - (8) operativni postupci na aerodromu (uključujući postupke pri niskoj vidljivosti);
 - (9) prilazna svjetla i svjetla uzletno-sletne staze; i
 - (10) operativni minimumi aerodroma, ako ih država članica objavi.
- (b) Uspostavljaju se posebni aranžmani kada god se planiraju velike promjene i ako je prethodna obavijest poželjna i izvediva.
- (c) Ako informacije nisu dostavljene do AIRAC-ova datuma, obavijest NIL distribuirana se putem NOTAM-a ili drugog prikladnog sredstva, najkasnije jedan ciklus prije odgovarajućeg AIRAC-ova datuma stupanja na snagu.

AIS.TR.510 NOTAM

- (a) NOTAM se objavljuje dovoljno rano kako bi se obuhvaćenim stranama omogućilo da poduzmu potrebne radnje, osim u slučaju neupotrebljivosti, vulkanske aktivnosti, ispuštanja radioaktivnih tvari, otrovnih kemikalija i drugih događaja koji se ne mogu predvidjeti.
- (b) U NOTAM-u kojim se prijavljuje neupotrebljivost pomagala u zračnoj plovidbi, infrastrukture ili komunikacijskih usluga navodi se procjena trajanja razdoblja neupotrebljivosti ili vremena u kojem se predviđa ponovna uspostava usluge.

▼ M1

- (c) U roku od tri mjeseca od objave trajnog NOTAM-a informacije iz tog NOTAM-a moraju se uključiti u proizvode zrakoplovnih informacija na koje se odnose.
- (d) U roku od tri mjeseca od objave privremenog NOTAM-a duljeg trajanja informacije iz NOTAM-a moraju se uključiti u dopunu AIP-a.
- (e) Kada NOTAM s procijenjenim istekom valjanosti neočekivano premaši tromjesečno razdoblje, mora se objaviti zamjenski NOTAM, osim ako se očekuje da će okolnost trajati dulje od dodatna tri mjeseca; u tom slučaju objavljuje se dopuna AIP-a.
- (f) U „aktivacijskom NOTAM-u” ukratko se opisuju sadržaj, datum i vrijeme stupanja na snagu te referentni broj izmjene ili dopune.
- (g) „Aktivacijski NOTAM” stupa na snagu na isti datum i u isto vrijeme stupanja na snagu kao i izmjena ili dopuna AIP-a.
- (h) U slučaju izmjene AIP-a „aktivacijski NOTAM” mora vrijediti 14 dana.
- (i) U slučaju dopune AIP-a koja vrijedi kraće od 14 dana „aktivacijski NOTAM” mora vrijediti tijekom cijelog razdoblja valjanosti dopune AIP-a.
- (j) U slučaju dopune AIP-a koja vrijedi najmanje 14 dana „aktivacijski NOTAM” mora vrijediti barem 14 dana.

AIS.TR.515 Ažuriranja skupova podataka

- (a) Interval ažuriranja za skup podataka AIP-a i skupove podataka o postupcima instrumentalnog letenja navodi se u specifikaciji podatkovnog proizvoda.
- (b) Skupovi podataka koji su unaprijed stavljeni na raspolaganje u skladu s ciklusom AIRAC-a ažuriraju se promjenama koje nisu u skladu s AIRAC-om, a koje su se dogodile od datuma objave do datuma stupanja na snagu.

▼ M1*Dodatak 1.***SADRŽAJ ZBORNIKA ZRAKOPLOVNIH INFORMACIJA (AIP)****DIO 1. – OPĆENITO (GEN)**

Kada se AIP sastavlja u jednom svesku, predgovor, evidencija izmjena AIP-a, evidencija dopuna AIP-a, kontrolni popis stranica AIP-a i popis aktualnih ručnih izmjena pojavljuju se samo u dijelu 1. – GEN, a napomena „nije primjenjivo” unosi se u svaki od tih pododjeljaka u dijelovima 2. i 3.

Ako se AIP sastavlja i stavlja na raspolaganje u više svezaka od kojih svaki ima zasebne izmjene i dopune, u svakom se svesku nalaze zaseban predgovor, zasebna evidencija izmjena AIP-a, zasebna evidencija dopuna AIP-a, zaseban kontrolni popis stranica AIP-a i zaseban popis aktualnih ručnih izmjena.

GEN 0.1 Predgovor

Kratak opis AIP-a, u kojem su navedeni:

1. ime izdavačke organizacije;
2. primjenjivi dokumenti ICAO-a;
3. medij objave (tj. tisak, internet ili drugi elektronički mediji);
4. struktura AIP-a i utvrđeni redoviti interval izmjena;
5. politika zaštite autorskih prava, ako je primjenjivo;
6. služba za kontakt u slučaju otkrivenih pogrešaka ili propusta u AIP-u.

GEN 0.2 Evidencija izmjena AIP-a

Evidencija izmjena AIP-a i izmjena AIP-a objavljenih u skladu sa sustavom AIRAC, u kojoj su navedeni:

1. broj izmjene;
2. datum objave;
3. datum unosa (za izmjene AIP-a u skladu s AIRAC-om datum stupanja na snagu);
4. inicijali službenika koji je unio izmjenu.

GEN 0.3 Evidencija dopuna AIP-a

Evidencija objavljenih dopuna AIP-a, u kojoj su navedeni:

1. broj dopune;
2. predmet dopune;
3. dijelovi AIP-a na koje se odnosi;
4. razdoblje valjanosti;
5. evidencija poništenja.

▼ M1**GEN 0.4 Kontrolni popis stranica AIP-a**

Kontrolni popis stranica AIP-a, na kojem su navedeni:

1. broj stranice/naslov karte;
2. datum objave ili stupanja na snagu (dan, mjesec riječima i godina) zrakoplovnih informacija.

GEN 0.5 Popis ručnih izmjena AIP-a

Popis aktualnih ručnih izmjena AIP-a, na kojem su navedeni:

1. stranice AIP-a na koje se izmjena odnosi;
2. tekst izmjene; i
3. broj izmjene AIP-a pod kojim je ručna izmjena unesena.

GEN 0.6 Sadržaj dijela 1.

Popis odjeljaka i pododjeljaka u dijelu 1. – Općenito (GEN).

GEN 1. NACIONALNI PROPISI I ZAHTJEVI**GEN 1.1 Imenovana tijela**

Adrese imenovanih tijela zaduženih za potporu međunarodnoj zračnoj plovidbi (civilno zrakoplovstvo, meteorologija, carina, imigracija, zdravlje, rutne naknade i naknade na aerodromima/helidromima, poljoprivredna karantena i istrage zrakoplovnih nesreća) u kojima su za svako tijelo navedeni:

1. imenovano tijelo;
2. ime tijela;
3. poštanska adresa;
4. broj telefona;
5. broj telefaksa;
6. adresa e-pošte;
7. adresa zrakoplovne nepokretne usluge (AFS); i
8. adresa internetske stranice, ako postoji.

GEN 1.2 Ulazak, tranzit i odlazak zrakoplova

Propisi i zahtjevi za prethodnu obavijest te zahtjevi za izdavanje dozvola za ulazak, tranzit i odlazak zrakoplova na međunarodnim letovima.

GEN 1.3 Ulazak, tranzit i odlazak putnika i posade

Propisi (među ostalim o carini, imigraciji i karanteni te zahtjevi za prethodnu obavijest i zahtjevi za izdavanje dozvola) o ulasku, tranzitu i odlasku putnika i članova posade koji nisu imigranti.

▼ M1**GEN 1.4 Ulazak, provoz i odlazak tereta**

Propisi (među ostalim o carini, te zahtjevi za prethodnu obavijest i zahtjevi za izdavanje dozvola) o ulasku, provožu i odlasku tereta.

GEN 1.5 Instrumenti i oprema u zrakoplovu te dokumentacija o letu

Kratak opis instrumenata i opreme u zrakoplovu te dokumentacije o letu, u kojem su navedeni:

1. instrumenti, oprema (uključujući opremu za zrakoplovnu komunikaciju, navigaciju i nadzor) te dokumentacija o letu koja se mora nalaziti u zrakoplovu, uključujući sve posebne zahtjeve uz odredbe utvrđene u poddijelu D Priloga IV. (dio-CAT) Uredbi (EU) br. 965/2012; i
2. odašiljač signala za lociranje u slučaju nužde (ELT), signalni uređaji i oprema za spašavanje kako je navedeno u točki CAT.IDE.A.280 Priloga IV. (dio-CAT) i točki NCC.IDE.A.215 Priloga VI. (dio-NCC) Uredbi (EU) br. 965/2012 ako je tako utvrđeno na regionalnim sastancima o zračnoj plovidbi, za letove iznad određenih kopnenih površina.

GEN 1.6 Sažetak nacionalnih propisa i međunarodnih sporazuma/konvencija

Popis naslova i upućivanja te, ako je primjenjivo, sažetaka nacionalnih propisa koji se odnose na zračnu plovidbu te popis međunarodnih sporazuma/konvencija koje je država članica ratificirala.

GEN 1.7 Razlike u odnosu na standarde, preporučene prakse i postupke ICAO-a

Popis bitnih razlika između nacionalnih propisa i praksi države članice i povezanih odredbi ICAO-a, u kojem su navedeni:

1. odredba na koju se odnosi (prilog i broj izdanja, stavak); i
2. razlika navedena punim tekstom.

Sve bitne razlike navode se u ovom pododjeljku. Svi prilozi navode se numeričkim redoslijedom čak i ako nema razlike u odnosu na neki prilog ICAO-a, a u tom se slučaju dostavlja obavijest NIL. Nacionalne razlike ili mjera do koje se ne primjenjuju regionalni dopunski postupci (SUPP-ovi) prijavljuju se odmah iza priloga na koji se dopunski postupak odnosi.

GEN 2. TABLICE I KODOVI**GEN 2.1 Mjerni sustav, oznake zrakoplova, praznici****GEN 2.1.1 Mjerne jedinice**

Opisi primijenjenih mjernih jedinica i tablica mjernih jedinica.

GEN 2.1.2 Vremenski referentni sustav

Opis primijenjenog vremenskog referentnog sustava (kalendarski i vremenski sustav) s naznakom je li primijenjeno ljetno računanje vremena i kako se vremenski referentni sustav prikazuje u cijelom AIP-u.

▼ M1**GEN 2.1.3 Horizontalni referentni sustav**

Kratak opis primijenjenog horizontalnog (geodetskog) referentnog sustava, u kojem su navedeni:

1. ime/oznaka referentnog sustava;
2. identifikacija i parametri projekcije;
3. identifikacija primijenjenog elipsoida;
4. identifikacija primijenjenog datuma;
5. područja primjene; i
6. objašnjenje, ako je primjenjivo, zvjezdice koja se primjenjuje za identifikaciju koordinata koje ne ispunjavaju zahtjeve točnosti iz priloga 11. i 14. ICAO-a.

GEN 2.1.4 Vertikalni referentni sustav

Kratak opis primijenjenog vertikalnog referentnog sustava, u kojem su navedeni:

1. ime/oznaka referentnog sustava;
2. opis primijenjenog geoidnog modela uključujući parametre koji su potrebni za transformaciju visine iz primijenjenog modela u model EGM-96;
3. objašnjenje, ako je primjenjivo, zvjezdice koja se primjenjuje za identifikaciju nadmorskih visina/valovitosti geoida koje ne ispunjavaju zahtjeve točnosti iz Priloga 14. ICAO-a.

GEN 2.1.5 Državna pripadnost i registracijske oznake zrakoplova

Oznaka državne pripadnosti i registracijske oznake zrakoplova koje je donijela država članica.

GEN 2.1.6 Državni praznici

Popis državnih praznika uz navođenje usluga na koje utječu.

GEN 2.2 Kratice korištene u publikacijama AIS-a

Abecedni popis kratica i njihovih značenja koje je država članica upotrijebila u svojem AIP-u i u distribuciji zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija uz odgovarajuću napomenu za nacionalne kratice koje se razlikuju od kratica iz dokumenta ICAO-a br. 8400 *Procedures for Air Navigation Services — Abbreviations and Codes (PANS-ABC)* (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi).

GEN 2.3 Kartografski znakovi

Popis kartografskih znakova raspoređenih prema seriji karte u kojoj se upotrebljavaju.

GEN 2.4 Oznake lokacije

Abecedni popis oznaka lokacija prema ICAO-u dodijeljenih lokacijama zrakoplovnih fiksnih postaja koje će se upotrebljavati za kodiranje i dekodiranje. Mora se navesti napomena za lokacije koje nisu povezane sa zrakoplovnom nepokretnom uslugom (AFS).

▼ M1**GEN 2.5 Popis radionavigacijskih sredstava**

Abecedni popis radionavigacijskih sredstava, na kojem su navedeni:

1. oznaka;
2. ime postaje;
3. vrsta uređaja/sredstva;
4. naznaka je li sredstvo namijenjeno upotrebi na ruti (E), na aerodromu (A) ili ima dvojni namjenu (AE).

GEN 2.6 Konverzija mjernih jedinica

Tablice za konverziju ili formule za konverziju:

1. nautičkih milja u kilometre i obrnuto;
2. stopa u metre i obrnuto;
3. decimalnih lučnih minuta u lučne sekunde i obrnuto;
4. druge konverzije prema potrebi.

GEN 2.7 Izlazak/zalazak sunca

Informacije o vremenu izlaska i zalaska sunca uz kratak opis kriterija za određivanje navedenih vremena i jednostavnu formulu ili tablicu iz koje se mogu izračunati vremena za svaku lokaciju na određenom državnom području/području odgovornosti ili abecedni popis lokacija za koje su vremena navedena u tablici s upućivanjem na povezanu stranicu u tablici i tablicama podataka o izlasku/zalasku sunca za odabrane postaje/lokacije, među kojima su navedeni:

1. ime postaje;
2. oznaka lokacije prema ICAO-u;
3. geografske koordinate u stupnjevima i minutama;
4. datumi za koje su navedena vremena;
5. vrijeme početka jutarnjeg građanskog sumraka;
6. vrijeme izlaska sunca;
7. vrijeme zalaska sunca; i
8. vrijeme kraja večernjeg građanskog sumraka.

GEN 3. USLUGE**GEN 3.1 Usluge zrakoplovnog informiranja****GEN 3.1.1 Odgovorna služba**

Opis pružene usluge zrakoplovnog informiranja (AIS) i njezinih glavnih sastavnica, u kojem su navedeni:

1. ime službe/jedinice;
2. poštanska adresa;

▼ M1

3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji;
8. izjava o odredbama na kojima se temelji usluga i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike, ako postoje.

GEN 3.1.2 Područje odgovornosti

Područje odgovornosti za AIS.

GEN 3.1.3 Zrakoplovne publikacije

Opis elemenata proizvoda zrakoplovnih informacija, u kojem su navedeni:

1. AIP i povezana usluga izmjene;
2. dopune AIP-a;
3. AIC;
4. NOTAM i bilteni s preduzetnim informacijama (PIB);
5. kontrolni popisi i popisi valjanih NOTAM-a;
6. upute kako ih dobiti.

Kada se AIC upotrebljava za informiranje o cijenama publikacija, to se navodi u ovom odjeljku AIP-a.

GEN 3.1.4 Sustav AIRAC

Kratak opis sustava AIRAC uključujući tablicu sadašnjih i budućih AIRAC-ovih datuma.

GEN 3.1.5 Usluga preduzetnih informacija na aerodromima/helidromima

Popis aerodroma/helidroma na kojima su preduzetne informacije rutinski dostupne, a u kojem su navedeni relevantni:

1. elementi proizvoda zrakoplovnih informacija kojima raspolažu;
2. zemljovidi i karte kojima raspolažu;
3. opće područje obuhvaćeno tim podacima.

GEN 3.1.6 Digitalni skupovi podataka

1. Opis dostupnih skupova podataka, u kojem su navedeni:

- (a) naslov skupa podataka;
- (b) kratak opis;
- (c) uključene stavke na koje se podaci odnose;

▼ M1

- (d) geografski opseg;
 - (e) ako je primjenjivo, ograničenja upotrebe.
2. Podaci za kontakt radi dobivanja skupova podataka, među kojima su navedeni:
- (a) ime odgovorne osobe, službe ili organizacije;
 - (b) poštanska adresa i adresa e-pošte odgovorne osobe, službe ili organizacije;
 - (c) broj telefaksa odgovorne osobe, službe ili organizacije;
 - (d) broj telefona za kontakt s odgovornom osobom, službom ili organizacijom;
 - (e) radno vrijeme (razdoblje i vremenska zona u kojima se može ostvariti kontakt);
 - (f) internetske informacije koje se mogu upotrijebiti za kontakt s osobom, službom ili organizacijom; i
 - (g) dodatne informacije, prema potrebi, o tome kako i kada stupiti u kontakt s odgovornom osobom, službom ili organizacijom.

GEN 3.2 Zrakoplovne karte

GEN 3.2.1 Odgovorne službe

Opis službi odgovornih za izradu zrakoplovnih karata, u kojem su navedeni:

1. ime službe;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji; i
8. izjava o odredbama na kojima se temelji usluga i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike u odnosu na ICAO, ako postoje.

GEN 3.2.2 Održavanje karata

Kratak opis načina na koji se zrakoplovne karte revidiraju i izmjenjuju.

GEN 3.2.3 Aranžmani za kupnju

Podaci o tome kako nabaviti karte, među kojima su navedeni:

1. služba/prodajna agencija;
2. poštanska adresa;

▼ M1

3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji.

GEN 3.2.4 Dostupne serije zrakoplovnih karata

Popis dostupnih serija zrakoplovnih karata s općim opisom svake serije i naznakom predviđene upotrebe.

GEN 3.2.5 Popis dostupnih zrakoplovnih karata

Popis dostupnih zrakoplovnih karata, u kojem su navedeni:

1. naslov serije;
2. mjerilo serije;
3. ime i/ili broj svake karte ili svakog lista u seriji;
4. cijena po listu;
5. datum zadnje revizije.

GEN 3.2.6 Indeks Svjetske zrakoplovne karte (WAC) – ICAO 1:1 000 000

Indeksna karta koja prikazuje pokrivenost i izgled lista za WAC 1:1 000 000, a koju je izradila država članica. Ako se umjesto karte WAC 1:1 000 000 izradi zrakoplovna karta – ICAO 1:500 000, upotrebljavaju se indeksne karte za prikazivanje pokrivenosti i izgleda lista za zrakoplovnu kartu – ICAO 1:500 000.

GEN 3.2.7. Topografske karte

Podaci o tome kako nabaviti topografske karte, među kojima su navedeni:

1. ime službe/agencije;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji.

GEN 3.2.8 Ispravci karata koje nisu sastavnica AIP-a

Popis ispravaka zrakoplovnih karata koje nisu sastavnica AIP-a ili naznaka o tome gdje pronaći te informacije.

▼ M1**GEN 3.3 Operativne usluge u zračnom prometu (ATS)**

GEN 3.3.1 Odgovorna služba

Opis službe za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu zračnog prometa i njezinih glavnih sastavnica, u kojem su navedeni:

1. ime službe;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji;
8. izjava o odredbama na kojima se temelji usluga i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike u odnosu na ICAO, ako postoje;
9. napomena ako usluga nije dostupna 24 sata dnevno svaki dan u tjednu.

GEN 3.3.2 Područje odgovornosti

Kratak opis područja odgovornosti u kojem se pružaju usluge zračnog prometa.

GEN 3.3.3 Vrste usluga

Kratak opis glavnih vrsta pruženih operativnih usluga u zračnom prometu.

GEN 3.3.4 Koordinacija između operatora i ATS-a

Opći uvjeti pod kojima se izvodi koordinacija između operatora i operativnih usluga u zračnom prometu.

GEN 3.3.5 Minimalna apsolutna visina leta

Kriteriji za utvrđivanje minimalnih apsolutnih visina leta.

GEN 3.3.6 Popis adresa jedinica ATS-a

Abecedni popis jedinica ATS-a i njihovih adresa, u kojem su navedeni:

1. ime jedinice;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;

▼ M1

6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji.

▼ C2**GEN 3.4 Komunikacijske i navigacijske usluge****▼ M1****GEN 3.4.1 Odgovorna služba**

Opis službe odgovorne za opskrbu telekomunikacijskim i navigacijskim sredstvima, u kojem su navedeni:

1. ime službe;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji;
8. izjava o odredbama na kojima se temelji usluga i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike u odnosu na ICAO, ako postoje;
9. napomena ako usluga nije dostupna 24 sata dnevno svaki dan u tjednu.

GEN 3.4.2 Područje odgovornosti

Kratak opis područja odgovornosti u kojem se pruža telekomunikacijska usluga.

GEN 3.4.3 Vrste usluge

Kratak opis glavnih vrsta pruženih usluga i sredstava, u kojem su navedeni:

1. radionavigacijske usluge;
2. govorne usluge i/ili usluge podatkovne veze;
3. usluga radiodifuzijskog emitiranja;
4. korišteni jezici; i
5. naznaka o tome gdje se mogu dobiti detaljne informacije.

GEN 3.4.4 Zahtjevi i uvjeti

Kratak opis zahtjeva i uvjeta pod kojima je dostupna komunikacijska usluga.

GEN 3.4.5. Razno

Sve dodatne informacije (npr. odabrane radijske postaje, telekomunikacijski dijagram).

▼ M1**GEN 3.5 Meteorološke usluge**

GEN 3.5.1 Odgovorna služba

Kratak opis meteorološke službe odgovorne za pružanje meteoroloških informacija, u kojem su navedeni:

1. ime službe;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji;
8. izjava o odredbama na kojima se temelji usluga i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike, ako postoje;
9. napomena ako usluga nije dostupna 24 sata dnevno svaki dan u tjednu.

GEN 3.5.2 Područje odgovornosti

Kratak opis područja i/ili zračnih ruta za koje se pruža meteorološka usluga.

GEN 3.5.3 Meteorološka opažanja i izvješća

Detaljan opis meteoroloških opažanja i izvješća dostavljenih za međunarodnu zračnu plovidbu, u kojem su navedeni:

1. ime postaje i oznaka lokacije prema ICAO-u;
2. vrsta i učestalost opažanja uključujući oznaku uređaja za automatsko motrenje;
3. vrste meteoroloških izvješća i dostupnost prognoze TREND;
4. posebna vrsta sustava za motrenje i broj mjesta za motrenje i prijavu prizemnog vjetra, vidljivosti, vidljivosti uzduž uzletno-sletne staze, baze oblaka, temperature i, ako je primjenjivo, smicanja vjetra (npr. anemometar na sjecištu uzletno-sletnih staza, transmisometri pokraj zone dodira itd.);
5. vrijeme rada;
6. napomena o dostupnim zrakoplovnim klimatološkim informacijama.

GEN 3.5.4 Vrste usluga

Kratak opis glavnih vrsta pruženih usluga, u kojem su navedene pojedinosti o informiranju, savjetovanju, prikazu meteoroloških informacija, dokumentaciji o letu dostupnoj operatorima i članovima letačke posade, te opis metoda i sredstava koji se upotrebljavaju za pružanje meteoroloških informacija.

▼ M1

GEN 3.5.5 Obvezne obavijesti operatora

Minimalna količina obavijesti koje operatori moraju unaprijed dostaviti pružatelju meteoroloških usluga u vezi s informiranjem, savjetovanjem i dokumentacijom o letu te drugim meteorološkim informacijama koje su im potrebne ili koje mijenjaju.

GEN 3.5.6 Izvješća iz zrakoplova

Prema potrebi, zahtjevi pružatelja meteoroloških usluga u pogledu izrade i slanja izvješća iz zrakoplova.

GEN 3.5.7 Usluga VOLMET

Opis usluge VOLMET i/ili D-VOLMET, u kojem su navedeni:

1. ime odašiljačke postaje;
2. pozivni znak ili oznaka i kratica radiokomunikacijske emisije;
3. frekvencije upotrijebljene za radiodifuzijsko emitiranje;
4. razdoblje radiodifuzijskog emitiranja;
5. sati rada;
6. popis aerodroma/helidroma za koje su uključena izvješća i/ili prognoze; i
7. uključena izvješća, prognoze i informacije SIGMET-a te napomene.

GEN 3.5.8 Usluga SIGMET i AIRMET

Opis meteorološkog bdjenja u područjima letnih informacija ili u kontroliranim područjima za koja se pružaju operativne usluge u zračnom prometu, uključujući popis službi meteorološkog bdjenja u kojem su navedeni:

1. ime službe meteorološkog bdjenja, oznaka lokacije prema ICAO-u;
2. radno vrijeme;
3. područja letnih informacija ili kontrolirana područja koja opslužuje;
4. razdoblja valjanosti SIGMET-a;
5. posebni postupci koji se primjenjuju na informacije SIGMET-a (npr. za vulkanski pepeo i tropske ciklone);
6. postupci koji se primjenjuju na informacije AIRMET-a (u skladu s relevantnim regionalnim sporazumima o zračnoj plovidbi);
7. jedinice ATS-a kojima su dostavljene informacije SIGMET-a i AIRMET-a;
8. dodatne informacije kao što su ograničenje usluge itd.

▼ M1**GEN 3.5.9 Druge automatizirane meteorološke usluge**

Opis dostupnih automatiziranih usluga za pružanje meteoroloških informacija (npr. automatizirana usluga preduzetnih informacija dostupna putem telefona i/ili računalnog modema), u kojem su navedeni:

1. ime službe;
2. dostupne informacije;
3. obuhvaćena područja, rute i aerodromi;
4. brojevi telefona i telefaksa, adresa e-pošte i, ako postoji, adresa internetske stranice.

GEN 3.6 Traganje i spašavanje (SAR)**GEN 3.6.1 Odgovorne službe**

Kratak opis službi odgovornih za pružanje usluga traganja i spašavanja (SAR), u kojem su navedeni:

1. ime službe/jedinice;
2. poštanska adresa;
3. broj telefona;
4. broj telefaksa;
5. adresa e-pošte;
6. adresa AFS-a;
7. adresa internetske stranice, ako postoji; i
8. izjava o odredbama na kojima se temelji usluga i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike u odnosu na ICAO, ako postoje.

GEN 3.6.2 Područje odgovornosti

Kratak opis područja odgovornosti u kojem se pružaju usluge traganja i spašavanja.

GEN 3.6.3 Vrste usluga

Kratak opis i geografski prikaz, prema potrebi, vrste pruženih usluga i sredstava uključujući napomene ako je za traganje i spašavanje u zraku potreban veći broj zrakoplova.

GEN 3.6.4 Sporazumi o traganju i spašavanju

Kratak opis važećih sporazuma o traganju i spašavanju, uključujući odredbe za olakšavanje ulaska i odlaska zrakoplova drugih država članica radi traganja, spašavanja, popravka ili spašavanja u vezi s izgubljenim ili oštećenim zrakoplovom, obaviješću u zraku ili nakon obavijesti o planu leta.

▼ M1**GEN 3.6.5 Uvjeti raspoloživosti**

Kratak opis odredbi o traganju i spašavanju, uključujući opće uvjete pod kojima su usluga i sredstva raspoloživi za međunarodnu upotrebu, uključujući naznaku je li sredstvo raspoloživo za traganje i spašavanje specijalizirano za tehnike i funkcije traganja i spašavanja ili se posebno upotrebljava za druge svrhe, ali je prilagođeno za svrhe traganja i spašavanja osposobljavanjem i opremom, ili je samo povremeno raspoloživo i nije posebno osposobljeno ili pripremljeno za traganje i spašavanje.

GEN 3.6.6 Primijenjeni postupci i signali

Kratak opis postupaka i signala koje primjenjuje zrakoplov za spašavanje i tablica signala koje preživjeli trebaju upotrijebiti.

GEN 4. NAKNADE ZA AERODROME/HELIDROME I USLUGE U ZRAČNOJ PLOVIDBI (ANS)

Može se navesti mjesto na kojem se mogu pronaći podaci o stvarnim naknadama, ako nisu navedene u ovom poglavlju.

GEN 4.1 Naknade za aerodrome/helidrome

Kratak opis vrste naknada koje se mogu primjenjivati na aerodromima/helidromima koji su na raspolaganju za međunarodnu upotrebu, u kojem su navedeni:

1. slijetanje zrakoplova;
2. parkiranje, držanje u hangaru i dugoročno skladištenje zrakoplova;
3. usluge prijevoza putnika;
4. sigurnost;
5. infrastruktura povezana s bukom;
6. drugo (carina, zdravlje, imigracija itd.);
7. izuzeća/smanjenja; i
8. način plaćanja.

GEN 4.2 Naknade za usluge u zračnoj plovidbi

Kratak opis naknada koje se mogu primjenjivati na usluge u zračnoj plovidbi koje se pružaju za međunarodnu upotrebu, u kojem su navedeni:

1. prilazna kontrola;
2. ruta na kojoj se pružaju usluge u zračnoj plovidbi;
3. troškovna osnova za usluge u zračnoj plovidbi i izuzeća/smanjenja;
4. način plaćanja.

DIO 2. – NA RUTI (ENR)

Ako se AIP sastavlja i stavlja na raspolaganje u više svezaka od kojih svaki ima zasebne izmjene i dopune, u svakom se svesku nalaze zaseban predgovor, zasebna evidencija izmjena AIP-a, zasebna evidencija dopuna AIP-a, zaseban kontrolni popis stranica AIP-a i zaseban popis aktualnih ručnih izmjena. Ako se AIP objavljuje kao jedan svezak, napomena „nije primjenjivo” unosi se u svaki od prethodno navedenih pododjeljaka.

▼ M1**ENR 0.6 Sadržaj dijela 2.**

Popis odjeljaka i pododjeljaka u dijelu 2. – Na ruti.

ENR 1. OPĆA PRAVILA I POSTUPCI**ENR 1.1 Opća pravila**

Opća pravila objavljuju se kako se primjenjuju u državi članici.

ENR 1.2 Pravila vizualnog letenja

Pravila vizualnog letenja objavljuju se kako se primjenjuju u državi članici.

ENR 1.3 Pravila instrumentalnog letenja

Pravila instrumentalnog letenja objavljuju se kako se primjenjuju u državi članici.

ENR 1.3.1 Pravila koja se primjenjuju na sve IFR letove

ENR 1.3.2 Pravila koja se primjenjuju na IFR letove u kontroliranom zračnom prostoru

ENR 1.3.3 Pravila koja se primjenjuju na IFR letove izvan kontroliranog zračnog prostora

ENR 1.3.4 Opći postupci u zračnom prostoru slobodnih ruta

Postupci povezani sa zračnim prostorom slobodnih ruta, uključujući objašnjenje i definicije primijenjenih relevantnih točaka zračnog prostora slobodnih ruta. U slučaju prekogranične provedbe zračnog prostora slobodnih ruta, uključeni FIR-ovi/UIR-ovi ili CTA-e/UTA-e navode se u točki ENR 1.3.

ENR 1.4 Klasifikacija i opis zračnog prostora ATS-a

ENR 1.4.1 Klasifikacija zračnog prostora ATS-a

Opis klasa zračnog prostora ATS-a u obliku klasifikacijske tablice zračnog prostora ATS-a u Dodatku 4. Provedbenoj uredbi (EU) br. 923/2012, u kojoj je primjereno označeno ako država članica ne upotrebljava neke klase zračnog prostora.

ENR 1.4.2 Opis zračnog prostora ATS-a

Drugi opisi zračnog prostora ATS-a, kako je primjenjivo, uključujući opće tekstualne opise.

ENR 1.5 Postupci čekanja, prilaza i odlaska

ENR 1.5.1 Općenito

Mora se navesti izjava o kriterijima prema kojima se uspostavljaju postupci čekanja, prilaza i odlaska.

ENR 1.5.2 Dolazni letovi

Navode se postupci (konvencionalna i/ili prostorna navigacija) za dolazne letove koji su zajednički letovima u istu vrstu zračnog prostora ili unutar nje. Ako se unutar terminalnog zračnog prostora primjenjuju različiti postupci, o tome se stavlja napomena s upućivanjem na to gdje pronaći određene postupke.

▼ M1**ENR 1.5.3 Odlazni letovi**

Navode se postupci (konvencionalna i/ili prostorna navigacija) za odlazne letove koji su zajednički letovima iz bilo kojeg aerodroma/helidroma.

ENR 1.5.4 Druge relevantne informacije i postupci

Kratak opis dodatnih informacija, npr. ulaznih postupaka, poravnanja pri završnom prilazu, postupaka i obrazaca čekanja.

ENR 1.6 Usluge i postupci nadzora sustavom ATS-a**ENR 1.6.1 Primarni radar**

Opis usluga i postupaka primarnog radara, u kojem su navedeni:

1. dodatne usluge;
2. primjena usluge radarske kontrole;
3. postupci u slučaju kvara radara i komunikacije zrak-zemlja;
4. zahtjevi za javljanje pozicije putem govorne komunikacije i komunikacija između kontrolora i pilota preko podatkovne veze (CPDLC); i
5. grafički prikaz područja pokrivenosti radarom.

ENR 1.6.2 Sekundarni nadzorni radar (SSR)

Opis operativnih postupaka sekundarnog nadzornog radara (SSR), u kojem su navedeni:

1. hitni postupci;
2. postupci u slučaju kvara komunikacije zrak-zemlja i nezakonitog ometanja;
3. sustav dodjele kodova SSR;
4. zahtjevi za javljanje pozicije putem govorne komunikacije i CPDLC-a; i
5. grafički prikaz područja pokrivenosti SSR-om.

ENR 1.6.3 Automatski zavisni nadzor – radiodifuzija (ADS-B)

Opis operativnih postupaka za automatski zavisni nadzor – radiodifuziju (ADS-B), u kojem su navedeni:

1. hitni postupci;
2. postupci u slučaju kvara komunikacije zrak-zemlja i nezakonitog ometanja;
3. zahtjevi za identifikaciju zrakoplova;
4. zahtjevi za javljanje pozicije putem govorne komunikacije i CPDLC-a; i
5. grafički prikaz područja pokrivenosti ADS-B-om.

ENR 1.6.4 Druge relevantne informacije i postupci

Kratak opis dodatnih informacija i postupaka, npr. postupaka u slučaju kvara radara i kvara transpondera.

▼ M1**ENR 1.7 Postupci za podešavanje visinomjera**

Objavljuje se izjava o postupcima za podešavanje visinomjera, u kojoj su navedeni:

1. kratak uvod s izjavom o dokumentima ICAO-a na kojima se postupci temelje i razlikama u odnosu na odredbe ICAO-a, ako postoje;
2. osnovni postupci za podešavanje visinomjera;
3. opis regija za podešavanje visinomjera;
4. postupci primjenjivi na operatore (uključujući pilote); i
5. tablica putnih razina.

ENR 1.8 Regionalni dopunski postupci ICAO-a

Navode se regionalni dopunski postupci koji utječu na cijelo područje odgovornosti.

ENR 1.9 Upravljanje protokom zračnog prometa (ATFM) i upravljanje zračnim prostorom

Kratak opis sustava ATFM-a i upravljanja zračnim prostorom, u kojem su navedeni:

1. struktura ATFM-a, područje pružanja usluge, pružena usluga, lokacija jedinica i sati rada;
2. vrste poruka o protoku i opisi formata; i
3. postupci primjenjivi na odlazne letove, koji obuhvaćaju:
 - a) službu odgovornu za pružanje informacija o primijenjenim mjerama ATFM-a;
 - b) zahtjeve u vezi s planom leta; i
 - c) dodjelu slotova;
4. informacije o ukupnoj odgovornosti u vezi s upravljanjem zračnim prostorom unutar FIR-(ov)a, podaci o civilnoj/vojnoj raspodjeli zračnog prostora i koordinaciji upravljanja, strukturi zračnog prostora kojim se može upravljati (dodjela i promjene u dodjeli) i općim operativnim postupcima.

ENR 1.10 Planiranje leta

Navode se sva ograničenja ili savjetodavne informacije povezani s fazom planiranja leta koji mogu pomoći korisniku u predstavljanju planirane letačke operacije, među ostalim:

1. postupci za podnošenje plana leta;
2. sustav ponavljajućeg plana leta; i
3. promjene podnesenog plana leta.

▼ M1**ENR 1.11 Adresiranje poruka s planom leta**

Navode se adrese dodijeljene planovima leta, u tabličnom obliku, iz kojih je vidljivo sljedeće:

1. kategorija leta (IFR i/ili VFR);
2. ruta (u FIR i/ili TMA ili preko njih); i
3. adresa poruke.

ENR 1.12 Presretanje civilnih zrakoplova

Navodi se potpuna izjava o postupcima presretanja i vizualnim signalima koji se trebaju upotrebljavati, s jasnom napomenom o tome jesu li primijenjene odredbe ICAO-a, a ako nisu, da postoje razlike.

ENR 1.13 Nezakonito ometanje

Navode se odgovarajući postupci koji se trebaju primijeniti u slučaju nezakonitog ometanja.

ENR 1.14 Nezgode u zračnom prometu

Opis sustava za izvješćivanje o nezgodama u zračnom prometu, u kojem su navedeni:

1. definicija nezgoda u zračnom prometu;
2. upotreba obrasca za izvješćivanje o nezgodama u zračnom prometu;
3. postupci izvješćivanja (uključujući postupke tijekom leta); i
4. svrha izvješćivanja i obrada obrasca.

ENR 2. ZRAČNI PROSTOR OPERATIVNIH USLUGA U ZRAČNOM PROMETU**ENR 2.1 FIR, UIR, TMA i CTA**

Detaljan opis područja letnih informacija (FIR), gornjih područja letnih informacija (UIR) i kontroliranih zona (CTA) (uključujući posebne CTA-e kao što su TMA-e), u kojem su navedeni:

1. ime, geografske koordinate u stupnjevima i minutama lateralnih granica FIR-a/UIR-a te u stupnjevima, minutama i sekundama lateralnih granica CTA-e, vertikalne granice i klasa zračnog prostora;
2. identifikacija jedinice koja pruža uslugu;
3. pozivni znak zrakoplovne postaje koja je nadležna za jedinicu i korišteni jezici, naznaka područja i uvjeta u kojima će se upotrebljavati, ako je primjenjivo;
4. frekvencije i, ako je primjenjivo, broj SATVOICE te napomene za posebne svrhe; i
5. napomene.

Kontrolirane zone oko vojnih zračnih baza koje nisu drukčije opisane u AIP-u uključene su u ovaj pododjeljak. Ako se zahtjevi Provedbene uredbe (EU) br. 923/2012 u pogledu planova leta, dvosmjerne komunikacije i javljanja pozicije primjenjuju na sve letove kako bi se uklonila ili smanjila potreba za presretanjem i/ili ako postoji mogućnost presretanja i potrebno je praćenje VHF frekvencije za slučaj nužde 121,500 MHz, izjava o tome mora se uključiti za relevantna područja ili njihove dijelove.

▼ M1

Opis određenih područja nad kojima se zahtijeva opremljenost odašiljačem signala za lociranje u slučaju nužde (ELT) i u kojima zrakoplov mora neprestano pratiti VHF frekvenciju za slučaj nužde 121,500 MHz, osim u razdobljima kada zrakoplov komunicira na drugim kanalima VHF-a ili kada se zbog ograničenja opreme smještene na zrakoplovu ili dužnosti u pilotskoj kabini ne mogu istodobno pratiti dva kanala.

ENR 2.2 Drugi regulirani zračni prostor

Detaljan opis područja obvezne uporabe radioopreme (RMZ) i područja obvezne uporabe transpondera (TMZ), u kojem su navedeni:

1. ime, geografske koordinate u stupnjevima i minutama lateralnih granica RMZ-a/TMZ-a;
2. vertikalne granice u razinama leta, ili stopama;
3. vrijeme aktivnosti; i
4. napomene.

Ako je utvrđeno, detaljan opis drugih vrsta reguliranog zračnog prostora i klasifikacije zračnog prostora.

▼ M5**ENR 3. RUTE ATS-a****ENR 3.1 Rute konvencionalne navigacije**

Detaljan opis ruta konvencionalne navigacije, u kojem su navedeni:

1. oznaka rute, oznaka specifikacija zahtijevane komunikacijske sposobnosti (RCP), specifikacije zahtijevane nadzorne sposobnosti (RSP) primjenjive na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodna imena i geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama svih značajnih točaka koje definiraju rutu uključujući točke za „obvezno” izvješćivanje ili izvješćivanje „na zahtjev”;
2. putanje ili VOR radijali zaokruženi na najbliži stupanj, geodetska udaljenost zaokružena na najbližu desetinu kilometra ili desetinu nautičke milje između svake uzastopne određene značajne točke i, u slučaju VOR radijala, točke promjene;
3. gornje i donje granice ili minimalne apsolutne visine na ruti zaokružene na najbližih 50 m ili 100 stopa i klasifikacija zračnog prostora;
4. lateralne granice i minimalne apsolutne visine nadvisivanja prepreka;
5. smjer putnih razina;
6. napomene, uključujući naznaku kontrolne jedinice, njezina operativnog kanala i, ako je primjenjivo, adrese za prijavu, broj SATVOICE i sva ograničenja u pogledu navigacije i specifikacija RCP i RSP.

▼ **M5****ENR 3.2 Rute prostorne navigacije**

Detaljan opis ruta PBN-a (RNAV i RNP), u kojem su navedeni:

1. oznaka rute, oznaka specifikacija zahtijevane komunikacijske sposobnosti (RCP), navigacijske specifikacije i/ili specifikacije zahtijevane nadzorne sposobnosti (RSP) primjenjive na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodna imena i geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama svih značajnih točaka koje definiraju rutu uključujući točke za „obvezno” izvješćivanje ili izvješćivanje „na zahtjev”;
2. kad je riječ o putnim navigacijskim točkama kojima se definira ruta prostorne navigacije, dodatno prema potrebi:
 - (a) oznaka postaje referentnog VOR-a/DME-a;
 - (b) smjer zaokružen na najbliži stupanj i udaljenost zaokružena na najbližu desetinu kilometra ili desetinu nautičke milje od referentnog VOR-a/DME-a ako putna navigacijska točka nije na istom mjestu;
 - (c) nadmorska visina odašiljačke antene DME-a zaokružena na najbližih 30 m (100 stopa);
3. magnetski referentni smjer zaokružen na najbliži stupanj, geodetska udaljenost zaokružena na najbližu desetinu kilometra ili desetinu nautičke milje između definiranih krajnjih točaka i udaljenost između pojedinih uzastopnih određenih značajnih točaka;
4. gornje i donje granice i klasifikacija zračnog prostora;
5. smjer putnih razina;
6. zahtjevi u pogledu točnosti navigacije za svaki segment rute PBN-a (RNAV ili RNP);
7. napomene, uključujući naznaku kontrolne jedinice, njezina operativnog kanala i, ako je primjenjivo, adrese za prijavu, broj SATVOICE i sva ograničenja u pogledu navigacije i specifikacija RCP i RSP.

ENR 3.3 Druge rute

Mora se navesti opis drugih posebno određenih ruta koje su obvezne u zadanom području.

Opis zračnog prostora slobodnih ruta (FRA), kao određenog zračnog prostora unutar kojeg korisnici mogu slobodno planirati izravne rute između definirane ulazne točke i definirane izlazne točke, uključujući informacije o izravnom usmjeravanju, ograničenjima upotrebe putnih navigacijskih točaka za izravno usmjeravanja i naznaku u planu leta (stavka 15.). Opisuju se preduvjeti za izdavanje odobrenja kontrole zračnog prometa.

ENR 3.4 Čekanje na ruti

Mora se navesti detaljan opis postupaka čekanja na ruti, u kojem su navedeni:

1. identifikacija čekanja (ako postoji) i preletišta čekanja (navigacijsko sredstvo) ili putna navigacijska točka s geografskim koordinatama u stupnjevima, minutama i sekundama;
2. dolazna putanja;
3. smjer proceduralnog zaokreta;
4. najveća indicirana brzina;

▼ M5

5. minimalna i maksimalna razina čekanja;
6. vrijeme/udaljenost do dolaska;
7. oznaka kontrolne jedinice i njezine operativne frekvencije.

▼ M1**ENR 4. RADIONAVIGACIJSKA SREDSTVA/SUSTAVI****ENR 4.1 Radionavigacijska sredstva – na ruti**

Popis postaja koje pružaju radionavigacijske usluge uspostavljenih za potrebe na ruti i poredanih abecednim redoslijedom prema imenu postaje, u kojem su navedeni:

1. ime postaje i magnetske varijacije zaokružene na najbliži stupanj i za VOR deklinacija postaje zaokružena na najbliži stupanj, koja se upotrebljava za tehničko usklađivanje;
2. identifikacija;
3. frekvencija/kanal za svaki element;
4. vrijeme rada;
5. geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama položaja odašiljačke antene;
6. nadmorska visina odašiljačke antene DME-a zaokružena na najbližih 30 m (100 stopa); i
7. napomene.

Ako operativno tijelo objekta nije imenovano tijelo, ime operativnog tijela navodi se u stupcu s napomenama. Obuhvat objekta navodi se u stupcu s napomenama.

ENR 4.2 Posebni navigacijski sustavi

Opis postaja povezanih s posebnim navigacijskim sustavima, u kojem su navedeni:

1. ime postaje ili lanca;
2. vrsta dostupne usluge (glavni signal, pomoćni signal, boja);
3. frekvencija (broj kanala, osnovna frekvencija, frekvencija ponavljanja, kako je primjenjivo);
4. vrijeme rada;
5. geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama položaja odašiljačke postaje; i
6. napomene.

Ako operativno tijelo objekta nije imenovano tijelo, ime operativnog tijela navodi se u stupcu s napomenama. Obuhvat objekta navodi se u stupcu s napomenama.

ENR 4.3 Globalni navigacijski satelitski sustav (GNSS)

Popis i opis elemenata globalnog navigacijskog satelitskog sustava (GNSS) koji pružaju navigacijsku uslugu uspostavljenih za potrebe na ruti i poredanih abecednim redoslijedom prema imenu elementa, u kojima su navedeni:

▼ M1

1. naziv elementa GNSS-a (GPS, GLONASS, EGNOS, MSAS, WAAS itd.);
2. frekvencije, prema potrebi;
3. geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama nominalnog područja usluga i obuhvaćenog područja; i
4. napomene.

Ako operativno tijelo objekta nije imenovano tijelo, ime operativnog tijela navodi se u stupcu s napomenama.

ENR 4.4. Oznake kodnim imenima značajnih točaka

Abecedni popis oznaka kodnim imenima (peteroslovno kodno ime koje se može lako izgovoriti) utvrđenih za značajne točke na pozicijama koje nisu označene lokacijom radionavigacijskih sredstava, u kojem su navedeni:

1. oznaka kodnim imenom;
2. geografske koordinate pozicije u stupnjevima, minutama i sekundama;
3. upućivanje na ATS ili druge rute na kojima se točka nalazi; i
4. napomene, uključujući dodatnu definiciju pozicija, prema potrebi.

ENR 4.5 Aeronautička svjetla na tlu – na ruti

Popis aeronautičkih svjetala na tlu i drugih svjetlosnih signala koji označuju geografske položaje koje država članica odabire kao značajne, u kojem su navedeni:

1. ime grada ili mjesta ili druga oznaka svjetlosnog signala;
2. vrsta svjetlosnog signala i intenzitet svjetla u tisućama kandela;
3. karakteristike signala;
4. sati rada; i
5. napomene.

ENR 5. NAVIGACIJSKA UPOZORENJA**ENR 5.1 Zabranjena, ograničena i opasna područja**

Opis i prema potrebi grafički prikaz zabranjenih, ograničenih i opasnih područja uz informacije o njihovu uspostavljanju i aktivaciji, u kojem su navedeni:

1. identifikacija, naziv i geografske koordinate lateralnih granica u stupnjevima, minutama i sekundama ako se nalaze unutar granica kontroliranog područja/kontrolirane zone i u stupnjevima i minutama ako se nalaze izvan granica kontroliranog područja/kontrolirane zone;
2. gornje i donje granice; i
3. napomene, uključujući vrijeme aktivnosti.

Vrsta ograničenja ili priroda opasnosti i rizika od presretanja u slučaju prodiranja navodi se u stupcu s napomenama.

▼ M1**ENR 5.2 Područja za vojne vježbe i osposobljavanje i identifikacijske zone protuzračne obrane (ADIZ)**

Opis i prema potrebi grafički prikaz utvrđenih područja za vojno osposobljavanje i vojne vježbe koje se odvijaju u redovitim intervalima te utvrđena identifikacijska zona protuzračne obrane (ADIZ), u kojem su navedeni:

1. geografske koordinate lateralnih granica u stupnjevima, minutama i sekundama ako se nalaze unutar granica kontroliranog područja/kontrolirane zone i u stupnjevima i minutama ako se nalaze izvan granica kontroliranog područja/kontrolirane zone;
2. gornje i donje granice te sustav i sredstva najave aktivacije zajedno s informacijama relevantnima za civilne letove i primjenjivima na procedure u ADIZ-u; i
3. napomene, uključujući vrijeme aktivnosti i rizik od presretanja u slučaju prodiranja u ADIZ.

ENR 5.3 Druge aktivnosti opasne prirode i druge potencijalne opasnosti**ENR 5.3.1. Druge aktivnosti opasne prirode**

Opis i prema potrebi kartografski prikaz aktivnosti koje predstavljaju posebnu ili očitu opasnost za operacije zrakoplova i mogle bi utjecati na letove, u kojem su navedeni:

1. geografske koordinate u stupnjevima i minutama središta područja i opseg utjecaja;
2. vertikalne granice;
3. preporučene mjere;
4. tijelo odgovorno za pružanje informacija; i
5. napomene, uključujući vrijeme aktivnosti.

ENR 5.3.2 Druge potencijalne opasnosti

Opis i prema potrebi kartografski prikaz drugih potencijalnih opasnosti koje bi mogle utjecati na letove (npr. aktivni vulkani, nuklearne elektrane itd.), u kojem su navedeni:

1. geografske koordinate u stupnjevima i minutama lokacije potencijalne opasnosti;
2. vertikalne granice;
3. preporučene mjere;
4. tijelo odgovorno za pružanje informacija; i
5. napomene.

ENR 5.4 Prepreke za zračnu plovību

Popis prepreka koje utječu na zračnu plovību u području 1 (cijelo državno područje države članice), u kojem su navedeni:

1. identifikacija ili oznaka prepreke;
2. vrsta prepreke;

▼ M1

3. položaj prepreke, koji označavaju geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama;
4. nadmorska visina i visina prepreke zaokružene na najbliži metar ili stopu;
5. vrsta i boja osvijetljenja prepreke (ako postoji); i
6. ako je primjenjivo, naznaka da je popis prepreka dostupan u elektroničkom obliku, i upućivanje na točku GEN.3.1.6.

ENR 5.5 Zračne sportske i rekreacijske aktivnosti

Kratak opis i prema potrebi grafički prikaz intenzivnih zračnih sportskih i rekreacijskih aktivnosti te uvjeta pod kojima se izvode, a u kojem su navedeni:

1. oznaka i geografske koordinate lateralnih granica u stupnjevima, minutama i sekundama ako se nalaze unutar granica kontroliranog područja/kontrolirane zone i u stupnjevima i minutama ako se nalaze izvan granica kontroliranog područja/kontrolirane zone;
2. vertikalne granice;
3. telefonski broj operatora/korisnika; i
4. napomene, uključujući vrijeme aktivnosti.

ENR 5.6 Migracija ptica i područja s osjetljivom faunom

Opis i prema potrebi kartografski prikaz kretanja ptica radi migracije, uključujući migracijske rute i stalna odmorišta te područja s osjetljivom faunom.

ENR 6. RUTNE KARTE

U ovom se odjeljku navode rutna karta ICAO-a i indeksne karte.

DIO 3. – AERODROMI (AD)

Ako se AIP sastavlja i stavlja na raspolaganje u više svezaka od kojih svaki ima zasebne izmjene i dopune, u svakom se svesku nalaze zaseban predgovor, zasebna evidencija izmjena AIP-a, zasebna evidencija dopuna AIP-a, zaseban kontrolni popis stranica AIP-a i zaseban popis aktualnih ručnih izmjena. Ako se AIP objavljuje kao jedan svezak, napomena „nije primjenjivo” unosi se u svaki od prethodno navedenih pododjeljaka.

AD 0.6 Sadržaj dijela 3.

Popis odjeljaka i pododjeljaka u dijelu 3. – Aerodromi (AD).

▼ M5**AD 1. AERODROMI/HELIDROMI – UVOD****AD 1.1 Raspoloživost aerodroma/helidroma i uvjeti upotrebe****AD 1.1.1 Opći uvjeti**

Kratak opis nadležnog tijela odgovornog za aerodrome i helidrome, u kojem su navedeni:

1. opći uvjeti pod kojima su aerodromi/helidromi i povezana infrastruktura raspoloživi za upotrebu; i

▼ M5

2. izjava o odredbama na kojima se temelje usluge i upućivanje na mjesto u AIP-u na kojem su navedene razlike u odnosu na ICAO, ako postoje.

AD 1.1.2 Upotreba vojnih zračnih baza

Propisi i postupci, ako postoje, koji se odnose na civilnu upotrebu vojnih zračnih baza.

AD 1.1.3 Postupci pri smanjenoj vidljivosti (LVP)

Opći uvjeti pod kojima se primjenjuju postupci pri smanjenoj vidljivosti primjenjivi na operacije pri smanjenoj vidljivosti na aerodromima, ako postoje.

AD 1.1.4 Operativni minimumi aerodroma

Podaci o operativnim minimumima aerodroma koje primjenjuje država članica.

AD 1.1.5 Druge informacije

Ako je primjenjivo, druge informacije slične prirode.

AD 1.2 Usluge spašavanja i gašenja požara (RFFS), procjena i izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze i plan postupanja u slučaju snijega**AD 1.2.1** Usluge spašavanja i gašenja požara

Kratak opis pravila kojima se uređuje uspostavljanje usluga spašavanja i gašenja požara na aerodromima/helidromima raspoloživima za javnu upotrebu uz naznaku kategorija spašavanja i gašenja požara koje je utvrdila država članica.

AD 1.2.2 Procjena i izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze i plan postupanja u slučaju snijega

Opis procjene i izvješćivanja o stanju površine uzletno-sletne staze; kratak opis elemenata plana postupanja u slučaju snijega za aerodrome/helidrome raspoložive za javnu upotrebu na kojima se obično pojavljuju snježni uvjeti, a u kojem su navedeni:

1. organizacija izvješćivanja o stanju površine uzletno-sletne staze i zimske službe;
2. nadzor operativnih površina;
3. metode procjene stanja površine; operacije na posebno pripremljenim zimskim uzletno-sletnim stazama;
4. mjere poduzete za održavanje upotrebljivosti operativnih površina;
5. sustav i način izvješćivanja;
6. slučajevi zatvaranja uzletno-sletne staze;
7. distribucija informacija o stanju površine uzletno-sletne staze.

AD 1.3 Indeks aerodroma i helidroma

Popis i grafički prikaz aerodroma/helidroma u državi članici, u kojem su navedeni:

1. ime aerodroma/helidroma i oznaka lokacije prema ICAO-u;
2. vrsta prometa za koji se smije upotrebljavati taj aerodrom/helidrom (međunarodni/nacionalni, IFR/VFR, redovni/izvanredni, opće zrakoplovstvo, vojni promet i ostalo);

▼ M5

3. upućivanje na AIP, dio 3., odjeljak u kojem su navedeni podaci o aerodromu/helidromu.

AD 1.4 Grupiranje aerodroma/helidroma

Kratak opis kriterija koje država članica primjenjuje pri grupiranju aerodroma/helidroma za proizvodnju/distribuciju/pružanje informacija.

AD 1.5 Status certifikata aerodroma

Popis aerodroma u državi članici s naznakom statusa certifikata, u kojem su navedeni:

1. ime aerodroma i oznaka lokacije prema ICAO-u;
2. datum i, ako je primjenjivo, razdoblje valjanosti certifikata;
3. napomene, ako postoje.

▼ M1**AD 2. AERODROMI**

Napomena.* – * se treba zamijeniti odgovarajućom oznakom lokacije prema ICAO-u.**

****** AD 2.1 Oznaka lokacije i ime aerodroma**

Navode se oznaka lokacije prema ICAO-u i ime aerodroma. Oznaka lokacije prema ICAO-u sastavni je dio sustava upućivanja koji se primjenjuje na sve pododjeljke u odjeljku AD 2.

****** AD 2.2 Geografski i administrativni podaci o aerodromu**

Objavljuju se geografski i administrativni podaci, među kojima su navedeni:

1. referentna točka aerodroma (geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama) i lokacija;
2. smjer i udaljenost referentne točke aerodroma od centra grada koji aerodrom opslužuje;
3. nadmorska visina aerodroma zaokružena na najbliži metar ili stopu te referentna temperatura;
4. prema potrebi, valovitost geoida na poziciji nadmorske visine aerodroma zaokruženoj na najbliži metar ili stopu;
5. magnetska varijacija zaokružena na najbliži stupanj, datum informacije i godišnje promjene;
6. ime operatora aerodroma, adresa, brojevi telefona i telefaksa, adresa e-pošte, adresa AFS-a i, ako je dostupna, adresa internetske stranice;
7. vrsta prometa za koji se aerodrom smije upotrebljavati (IFR/VFR); i
8. napomene.

▼ M1****** AD 2.3 Radno vrijeme**

Detaljan opis radnog vremena službi na aerodromu, u koji su uključeni:

1. operator aerodroma;
2. carinske i imigracijske službe;
3. zdravstvene i sanitarne službe;
4. ured za informiranje o AIS-u;
5. ured za izvješćivanje o uslugama zračnog prometa (ARO);
6. ured za informiranje o MET-u;
7. ATS;
8. opskrba gorivom;
9. zemaljske usluge;
10. sigurnost;
11. odleđivanje; i
12. napomene.

****** AD 2.4 Zemaljske usluge i infrastruktura**

Detaljan opis zemaljskih usluga i infrastrukture dostupnih na aerodromu, u kojem su navedeni:

1. infrastruktura za rukovanje teretom;
2. vrste goriva i ulja;
3. infrastruktura i kapacitet za opskrbu gorivom;
4. infrastruktura za odleđivanje;
5. hangarski prostor za gostujuće zrakoplove;
6. infrastruktura za popravak gostujućih zrakoplova;
7. napomene.

****** AD 2.5 Infrastruktura za putnike**

Kratak opis infrastrukture za putnike dostupne na aerodromu ili upućivanje na druge izvore informacija, npr. internetske stranice, a u kojima su navedeni:

1. hotel(i) na aerodromu ili u blizini;
2. restoran(i) na aerodromu ili u blizini;
3. mogućnosti prijevoza;
4. medicinska infrastruktura;
5. banka ili poštanski ured na aerodromu ili u blizini;

▼ M1

6. turistički ured;
7. napomene.

****** AD 2.6 Usluge spašavanja i gašenja požara**

Detaljan opis usluga spašavanja i gašenja požara te opreme dostupnih na aerodromu, u kojem su navedeni:

1. kategorija aerodroma za gašenje požara;
2. oprema za spašavanje;
3. kapacitet za uklanjanje onesposobljenog zrakoplova; i
4. napomene.

▼ M5****** AD 2.7 Procjena i izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze i plan postupanja u slučaju snijega**

Informacije o procjeni i izvješćivanju o stanju površine uzletno-sletne staze

Detaljan opis opreme i operativnih prioriteta utvrđenih za čišćenje aerodromskih operativnih površina, u kojem su navedeni:

1. vrste opreme za čišćenje;
2. prioriteti čišćenja;
3. upotreba materijala za obradu operativnih površina;
4. posebno pripremljene zimske uzletno-sletne staze;
5. napomene.

▼ M1****** AD 2.8 Podaci o stajankama, stazama za vožnju i lokacijama/pozicijama provjere**

Podaci o fizičkim karakteristikama stajanki, staza za vožnju i lokacija/pozicija određenih kontrolnih točaka, među kojima su navedeni:

1. oznaka, površina i čvrstoća stajanki;
2. oznaka, širina, površina i čvrstoća staza za vožnju;
3. lokacija i nadmorska visina kontrolnih točaka visinomjera zaokružene na najbliži metar ili stopu;
4. lokacija kontrolnih točaka sustava VOR;
5. pozicija kontrolnih točaka sustava INS u stupnjevima, minutama, sekundama i stotinkama sekundi;
6. napomene.

Ako su lokacije/pozicije provjere navedene na karti aerodroma, o tome se stavlja napomena u ovom pododjeljku.

****** AD 2.9 Sustav i oznake za vođenje i nadzor površinskog kretanja**

Kratak opis sustava za vođenje i nadzor površinskog kretanja te oznaka na stajankama i stazama za vožnju, u kojem su navedeni:

1. upotreba znakova za oznaku parkirališnog mjesta zrakoplova, linije navođenja na stazi za vožnju i vizualni sustav za vođenje pri pristajanju/parkiranju na parkirališnim mjestima zrakoplova;

▼ M1

2. oznake i svjetla uzletno-sletne staze i staze za vožnju;
3. zaustavne prečke (ako postoje);
4. napomene.

****** AD 2.10 Aerodromske prepreke**

Detaljan opis prepreka, u kojem su navedeni:

1. prepreke u području 2:
 - (a) identifikacija ili oznaka prepreke;
 - (b) vrsta prepreke;
 - (c) položaj prepreke, koji označavaju geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i desetinkama sekundi;
 - (d) nadmorska visina i visina prepreke zaokružene na najbliži metar ili stopu;
 - (e) oznaka prepreke te vrsta i boja osvjetljenja prepreke (ako postoji);
 - (f) ako je primjenjivo, naznaka da je popis prepreka dostupan u elektroničkom obliku, i upućivanje na točku GEN 3.1.6.; i
 - (g) oznaka NIL, prema potrebi;
2. mora se jasno navesti nedostatak skupa podataka za aerodrome iz područja 2, a podaci o preprekama moraju se navesti za sljedeće:
 - (a) prepreke koje prodiru u površine ograničenja prepreka;
 - (b) prepreke koje prodiru u površinu za identifikaciju prepreka u području uzlazne putanje leta; i
 - (c) druge prepreke koje se smatraju opasnima za zračnu plovidbu;
3. naznaka da nema informacija o preprekama u području 3, ili ako postoje:
 - (a) identifikacija ili oznaka prepreke;
 - (b) vrsta prepreke;
 - (c) položaj prepreke, koji označavaju geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i desetinkama sekundi;
 - (d) nadmorska visina i visina prepreke zaokružene na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;
 - (e) oznaka prepreke te vrsta i boja osvjetljenja prepreke (ako postoji);
 - (f) ako je primjenjivo, naznaka da je popis prepreka dostupan u elektroničkom obliku, i upućivanje na točku GEN 3.1.6.; i
 - (g) oznaka NIL, prema potrebi.

▼ M1****** AD 2.11 Pružene meteorološke informacije**

Detaljan opis meteoroloških informacija pruženih na aerodromu i naznaka koja je meteorološka služba odgovorna za navedenu uslugu, u kojem su navedeni:

1. ime povezane meteorološke službe;
2. radno vrijeme i, prema potrebi, informacija o dežurnoj meteorološkoj službi izvan tog vremena;
3. ured odgovoran za pripremu TAF-ova te razdoblja valjanosti i interval objave prognoza;
4. dostupnost prognoza TREND za aerodrom i interval objave;
5. informacije o načinu informiranja i/ili savjetovanja;
6. vrste dostavljene dokumentacije o letu i jezici koji se upotrebljavaju u dokumentaciji o letu;
7. karte i druge informacije izložene ili dostupne za informiranje ili savjetovanje;
8. dodatna oprema raspoloživa za pružanje informacija o meteorološkim uvjetima, kao što su meteorološki radar i prijammik za satelitske slike;
9. jedinice ATS-a kojima su dostavljene meteorološke informacije; 10. dodatne informacije kao što su ograničenje usluge.

****** AD 2.12 Fizičke karakteristike uzletno-sletne staze**

Detaljan opis fizičkih karakteristika uzletno-sletne staze, za svaku uzletno-sletnu stazu, u kojem su navedeni:

1. oznake;
2. stvarni smjer zaokružen na jednu stotinu stupnja;
3. dimenzije uzletno-sletnih staza zaokružene na najbliži metar ili stopu;
4. čvrstoća kolnika (klasifikacijski broj kolničke konstrukcije (PCN) i povezani podaci) te površine svake uzletno-sletne staze i povezanih staza za zaustavljanje;
5. geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i stotinkama sekundi za svaki prag i kraj uzletno-sletne staze te, prema potrebi, valovitost geoida:
 - pragova uzletno-sletne staze za neprecizno prilaženje zaokružene na najbliži metar ili stopu; i
 - pragova uzletno-sletne staze za precizno prilaženje zaokružene na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;

▼ M1

6. nadmorske visine:
 - pragova uzletno-sletne staze za neprecizno prilaženje zaokružene na najbliži metar ili stopu; i
 - pragova i najviše nadmorske visine zone dodira uzletno-sletne staze za precizno prilaženje zaokružene na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;
7. nagib svake uzletno-sletne staze i povezanih staza za zaustavljanje;
8. dimenzije staza za zaustavljanje (ako postoje) zaokružene na najbliži metar ili stopu;
9. dimenzije čistina (ako postoje) zaokružene na najbliži metar ili stopu;
10. dimenzije osnovne staze;
11. dimenzije sigurnosne površine kraja uzletno-sletne staze;
12. lokacija (koji kraj uzletno-sletne staze) i opis sustava zaustavljanja (ako postoji);
13. postojanje zone bez prepreka; i
14. napomene.

****** AD 2.13 Objavljene duljine**

Detaljan opis objavljenih duljina zaokruženih na najbliži metar ili stopu za svaki smjer svake uzletno-sletne staze, u kojem su navedeni:

1. oznaka uzletno-sletne staze;
2. raspoloživa duljina za zalet;
3. raspoloživa duljina za uzlijetanje i, ako je primjenjivo, alternativne smanjene objavljene duljine;
4. raspoloživa duljina za ubrzavanje i zaustavljanje;
5. raspoloživa duljina za slijetanje; i
6. napomene uključujući ulaznu točku ili početnu točku uzletno-sletne staze, ako su objavljene alternativne smanjene duljine.

Ako se smjer uzletno-sletne staze ne može iskoristiti za uzlijetanje i/ili slijetanje jer je to operativno zabranjeno, to se objavljuje i unose se riječi „nije upotrebljivo” ili kratica „NU”.

****** AD 2.14 Prilazna svjetla i svjetla uzletno-sletne staze**

Detaljan opis prilaznih svjetala i svjetala uzletno-sletne staze, u kojem su navedeni:

1. oznaka uzletno-sletne staze;
2. vrsta, duljina i intenzitet sustava prilaznih svjetala;
3. svjetla praga uzletno-sletne staze, boja i krilne prečke;

▼ M1

4. tip sustava pokazivača kuta vizualnog prilaženja;
5. duljina svjetala zone dodira uzletno-sletne staze;
6. duljina, razmak, boja i intenzitet svjetala središnje crte uzletno-sletne staze;
7. duljina, razmak, boja i intenzitet svjetala ruba uzletno-sletne staze;
8. boja svjetala kraja uzletno-sletne staze i krilnih prečki;
9. duljina i boja svjetala staze za zaustavljanje; i
10. napomene.

****** AD 2.15 Ostalo osvjetljenje, sekundarno napajanje energijom**

Opis ostalog osvjetljenja i sekundarnog napajanja energijom, u kojem su navedeni:

1. lokacija, karakteristike i sati rada aerodromskih farova/identifikacijskih farova (ako postoje);
2. lokacija i osvjetljenje (ako postoji) anemometra/pokazivača smjera slijetanja;
3. svjetla ruba i središnje crte staze za vožnju;
4. sekundarno napajanje energijom uključujući vrijeme prebacivanja; i
5. napomene.

****** AD 2.16 Područje slijetanja helikoptera**

Detaljan opis područja slijetanja helikoptera osiguranog na aerodromu, u kojem su navedeni:

1. geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i stotinkama sekundi i, prema potrebi, valovitost geoida geometrijskog centra područja dodira pri slijetanju i uzlijetanju (TLOF) ili svakog praga područja završnog prilaza i uzlijetanja (FATO):
 - za neprecizno prilaženje zaokružene na najbliži metar ili stopu, i
 - za precizno prilaženje zaokružene na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;
2. nadmorska visina područja TLOF i/ili FATO:
 - za neprecizno prilaženje zaokružena na najbliži metar ili stopu, i
 - za precizno prilaženje zaokružena na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;
3. dimenzije područja TLOF i FATO zaokružene na najbliži metar ili stopu, vrsta površine, nosivost i oznake;
4. stvarni smjer zaokružen na jednu stotinu stupnja FATO-a;
5. dostupne objavljene duljine zaokružene na najbliži metar ili stopu;
6. prilazna svjetla i svjetla FATO-a; i
7. napomene.

▼ M1****** AD 2.17 Zračni prostor operativnih usluga u zračnom prometu**

Detaljan opis zračnog prostora ATS-a organiziranog na aerodromu, u kojem su navedeni:

1. oznaka zračnog prostora i geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama lateralnih granica;
2. vertikalne granice;
3. klasifikacija zračnog prostora;
4. pozivni znak i jezici jedinice ATS-a koja pruža uslugu;
5. prijelazna apsolutna visina;
6. vrijeme primjene; i
7. napomene.

****** AD 2.18 Komunikacijska oprema za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu**

Detaljan opis komunikacijske opreme ATS-a uspostavljene na aerodromu, u kojem su navedeni:

1. oznaka usluge;
2. pozivni znak;
3. kanali;
4. SATVOICE brojevi, ako postoje;
5. adresa prijave, prema potrebi;
6. vrijeme rada; i
7. napomene.

▼ M5****** AD 2.19 Radionavigacijska sredstva i pomagala za slijetanje**

Detaljan opis radionavigacijskih sredstava i pomagala za slijetanje povezanih s instrumentalnim prilaženjem i postupcima u terminalnom području na aerodromu, u kojem su navedeni:

1. (a) vrsta pomagala;
 - (b) magnetska varijacija zaokružena na najbliži stupanj, prema potrebi;
 - (c) vrsta podržane operacije za ILS/MLS/GLS, osnovni GNSS i SBAS;
 - (d) klasifikacija za ILS;
 - (e) klasifikacija objekta i oznaka/oznake prilaznog objekta za GBAS;
 - (f) za VOR/ILS/MLS i deklinacija postaje zaokružena na najbliži stupanj, koja se upotrebljava za tehničko usklađivanje;
2. identifikacija, prema potrebi;
3. frekvencije, brojevi kanala, pružatelj usluga i identifikator referentne putanje (RPI), prema potrebi;
4. sati rada, prema potrebi;
5. geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i desetinkama sekundi položaja odašiljačke antene, prema potrebi;

▼ M5

6. nadmorska visina odašiljačke antene DME-a zaokružena na najbližih 30 m (100 stopa) i preciznog DME-a (DME/P) zaokružena na najbliža 3 m (10 stopa), nadmorska visina referentne točke GBAS-a zaokružena na najbliži metar ili stopu i elipsoidna visina točke zaokružena na najbliži metar ili stopu; za SBAS elipsoidna visina točke praga slijetanja (LTP) ili zamišljene točke praga (FTP) zaokružena na najbliži metar ili stopu;
7. radijus obujma usluge od referentne točke GBAS-a zaokružen na najbliži kilometar ili nautičku milju;
8. napomene.

Kada se isto pomagalo upotrebljava na ruti i na aerodromu, u odjeljku ENR 4 mora se isto tako navesti opis. Ako zemaljski sustav za poboljšavanje signala (GBAS) opslužuje više od jednog aerodroma, za svaki aerodrom navodi se opis pomagala. Ako operativno tijelo uređaja nije imenovano tijelo, ime operativnog tijela navodi se u stupcu s napomenama. Obuhvat uređaja navodi se u stupcu s napomenama.

▼ M1****** AD 2.20 Lokalni propisi o aerodromu**

Detaljan opis propisa primjenjivih na upotrebu aerodroma, uključujući prihvatljivost letova za osposobljavanje, neradijskih i mikrolakih zrakoplova i sličnih, te na zemaljsko manevriranje i parkiranje, ali ne uključujući letačke postupke.

****** AD 2.21 Postupci za smanjenje buke**

Detaljan opis postupaka za smanjenje buke uspostavljenih na aerodromu.

▼ M5****** AD 2.22 Letački postupci**

Detaljan opis uvjeta i letačkih postupaka, uključujući radarske postupke i/ili postupke ADS-B, uspostavljenih na temelju organizacije zračnog prostora na aerodromu. Ako su utvrđeni postupci pri smanjenoj vidljivosti na aerodromu, njihov detaljan opis, u kojem su navedeni:

1. uzletno-sletne staze i pridružena oprema koja je odobrena za upotrebu kad su LVP na snazi, uključujući operacije s operativnim odobrenjima pri kojima je RVR manji od 550 m, ako je primjenjivo;
2. definirani meteorološki uvjeti pod kojima bi se postupci pri smanjenoj vidljivosti započinjali, provodili i završavali;
3. opis zemaljskih oznaka/osvjetljenja za upotrebu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti;
4. napomene.

▼ M1****** AD 2.23 Dodatne informacije**

Dodatne informacije na aerodromu, kao što su napomene o koncentracijama ptica na aerodromu i značajnom dnevnom kretanju između područja za odmor i hranjenje, u mjeri u kojoj je to izvedivo.

Posebne dodatne informacije u pogledu daljinskog aerodromskog ATS-a:

1. naznaka da se pruža daljinski aerodromski ATS;

▼ M1

2. lokacija signalne svjetiljke npr. izrazom „signalna svjetiljka nalazi se na [geografski položaj]” te jasna naznaka lokacije signalne svjetiljke na karti svakog relevantnog aerodroma;
3. opis svih posebnih metoda komunikacije koje se smatraju potrebnima u slučaju višestrukog načina rada, kao npr. uključivanje imena zračnih luka/pozivnog znaka jedinice ATS-a u svu komunikaciju (tj. ne samo za prvi kontakt pilota i ATCO-a/aerodromskih ureda za pružanje informacija o letovima (AFISO));
4. opis svih relevantnih aktivnosti koje korisnici zračnog prostora zahtijevaju nakon izvanredne/neuobičajene situacije i moguće izvanredne mjere koje poduzima pružatelj ATS-a u slučaju poremećaja, ako je primjenjivo (u točki AD 2.22 „Letački postupci”); i
5. opis međuovisnosti dostupnosti usluga ili naznaka aerodroma koji nisu prikladni za preusmjeravanje s aerodroma (korisnici zračnog prostora ne smiju planirati određeni aerodrom kao alternativu ako ih poslužuje isti udaljeni toranjski centar), ako se smatra primjenjivim.

****** AD 2.24 Zrakoplovne karte povezane s aerodromom**

Zrakoplovne karte povezane s aerodromom navode se sljedećim redoslijedom:

1. karta aerodroma/helidroma – ICAO;
2. karta parkiranja/pristajanja zrakoplova – ICAO;
3. karta aerodromske površine za kretanje – ICAO;
4. karta aerodromskih prepreka – ICAO tip A (za svaku uzletno-sletnu stazu);
5. karta aerodromskog terena i prepreka – ICAO (elektronička);
6. karta terena za precizni prilaz – ICAO (uzletno-sletne staze kategorije II. i III. za precizni prilaz);
7. karta područja – ICAO (odlazne i tranzitne rute);
8. karta standardnog odlaska – instrumentalni – ICAO;
9. karta područja – ICAO (dolazne i tranzitne rute);
10. karta standardnog dolaska – instrumentalni – ICAO;
11. karta ATC nadzora minimalne apsolutne visine – ICAO;
12. karta instrumentalnog prilaženja – ICAO (za svaku vrstu uzletno-sletne staze i postupka);
13. karta vizualnog prilaza – ICAO; i
14. koncentracije ptica u blizini aerodroma.

Ako neke od zrakoplovnih karata nisu izrađene, o tome se stavlja napomena u odjeljku GEN 3.2 „Zrakoplovne karte”.

▼ M5****** AD 2.25 Prodiranje u površinu vizualnog segmenta (VSS)**

Prodiranje u površinu vizualnog segmenta (VSS), uključujući povezani postupak i minimume za postupke.

▼ M1**AD 3. HELIDROMI**

Kada se na aerodromu osigurava područje slijetanja helikoptera, podaci o tome navode se samo u točki **** AD 2.16.

Napomena. – **** se treba zamijeniti odgovarajućom oznakom lokacije prema ICAO-u.

****** AD 3.1 Oznaka lokacije i ime helidroma**

U AIP-u se navode oznaka lokacije prema ICAO-u dodijeljena helidromu i imena helidroma. Oznaka lokacije prema ICAO-u sastavni je dio sustava upućivanja koji se primjenjuje na sve pododjeljke u odjeljku AD 3.

****** AD 3.2 Geografski i administrativni podaci o helidromu**

Moraju se navesti geografski i administrativni podaci o helidromu:

1. referentna točka helidroma (geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama) i lokacija;
2. smjer i udaljenost referentne točke helidroma od centra grada koji aerodrom opslužuje;
3. nadmorska visina helidroma zaokružena na najbliži metar ili stopu te referentna temperatura;
4. prema potrebi, valovitost geoida na poziciji nadmorske visine helidroma zaokruženoj na najbliži metar ili stopu;
5. magnetska varijacija zaokružena na najbliži stupanj, datum informacije i godišnje promjene;
6. ime operatora helidroma, adresa, brojevi telefona i telefaksa, adresa e-pošte, adresa AFS-a i, ako je dostupna, adresa internetske stranice;
7. vrsta prometa za koji se helidrom smije upotrebljavati (IFR/VFR); i
8. napomene.

****** AD 3.3 Radno vrijeme**

Detaljan opis radnog vremena službi na helidromu, u koji su uključeni:

1. operator helidroma;
2. carinske i imigracijske službe;
3. zdravstvene i sanitarne službe;
4. ured za informiranje o AIS-u;
5. ured za izvješćivanje o uslugama zračnog prometa (ARO);
6. ured za informiranje o MET-u;
7. ATS;

▼ M1

8. opskrba gorivom;
9. zemaljske usluge;
10. sigurnost;
11. odleđivanje; i
12. napomene.

****** AD 3.4 Zemaljske usluge i infrastruktura**

Detaljan opis zemaljskih usluga i infrastrukture dostupnih na helidromu, u kojem su navedeni:

1. infrastruktura za rukovanje teretom;
2. vrste goriva i ulja;
3. infrastruktura i kapacitet za opskrbu gorivom;
4. infrastruktura za odleđivanje;
5. hangarski prostor za gostujuće helikoptere;
6. infrastruktura za popravak gostujućih helikoptera; i
7. napomene.

****** AD 3.5 Infrastruktura za putnike**

Kratak opis infrastrukture za putnike dostupne na helidromu ili upućivanje na druge izvore informacija, npr. internetske stranice, a u kojima su navedeni:

1. hotel(i) na helidromu ili u blizini;
2. restoran(i) na helidromu ili u blizini;
3. mogućnosti prijevoza;
4. medicinska infrastruktura;
5. banka ili poštanski ured na helidromu ili u blizini;
6. turistički ured; i
7. napomene.

****** AD 3.6 Usluge spašavanja i gašenja požara**

Detaljan opis usluga spašavanja i gašenja požara te opreme dostupnih na helidromu, u kojem su navedeni:

1. kategorija helidroma za gašenje požara;
2. oprema za spašavanje;
3. kapacitet za uklanjanje onespoblnog helikoptera; i
4. napomene.

▼ M1****** AD 3.7 Sezonska dostupnost – čišćenje**

Detaljan opis opreme i operativnih prioriteta utvrđenih za čišćenje helidromskih operativnih površina, u kojem su navedeni:

1. vrste opreme za čišćenje;
2. prioriteta čišćenja; i
3. napomene.

****** AD 3.8 Podaci o stajankama, stazama za vožnju i lokacijama/pozicijama provjere**

Podaci o fizičkim karakteristikama stajanki, staza za vožnju i lokacija/pozicija određenih kontrolnih točaka, među kojima su navedeni:

1. oznaka, površina i čvrstoća stajanki, parkirališnih mjesta helikoptera;
2. oznaka, širina i vrsta površine staza za vožnju helikoptera na zemlji;
3. širina i oznaka staze za vožnju helikoptera u letu i zračnog tranzitnog puta;
4. lokacija i nadmorska visina kontrolnih točaka visinomjera zaokružene na najbliži metar ili stopu;
5. lokacija kontrolnih točaka sustava VOR;
6. pozicija kontrolnih točaka sustava INS u stupnjevima, minutama, sekundama i stotinkama sekundi; i
7. napomene.

Ako su lokacije/pozicije provjere navedene na karti helidroma, o tome se stavlja napomena u ovom pododjeljku.

****** AD 3.9 Oznake i markeri**

Kratak opis oznaka i markera područja završnog prilaza i uzlijetanja te uzletno-sletne staze, u kojem su navedeni:

1. oznake područja završnog prilaza i uzlijetanja;
2. oznake staze za vožnju, markeri staze za vožnju u letu i markeri zračnog tranzitnog puta; i
3. napomene.

****** AD 3.10 Helidromske prepreke**

Detaljan opis prepreka, u kojem su navedeni:

1. identifikacija ili oznaka prepreke;
2. vrsta prepreke;
3. položaj prepreke, koji označavaju geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i desetinkama sekundi;

▼ M1

4. nadmorska visina i visina prepreke zaokružene na najbliži metar ili stopu;
5. oznaka prepreke te vrsta i boja osvijetljenja prepreke (ako postoji);
6. ako je primjenjivo, naznaka da je popis prepreka dostupan u elektroničkom obliku, i upućivanje na točku GEN 3.1.6.; i
7. oznaka NIL, prema potrebi.

****** AD 3.11 Pružene meteorološke informacije**

Detaljan opis meteoroloških informacija pruženih na helidromu i naznaka koja je meteorološka služba odgovorna za navedenu uslugu, u kojem su navedeni:

1. ime povezane meteorološke službe;
2. radno vrijeme i, prema potrebi, informacija o dežurnoj meteorološkoj službi izvan tog vremena;
3. ured odgovoran za pripremu TAF-ova te razdoblja valjanosti prognoza;
4. dostupnost prognoza TREND za helidrom i interval objave;
5. informacije o načinu informiranja i/ili savjetovanja;
6. vrste dostavljene dokumentacije o letu i jezici koji se upotrebljavaju u dokumentaciji o letu;
7. karte i druge informacije izložene ili dostupne za informiranje ili savjetovanje;
8. dodatna oprema raspoloživa za pružanje informacija o meteorološkim uvjetima, kao što su meteorološki radar i prijamnik za satelitske slike;
9. jedinice ATS-a kojima su dostavljene meteorološke informacije; i
10. dodatne informacije kao što su ograničenje usluge itd.

****** AD 3.12 Podaci o helidromu**

Detaljan opis dimenzija helidroma i povezane informacije, u kojem su navedeni:

1. vrsta helidroma – u razini sa zemljom, uzdignut ili na platformi;
2. dimenzije područja dodira pri slijetanju i uzlijetanju (TLOF) zaokružene na najbliži metar ili stopu;
3. stvarni smjer zaokružen na jednu stotinu stupnja područja završnog prilaza i uzlijetanja (FATO);
4. dimenzije FATO-a zaokružene na najbliži metar ili stopu i vrsta površine;
5. čvrstoća površine i nosivost u tonama (1 000 kg) TLOF-a;

▼ M1

6. geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i stotinkama sekundi i, prema potrebi, valovitost geoida geometrijskog centra TLOF-a ili svakog praga FATO-a:
 - za neprecizno prilaženje zaokružene na najbliži metar ili stopu, i
 - za precizno prilaženje zaokružene na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;
7. nagib i nadmorska visina TLOF-a i/ili FATO-a:
 - za neprecizno prilaženje zaokruženi na najbliži metar ili stopu, i
 - za precizno prilaženje zaokruženi na najbližu desetinu metra ili desetinu stope;
8. dimenzije sigurnosne površine;
9. dimenzije helikopterske čistine zaokružene na najbliži metar ili stopu;
10. postojanje zone bez prepreka; i
11. napomene.

****** AD 3.13 Objavljene duljine**

Detaljan opis objavljenih duljina zaokruženih na najbliži metar ili stopu ako su relevantne za helidrom, u kojem su navedeni:

1. raspoloživa duljina za uzlijetanje i, ako je primjenjivo, alternativne smanjene objavljene duljine;
2. raspoloživa duljina za operaciju neuspjelog uzlijetanja;
3. raspoloživa duljina za slijetanje; i
4. napomene uključujući ulaznu točku ili početnu točku, ako su objavljene alternativne smanjene duljine.

****** AD 3.14 Prilazna svjetla i svjetla FATO-a**

Detaljan opis prilaznih svjetala i svjetala FATO-a, u kojem su navedeni:

1. vrsta, duljina i intenzitet sustava prilaznih svjetala;
2. tip sustava pokazivača kuta vizualnog prilaženja;
3. karakteristike i lokacija svjetala područja FATO;
4. karakteristike i lokacija svjetala ciljne točke;
5. karakteristike i lokacija sustava rasvjete TLOF; i
6. napomene.

▼ M1****** AD 3.15 Ostalo osvjetljenje, sekundarno napajanje energijom**

Opis ostalog osvjetljenja i sekundarnog napajanja energijom, u kojem su navedeni:

1. lokacija, karakteristike i sati rada helidromskih farova;
2. lokacija i osvjetljenje pokazivača smjera vjetra (WDI);
3. svjetla ruba i središnje crte staze za vožnju;
4. sekundarno napajanje energijom uključujući vrijeme prebacivanja; i
5. napomene.

****** AD 3.16 Zračni prostor operativnih usluga u zračnom prometu**

Detaljan opis zračnog prostora ATS-a organiziranog na helidromu, u kojem su navedeni:

1. oznaka zračnog prostora i geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama lateralnih granica;
2. vertikalne granice;
3. klasifikacija zračnog prostora;
4. pozivni znak i jezici jedinice ATS-a koja pruža uslugu;
5. prijelazna apsolutna visina;
6. vrijeme primjene; i
7. napomene.

****** AD 3.17 Komunikacijska oprema za pružanje operativnih usluga u zračnom prometu**

Detaljan opis komunikacijske opreme ATS-a uspostavljene na helidromu, u kojem su navedeni:

1. oznaka usluge;
2. pozivni znak;
3. frekvencije;
4. vrijeme rada; i
5. napomene.

▼ M5****** AD 3.18 Radionavigacijska sredstva i pomagala za slijetanje**

Detaljan opis radionavigacijskih sredstava i pomagala za slijetanje povezanih s instrumentalnim prilaženjem i postupcima u terminalnom području na helidromu, u kojem su navedeni:

1. (a) vrsta pomagala;
 - (b) magnetska varijacija zaokružena na najbliži stupanj, prema potrebi;
 - (c) vrsta podržane operacije za ILS/MLS/GLS, osnovni GNSS i SBAS;
 - (d) klasifikacija za ILS;
 - (e) klasifikacija objekta i oznaka/oznake prilaznog objekta za GBAS;
 - (f) za VOR/ILS/MLS i deklinacija postaje zaokružena na najbliži stupanj, koja se upotrebljava za tehničko usklađivanje;

▼ M5

2. identifikacija, prema potrebi;
3. frekvencije, brojevi kanala, pružatelj usluga i identifikator referentne putanje (RPI), prema potrebi;
4. sati rada, prema potrebi;
5. geografske koordinate u stupnjevima, minutama, sekundama i desetinkama sekundi položaja odašiljačke antene, prema potrebi;
6. nadmorska visina odašiljačke antene DME-a zaokružena na najbližih 30 m (100 stopa) i preciznog DME-a (DME/P) zaokružena na najbliža 3 m (10 stopa), nadmorska visina referentne točke GBAS-a zaokružena na najbliži metar ili stopu i elipsoidna visina točke zaokružena na najbliži metar ili stopu; za SBAS elipsoidna visina točke praga slijetanja (LTP) ili zamišljene točke praga (FTP) zaokružena na najbliži metar ili stopu;
7. radijus obujma usluge od referentne točke GBAS-a zaokružen na najbliži kilometar ili nautičku milju;
8. napomene.

Kada se isto pomagalo upotrebljava na ruti i na helidromu, u odjeljku ENR 4 mora se isto tako navesti opis. Ako GBAS opslužuje više od jednog helidroma, za svaki helidrom navodi se opis pomagala. Ako operativno tijelo uređaja nije imenovano tijelo, ime operativnog tijela navodi se u stupcu s napomenama. Obuhvat uređaja navodi se u stupcu s napomenama.

▼ M1****** AD 3.19 Lokalni propisi o helidromu**

Detaljan opis propisa primjenjivih na upotrebu helidroma, uključujući prihvatljivost letova za osposobljavanje, neradijskih i mikrolakih zrakoplova i sličnih, te na zemaljsko manevriranje i parkiranje, ali ne uključujući letačke postupke.

****** AD 3.20 Postupci za smanjenje buke**

Detaljan opis postupaka za smanjenje buke uspostavljenih na helidromu.

****** AD 3.21 Letački postupci**

Detaljan opis uvjeta i letačkih postupaka, uključujući radarske postupke i/ili postupke ADS-B, uspostavljenih na temelju organizacije zračnog prostora na helidromu. Ako su utvrđeni postupci pri smanjenoj vidljivosti na helidromu, njihov detaljan opis, u kojem su navedeni:

1. područja dodira pri slijetanju i uzlijetanju (TLOF) i pridružena oprema koja je odobrena za upotrebu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti;
2. definirani meteorološki uvjeti pod kojima bi se postupci pri smanjenoj vidljivosti započinjali, provodili i završavali;
3. opis zemaljskih oznaka/osvjetljenja za upotrebu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti; i
4. napomene.

▼ M1****** AD 3.22 Dodatne informacije**

Dodatne informacije o helidromu, kao što su napomene o koncentracijama ptica na helidromu i značajnom dnevnom kretanju između područja za odmor i hranjenje, u mjeri u kojoj je to izvedivo.

****** AD 3.23 Karte povezane s helidromom**

Zrakoplovne karte povezane s helidromom navode se sljedećim redoslijedom:

1. karta aerodroma/helidroma – ICAO;
2. karta područja – ICAO (odlazne i tranzitne rute);
3. karta standardnog odlaska – instrumentalni – ICAO;
4. karta područja – ICAO (dolazne i tranzitne rute);
5. karta standardnog dolaska – instrumentalni – ICAO;
6. karta ATC nadzora minimalne apsolutne visine – ICAO;
7. karta instrumentalnog prilaznja – ICAO (za svaku vrstu postupka);
8. karta vizualnog prilaza – ICAO; i
9. koncentracije ptica u blizini helidroma.

Ako neke od zrakoplovnih karata nisu izrađene, o tome se stavlja napomena u odjeljku GEN 3.2 „Zrakoplovne karte”.

Dodatak 2.

FORMAT ZA NOTAM

Oznaka prioriteta														→
Adresa														
														≡
Datum i vrijeme ispunjavanja														→
Oznaka originatora														≡(
Serijski broj i identifikator poruke														
NOTAM s novim informacijamaNOTAMN (serija i broj/godina)													
NOTAM kojim se zamjenjuje prethodni NOTAMNOTAMR (serija i broj/godina) (serija i broj/godina NOTAM-a koji treba zamijeniti)													
NOTAM kojim se poništava prethodni NOTAMNOTAMC (serija i broj/godina) (serija i broj/godina NOTAM-a koji treba poništiti)													≡
Označni podaci														
	FIR	Kód NOTAM-a	Promet	Svrha	Opseg	Donja granica	Gornja granica	Koordinate, radijus						
Q)		Q												≡
Identifikacija oznake lokacije prema ICAO-u u kojoj se nalazi prijavljeni objekt, zračni prostor ili stanje							A)							→
Razdoblje valjanosti														
Od (blok datum-vrijeme)	B)									→				
Do (PERM ili blok datum-vrijeme)	C)									EST* PERM*	≡			
Vremenski raspored (ako je primjenjivo)	D)									→				
													≡	
Tekst NOTAM-a; unos na jednostavnom jeziku (upotreba kratica ICAO-a)														
E)													≡	
Donja granica	F)													→
Gornja granica	G)) ≡
Potpis														

*Izbrisati nepotrebno.

▼ **M1****UPUTE ZA ISPUNJAVANJE FORMATA ZA NOTAM****1. Općenito**

Označni podaci (stavka Q) i svi identifikatori (stavke od A do, uključujući, G) iza kojih se nalazi zatvorena zagrada, kako je prikazano u obrascu, moraju se dostaviti osim ako kod određenog identifikatora nema podataka.

2. Dodjela broja NOTAM-u

Svakom NOTAM-u dodjeljuje se serija označena slovom i četveroznamenkastim brojem nakon kojih slijedi kosa crta i dvoznamenkasti broj za godinu (npr. A0023/03). Svaka serija počinje 1. siječnja s brojem 0001.

3. Označni podaci (stavka Q)

Stavka Q podijeljena je u osam polja odvojenih kosom crtom. Sva se polja moraju ispuniti. Primjeri ispunjenih polja prikazani su u dokumentu ICAO-a br. 8126 *Aeronautical Information Services Manual* (Priručnik o uslugama zrakoplovnog informiranja). Polja su definirana kako slijedi:

1. FIR

- (a) Ako se predmet informacija geografski nalazi unutar jednog FIR-a, oznaka lokacije prema ICAO-u oznaka je dotičnog FIR-a. Kada se aerodrom nalazi unutar FIR-a druge države članice, prvo polje stavke Q sadržava kôd tog FIR-a (npr. Q) LFRR/...A) EGJJ);

ili,

ako se predmet informacija geografski nalazi unutar više od jednog FIR-a, polje FIR-a sadržava ICAO-ovu slovnu oznaku države iz koje NOTAM potječe iza koje stoje slova XX. Ne upotrebljava se oznaka lokacije predmetnog UIR-a. Oznake lokacije prema ICAO-u za dotične FIR-ove navode se u stavci A ili oznaka države članice ili delegiranog subjekta koji je odgovoran za pružanje usluga u zračnoj plovidbi u najmanje jednoj državi članici.

- (b) Ako jedna država članica objavi NOTAM koji utječe na FIR-ove u više država članica, navode se prva dva slova ICAO-ove oznake lokacije države članice koja objavljuje NOTAM i slova XX. Oznake lokacije za dotične FIR-ove navode se u stavci A ili oznaka države članice ili delegiranog subjekta koji je odgovoran za pružanje usluga u zračnoj plovidbi u najmanje jednoj državi članici.

2. KOD NOTAM-a

Svi kodovi NOTAM-a sadržavaju ukupno pet slova, od kojih je prvo uvijek Q. Drugo i treće slovo odnose se na predmet, a četvrto i peto označavaju status ili stanje predmeta o kojem se izvješćuje. Dvoslovnii kodovi za predmet i stanje nalaze se u dokumentu ICAO-a br. 8400 *Procedures for Air Navigation Services — Abbreviations and Codes (PANS-ABC)* (Postupci za usluge u zračnoj plovidbi – kratice i kodovi). Kombinacije drugog i trećeg te četvrtog i petog slova možete pronaći u dokumentu ICAO-a br. 8126 pod naslovom *NOTAM Selection Criteria* (Kriteriji za odabir u NOTAM-u) ili umetnuti jednu od sljedećih kombinacija, prema potrebi:

- (a) ako predmet nije naveden u dokumentu ICAO-a br. 8400 *NOTAM Code* ili u dokumentu br. 8126 *NOTAM Selection Criteria*, umetnuti XX kao drugo i treće slovo (npr. QXXAK); ako je predmet XX, treba upotrijebiti XX i za stanje (npr. QXXXX);

▼ M1

- (b) ako stanje predmeta nije navedeno u dokumentu ICAO-a br. 8400 *NOTAM Code* ili u dokumentu br. 8126 *NOTAM Selection Criteria*, umetnuti XX kao četvrto i peto slovo (npr. QFAXX);
- (c) kada se objavljuje NOTAM s operativno značajnim informacijama i kada se upotrebljava za najavu izmjena ili dopuna AIP-a u skladu s AIRAC-om, umetnuti TT kao četvrto i peto slovo koda NOTAM-a;
- (d) kada se objavljuje NOTAM koji sadržava kontrolni popis valjanih NOTAM-a, umetnuti KKKK kao drugo, treće, četvrto i peto slovo; i
- (e) za poništenje NOTAM-a upotrebljavaju se sljedeće četvrto i peto slovo koda NOTAM-a:

AK =	NASTAVAK NORMALNOG RADA
AL =	OPERATIVAN (PONOVRNO OPERATIVAN) PODLOŽNO PRETHODNO OBJAVLJENIM OGRANIČENJIMA/UVJETIMA
AO =	OPERATIVAN
CC =	DOVRŠEN
CN =	PONIŠTEN
HV =	RAD DOVRŠEN
XX =	JEDNOSTAVAN JEZIK

Budući da se Q - - AO = Operativan upotrebljava za poništenje NOTAM-a i NOTAM kojim se obavješćuje o novoj opremi ili usluzama, upotrebljavaju se sljedeće četvrto i peto slovo Q - - CS = Instaliran.

Q - - CN = PONIŠTEN upotrebljava se za poništavanje planiranih aktivnosti, npr. navigacijskih upozorenja;

Q - - HV = RAD DOVRŠEN upotrebljava se za otkazivanje rada u tijeku.

3. PROMET

I =	IFR
V =	VFR
K =	NOTAM je kontrolni popis

Ovisno o predmetu i sadržaju NOTAM-a označni podatak PROMET može sadržavati kombinirane podatke.

4. SVRHA

N =	NOTAM je odabran kao neposredno važan za članove letačke posade
B =	NOTAM od operativnog značaja odabran za unos u PIB

▼ M1

- O = NOTAM se odnosi na letačke operacije
 M = NOTAM s raznim informacijama; ne šalje se radi informiranja, ali je dostupan na zahtjev
 K = NOTAM je kontrolni popis

Ovisno o predmetu i sadržaju NOTAM-a označni podatak SVRHA može sadržavati kombinirane podatke BO ili NBO.

5. OPSEG

- A = Aerodrom
 E = Na ruti
 W = Navigacijsko upozorenje
 K = NOTAM je kontrolni popis

Ovisno o predmetu i sadržaju NOTAM-a označni podatak OPSEG može sadržavati kombinirane podatke.

6. i 7. DONJA/GORNJA

DONJA i GORNJA granica izražavaju se samo u razinama leta (FL) i označavaju stvarne vertikalne granice područja utjecaja bez dodavanja sigurnosnih vrijednosti. U slučaju navigacijskih upozorenja i ograničenja zračnog prostora navedene vrijednosti moraju biti u skladu s vrijednostima iz stavki F i G.

Ako predmet ne sadržava posebne informacije o visini, treba umetnuti 000 za donju granicu i 999 za gornju granicu kao zadane vrijednosti.

8. KOORDINATE, RADIJUS

Geografska širina i dužina s točnošću do jedne minute i troznamenkasta vrijednost daljine s radijusom utjecaja u NM (npr. 4700N01140E043). Koordinate predstavljaju približni centar kruga čiji radijus obuhvaća cijelo područje utjecaja, a ako se NOTAM odnosi na cijeli FIR/UIR ili više od jednog FIR-a/UIR-a, treba unijeti zadanu vrijednost 999 za radijus.

4. Stavka A

Unijeti oznaku lokacije prema ICAO-u kako je navedena u dokumentu ICAO-a br. 7910 za aerodrom ili FIR u kojem se nalazi objekt, zračni prostor ili stanje o kojima se izvješćuje. Prema potrebi se može navesti više od jednog FIR-a/UIR-a. Ako nije dostupna oznaka lokacije prema ICAO-u, treba upotrijebiti ICAO-ovu slovnu oznaku države kako je navedena u dokumentu ICAO-a br. 7910, dijelu 2., te slova XX i u stavci E navesti puno ime jednostavnim jezikom.

Ako se informacije odnose na GNSS, treba unijeti odgovarajuću oznaku lokacije prema ICAO-u koja je dodijeljena elementu GNSS-a ili zajedničku oznaku lokacije dodijeljenu za sve elemente GNSS-a (osim GBAS-a).

U slučaju GNSS-a oznaka lokacije može se upotrijebiti pri utvrđivanju prekida rada nekog elementa GNSS-a kao što je KNMH za prekid rada GPS satelita.

▼ M1**5. Stavka B**

Za blok datum-vrijeme treba upotrijebiti blok od deset brojeva koji uključuje godinu, mjesec, dan, sate i minute u UTC formatu. Taj se unos odnosi na datum i vrijeme kad NOTAMN stupa na snagu. U slučaju NOTAMR-a i NOTAMC-a blok datum-vrijeme odnosi se na stvarni datum i vrijeme kreiranja NOTAM-a. Početak dana označava se s 0000.

6. Stavka C

Uz iznimku NOTAMC-a upotrebljava se blok datum-vrijeme (blok od deset brojeva koji uključuje godinu, mjesec, dan, sate i minute (UTC)) koji ukazuje na trajanje informacija osim ako su informacije trajne prirode, a u tom se slučaju umeće kratica PERM. Kraj dana označava se brojem 2359; 2400 se ne upotrebljava. Ako informacije o vremenu nisu sigurne, približno trajanje navodi se u bloku datum-vrijeme iza kojega slijedi kratica EST. Svaki NOTAM koji uključuje kraticu EST poništava se ili zamjenjuje prije datuma i vremena utvrđenog u stavci C.

7. Stavka D

Ako će opasnost, status operacije ili stanje objekata o kojima se izvješćuje biti aktivni u skladu s određenim vremenskim i datumskim rasporedom između datuma i vremena navedenih u stavkama B i C, tu informaciju treba navesti u stavci D. Ako stavka D premaši 200 znakova, treba se razmotriti navođenje tih informacija u zasebnom, uzastopnom NOTAM-u.

8. Stavka E

Treba upotrijebiti dekodirani kôd NOTAM-a dopunjen prema potrebi kraticama ICAO-a, pokazateljima, identifikatorima, oznakama, pozivnim znakovima, frekvencijama, brojkama i jednostavnim jezikom. Kada je NOTAM odabran za međunarodnu distribuciju, tekst na engleskom jeziku mora biti naveden za dijelove na jednostavnom jeziku. Taj unos mora biti jasan i sažet kako bi bio prikladan za unos u PIB. U slučaju NOTAMC-a navode se upućivanje na predmet i poruka o statusu kako bi se omogućile točne provjere vjerodostojnosti.

9. Stavke F i G

Te se stavke obično primjenjuju na navigacijska upozorenja ili ograničenja u zračnom prostoru i obično su dio unosa u PIB. Treba unijeti donje i gornje granice visine za aktivnosti ili ograničenja uz jasno navođenje jednog referentnog datuma i mjerne jedinice. Kratice GND ili SFC upotrebljavaju se u stavci F za oznaku zemlje (*ground*) odnosno površine (*surface*). Kratica UNL upotrebljava se u stavci G za neograničeno (*unlimited*).

▼ **M5***UPUTE ZA ISPUNJAVANJE FORMATA ZA SNOWTAM***1. Općenito**

- (a) Kad se izvješćuje o više uzletno-sletnih staza, treba ponoviti stavke od B do H (odjeljak za izračun performansi zrakoplova).
- (b) Slova koja se upotrebljavaju za označavanje stavki upotrebljavaju se samo u referentne svrhe i ne uključuju se u poruke. Slova M (*mandatory* = obvezno), C (*conditional* = uvjetno) i O (*optional* = moguće) označavaju upotrebu i informacije te se moraju uključiti kako je objašnjeno u nastavku.
- (c) Upotrebljavaju se metričke jedinice i ne prijavljuju se mjerne jedinice.
- (d) Najdulje trajanje valjanosti SNOWTAM-a jest 8 sati. Novi SNOWTAM objavljuje se kad god se primi novo izvješće o stanju uzletno-sletne staze.
- (e) SNOWTAM-om se poništava prethodni SNOWTAM.
- (f) Skraćeni naslov „TTAAiiii CCCC MMYYGggg (BBB)” uključen je kako bi se olakšala automatska obrada poruka SNOWTAM u računalnim bazama podataka. Objašnjenje je tih simbola sljedeće:

TT = podatkovna oznaka za SNOWTAM = SW;

AA = zemljopisna oznaka država članica, npr. LF = Francuska;

iiii = serijski broj SNOWTAM-a u bloku od četiriju znamenki;

CCCC = četveroslovna oznaka lokacije aerodroma na koji se odnosi SNOWTAM;

MMYYGGgg = datum/vrijeme opažanja/mjerenja, pri čemu:

MM = mjesec, npr. siječanj = 01, prosinac = 12;

YY = dan u mjesecu;

GGgg = vrijeme u satima (GG) i minutama (gg) (UTC);

(BBB) = neobvezni blok za:

ispravak, u slučaju pogreške prethodno poslanih poruka SNOWTAM s istim serijskim brojem = COR. *Zagrade u (BBB) označavaju da je taj blok neobvezan. Kad se izvješćuje o više uzletno-sletnih staza i navode se pojedinačni datumi/vremena opažanja/procjene ponavljanjem stavke B, posljednji datum/vrijeme opažanja/procjene mora se umetnuti u skraćeni naslov (MMYYGGgg).*

- (g) Tekst „SNOWTAM” u formatu za SNOWTAM i serijski broj SNOWTAM-a u bloku od četiriju znamenki odvajaju se razmakom, npr. SNOWTAM 0124.
- (h) Radi lakše čitljivosti poruke SNOWTAM umeće se znak za početak novog retka iza serijskog broja SNOWTAM-a, iza stavke A te iza odjeljka za izračun performansi zrakoplova.

▼ **M5**

(i) Kad se izvješćuje o više uzletno-sletnih staza, treba ponoviti informacije u odjeljku za izračun performansi zrakoplova od datuma i vremena procjene za svaku uzletno-sletnu stazu ispred informacija u odjeljku pregleda situacije.

(j) Obvezne su informacije:

1. OZNAKA LOKACIJE AERODROMA;
2. DATUM I VRIJEME PROCJENE;
3. NIŽI BROJ OZNAKE UZLETNO-SLETNE STAZE;
4. KÔD STANJA UZLETNO-SLETNE STAZE ZA SVAKU TREĆINU UZLETNO-SLETNE STAZE; i
5. OPIS STANJA SVAKE TREĆINE UZLETNO-SLETNE STAZE (kada se kôd stanja uzletno-sletne staze (RWYCC) prijavljuje 0–6).

2. Odjeljak za izračun performansi zrakoplova

Stavka A – Oznaka lokacije aerodroma (četveroslovna oznaka lokacije).

Stavka B – Datum i vrijeme procjene (osmeroznamenasti blok datum-vrijeme koji označava vrijeme opažanja kao mjesec, dan, sat i minute (UTC)).

Stavka C – Niži broj oznake uzletno-sletne staze (nn[L] ili nn[C] ili nn[R]).

Navodi se samo jedna oznaka uzletno-sletne staze za svaku uzletno-sletnu stazu i to je uvijek niži broj.

Stavka D – Kôd stanja uzletno-sletne staze za svaku trećinu uzletno-sletne staze. Za svaku trećinu uzletno-sletne staze navodi se samo jedna znamenka (0, 1, 2, 3, 4, 5 ili 6), odvojeno kosom crtom (n/n/n).

Stavka E – Postotak pokrivenosti za svaku trećinu uzletno-sletne staze. Ako se navodi, za svaku trećinu uzletno-sletne staze navesti 25, 50, 75 ili 100, odvojeno kosom crtom ([n]nn/[n]nn/[n]nn).

Te se informacije navode samo ako je prijavljen opis stanja svake trećine uzletno-sletne staze (stavka G) različit od „SUHA”.

Kad se uvjeti ne prijavljuju, to se označava kraticom NR kod odgovarajuće trećine uzletno-sletne staze.

Stavka F – Dubina rasute kontaminacije za svaku trećinu uzletno-sletne staze. Ako se navodi, za svaku trećinu uzletno-sletne staze navesti vrijednost u milimetrima, odvojeno kosom crtom (nn/nn/nn ili nnn/nnn/nnn).

Te se informacije navode samo za sljedeće vrste kontaminacije:

— stajaća voda, vrijednosti koje treba prijaviti 04, zatim procijenjena vrijednost. Značajne promjene 3 mm,

— bljuzgavica, vrijednosti koje treba prijaviti 03, zatim procijenjena vrijednost. Značajne promjene 3 mm,

— mokri snijeg, vrijednosti koje treba prijaviti 03, zatim procijenjena vrijednost. Značajne promjene 5 mm, i

▼ **M5**

— suhi snijeg, vrijednosti koje treba prijaviti 03, zatim procijenjena vrijednost. Značajne promjene 20 mm.

Kad se uvjeti ne prijavljuju, to se označava kraticom NR kod odgovarajuće trećine uzletno-sletne staze.

Stavka G – Opis stanja svake trećine uzletno-sletne staze. Navodi se bilo koji od sljedećih opisa stanja za svaku trećinu uzletno-sletne staze, odvojen kosom crtom.

COMPACTED SNOW (ZBIJENI SNIJEG)

DRY SNOW (SUHI SNIJEG)

DRY SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (SUHI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU)

DRY SNOW ON TOP OF ICE (SUHI SNIJEG NA LEDU)

FROST (POLEDICA)

ICE (LED)

SLIPPERY WET (SKLISKA MOKRA)

SLUSH (BLJUZHAVICA)

SPECIALLY PREPARED WINTER RUNWAY (POSEBNO PRIPREMLJENA ZIMSKA UZLETNO-SLETNA STAZA)

STANDING WATER (STAJAĆA VODA)

WATER ON TOP OF COMPACTED SNOW (VODA NA ZBIJENOM SNIJEGU)

WET (MOKRA)

WET ICE (MOKRI LED)

WET SNOW (MOKRI SNIJEG)

WET SNOW ON TOP OF COMPACTED SNOW (MOKRI SNIJEG NA ZBIJENOM SNIJEGU)

WET SNOW ON TOP OF ICE (MOKRI SNIJEG NA LEDU)

DRY (SUHA) (prijavljuje se samo kad nema kontaminacije)

Kad se uvjeti ne prijavljuju, to se označava kraticom NR kod odgovarajuće trećine uzletno-sletne staze.

Stavka H – Širina uzletno-sletne staze na koju se primjenjuju kodovi stanja uzletno-sletne staze. Navodi se širina u metrima ako je manja od objavljene širine uzletno-sletne staze.

3. Odjeljak pregleda situacije

Elementi odjeljka pregleda situacije moraju završavati točkom.

Elementi odjeljka pregleda situacije za koje ne postoje informacije ili za koje uvjetne okolnosti za objavu nisu ispunjene potpuno se izostavljaju.

Stavka I – Smanjena duljina uzletno-sletne staze. Navode se primjenjiva oznaka uzletno-sletne staze i dostupna duljina u metrima (npr. RWY nn [L] ili nn [C] ili nn [R] REDUCED TO [n]nnn).

▼ **M5**

Te su informacije uvjetne kad se NOTAM objavljuje s novim skupom objavljenih udaljenosti.

- Stavka J – Snijeg koji stvara zamete na uzletno-sletnoj stazi. Kad se prijavljuje, „DRIFTING SNOW” (SNIJEG KOJI STVARA ZAMETE) navodi se s razmakom i riječima „DRIFTING SNOW” (RWY nn ili RWY nn[L] ili nn[C] ili nn[R] DRIFTING SNOW).
- Stavka K – Rasuti pijesak na uzletno-sletnoj stazi. Kad se prijavljuje rasuti pijesak na uzletno-sletnoj stazi, navodi se niži broj oznake uzletno-sletne staze s razmakom i riječima „LOOSE SAND” (RASUTI PIJESAK) (RWY nn ili RWY nn[L] ili nn[C] ili nn[R] LOOSE SAND).
- Stavka L – Kemijska obrada na uzletno-sletnoj stazi. Kad se prijavljuje da je primijenjena kemijska obrada, navodi se niži broj oznake uzletno-sletne staze s razmakom i riječima „CHEMICALLY TREATED” (KEMIJSKA OBRADA) (RWY nn ili RWY nn[L] ili nn[C] ili nn[R] CHEMICALLY TREATED).
- Stavka M – Nanosi snijega na uzletno-sletnoj stazi. Kad se prijavljuje prisutnost nanosa snijega na uzletno-sletnoj stazi, navodi se niži broj oznake uzletno-sletne staze s razmakom i riječi „SNOWBANK” (NANOS SNIJEGA) te s razmakom i slovima lijevo L ili desno R ili s objiju strana LR, iza čega se navodi udaljenost u metrima od središnje crte odvojeno razmakom FM CL (RWY nn ili RWY nn[L] ili nn[C] ili nn[R] SNOWBANK Lnn ili Rnn ili LRnn FM CL).
- Stavka N – Nanosi snijega na stazi za vožnju. Kad su prisutni nanosi snijega na stazi za vožnju, navodi se oznaka staze/staza za vožnju s razmakom i riječima „SNOWBANKS” (NANOSI SNIJEGA) (TWY [nn]n ili TWYS [nn]n/[nn]n/[nn]n... ili ALL TWYS SNOWBANKS).
- Stavka O – Nanosi snijega uz uzletno-sletnu stazu. Kad se prijavljuje prisutnost nanosa snijega koji prodiru u profil visine u planu postupanja u slučaju snijega na aerodromu, navode se niži broj oznake uzletno-sletne staze i riječi „ADJ SNOWBANKS” (RWY nn ili RWY nn[L] ili nn[C] ili nn[R] ADJ SNOWBANKS).
- Stavka P – Uvjeti na stazi za vožnju. Kad se prijavljuju klizavost ili loši uvjeti na stazi za vožnju, navodi se oznaka staze za vožnju s razmakom i riječima „POOR” (TWY [n ili nn] POOR ili TWYS [n ili nn]/[n ili nn]/[n ili nn] POOR... ili ALL TWYS POOR).
- Stavka R – Uvjeti na stajanci. Kad se prijavljuju klizavost ili loši uvjeti na stajanci, navodi se oznaka stajanke s razmakom i riječima „POOR” (APRON [nnnn] POOR ili APRONS [nnnn]/[nnnn]/[nnnn] POOR ili ALL APRONS POOR).
- Stavka S – (NR) Ne prijavljuje se.
- Stavka T – Napomene jednostavnim jezikom.

Dodatak 4.

FORMAT ZA ASHTAM

(COM naslov)	(OZNAKA PRIORITETA)	(OZNAKE PRIMATELJA) ¹			
	(DATUM I VRIJEME PODNOŠENJA)	(OZNAKA ORIGINATORA)			
(Skrraćeni naslov)	(SERIJSKI BROJ VA* ²)		(OZNAKA LOKACIJE)	DATUM/VRIJEME OBJAVE	(NEOBVEZNI BLOK)
	V	A	*2	*2	

ASHTAM	(SERIJSKI BROJ)
(PODRUČJE LETNIH INFORMACIJA NA KOJE SE ODNOSI)	A)
(DATUM/VRIJEME (UTC) ERUPCIJE)	B)
(IME I BROJ VULKANA)	C)
(ZEMLJOPISNA DULJINA/ŠIRINA VULKANA ILI RADIJAL VULKANA I UDALJENOST OD RADIONAVIGACIJSKOG SREDSTVA)	D)
(KOD U BOJI RAZINE UPOZORENJA ZA VULKAN, UKLJUČUJUĆI KODOVE U BOJI PRETHODNIH RAZINA UPOZORENJA) ³	E)
(POSTOJANJE I HORIZONTALNA/VERTIKALNA RASPROSTRANJENOST OBLAKA VULKANSKOG PEPELA) ⁴	F)
(SMJER KRETANJA OBLAKA PEPELA) ⁴	G)
(ZRAČNE RUTE ILI DIJELOVI ZRAČNIH RUTA I RAZINE LETA NA KOJE SE ODNOSI)	H)
(ZATVARANJE ZRAČNOG PROSTORA I/ILI ZRAČNIH RUTA ILI DIJELOVA ZRAČNIH RUTA TE DOSTUPNE ALTERNATIVNE ZRAČNE RUTE)	I)
(IZVOR INFORMACIJA)	J)
(NAPOMENE JEDNOSTAVNIM JEZIKOM)	K)
<p>NAPOMENE:</p> <ol style="list-style-type: none"> Vidjeti i točku AIS.TR.400 o oznakama primatelja koje se upotrebljavaju u unaprijed određenim distribucijskim sustavima. *Upisati ICAO-ove slovne oznake države kako su navedene u dokumentu ICAO-a br. 7910, dijelu 2. Vidjeti točku 3.5. u nastavku. Savjeti o postojanju, opsegu i kretanju oblaka vulkanskog pepela G) i H) mogu se dobiti od savjetodavnih centara za praćenje vulkanskog pepela odgovornih za dotični FIR. Naslovi stavki u zagradama () ne prenose se. 	

POTPIS ORIGINATORA (ne prenosi se)

▼ **M1****UPUTE ZA ISPUNJAVANJE FORMATA ZA ASHTAM****1. Općenito**

- 1.1. U ASHTAM-u se navode informacije o statusu aktivnosti vulkana kada je promjena u njegovoj aktivnosti od operativnog značaja ili se očekuje da će biti od operativnog značaja. Te se informacije navode s pomoću kodova u boji razine upozorenja za vulkan navedenih pod točkom 3.5. u nastavku.
- 1.2. U slučaju erupcije vulkana koja proizvede oblak pepela od operativnog značaja u ASHTAM-u se navode i informacije o lokaciji, opsegu i kretanju oblaka pepela te zračnim rutama i razinama leta na koje to utječe.
- 1.3. Objava ASHTAM-a u kojem se navode informacije o vulkanskoj erupciji, u skladu s odjeljkom 3. u nastavku, **ne smije** se odgađati do primitka potpunih informacija od A do K, nego se on objavljuje odmah nakon primitka obavijesti da je došlo do erupcije ili se očekuje da će do nje doći, ili da je došlo do promjene u statusu aktivnosti vulkana od operativnog značaja ili se očekuje da će do nje doći, ili ako je prijavljen oblak pepela. U slučaju očekivane erupcije, kada nije vidljiv oblak pepela u tom trenutku, stavke od A do E moraju se ispuniti, a za stavke od F do I mora se navesti „nije primjenjivo”. Slično, ako se prijavi oblak vulkanskog pepela, npr. putem posebnog izvješća iz zraka, ali izvorni vulkan nije u tom trenutku poznat, ASHTAM se početno objavljuje s napomenom „nepoznato” u stavkama od A do E i s ispunjenim stavkama od F do K, prema potrebi, na temelju posebnog izvješća iz zraka, do primitka dodatnih informacija. U drugim okolnostima, ako informacije za određeno polje od A do K nisu dostupne, navedite oznaku NIL.
- 1.4. Najdulje trajanje valjanosti ASHTAM-a je 24 sata dnevno. Novi ASHTAM objavljuje se kada god se promijeni razina upozorenja.

2. Skraćeni naslov

- 2.1. Iza uobičajenog naslova „Zrakoplovna fiksna telekomunikacijska mreža (AFTN)” navodi se skraćeni naslov „TT AAiiii CCCC MMYGGg (BBB)” kako bi se olakšala automatska obrada poruka ASHTAM u računalnim bazama podataka. Objašnjenje je tih simbola sljedeće:

TT =	podatkovna oznaka za ASHTAM = VA;
AA =	geografska oznaka države, npr. NZ = Novi Zeland;
iiii =	serijski broj ASHTAM-a u bloku od četiri znamenke;
CCCC =	četveroslovna oznaka lokacije dotičnog područja letnih informacija;
MMYYGGg =	datum/vrijeme izvješća, pri čemu:
MM =	mjesec, npr. siječanj = 01, prosinac = 12;
YY =	dan u mjesecu;
GGg =	vrijeme u satima (GG) i minutama (g) (UTC);
(BBB) =	neobvezni blok za ispravak prethodno poslanih poruka ASHTAM s istim serijskim brojem = COR.

Zagrade u (BBB) označavaju da je taj blok neobavezan.

▼ **M1****3. Sadržaj ASHTAM-a**

- 3.1. *Stavka A* – Područje letnih informacija na koje se odnosi, ekvivalent oznake lokacije koja je navedena u skraćenom naslovu izražen jednostavnim jezikom, u ovom primjeru: „Auckland Oceanic FIR”.
- 3.2. *Stavka B* – Datum i vrijeme (UTC) prve erupcije.
- 3.3. *Stavka C* – Ime vulkana i broj vulkana kako je naveden u dokumentu ICAO-a br. 9691 *Manual on Volcanic Ash, Radioactive Material and Toxic Chemical Clouds* (Priručnik o vulkanskom pepelu, radioaktivnom materijalu i oblacima otrovnih kemikalija), Dodatak H, i na Svjetskoj karti vulkana i osnovnih zrakoplovnih značajki.
- 3.4. *Stavka D* – Zemljopisna širina/duljina vulkana u cijelim stupnjevima ili radijalima i udaljenost vulkana od radionavigacijskog sredstva, kako je navedeno u dokumentu ICAO-a br. 9691 *Manual on Volcanic Ash, Radioactive Material and Toxic Chemical Clouds* (Priručnik o vulkanskom pepelu, radioaktivnom materijalu i oblacima otrovnih kemikalija), Dodatak H, i na Svjetskoj karti vulkana i osnovnih zrakoplovnih značajki.
- 3.5. *Stavka E* – Kôd u boji za razinu upozorenja kojom se označava vulkanska aktivnost, uključujući kodove u boji prethodnih razina upozorenja, kako slijedi:

Kôd u boji razine upozorenja	Status aktivnosti vulkana
GREEN ALERT (zeleno upozorenje)	Vulkan je u normalnom stanju, bez erupcija. <i>ili, nakon promjene iz više razine upozorenja:</i> Smatra se da je vulkanska aktivnost prestala, a vulkan se vratio u normalno stanje, bez erupcija.
YELLOW ALERT (žuto upozorenje)	Vulkan pokazuje znakove većeg nemira iznad poznatih pozadinskih razina. <i>ili, nakon promjene iz više razine upozorenja:</i> Vulkanska aktivnost bitno se smanjila, ali se i dalje pomno prati zbog mogućeg ponovnog povećanja.
ORANGE ALERT (narančasto upozorenje)	Vulkan pokazuje znakove velikog nemira s velikom vjerojatnošću erupcije. <i>ili,</i> Vulkanska erupcija je u tijeku bez ili s vrlo malo pepela [<i>navesti visinu oblaka pepela, ako je moguće</i>].
RED ALERT (crveno upozorenje)	Prognozira se da je erupcija neizbježna uz veliku vjerojatnost ispuštanja pepela u atmosferu. <i>ili,</i> Erupcija je u tijeku sa znatnim ispuštanjem pepela u atmosferu [<i>navesti visinu oblaka pepela, ako je moguće</i>].

Odgovorna vulkanološka agencija u dotičnoj državi članici dostavlja kôd u boji za razinu upozorenja koja označava status aktivnosti vulkana i bilo kakvu promjenu u odnosu na prethodni status aktivnosti centru oblasne kontrole zračnog prometa, npr. „RED ALERT FOLLOWING YELLOW” ILI „GREEN ALERT FOLLOWING ORANGE”.

▼ M1

- 3.6. *Stavka F* – Ako se prijavljuje oblak vulkanskog pepela od operativnog značaja, horizontalna rasprostranjenost i baza/vrh oblaka pepela označavaju se navođenjem zemljopisne širine/duljine (u cijelim stupnjevima) i apsolutnih visina u tisućama metara (stopa) i/ili radijala i udaljenosti od izvornog vulkana. Informacije se u početku mogu temeljiti samo na posebnom izvješću iz zraka, ali naknadne informacije mogu biti detaljnije na temelju savjeta odgovorne službe meteorološkog bdjenja i/ili savjetodavnog centra za praćenje vulkanskog pepela.
- 3.7. *Stavka G* – Navodi se prognozirani smjer kretanja oblaka pepela na odabranim razinama na temelju savjeta odgovorne službe meteorološkog bdjenja i/ili savjetodavnog centra za praćenje vulkanskog pepela.
- 3.8. *Stavka H* – Navode se zračne rute i dijelovi zračnih ruta i razine leta na koje se odnosi ili za koje se očekuje da će se na njih odnositi.
- 3.9. *Stavka I* – Navode se informacije o zatvaranju zračnog prostora, zračnih ruta ili dijelova zračnih ruta i dostupnosti alternativnih ruta.
- 3.10. *Stavka J* – Izvor informacija, npr. „posebno izvješće iz zraka” ili „vulkano-loška agencija” itd. Izvor informacija mora se uvijek navesti, neovisno o tome je li se erupcija stvarno dogodila ili je li oblak pepela prijavljen.
- 3.11. *Stavka K* – Sve operativno značajne informacije, uz prethodno navedeno, navode se jednostavnim jezikom.

PRILOG VII.

**POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE PODATKOVNIH USLUGA
(Dio DAT)**

PODDIO A – DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE PRUŽATELJA
PODATKOVNIH USLUGA (DAT.OR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

DAT.OR.100 Zrakoplovni podaci i informacije

- (a) Pružatelj DAT-a prima, sastavlja, prevodi, odabire, oblikuje, distribuira i/ili integrira zrakoplovne podatke i informacije koje objavljuje ovlaštenu izvor za upotrebu u zrakoplovnim bazama podataka za certificirane zrakoplovne aplikacije/opremu.

U posebnim slučajevima, ako zrakoplovni podaci nisu objavljeni u zborniku zrakoplovnih informacija (AIP) ili u nekom drugom ovlaštenom izvoru, ili ne udovoljavaju primjenjivim zahtjevima u pogledu kvalitete podataka (DQR), te je zrakoplovne podatke možda proizveo sam dotični pružatelj DAT-a i/ili neki drugi pružatelj DAT-a. U tom smislu te zrakoplovne podatke vrednuje dotični pružatelj DAT-a koji ih je proizveo.

- (b) Na zahtjev korisnika, pružatelj DAT-a može obrađivati prilagođene podatke koje je dostavio operator zrakoplova ili koje su proizveli drugi pružatelji DAT-a za upotrebu tog operatora zrakoplova. Odgovornost za te podatke i njihova kasnija ažuriranja ostaje na operatoru zrakoplova.

DAT.OR.105 Tehnička i operativna stručnost i sposobnost

- (a) Osim navedenog u ATM/ANS.OR.B.001, pružatelj DAT-a:

1. prima, sastavlja, prevodi, odabire, oblikuje, distribuira i/ili integrira zrakoplovne podatke i informacije koje izvorni pružatelj(i) zrakoplovnih podataka objavljuje u zrakoplovnim bazama podataka za certificiranu zrakoplovnu aplikaciju/opremu u skladu s primjenjivim zahtjevima. Pružatelj DAT-a tipa 2. osigurava da su DQR-i spojivi s namjenom certificirane zrakoplovne aplikacije/opreme putem odgovarajućeg aranžmana s određenim nositeljem odobrenja za projekt opreme ili podnositeljem zahtjeva za odobrenje za taj posebni projekt;
 2. daje izjavu o sukladnosti prema kojoj su zrakoplovne baze podataka koje je proizveo proizvedene u skladu s ovom Uredbom i primjenjivim industrijskim standardima;
 3. pomaže nositelju odobrenja za projekt opreme kod svih daljnjih radnji u pogledu plovidbenosti koje se odnose na proizvedene zrakoplovne baze podataka.
- (b) Za objavljivanje baza podataka odgovorni rukovoditelj imenuje osoblje za ovjeru iz DAT.TR.100(b) i dodjeljuje im na nezavisan način odgovornosti za ovjeru izjavom o sukladnosti u kojoj se potvrđuje da podaci udovoljavaju DQR-ima i postupci se poštuju. Konačna odgovornost za izjave o objavljivanju baza podataka koje potpisuje osoblje za ovjeru ostaju na odgovornom rukovoditelju pružatelja DAT-a.

▼ B**DAT.OR.110 Sustav upravljanja**

Dodatno uz točku ATM/ANS.OR.B.005, pružatelj DAT-a, ako je primjenjivo za dotičnu vrstu pružanja DAT-a, uspostavlja i održava sustav upravljanja koji uključuje kontrolne postupke za:

- (a) izdavanje, odobravanje i izmjene dokumenata;
- (b) promjene DQR-a;
- (c) provjeru da su ulazni podaci proizvedeni u skladu s primjenjivim standardima;
- (d) pravovremeno ažuriranje korištenih podataka;
- (e) identifikaciju i sljedivost;
- (f) postupke za primanje, sastavljanje, prevođenje, odabir, oblikovanje, distribuciju i/ili integriranje podataka u generičke baze podataka kompatibilne s posebnom zrakoplovnom aplikacijom/opremom;
- (g) metode provjere i vrednovanja podataka;
- (h) određivanje alata, uključujući upravljanje konfiguracijom i kvalifikaciju alata, prema potrebi;
- (i) postupke kod pogrešaka/nedostataka;
- (j) koordinaciju s izvornim pružateljima zrakoplovnih podataka i/ili pružateljima DAT-a i s nositeljem odobrenja za projekt opreme ili podnositeljem zahtjeva za odobrenje tog posebnog projekta kod pružanja usluga tipa 2.;
- (k) davanje izjave o sukladnosti;
- (l) kontroliranu distribuciju baza podataka korisnicima.

DAT.OR.115 Čuvanje zapisa

Dodatno na navedeno u ATM/ANS.OR.B.030, pružatelj DAT-a uključuje u svoj sustav čuvanja zapisa elemente navedene u DAT.OR.110.

ODJELJAK 2. – POSEBNI ZAHTJEVI**DAT.OR.200 Zahtjevi u vezi s obavješćivanjem**

- (a) Pružatelj DAT-a:
 - 1. izvješćuje korisnika i, kada je primjenjivo, nositelja odobrenja za projekt opreme o svim slučajevima u kojima pružatelj DAT-a objavi zrakoplovne baze podataka, a nakon toga se utvrdi da one imaju nedostatke i/ili pogreške pa stoga ne udovoljavaju primjenjivim zahtjevima za podatke;
 - 2. izvješćuje nadležno tijelo o nedostacima i/ili pogreškama utvrđenima u skladu s točkom 1., a koji mogu dovesti do nesigurnih uvjeta. Takva izvješća daju se u obliku i na način koji je prihvatljiv nadležnom tijelu;

▼B

3. kada certificirani pružatelj DAT-a djeluje kao dobavljač drugom pružatelju DAT-a, on izvješćuje i tu drugu organizaciju o svim slučajevima u kojima je toj organizaciji pružio zrakoplovne baze podataka za koje se kasnije utvrdilo da sadržavaju pogreške;
 4. izvješćuje izvornog pružatelja zrakoplovnih podataka o slučajevima pogrešnih, nedosljednih ili podataka koji nedostaju u zrakoplovnom izvoru.
- (b) Pružatelj DAT-a uspostavlja i održava sustav unutarnjeg izvješćivanja radi sigurnosti kako bi se omogućilo prikupljanje i ocjenjivanje izvješća s ciljem utvrđivanja štetnih trendova ili s ciljem rješavanja nedostataka, te kako bi se izdvojili događaji i radnje o kojima se mora izvijestiti.

Taj sustav unutarnjeg izvješćivanja može se uklopiti u sustav upravljanja kako se zahtijeva točkom ATM/ANS.OR.B.005.

PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE PODATKOVNIH USLUGA (DAT.TR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

DAT.TR.100 Metode rada i operativni postupci

Pružatelj DAT-a:

- (a) s obzirom na sve potrebne zrakoplovne podatke:
1. utvrđuje DQR-e u dogovoru s ostalim pružateljima DAT-a, a u slučaju pružatelja DAT-a tipa 2., s nositeljem odobrenja za projekt opreme ili podnositeljem zahtjeva za odobrenje takvog posebnog projekta, radi utvrđivanja spojivosti tih DQR-a s njihovom namjenom;
 2. upotrebljava podatke iz ovlaštenih izvora i, ako je potrebno, druge zrakoplovne podatke koje su provjerili i vrednovali dotični pružatelj DAT-a i/ili drugi pružatelji DAT-a;
 3. uspostavlja postupak za osiguravanje pravilne obrade podataka;
 4. uspostavlja i provodi postupke kojim se osigurava da se prilagođeni podaci koje pruža ili ih zahtijeva operator zrakoplova ili drugi pružatelji DAT-a distribuiraju samo onome tko ih je zahtijevao; i
- (b) s obzirom na osoblje za ovjeru koje potpisuje izjavu o sukladnosti danu u skladu s DAT.OR.105(b) osigurava da:
1. znanje, stručnost (uključujući druge funkcije u organizaciji), i iskustvo osoblja za ovjeru odgovaraju njima dodijeljenim odgovornostima;
 2. vodi evidenciju o svim osobama iz osoblja za ovjeru, što uključuje detalje o opsegu njihovih ovlasti;
 3. osoblje za ovjeru ima dokaze o opsegu svojih ovlasti.

▼B

DAT.TR.105 Potrebna sučelja za razmjenu podataka

Pružatelj DAT-a osigurava potrebna službena sučelja za razmjenu podataka s:

- (a) izvorima zrakoplovnih podataka i/ili drugim pružateljima DAT-a;
- (b) nositeljem odobrenja za projekt opreme za pružanje DAT-a tipa 2., ili s podnositeljem zahtjeva za odobrenje tog posebnog projekta;
- (c) operatorima zrakoplova, ako je primjenjivo.

*PRILOG VIII.***POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE KOMUNIKACIJSKIH, NAVIGACIJSKIH ILI NADZORNIH USLUGA****(Dio CNS)**

PODDIO A – DODATNI ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE PRUŽATELJA KOMUNIKACIJSKIH, NAVIGACIJSKIH ILI NADZORNIH USLUGA (CNS.OR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI**CNS.OR.100 Tehnička i operativna stručnost i sposobnost**

- (a) Pružatelj komunikacijskih, navigacijskih ili nadzornih usluga osigurava dostupnost, kontinuitet, točnost i cjelovitost svojih usluga.
- (b) Pružatelj komunikacijskih, navigacijskih ili nadzornih usluga potvrđuje stupanj kvalitete usluga koje pružaju i dokazuje da se njegova oprema redovno održava i, u slučaju potrebe, kalibrira.

PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE KOMUNIKACIJSKIH, NAVIGACIJSKIH ILI NADZORNIH USLUGA (CNS.TR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI**CNS.TR.100 Metode rada i operativni postupci za pružatelje komunikacijskih, navigacijskih ili nadzornih usluga**

Pružatelj komunikacijskih, navigacijskih ili nadzornih usluga mora moći dokazati da su njegove metode rada i operativni postupci u skladu sa standardima iz Priloga 10. Čikaškoj konvenciji o zrakoplovnim telekomunikacijama u sljedećim verzijama u mjeri u kojoj su relevantne za pružanje komunikacijskih, navigacijskih ili nadzornih usluga u dotičnom zračnom prostoru:

- (a) svezak I. o radionavigacijskim sredstvima, u šestom izdanju iz srpnja 2006., uključujući sve izmjene do uključivo br. 89;
- (b) svezak II. o postupcima za komunikaciju, uključujući one koji imaju status PANS, u šestom izdanju iz listopada 2001., uključujući sve izmjene do uključivo br. 89;
- (c) svezak III. o komunikacijskim sustavima, u drugom izdanju iz srpnja 2007., uključujući sve izmjene do uključivo br. 89;
- (d) svezak IV. o nadzornim radarima i sustavima za izbjegavanje sudara, u četvrtom izdanju iz srpnja 2007., uključujući sve izmjene do uključivo br. 89;
- (e) svezak V. o upotrebi zrakoplovnog spektra radijskih frekvencija, u trećem izdanju iz srpnja 2013., uključujući sve izmjene do uključivo br. 89.

▼B

PRILOG IX.

**POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA PROTOKOM
ZRAČNOG PROMETA**

(Dio ATFM)

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA PROTOKOM
ZRAČNOG PROMETA (ATFM.TR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

**ATFM.TR.100 Metode rada i operativni postupci za pružatelje upravljanja
protokom zračnog prometa**

Pružatelj upravljanja protokom zračnog prometa mora moći dokazati da su njegove metode rada i operativni postupci u skladu s uredbama Komisije (EU) br. 255/2010 ⁽¹⁾ i (EU) br. 677/2011.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 255/2010 od 25. ožujka 2010. o utvrđivanju zajedničkih pravila za upravljanje protokom zračnog prometa (SL L 80, 26.3.2010., str. 10.).

▼B

PRILOG X.

**POSEBNI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA ZRAČNIM
PROSTOROM**

(Dio ASM)

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE UPRAVLJANJA ZRAČNIM
PROSTOROM

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

**ASM.TR.100 Metode rada i operativni postupci za pružatelje upravljanja
zračnim prostorom**

Pružatelj upravljanja zračnim prostorom mora moći dokazati da su njegove metode rada i operativni postupci u skladu s uredbama Komisije (EZ) br. 2150/2005 ⁽¹⁾ i (EU) br. 677/2011.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 2150/2005 od 23. prosinca 2005. o utvrđivanju zajedničkih pravila za fleksibilno korištenje zračnog prostora (SL L 342, 24.12.2005., str. 20.).

▼ M1*PRILOG XI.***POSEBNI ZAHTEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA OBLIKOVANJA
LETAČKIH POSTUPAKA****(Dio FPD)**

PODDIO A – DODATNI ORGANIZACIJSKI ZAHTEVI ZA PRUŽATELJE
USLUGA OBLIKOVANJA LEAČKIH POSTUPAKA (FPD.OR)

*ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTEVI***FPD.OR.100 Usluge oblikovanja letačkih postupaka (FPD)**

- (a) Pružatelj usluga oblikovanja letačkih postupaka obavlja oblikovanje, dokumentiranje i validaciju letačkih postupaka podložno, ako je potrebno, odobrenju nadležnog tijela prije uvođenja i upotrebe.

U tom kontekstu zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije kojima se služi pružatelj FPD-a moraju ispunjavati zahtjeve točnosti, razlučivosti i cjelovitosti kako je navedeno u katalogu zrakoplovnih podataka u skladu s Dodatkom 1. Prilogu III. (Dio ATM/ANS.OR).

- (b) Ako zrakoplovni podaci za oblikovanje letačkih postupaka ne dolaze iz mjerodavnog izvora ili ne ispunjavaju primjenjive zahtjeve u pogledu kvalitete podataka (DQR), te zrakoplovne podatke pružatelj FPD-a može dobiti iz drugih izvora. U tom smislu te zrakoplovne podatke validira pružatelj FPD-a koji ih namjerava upotrebljavati.

FPD.OR.105. Sustav upravljanja

Osim zadaća iz točke ATM/ANS.OR.B.005 Priloga III. pružatelj FPD-a mora uspostaviti i održavati sustav upravljanja koji uključuje kontrolne postupke za:

- (a) prikupljanje podataka;
- (b) oblikovanje letačkih postupaka u skladu s kriterijima oblikovanja kako su utvrđeni u točki FPD.TR.100;
- (c) dokumentaciju o oblikovanju letačkih postupaka;
- (d) savjetovanje s dionicima;
- (e) validaciju na zemlji i, prema potrebi, validaciju letačkih postupaka u letu;
- (f) određivanje alata, uključujući upravljanje konfiguracijom i kvalifikaciju alata, prema potrebi; i
- (g) održavanje i periodično preispitivanje letačkih postupaka, ako je primjenjivo.

FPD.OR.110. Čuvanje evidencije

Osim zadaća iz točke ATM/ANS.OR.B.030 Priloga III. pružatelj FPD-a mora u svoj sustav evidencije uključiti elemente navedene u točki FPD.OR.105 ovog Priloga.

FPD.OR.115 Tehnička i operativna stručnost i sposobnost

- (a) Osim zadaća iz točke ATM/ANS.OR.B.005 podtočke (a) podpodtočke 6. Priloga III. pružatelj FPD-a mora se pobrinuti da njegovi oblikovatelji letačkih postupaka:

▼ M1

- (1) uspješno završe tečaj osposobljavanja za stjecanje kompetencija u oblikovanju letačkih postupaka;
 - (2) imaju odgovarajuće iskustvo za uspješnu primjenu teorijskog znanja; i
 - (3) uspješno završe kontinuirano osposobljavanje.
- (b) Kada se smatra da je nužno obaviti validaciju leta, pružatelj FPD-a mora se pobrinuti da to odradi kompetentni pilot.
- (c) Osim zadaća iz točke ATM/ANS.OR.B.030 Priloga III. pružatelj FPD-a mora voditi evidenciju svih osposobljavanja i svih aktivnosti oblikovanja koje su obavili zaposleni oblikovatelji letačkih postupaka i tu evidenciju na zahtjev staviti na raspolaganje:
- (1) dotičnim oblikovateljima letačkih postupaka; i
 - (2) u dogovoru s oblikovateljima letačkih postupaka novom poslodavcu kada novi subjekt zaposli oblikovatelja letačkih postupaka.

FPD.OR.120 Potrebna sučelja za razmjenu podataka

- (a) Kada prikuplja zrakoplovne podatke i zrakoplovne informacije u skladu s točkom FPD.OR.100, pružatelj FPD-a mora se pobrinuti da su uspostavljeni potrebni formalni dogovori, ako je primjenjivo, sa sljedećim dionicima:
- (1) izvorima zrakoplovnih podataka;
 - (2) drugim pružateljima usluga;
 - (3) operatorima aerodroma; i
 - (4) operatorima zrakoplova.
- (b) Kako bi se osiguralo da su zahtjevi za oblikovanje letačkih postupaka jasno definirani i podložni preispitivanju, pružatelj usluga FPD-a mora uspostaviti potrebne formalne dogovore sa sljedećim korisnikom kojemu su namijenjene.

PODDIO B – TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA OBLIKOVANJA LETAČKIH POSTUPAKA (FPD.TR)*ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI***FPD.TR.100 Zahtjevi za oblikovanje letačkih postupaka**

Pružatelj usluga oblikovanja letačkih postupaka oblikuje letačke postupke u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Dodatku 1. i s kriterijima oblikovanja kako ih je utvrdilo nadležno tijelo, kako bi se osigurale sigurne operacije zrakoplova. Kriteriji oblikovanja moraju omogućiti utvrđivanje odgovarajućih visina nadvisivanja prepreka za postupke letenja, prema potrebi.

FPD.TR.105 Koordinate i zrakoplovni podaci

- (a) Osim prema zahtjevima iz točke ATM/ANS.OR.A.090 Priloga III., geografske koordinate koje označavaju zemljopisnu širinu i duljinu određuju se i prijavljuju pružateljima usluga zrakoplovnog informiranja (pružatelji AIS-a) u obliku geodetskog referentnog datuma ili ekvivalentne vrijednosti prema Svjetskom geodetskom sustavu – 1984. (WGS-84).
- (b) Točnost terenskog rada te utvrđivanja i izračuna koji iz njega proizlaze tako je uređena da su dobiveni operativni navigacijski podaci za faze leta unutar najvećih odstupanja s obzirom na odgovarajući referentni okvir, kako je utvrđeno u Dodatku 1. Prilogu III. (Dio ATM/ANS.OR).

▼ **M1***Dodatak 1.***ZAHTJEVI ZA STRUKTURE ZRAČNOG PROSTORA I LETAČKE
POSTUPKE U NJIMA***ODJELJAK I.***Specifikacije za područja letnih informacija, kontrolirana područja,
kontrolirane zone i zone letnih informacija****(a) PODRUČJA LETNIH INFORMACIJA**

Područja letnih informacija kako su definirana u članku 2. točki 23. Uredbe (EZ) br. 549/2004 moraju:

- (1) obuhvaćati cijelu strukturu zračnih ruta koju će ta područja opsluživati; i
- (2) uključivati sav zračni prostor unutar njegovih horizontalnih granica, osim kad je to ograničeno gornjim područjem letnih informacija.

Države članice zadržavaju odgovornosti prema ICAO-u unutar geografskih granica područja letnih informacija koja im je ICAO povjerio na datum stupanja na snagu ove Uredbe.

(b) KONTROLIRANA PODRUČJA

- (1) Kontrolirana područja ograničena su tako da uključuju dovoljan zračni prostor za putanje letova prema pravilima instrumentalnog letenja (IFR) ili njihove dijelove za koje se pružaju primjenjivi dijelovi kontrole zračnog prometa (ATC), uzimajući u obzir kapacitet navigacijskih sredstava koja se obično upotrebljavaju u tom području.
- (2) Donja granica kontroliranog područja određuje se na visini iznad tla ili vode od najmanje 200 m (700 stopa), osim ako nadležno tijelo ne propiše drukčije.
- (3) Gornja granica kontroliranog područja utvrđuje se u sljedećim slučajevima:
 - i. kada se usluga kontrole zračnog prometa neće pružati iznad te gornje granice; ili
 - ii. kada se kontrolirano područje nalazi ispod gornjeg kontroliranog područja, a u tom slučaju gornja granica odgovara donjoj granici gornjeg kontroliranog područja.

(c) KONTROLIRANE ZONE

- (1) Horizontalne granice kontrolirane zone obuhvaćaju barem dijelove zračnog prostora koji nisu unutar kontroliranih područja, a koji sadržavaju putanje letova IFR-a koji dolaze na aerodrome korištene u instrumentalnim meteorološkim uvjetima (IMC) ili koji odlaze s tih aerodroma.
- (2) Ako se kontrolirana zona nalazi unutar horizontalnih granica kontroliranog područja, proteže se iznad površine zemlje najmanje do donje granice kontroliranog područja.

(d) ZONE LETNIH INFORMACIJA

- (1) Horizontalne granice zone letnih informacija obuhvaćaju barem dijelove zračnog prostora koji nisu unutar kontroliranih područja ni unutar kontroliranih zona, a koji sadržavaju putanje letova IFR-a i/ili VFR-a koji dolaze na aerodrome ili odlaze s njih.

▼ M1

- (2) Ako se zona letnih informacija nalazi unutar horizontalnih granica kontroliranog područja, proteže se iznad površine zemlje najmanje do donje granice kontroliranog područja.

*ODJELJAK II.***Identifikacija ruta ATS-a koje nisu standardne rute odlaska i dolaska**

- (a) Kada se uspostavljaju rute ATS-a, mora se osigurati zaštićeni zračni prostor duž svake rute ATS-a i siguran razmak između susjednih ruta ATS-a.
- (b) Rute ATS-a označavaju se oznakama.
- (c) Pri identifikaciji ruta ATS-a koje nisu standardne rute odlaska i dolaska, primijenjeni sustav označivanja mora:
 - (1) omogućiti identifikaciju bilo koje rute ATS-a na jednostavan i jedinstven način;
 - (2) spriječiti redundantnost;
 - (3) biti upotrebljiv za zemaljske i zračne sustave automatizacije;
 - (4) omogućiti krajnju sažetost u operativnoj upotrebi; i
 - (5) predvidjeti dovoljno prostora za proširenje kako bi se udovoljilo svim budućim zahtjevima bez potrebe za korjenitim promjenama.
- (d) Osnovne oznake ruta ATS-a dodjeljuju se prema sljedećim načelima:
 - (1) ista osnovna oznaka dodjeljuje se glavnoj ruti u cijeloj dužini, neovisno o završnim kontroliranim područjima, državama ili regijama kroz koje prolazi;
 - (2) ako dvije glavne rute ili više njih imaju zajednički segment, svakom dotičnom segmentu dodjeljuje se oznaka dotične rute, osim ako bi to stvorilo poteškoće za pružanje usluga u zračnom prometu (ATS), a u tom se slučaju prema zajedničkom dogovoru dodjeljuje samo jedna oznaka; i
 - (3) osnovna oznaka dodijeljena jednoj ruti ne dodjeljuje se ni jednoj drugoj ruti.

*ODJELJAK III.***Identifikacija standardnih odlaznih i dolaznih ruta i povezanih postupaka**

- (a) Pri identifikaciji standardnih odlaznih i dolaznih ruta i povezanih postupaka mora se osigurati sljedeće:
 - (1) sustav oznaka mora omogućiti identifikaciju svake rute na jednostavan i nedvosmislen način;
 - (2) svaka ruta označena je jednostavnim jezikom i odgovarajućim kôdom; i
 - (3) u govornim komunikacijama oznake moraju biti lako prepoznatljive kao oznake koje se odnose na standardne odlazne i dolazne rute i ne smiju stvarati poteškoće u izgovoru za pilote i osoblje ATS-a.
- (b) Pri sastavljanju oznaka za standardne odlazne i dolazne rute i povezane postupke upotrebljava se sljedeće:
 - (1) oznaka jednostavnim jezikom;

▼ M1

- (2) osnovni indikator;
 - (3) indikator valjanosti koji je broj od 1 do 9;
 - (4) indikator rute koji je jedno slovo abecede; ne koriste se slova I i O; i
 - (5) kodirana oznaka standardne odlazne ili dolazne rute, instrumentalnim ili vizualnim letenjem.
- (c) Dodjela oznaka
- (1) Svakoj se ruti dodjeljuje posebna oznaka.
 - (2) Kako bi se razlikovale dvije rute ili više njih koje se odnose na istu značajnu točku (i stoga imaju isti osnovni indikator), svakoj se ruti dodjeljuje zasebni indikator rute kako je opisano u točki (b) podtočki 4.
- (d) Dodjela indikatora valjanosti
- (1) Svakoj se ruti dodjeljuje indikator valjanosti kako bi se utvrdila ruta koja je trenutačno na snazi.
 - (2) Prvi je indikator valjanosti koji se dodjeljuje broj 1.
 - (3) Kada god se ruta izmjenjuje, dodjeljuje se novi indikator valjanosti, koji se sastoji od sljedećeg većeg broja. Iza broja 9 slijedi broj 1.

*ODJELJAK IV.***Utvrđivanje i identifikacija značajnih točaka**

- (a) Značajne točke utvrđuju se radi definiranja rute ATS-a ili letačkog postupka i/ili u vezi sa zahtjevima ATS-a za informacije o napretku zrakoplova u letu.
- (b) Značajne točke označavaju se oznakama.

*ODJELJAK V.***Minimalne apsolutne visine leta**

Minimalne apsolutne visine leta određuju se za svaku rutu ATS-a i kontrolirano područje i stavljaju se na raspolaganje za objavu. Te minimalne apsolutne visine leta pružaju minimalnu visinu nadvisivanja prepreka u dotičnim područjima.

*ODJELJAK VI.***Identifikacija i razgraničenje zabranjenih, ograničenih i opasnih područja**

Kada se utvrđuju zabranjena, uvjetno zabranjena ili opasna područja, pri prvom utvrđivanju dobivaju oznaku, a potpune pojedinosti o njima stavljaju se na raspolaganje za objavu.

▼B

PRILOG XII.

POSEBNI ZAHTJEVI ZA UPRAVITELJA MREŽE

(Dio NM)

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA UPRAVITELJA MREŽE (NM.TR)

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

NM.TR.100 Metode rada i operativni postupci za upravitelja mreže

Upravitelj mreže mora moći dokazati da su njegove radne metode i operativni postupci u skladu s ostalim zakonodavstvom Unije, a posebno s Uredbom (EU) br. 255/2010 i (EU) br. 677/2011.

PRILOG XIII.

ZAHTJEVI ZA PRUŽATELJE USLUGA U POGLEDU OSPOSOBLJAVANJA OSOBLJA I OCJENJIVANJA STRUČNOSTI

(Dio PERS)

PODDIO A – OSOBLJE KOJE SE BAVI ELEKTRONIKOM U PODRUČJU SIGURNOSTI ZRAČNOG PROMETA

ODJELJAK 1. – OPĆI ZAHTJEVI

ATSEP.OR.100 Područje primjene

- (a) Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje mora ispuniti dotični pružatelj usluga u pogledu osposobljavanja i ocjenjivanja stručnosti osoblja koje se bavi elektronikom u području sigurnosti zračnog prometa (ATSEP).
- (b) Kod pružatelja usluga koji podnose zahtjev za ograničenu svjedodžbu u skladu s točkama ATM/ANS.OR.A.010(a) i ATM/ANS.OR.A.010(b) i/ili daju izjavu o svojim aktivnostima u skladu s točkom ATM/ANS.OR.A.015, minimalne zahtjeve koje moraju ispuniti u pogledu osposobljavanja i ocjenjivanja stručnosti ATSEP-a može utvrditi nadležno tijelo. Ti minimalni zahtjevi temelje se na kvalifikaciji, iskustvu i nedavnom iskustvu, u pogledu održavanja određene opreme ili vrsta opreme i osiguravanja odgovarajuće razine sigurnosti.

ATSEP.OR.105 Program osposobljavanja i ocjenjivanja stručnosti

U skladu s točkom ATM/ANS.OR.B.005(a)6., pružatelj usluga koji zapošljava ATSEP uspostavlja program osposobljavanja i ocjenjivanja stručnosti kojim se obuhvaćaju dužnosti i odgovornosti koje provodi ATSEP.

Kada ATSEP zapošljava ugovorna organizacija, pružatelj usluga osigurava da je taj ATSEP ispunio primjenjive zahtjeve u pogledu osposobljavanja i stručnosti predviđene u ovom poddijelu.

ATSEP.OR.110 Čuvanje zapisa

Dodatno navedenome u točki ATM/ANS.OR.B.030, pružatelj usluga koji zapošljava ATSEP vodi evidenciju o svim osposobljavanjima koje je ATSEP završio, kao i o ocjenjivanju stručnosti ATSEP-a i tu evidenciju stavlja na raspolaganje:

- (a) dotičnom ATSEP-u, na zahtjev;
- (b) na zahtjev i uz pristanak ATSEP-a, novom poslodavcu kada ATSEP zaposli neki novi subjekt.

ATSEP.OR.115 Jezične sposobnosti

Pružatelj usluga osigurava da ATSEP posjeduje jezične sposobnosti u jezicima potrebnim za izvršavanje njegove dužnosti.

ODJELJAK 2. – ZAHTJEVI ZA OSPOSOBLJAVANJE

ATSEP.OR.200 Zahtjevi za osposobljavanje – Općenito

Pružatelj usluga osigurava da je ATSEP:

- (a) uspješno završio:

▼ B

1. osnovno osposobljavanje kako je utvrđeno točkom ATSEP.OR.205;
 2. kvalifikacijsko osposobljavanje kako je utvrđeno točkom ATSEP.OR.210;
 3. osposobljavanje za ovlaštenja za sustav/opremu kako je utvrđeno točkom ATSEP.OR.215;
- (b) završio kontinuirano osposobljavanje u skladu s točkom ATSEP.OR.220.

ATSEP.OR.205 Osnovno osposobljavanje

- (a) Osnovno osposobljavanje ATSEP-a obuhvaća:
1. predmete, teme i podteme iz Dodatka 1. (Osnovno osposobljavanje – Zajedničko);
 2. kada je to relevantno za djelatnosti pružatelja usluga, predmete iz Dodatka 2. (Osnovno osposobljavanje – Tokovi).
- (b) Pružatelj usluga može utvrditi najprikladnije edukacijske zahtjeve za svoje kandidate za ATSEP te, na temelju toga, prilagoditi broj i/ili razinu predmeta, tema ili podtema iz točke (a) kada je to relevantno.

ATSEP.OR.210 Kvalifikacijsko osposobljavanje

Kvalifikacijsko osposobljavanje ATSEP-a obuhvaća:

- (a) predmete, teme i podteme iz Dodatka 3. (Kvalifikacijsko osposobljavanje – Zajedničko);
- (b) kada je to relevantno za njegove djelatnosti, najmanje jedan od kvalifikacijskih tokova iz Dodatka 4. (Kvalifikacijsko osposobljavanje – Tokovi).

ATSEP.OR.215 Osposobljavanje za ovlaštenja za sustav i opremu

- (a) Osposobljavanje ATSEP-a za ovlaštenja za sustav i opremu primjenjivo je na dužnosti koje će se izvršavati i uključuje jedno ili više od sljedećeg:
1. teoretske tečajeve;
 2. praktične tečajeve;
 3. osposobljavanje na radnom mjestu.
- (b) Osposobljavanjem za ovlaštenja za sustav i opremu osigurava se da kandidati za ATSEP steknu znanja i vještine koje se odnose na:
1. funkcionalnost sustava i opreme;
 2. stvarni i mogući utjecaj djelovanja ATSEP-a na sustav i opremu;
 3. utjecaj sustava i opreme na operativno okruženje.

▼ B**ATSEP.OR.220 Kontinuirano osposobljavanje**

Kontinuirano osposobljavanje ATSEP-a obuhvaća obnovu znanja, izobrazbu koja se odnosi na modernizacije i izmjene opreme/sustava i/ili osposobljavanje za izvanredne situacije.

ODJELJAK 3. – ZAHTJEVI ZA OCJENJIVANJE STRUČNOSTI**ATSEP.OR.300 Ocjenjivanje stručnosti – Općenito**

Pružatelj usluga osigurava da je ATSEP:

- (a) prije izvršavanja svojih dužnosti ocijenjen kao stručan;
- (b) podvrgnut kontinuiranom ocjenjivanju stručnosti u skladu s točkom ATSEP.OR.305.

ATSEP.OR.305 Ocjenjivanje početne i kontinuirane stručnosti

Pružatelj usluga koji zapošljava ATSEP:

- (a) uspostavlja, provodi i dokumentira postupke za:
 - 1. ocjenjivanje početne i kontinuirane stručnosti ATSEP-a;
 - 2. rješavanje propusta u pogledu stručnosti ATSEP-a ili slabljenja njegove sposobnosti, uključujući žalbeni postupak;
 - 3. osiguravanje nadzora osoblja koje nije ocijenjeno stručnim;
- (b) definira sljedeće kriterije prema kojima se početna i kontinuirana stručnost ocjenjuju:
 - 1. tehničke vještine;
 - 2. bihevioralne vještine;
 - 3. znanje.

ODJELJAK 4. – ZAHTJEVI ZA INSTRUKTORE I OCJENJIVAČE**ATSEP.OR.400 Instruktori za osposobljavanje ATSEP-a**

Pružatelj usluga koji zapošljava ATSEP osigurava sljedeće:

- (a) da instruktori za osposobljavanje ATSEP-a imaju odgovarajuće iskustvo u području u koje upućuju;
- (b) da su instruktori za osposobljavanje na radnom mjestu uspješno završili tečaj osposobljavanja na radnom mjestu i imaju vještine za intervenciju u slučajevima u kojima tijekom osposobljavanja može biti ugrožena sigurnost.

ATSEP.OR.405 Ocjenjivači tehničkih vještina

Pružatelj usluga koji zapošljava ATSEP osigurava da su ocjenjivači tehničkih vještina uspješno završili tečaj za ocjenjivača i da imaju odgovarajuće iskustvo za ocjenjivanje kriterija definiranih točkom ATSEP.OR.305(b).

▼B

Dodatak 1.

Osnovno osposobljavanje – Zajedničko

Predmet 1.: UVOĐENJE

TEMA 1. BASIND – Uvođenje

Podtema 1.1. – Pregled osposobljavanja i ocjenjivanja

Podtema 1.2. – Nacionalna organizacija

Podtema 1.3. – Radno mjesto

Podtema 1.4. – Uloga ATSEP-a

Podtema 1.5. – Europska/globalna dimenzija

Podtema 1.6. – Međunarodni standardi i preporučene prakse

Podtema 1.7. – Zaštita podataka

Podtema 1.8. – Upravljanje kvalitetom

Podtema 1.9. – Sustav upravljanja sigurnošću

Podtema 1.10. – Zdravlje i sigurnost

Predmet 2.: UPOZNAVANJE SA ZRAČNIM PROMETOM

TEMA 1. BASATF – Upoznavanje sa zračnim prometom

Podtema 1.1. – Upravljanje zračnim prometom

Podtema 1.2. – Kontrola zračnog prometa

Podtema 1.3. – Zemaljski zaštitni sustavi

Podtema 1.4. – Alati za kontrolu i sredstva za praćenje zračnog prometa

Podtema 1.5. – Upoznavanje

▼B

Dodatak 2.

Osnovno osposobljavanje – Tokovi

Predmet 3.: USLUGE ZRAKOPLOVNOG INFORMIRANJA

Predmet 4.: METEOROLOGIJA

Predmet 5.: KOMUNIKACIJA

Predmet 6.: NAVIGACIJA

Predmet 7.: NADZOR

Predmet 8.: OBRADA PODATAKA

Predmet 9.: PRAĆENJE I KONTROLA SUSTAVA

Predmet 10.: POSTUPCI ODRŽAVANJA

▼ B

Dodatak 3.

Kvalifikacijsko osposobljavanje – Zajedničko

Predmet 1.: SIGURNOST

TEMA 1. – Upravljanje sigurnošću

Podtema 1.1. – Politika i načela

Podtema 1.2. – Koncept rizika i načela procjenjivanja rizika

Podtema 1.3. – Postupak ocjenjivanja sigurnosti

Podtema 1.4. – Shema klasifikacije rizika u sustavu zračne plovidbe

Podtema 1.5. – Sigurnosni propisi

Predmet 2.: ZDRAVLJE I SIGURNOST

TEMA 1. – Svijest o opasnostima i pravna pravila

Podtema 1.1. – Svijest o opasnostima

Podtema 1.2. – Propisi i postupci

Podtema 1.3. – Rukovanje opasnim tvarima

Predmet 3.: LJUDSKI ČIMBENICI

TEMA 1. – Uvod u ljudske čimbenike

Podtema 1.1. – Uvod

TEMA 2. – Praktična znanja i vještine

Podtema 2.1. – Znanja, vještine i stručnost ATSEP-a

TEMA 3. – Psihološki čimbenici

Podtema 3.1. – Kognicija

TEMA 4. – Medicinski čimbenici

Podtema 4.1. – Umor

Podtema 4.2. – Sposobnost

Podtema 4.3. – Radno okruženje

▼ B

TEMA 5. – Organizacijski i društveni čimbenici

Podtema 5.1. – Osnovne potrebe ljudi na radnom mjestu

Podtema 5.2. – Upravljanje timskim resursima

Podtema 5.3. – Timski rad i uloge u timu

TEMA 6. – Komunikacija

Podtema 6.1. – Pisano izvješće

Podtema 6.2. – Verbalna i neverbalna komunikacija

TEMA 7. – Stres

Podtema 7.1. – Stres

Podtema 7.2. – Upravljanje stresom

TEMA 8. – Ljudske pogreške

Podtema 8.1. – Ljudske pogreške

▼ B

Dodatak 4.

Kvalifikacijsko osposobljavanje – Tokovi

1. KOMUNIKACIJA – GOVORNA

Predmet 1.: GOVORNA KOMUNIKACIJA

TEMA 1. – Zrak-zemlja

Podtema 1.1. – Prijenos/primanje

Podtema 1.2. – Radijski antenski sustavi

Podtema 1.3. – Glasovno uklapanje (Voice switch)

Podtema 1.4. – Radno mjesto kontrolora

Podtema 1.5. – Radijska sučelja

TEMA 2. – COMVCE – Zemlja-zemlja

Podtema 2.1. – Sučelja

Podtema 2.2. – Protokoli

Podtema 2.3. – Sklopka

Podtema 2.4. – Komunikacijski lanac

Podtema 2.5. – Radno mjesto kontrolora

Predmet 2.: PUT PRIJENOSA

TEMA 1. – Linije

Podtema 1.1. – Teorija linija

Podtema 1.2. – Digitalni prijenos

Podtema 1.3. – Vrste linija

TEMA 2. – Posebne veze

Podtema 2.1. – Mikrovalna veza

Podtema 2.2. – Satelit

Predmet 3.: SNIMAČI

TEMA 1. – Snimači za pravne svrhe

Podtema 1.1. – Propisi

▼ B

Podtema 1.2. – Načela

Predmet 4.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

2. KOMUNIKACIJA – PODACI

Predmet 1.: PODACI

TEMA 1. – Uvod u mreže

Podtema 1.1. – Vrste

Podtema 1.2. – Mreže

Podtema 1.3. – Vanjske mrežne usluge

Podtema 1.4. – Alati za mjerenje

Podtema 1.5. – Rješavanje problema

TEMA 2. – Protokoli

Podtema 2.1. – Osnovna teorija

Podtema 2.2. – Opći protokoli

Podtema 2.3. – Posebni protokoli

TEMA 3. – Nacionalne mreže

Podtema 3.1. – Nacionalne mreže

TEMA 4. – Europske mreže

Podtema 4.1. – Mrežne tehnologije

TEMA 5. – Globalne mreže

Podtema 5.1. – Mreže i standardi

Podtema 5.2. – Opis

Podtema 5.3. – Globalna arhitektura

Podtema 5.4. – Podmreže zrak-zemlja

▼B

Podtema 5.5. – Podmreže zemlja-zemlja

Podtema 5.6. – Mreže u zrakoplovu

Podtema 5.7. – Aplikacije zrak-zemlja

Predmet 2.: PUT PRIJENOSA

TEMA 1. – Linije

Podtema 1.1. – Teorija linija

Podtema 1.2. – Digitalni prijenos

Podtema 1.3. – Vrste linija

TEMA 2. – Posebne veze

Podtema 2.1. – Mikrovalna veza

Podtema 2.2. – Satelit

Predmet 3.: SNIMAČI

TEMA 1. – Snimači za pravne svrhe

Podtema 1.1. – Propisi

Podtema 1.2. – Načela

Predmet 4.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

3. NAVIGACIJA – NEUSMJERENI RADIOFAR (NDB)

Predmet 1.: NAVIGACIJA TEMELJENA NA PERFORMANSAMA

TEMA 1. – Navigacijski koncepti

Podtema 1.1. – Operativni zahtjevi

Podtema 1.2. – Navigacija temeljena na performansama

Podtema 1.3. – Koncept prostorne navigacije (RNAV)

▼B

Podtema 1.4. – NOTAM

Predmet 2.: ZEMALJSKI SUSTAVI – NDB

TEMA 1. – NDB/Lokator

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Podtema 1.2. – Arhitektura zemaljske postaje

Podtema 1.3. – Podsustav odašiljača

Podtema 1.4. – Antenski podsustav

Podtema 1.5. – Podsustavi za praćenje i kontrolu

Podtema 1.6. – Oprema u zrakoplovu

Podtema 1.7. – Provjera i održavanje sustava

Predmet 3.: GLOBALNI SATELITSKI NAVIGACIJSKI SUSTAV

TEMA 1. – GNSS

Podtema 1.1. – Opći prikaz

Predmet 4.: OPREMA U ZRAKOPLOVU

TEMA 1. – Sustavi u zrakoplovu

Podtema 1.1. – Sustavi u zrakoplovu

TEMA 2. – Autonomna navigacija

Podtema 2.1. – Inercijska navigacija

TEMA 3. – Vertikalna navigacija

Podtema 3.1. – Vertikalna navigacija

Predmet 5.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

▼ B

4. NAVIGACIJA – ODREĐIVANJE SMJERA (NDB)

Predmet 1.: NAVIGACIJA TEMELJENA NA PERFORMANSAMA

TEMA 1. – Navigacijski koncepti

Podtema 1.1. – Operativni zahtjevi

Podtema 1.2. – Navigacija temeljena na performansama

Podtema 1.3. – Koncept prostorne navigacije (RNAV)

Podtema 1.4. – NOTAM

Predmet 2.: ZEMALJSKI SUSTAVI – DF

TEMA 1. – DF

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Podtema 1.2. – Arhitektura opreme za VDF/DDF

Podtema 1.3. – Podsustav prijavnika

Podtema 1.4. – Antenski podsustav

Podtema 1.5. – Podsustavi za praćenje i kontrolu

Podtema 1.6. – Provjera i održavanje sustava

Predmet 3.: GLOBALNI SATELITSKI NAVIGACIJSKI SUSTAV

TEMA 1. – GNSS

Podtema 1.1. – Opći prikaz

Predmet 4.: OPREMA U ZRAKOPLOVU

TEMA 1. – Sustavi u zrakoplovu

Podtema 1.1. – Sustavi u zrakoplovu

TEMA 2. – Autonomna navigacija

Podtema 2.1. – Inercijska navigacija

TEMA 3. – Vertikalna navigacija

Podtema 3.1. – Vertikalna navigacija

▼ B

Predmet 5.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

**5. NAVIGACIJA – POMOĆU VIŠESMJERNOG VHF RADIOPREDAJ-
NIKA (VOR)**

Predmet 1.: NAVIGACIJA TEMELJENA NA PERFORMANSAMA

TEMA 1. – Navigacijski koncepti

Podtema 1.1. – Operativni zahtjevi

Podtema 1.2. – Navigacija temeljena na performansama

Podtema 1.3. – Koncept prostorne navigacije (RNAV)

Podtema 1.4. – NOTAM

Predmet 2.: ZEMALJSKI SUSTAVI – VOR

TEMA 1. – VOR

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Podtema 1.2. – Osnove CVOR-a i/ili DVOR-a

Podtema 1.3. – Arhitektura zemaljske postaje

Podtema 1.4. – Podsustav odašiljača

Podtema 1.5. – Antenski podsustav

Podtema 1.6. – Podsustav za praćenje i kontrolu

Podtema 1.7. – Oprema u zrakoplovu

Podtema 1.8. – Provjera i održavanje sustava

Predmet 3.: GLOBALNI SATELITSKI NAVIGACIJSKI SUSTAV

TEMA 1. – GNSS

Podtema 1.1. – Opći prikaz

Predmet 4.: OPREMA U ZRAKOPLOVU

TEMA 1. – Sustavi u zrakoplovu

Podtema 1.1. – Sustavi u zrakoplovu

▼ B

TEMA 2. – Autonomna navigacija

Podtema 2.1. – Inercijska navigacija

TEMA 3. – Vertikalna navigacija

Podtema 3.1. – Vertikalna navigacija

Predmet 5.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

6. NAVIGACIJA – OPREMA ZA MJERENJE UDALJENOSTI (DME)**Predmet 1.: NAVIGACIJA TEMELJENA NA PERFORMANSAMA**

TEMA 1. – Navigacijski koncepti

Podtema 1.1. – Operativni zahtjevi

Podtema 1.2. – Navigacija temeljena na performansama

Podtema 1.3. – Koncept prostorne navigacije (RNAV)

Podtema 1.4. – NOTAM

Predmet 2.: ZEMALJSKI SUSTAVI – DME

TEMA 1. – DME

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Podtema 1.2. – Osnove DME-a

Podtema 1.3. – Arhitektura zemaljske postaje

Podtema 1.4. – Podsustav prijavnika

Podtema 1.5. – Obrada signala

Podtema 1.6. – Podsustav odašiljača

Podtema 1.7. – Antenski podsustav

Podtema 1.8. – Podsustav za praćenje i kontrolu

Podtema 1.9. – Oprema u zrakoplovu

Podtema 1.10. – Provjera i održavanje sustava

▼ B

Predmet 3.: GLOBALNI SATELITSKI NAVIGACIJSKI SUSTAV

TEMA 1. – GNSS

Podtema 1.1. – Opći prikaz

Predmet 4.: OPREMA U ZRAKOPLOVU

TEMA 1. – Sustavi u zrakoplovu

Podtema 1.1. – Sustavi u zrakoplovu

TEMA 2. – Autonomna navigacija

Podtema 2.1. – Inercijska navigacija

TEMA 3. – Vertikalna navigacija

Podtema 3.1. – Vertikalna navigacija

Predmet 5.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

7. NAVIGACIJA – SUSTAV INSTRUMENTALNOG SLLJETANJA (ILS)

Predmet 1.: NAVIGACIJA TEMELJENA NA PERFORMANSAMA

TEMA 1. – Navigacijski koncepti

Podtema 1.1. – Operativni zahtjevi

Podtema 1.2. – Navigacija temeljena na performansama

Podtema 1.3. – Koncept prostorne navigacije (RNAV)

Podtema 1.4. – NOTAM

Predmet 2.: ZEMALJSKI SUSTAVI – ILS

TEMA 1. – ILS

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

▼ B

Podtema 1.2. – Osnove ILS-a

Podtema 1.3. – Sustavi 2F

Podtema 1.4. – Arhitektura zemaljske postaje

Podtema 1.5. – Podsustav odašiljača

Podtema 1.6. – Antenski podsustav

Podtema 1.7. – Podsustav za praćenje i kontrolu

Podtema 1.8. – Oprema u zrakoplovu

Podtema 1.9. – Provjera i održavanje sustava

Predmet 3.: GLOBALNI SATELITSKI NAVIGACIJSKI SUSTAV

TEMA 1. – GNSS

Podtema 1.1. – Opći prikaz

Predmet 4.: OPREMA U ZRAKOPLOVU

TEMA 1. – Sustavi u zrakoplovu

Podtema 1.1. – Sustavi u zrakoplovu

TEMA 2. – Autonomna navigacija

Podtema 2.1. – Inercijska navigacija

TEMA 3. – Vertikalna navigacija

Podtema 3.1. – Vertikalna navigacija

Predmet 5.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

8. NAVIGACIJA – MIKROVALNI SUSTAV SLLJETANJA (MLS)**Predmet 1.: NAVIGACIJA TEMELJENA NA PERFORMANSAMA**

TEMA 1. – Navigacijski koncepti

▼ B

Podtema 1.1. – Operativni zahtjevi

Podtema 1.2. – Navigacija temeljena na performansama

Podtema 1.3. – Koncept prostorne navigacije (RNAV)

Podtema 1.4. – NOTAM

Predmet 2.: ZEMALJSKI SUSTAVI – MLS

TEMA 1. – MLS

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Podtema 1.2. – Osnove MLS-a

Podtema 1.3. – Arhitektura zemaljske postaje

Podtema 1.4. – Podsustav odašiljača

Podtema 1.5. – Antenski podsustav

Podtema 1.6. – Podsustav za praćenje i kontrolu

Podtema 1.7. – Oprema u zrakoplovu

Podtema 1.8. – Provjera i održavanje sustava

Predmet 3.: GLOBALNI SATELITSKI NAVIGACIJSKI SUSTAV

TEMA 1. – GNSS

Podtema 1.1. – Opći prikaz

Predmet 4.: OPREMA U ZRAKOPLOVU

TEMA 1. – Sustavi u zrakoplovu

Podtema 1.1. – Sustavi u zrakoplovu

TEMA 2. – Autonomna navigacija

Podtema 2.1. – Inercijska navigacija

TEMA 3. – Vertikalna navigacija

Podtema 3.1. – Vertikalna navigacija

Predmet 5.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

▼B

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

9. NADZOR – PRIMARNI NADZORNI RADAR**Predmet 1.: PRIMARNI NADZORNI RADAR**

TEMA 1. – Nadzor ATC-a

Podtema 1.1. – Upotreba PSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

Podtema 1.2. – Antena (PSR)

Podtema 1.3. – Odašiljači

Podtema 1.4. – Značajke primarnih meta

Podtema 1.5. – Prijamnici

Podtema 1.6. – Obrada signala i dobivanje grafičkog prikaza

Podtema 1.7. – Kombiniranje grafičkih prikaza

Podtema 1.8. – Značajke primarnog radara

TEMA 2. – SURPSR – Radar za kretanja na zemlji

Podtema 2.1. – Upotreba SMR-a za operativne usluge u zračnom prometu

Podtema 2.2. – Radarski senzor

TEMA 3. – SURPSR – Testiranje i mjerenje

Podtema 3.1. – Testiranje i mjerenje

Predmet 2.: SUČELJE ČOVJEKA I STROJA (HMI)

TEMA 1. – SURPSR – HMI

Podtema 1.1. – HMI ATCO-a

Podtema 1.2. – HMI ATSEP-a

Podtema 1.3. – Pilotov HMI

Podtema 1.4. – Prikazi

▼ B

Predmet 3.: PRIJENOS NADZORNIH PODATAKA

TEMA 1. – SDT

Podtema 1.1. – Tehnologija i protokoli

Podtema 1.2. – Metode provjere

Predmet 4.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – SURPSR – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – SURPSR – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

Predmet 5.: SUSTAVI ZA OBRADU PODATAKA

TEMA 1. – Dijelovi sustava

Podtema 1.1. – Sustavi za obradu nadzornih podataka

10. NADZOR – SEKUNDARNI NADZORNI RADAR

Predmet 1.: SEKUNDARNI NADZORNI RADAR (SSR)

TEMA 1. – SSR i jednoimpulsni SSR

Podtema 1.1. – Upotreba SSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

Podtema 1.2. – Antena (SSR)

Podtema 1.3. – Upitivač

Podtema 1.4. – Transponder

Podtema 1.5. – Prijamnici

Podtema 1.6. – Obrada signala i dobivanje grafičkog prikaza

Podtema 1.7. – Kombiniranje grafičkih prikaza

Podtema 1.8. – Testiranje i mjerenje

TEMA 2. – Mode S

Podtema 2.1. – Uvod u Mode S

▼ B

Podtema 2.2. – Sustav Mode S

TEMA 3. – Multilateracija

Podtema 3.1. – MLAT u upotrebi

Podtema 3.2. – Načela MLAT-a

TEMA 4. – SURSSR – Okruženje

Podtema 4.1. – Okruženje SSR-a

Predmet 2.: SUČELJE ČOVJEKA I STROJA (HMI)

TEMA 1. – HMI

Podtema 1.1. – HMI ATCO-a

Podtema 1.2. – HMI ATSEP-a

Podtema 1.3. – Pilotov HMI

Podtema 1.4. – Prikazi

Predmet 3.: PRIJENOS NADZORNIH PODATAKA

TEMA 1. – SDT

Podtema 1.1. – Tehnologija i protokoli

Podtema 1.2. – Metode provjere

Predmet 4.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

Predmet 5.: SUSTAVI ZA OBRADU PODATAKA

TEMA 1. – Dijelovi sustava

Podtema 1.1. – Sustavi za obradu nadzornih podataka

▼B

11. NADZOR – AUTOMATSKI NADZOR

Predmet 1.: AUTOMATSKI NADZOR (ADS)

TEMA 1. – Opći prikaz ADS-a

Podtema 1.1. – Definicija ADS-a

TEMA 2. – SURADS – ADS-B

Podtema 2.1. – Uvod u ADS-B

Podtema 2.2. – Tehnike ADS-B-a

Podtema 2.3. – VDL Mode 4 (STDMA)

Podtema 2.4. – Prošireno samouključivanje Modea S

Podtema 2.5. – UAT

Podtema 2.6. – ASTERIX

TEMA 3. – ADS-C

Podtema 3.1. – Uvod u ADS-C

Podtema 3.2. – Tehnike ADS-C-a

Predmet 2.: SUČELJE ČOVJEKA I STROJA (HMI)

TEMA 1. – HMI

Podtema 1.1. – HMI ATCO-a

Podtema 1.2. – HMI ATSEP-a

Podtema 1.3. – Pilotov HMI

Podtema 1.4. – Prikazi

Predmet 3.: PRIJENOS NADZORNIH PODATAKA

TEMA 1. – SDT

Podtema 1.1. – Tehnologija i protokoli

Podtema 1.2. – Metode provjere

Predmet 4.: FUNKCIONALNA SIGURNOST

TEMA 1. – Odnos prema sigurnosti

▼ B

Podtema 1.1. – Odnos prema sigurnosti

TEMA 2. – SURADS – Funkcionalna sigurnost

Podtema 2.1. – Funkcionalna sigurnost

Predmet 5.: SUSTAVI ZA OBRADU PODATAKA**TEMA 1. – Dijelovi sustava**

Podtema 1.1. – Sustavi za obradu nadzornih podataka

12. PODACI – OBRADA PODATAKA**Predmet 1.: FUNKCIONALNA SIGURNOST****TEMA 1. – Funkcionalna sigurnost**

Podtema 1.1. – Funkcionalna sigurnost

Podtema 1.2. – Cjelovitost i zaštita softvera

TEMA 2. – Odnos prema sigurnosti

Podtema 2.1. – Odnos prema sigurnosti

Predmet 2.: SUSTAVI ZA OBRADU PODATAKA**TEMA 1. – Zahtjevi za korisnike**

Podtema 1.1. – Zahtjevi za kontrolore

Podtema 1.2. – Putanje, predviđanje i izračun

Podtema 1.3. – Zemaljski zaštitni sustavi

Podtema 1.4. – Podrška odlučivanju

TEMA 2. – Podaci o dijelovima sustava

Podtema 2.1. – Sustavi za obradu podataka

Podtema 2.2. – Sustavi za obradu podataka o letu

Podtema 2.3. – Sustavi za obradu nadzornih podataka

Predmet 3.: POSTUPANJE S PODACIMA**TEMA 1. – Softverski postupak**

Podtema 1.1. – Programska podrška

Podtema 1.2. – Operativni sustavi

▼ B

Podtema 1.3. – Nadzor konfiguracije

Podtema 1.4. – Postupak razvoja softvera

TEMA 2. – Hardverska platforma

Podtema 2.1. – Nadogradnja opreme

Podtema 2.2. – COTS

Podtema 2.3. – Međuovisnost

Podtema 2.4. – Mogućnost održavanja

TEMA 3. – Testiranje

Podtema 3.1. – Testiranje

Predmet 4.: PODACI

TEMA 1. – Bitne značajke podataka

Podtema 1.1. – Značaj podataka

Podtema 1.2. – Nadzor konfiguracije podataka

Podtema 1.3. – Standardi za podatke

TEMA 2. – Podaci ATM-a – Detaljna struktura

Podtema 2.1. – Područje sustava

Podtema 2.2. – Karakteristične točke

Podtema 2.3. – Performanse zrakoplova

Podtema 2.4. – Upravitelj zaslona

Podtema 2.5. – Poruke automatske koordinacije

Podtema 2.6. – Podaci nadzora konfiguracije

Podtema 2.7. – Fizički konfiguracijski podaci

Podtema 2.8. – Relevantni meteorološki podaci

Podtema 2.9. – Poruke uzbunjivanja i poruke o pogrešci za ATSEP

Podtema 2.10. – Poruke uzbunjivanja i poruke o pogrešci za ATCO

Predmet 5.: KOMUNIKACIJSKI PODACI

TEMA 1. – Uvod u mreže

Podtema 1.1. – Vrste

▼ B

Podtema 1.2. – Mreže

Podtema 1.3. – Vanjske mrežne usluge

Podtema 1.4. – Alati za mjerenje

Podtema 1.5. – Rješavanje problema

TEMA 2. – Protokoli

Podtema 2.1. – Osnovna teorija

Podtema 2.2. – Opći protokoli

Podtema 2.3. – Posebni protokoli

TEMA 3. – DATDP – Nacionalne mreže

Podtema 3.1. – Nacionalne mreže

Predmet 6.: NADZOR – PRIMARNI

TEMA 1. – Nadzor ATC-a

Podtema 1.1. – Upotreba PSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

Predmet 7.: NADZOR – SEKUNDARNI

TEMA 1. – SSR I MSSR

Podtema 1.1. – Upotreba SSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

TEMA 2. – Mode S

Podtema 2.1. – Uvod u Mode S

TEMA 3. – Multilateracija

Podtema 3.1. – Načela MLAT-a

Predmet 8.: NADZOR – HMI

TEMA 1. – HMI

Podtema 1.1. – HMI ATCO-a

Predmet 9.: PRIJENOS NADZORNIH PODATAKA

TEMA 1. – Prijenos nadzornih podataka

Podtema 1.1. – Tehnologija i protokoli

▼B

13. PRAĆENJE I KONTROLA SUSTAVA – KOMUNIKACIJA

Predmet 1.: STRUKTURA ANS-a

TEMA 1. – Organizacija i rad ANSP-a

Podtema 1.1. – SMCCOM – Organizacija i rad ANSP-a

TEMA 2. – Program održavanja ANSP-a

Podtema 2.1. – Politika

TEMA 3. – Kontekst ATM-a

Podtema 3.1. – Kontekst ATM-a

TEMA 4. – Administrativne prakse ANSP-a

Podtema 4.1. – Administriranje

Predmet 2.: SUSTAV/OPREMA ANS-a

TEMA 1. – Operativni utjecaji

Podtema 1.1. – Narušavanje ili gubitak usluga sustava/opreme

TEMA 2. – Funkcionalnost radnog mjesta korisnika i rad

Podtema 2.1. – Radno mjesto korisnika

Podtema 2.2. – Radno mjesto SMC-a

Predmet 3.: ALATI, PROCESI I POSTUPCI

TEMA 1. – Zahtjevi

Podtema 1.1. – SMS

Podtema 1.2. – QMS

Podtema 1.3. – Primjena SMS-a u radnom okruženju

TEMA 2. – Sporazumi o održavanju s vanjskim agencijama

Podtema 2.1. – Načela sporazuma

▼ B

TEMA 3. – Opći postupci SMC-a

Podtema 3.1. – Uloge i odgovornosti

TEMA 4. – Sustavi upravljanja održavanjem

Podtema 4.1. – Izvješćivanje

Predmet 4.: TEHNOLOGIJA

TEMA 1. – Tehnologije i načela

Podtema 1.1. – Općenito

Podtema 1.2. – Komunikacija

Podtema 1.3. – Sredstva

Predmet 5.: KOMUNIKACIJA – GOVORNA

TEMA 1. – Zrak-zemlja

Podtema 1.1. – Radno mjesto kontrolora

TEMA 2. – Zemlja-zemlja

Podtema 2.1. – Sučelja

Podtema 2.2. – Sklopka

Podtema 2.3. – Radno mjesto kontrolora

Predmet 6.: KOMUNIKACIJA – PODACI

TEMA 1. – Europske mreže

Podtema 1.1. – Mrežne tehnologije

TEMA 2. – Globalne mreže

Podtema 2.1. – Mreže i standardi

Podtema 2.2. – Opis

Podtema 2.3. – Globalna arhitektura

Podtema 2.4. – Podmreže zrak-zemlja

Podtema 2.5. – Podmreže zemlja-zemlja

Podtema 2.6. – Aplikacije zrak-zemlja

▼B

Predmet 7.: KOMUNIKACIJA – SNIMAČI

TEMA 1. – Snimači za pravne svrhe

Podtema 1.1. – Propisi

Podtema 1.2. – Načela

Predmet 8.: NAVIGACIJA – PNB

TEMA 1. – Koncepti NAV-a

Podtema 1.1. – NOTAM

14. PRAĆENJE I KONTROLA SUSTAVA – NAVIGACIJA

Predmet 1.: STRUKTURA ANS-a

TEMA 1. – Organizacija i rad ANSP-a

Podtema 1.1. – Organizacija i rad ANSP-a

TEMA 2. – Program održavanja ANSP-a

Podtema 2.1. – Politika

TEMA 3. – Kontekst ATM-a

Podtema 3.1. – Kontekst ATM-a

TEMA 4. – Administrativne prakse ANSP-a

Podtema 4.1. – Administriranje

Predmet 2.: SUSTAV/OPREMA ANS-a

TEMA 1. – Operativni utjecaji

Podtema 1.1. – SMCNAV – Narušavanje ili gubitak usluga sustava/opreme

TEMA 2. – Funkcionalnost radnog mjesta korisnika i rad

Podtema 2.1. – Radno mjesto korisnika

Podtema 2.2. – Radno mjesto SMC-a

Predmet 3.: ALATI, PROCESI I POSTUPCI

TEMA 1. – SMCNAV – Zahtjevi

▼ B

Podtema 1.1. – SMS

Podtema 1.2. – QMS

Podtema 1.3. – Primjena SMS-a u radnom okruženju

TEMA 2. – Sporazumi o održavanju s vanjskim agencijama

Podtema 2.1. – Načela sporazuma

TEMA 3. – Opći postupci SMC-a

Podtema 3.1. – Uloge i odgovornosti

TEMA 4. – SMCNAV – Sustavi upravljanja održavanjem

Podtema 4.1. – Izvješćivanje

Predmet 4.: TEHNOLOGIJA

TEMA 1. – SMCNAV – Tehnologije i načela

Podtema 1.1. – Općenito

Podtema 1.2. – Komunikacija

Podtema 1.3. – Sredstva

Predmet 5.: KOMUNIKACIJA – PODACI

TEMA 1. – SMCNAV – Europske mreže

Podtema 1.1. – Mrežne tehnologije

TEMA 2. – Globalne mreže

Podtema 2.1. – Mreže i standardi

Podtema 2.2. – Opis

Podtema 2.3. – Globalna arhitektura

Podtema 2.4. – Podmreže zrak-zemlja

Podtema 2.5. – Podmreže zemlja-zemlja

Podtema 2.6. – Aplikacije zrak-zemlja

Predmet 6.: KOMUNIKACIJA – SNIMAČI

TEMA 1. – Snimači za pravne svrhe

▼B

Podtema 1.1. – Propisi

Podtema 1.2. – Načela

Predmet 7.: NAVIGACIJA – PNB

TEMA 1. – Koncepti NAV-a

Podtema 1.1. – NOTAM

Predmet 8.: NAVIGACIJA – ZEMALJSKI SUSTAVI – NDB

TEMA 1. – NDB/Lokator

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Predmet 9.: NAVIGACIJA – ZEMALJSKI SUSTAVI – DFI

TEMA 1. – SMCNAV – DF

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Predmet 10.: NAVIGACIJA – ZEMALJSKI SUSTAVI – VOR

TEMA 1. – VOR

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Predmet 11.: NAVIGACIJA – ZEMALJSKI SUSTAVI – DME

TEMA 1. – DME

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

Predmet 12.: NAVIGACIJA – ZEMALJSKI SUSTAVI – ILS

TEMA 1. – ILS

Podtema 1.1. – Upotreba sustava

15. PRAĆENJE I KONTROLA SUSTAVA – NADZOR

Predmet 1.: STRUKTURA ANS-a

TEMA 1. – Organizacija i rad ANSP-a

Podtema 1.1. – Organizacija i rad ANSP-a

TEMA 2. – Program održavanja ANSP-a

Podtema 2.1. – Politika

▼ B

TEMA 3. – Kontekst ATM-a

Podtema 3.1. – Kontekst ATM-a

TEMA 4. – Administrativne prakse ANSP-a

Podtema 4.1. – Administriranje

Predmet 2.: SUSTAV/OPREMA ANS-a

TEMA 1. – Operativni utjecaji

Podtema 1.1. – SMCSUR – Narušavanje ili gubitak usluga sustava/opreme

TEMA 2. – Funkcionalnost radnog mjesta korisnika i rad

Podtema 2.1. – Radno mjesto korisnika

Podtema 2.2. – Radno mjesto SMC-a

Predmet 3.: ALATI, PROCESI I POSTUPCI

TEMA 1. – Zahtjevi

Podtema 1.1. – SMS

Podtema 1.2. – QMS

Podtema 1.3. – Primjena SMS-a u radnom okruženju

TEMA 2. – Sporazumi o održavanju s vanjskim agencijama

Podtema 2.1. – Načela sporazuma

TEMA 3. – Opći postupci SMC-a

Podtema 3.1. – Uloge i odgovornosti

TEMA 4. – Sustavi upravljanja održavanjem

Podtema 4.1. – Izvješćivanje

Predmet 4.: TEHNOLOGIJA

TEMA 1. – Tehnologije i načela

Podtema 1.1. – Općenito

▼B

Podtema 1.2. – Komunikacija

Podtema 1.3. – Sredstva

Predmet 5.: KOMUNIKACIJA – PODACI

TEMA 1. – Europske mreže

Podtema 1.1. – Mrežne tehnologije

TEMA 2. – Globalne mreže

Podtema 2.1. – Mreže i standardi

Podtema 2.2. – Opis

Podtema 2.3. – Globalna arhitektura

Podtema 2.4. – Podmreže zrak-zemlja

Podtema 2.5. – Podmreže zemlja-zemlja

Podtema 2.6. – Aplikacije zrak-zemlja

Predmet 6.: KOMUNIKACIJA – SNIMAČI

TEMA 1. – Snimači za pravne svrhe

Podtema 1.1. – Propisi

Podtema 1.2. – Načela

Predmet 7.: NAVIGACIJA – PNB

TEMA 1. — Koncepti NAV-a

Podtema 1.1. – NOTAM

Predmet 8.: NADZOR – PRIMARNI

TEMA 1. – Nadzor ATC-a

Podtema 1.1. – Upotreba PSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

Predmet 9.: NADZOR – SEKUNDARNI

TEMA 1. – SSR I MSSR

Podtema 1.1. – Upotreba SSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

TEMA 2. – Mode S

Podtema 2.1. – Uvod u Mode S

▼B

TEMA 3. – Multilateracija

Podtema 3.1. – Načela MLAT-a

Predmet 10.: NADZOR – HMI

TEMA 1. – HMI

Podtema 1.1. – HMI ATCO-a

Predmet 11.: NADZOR – PRIJENOS PODATAKA

TEMA 1. – Prijenos nadzornih podataka

Podtema 1.1. – Tehnologija i protokoli

16. PRAĆENJE I KONTROLA SUSTAVA – PODACI

Predmet 1.: STRUKTURA ANS-a

TEMA 1. – Organizacija i rad ANSP-a

Podtema 1.1. – Organizacija i rad ANSP-a

TEMA 2. – Program održavanja ANSP-a

Podtema 2.1. – Politika

TEMA 3. – Kontekst ATM-a

Podtema 3.1. – Kontekst ATM-a

TEMA 4. – ADMINISTRATIVNE PRAKSE ANSP-a

Podtema 4.1. – Administriranje

Predmet 2.: SUSTAV/OPREMA ANS-a

TEMA 1. – Operativni utjecaji

Podtema 1.1. – Narušavanje ili gubitak usluga sustava/opreme

TEMA 2. – Funkcionalnost radnog mjesta korisnika i rad

Podtema 2.1. – Radno mjesto korisnika

Podtema 2.2. – Radno mjesto SMC-a

▼ B

Predmet 3.: ALATI, PROCESI I POSTUPCI

TEMA 1. – SMCDAT – Zahtjevi

Podtema 1.1. – SMS

Podtema 1.2. – QMS

Podtema 1.3. – Primjena SMS-a u radnom okruženju

TEMA 2. – Sporazumi o održavanju s vanjskim agencijama

Podtema 2.1. – Načela sporazuma

TEMA 3. – Opći postupci SMC-a

Podtema 3.1. – Uloge i odgovornosti

TEMA 4. – Sustavi upravljanja održavanjem

Podtema 4.1. – Izvješćivanje

Predmet 4.: TEHNOLOGIJA

TEMA 1. – Tehnologije i načela

Podtema 1.1. – Općenito

Podtema 1.2. – Komunikacija

Podtema 1.3. – Sredstva

Predmet 5.: KOMUNIKACIJA – PODACI

TEMA 1. – Europske mreže

Podtema 1.1. – Mrežne tehnologije

TEMA 2. – Globalne mreže

Podtema 2.1. – Mreže i standardi

Podtema 2.2. – Opis

Podtema 2.3. – Globalna arhitektura

Podtema 2.4. – Podmreže zrak-zemlja

Podtema 2.5. – Podmreže zemlja-zemlja

Podtema 2.6. – Aplikacije zrak-zemlja

▼ B

Predmet 6.: KOMUNIKACIJA – SNIMAČI

TEMA 1. – Snimači za pravne svrhe

Podtema 1.1. – Propisi

Podtema 1.2. – Načela

Predmet 7.: NAVIGACIJA – PNB

TEMA 1. – SMCDAT – NAV koncepti

Podtema 1.1. – NOTAM

Predmet 8.: NADZOR – PRIMARNI

TEMA 1. – Nadzor ATC-a

Podtema 1.1. – Upotreba PSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

Predmet 9.: NADZOR – SEKUNDARNI

TEMA 1. – SSR I MSSR

Podtema 1.1. – Upotreba SSR-a za operativne usluge u zračnom prometu

TEMA 2. – Mode S

Podtema 2.1. – Uvod u Mode S

TEMA 3. – Multilateracija

Podtema 3.1. – Načela MLAT-a

Predmet 10.: NADZOR – HMI

TEMA 1. – HMI

Podtema 1.1. – HMI ATCO-a

Predmet 11.: NADZOR – PRIJENOS PODATAKA

TEMA 1. – Prijenos nadzornih podataka

Podtema 1.1. – Tehnologija i protokoli

Predmet 12.: NADZOR – SUSTAVI OBRADE PODATAKA

TEMA 1. – Zahtjevi za korisnike

Podtema 1.1. – Zahtjevi za kontrolore

▼ B

Podtema 1.2. – Putanje, predviđanje i izračun

Podtema 1.3. – Zemaljski zaštitni sustavi

Podtema 1.4. – Podrška odlučivanju

Predmet 13.: NADZOR – POSTUPANJE S PODACIMA

TEMA 1. – Hardverska platforma

Podtema 1.1. – Nadogradnja opreme

Podtema 1.2. – COTS

Podtema 1.3. – Međuovisnost

Predmet 14.: NADZOR – PODACI

TEMA 1. – Bitne značajke podataka

Podtema 1.1. – Značaj podataka

Podtema 1.2. – Nadzor konfiguracije podataka

Podtema 1.2. – Standardi za podatke